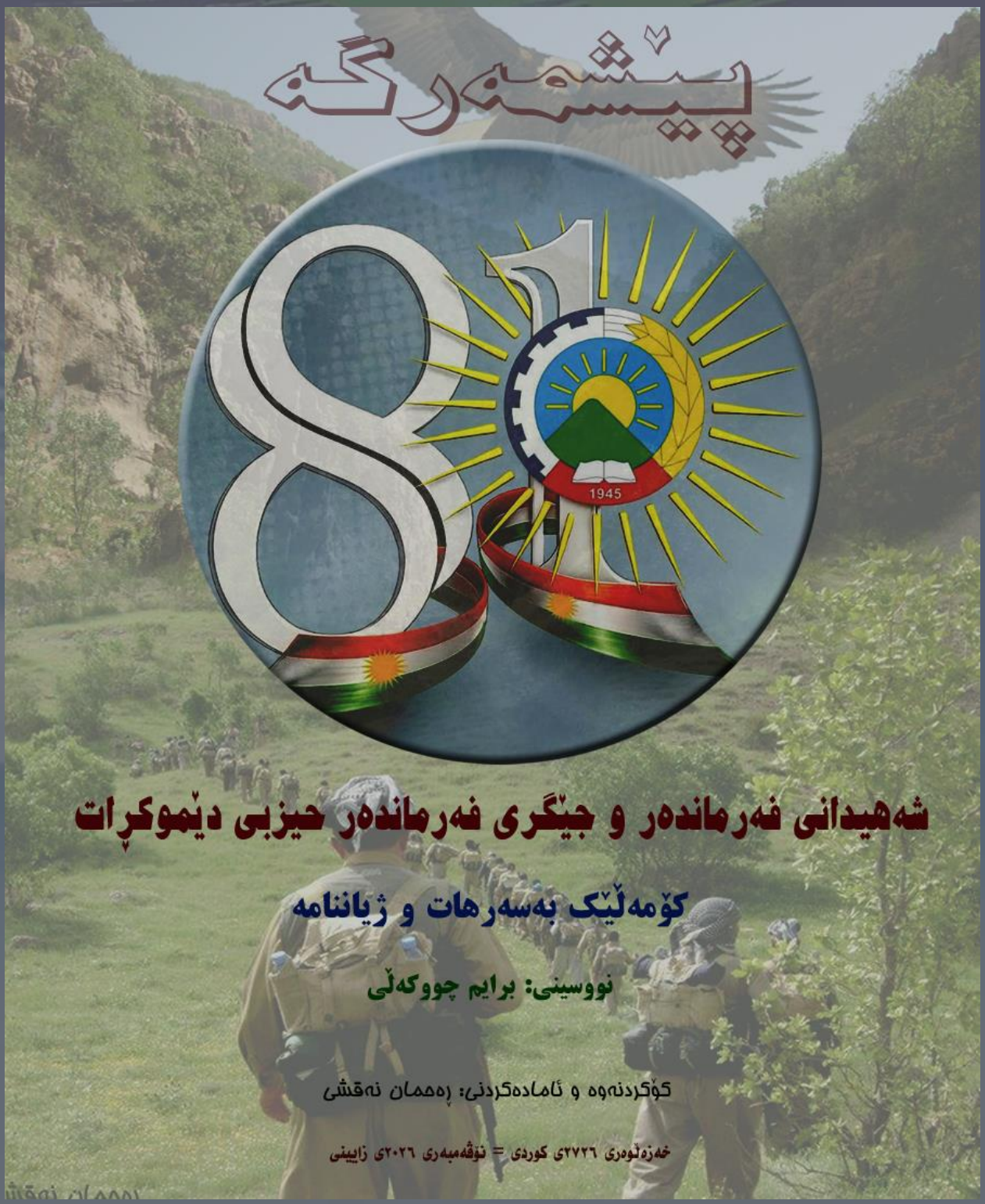

شەهیدانی فەرماندەر و جێگری فەرماندەر حیزبی دێموکرات

کۆمەڵێک بەسەرهات و ژیاننامە

نووسینی: برایم چووکەڵی

کۆکردنەوە و ئامادەکردنی: ڕەحمان نەقشی

خەزەڵوەری ٢٧٢٦ی کوردی = نۆڤەمبەری ٢٠٢٦ی زایینی

پێڕست:

شەهیدانی ڕێگای گەل و نیشتمان:

١- عەبدوواڵا ئەفشینراد ناسراو"بە سەروان ئەفشین" فەرماندەری هێزی بەیان..... ٤
٢- سەروان ئیبراهیم بەهرام پوور فەرماندەری هێزی دیواندەرە..... ٧
٣- مەحموود ڕەحمەت پوور جێگری فەرماندەری هێزی سمکۆ..... ١١
٤- سەروان حاتەم"دوعاخان" فەرماندەری هێزی نحۆ..... ١٤
٥- ئەسەدوڵا سولێمانپوور جێگری فەرماندەری هێزی عەزیزی یوسفی..... ١٧
٦- حیسام ئەسعەدی فەرماندەری هێزی زرێبار..... ٢١
٧- حەسەن جەمشیدی جێگری فەرماندەری هێزی ١١٠ بەیان..... ٢٥
٨- عەلی پیرۆتی جێگری فەرماندەری هێزی ئەفشین..... ٣١
٩- ڕەسوڵ ئیبرایم پوور جێگری فەرماندەری هێزی موعینی..... ٣٤
١٠- مەزەفەر تابیعی جێگری هێزی شەهید شەریفزادە..... ٣٧
١١- سەروان ئیقبال کەریم نژاد فەرماندەری فەرماندەری هێزی شەریفزادە..... ٤١
١٢- سابیر حوسێنی جێگری فەرماندەری هێزی شاهۆ..... ٤٦
١٣- عوسمان دادخاە فەرماندەری هێزی شەریفزادە..... ٤٨
١٤- قادر ئیفتخاری فەرماندەری هێز ئاوارە..... ٥٢
١٥- محەممەد زۆلفەقاری جێگری فەرماندەری هێزی هەوشار..... ٥٧
١٦- عەبدوڵا محەممەدی"ناسراو بە فەقی عەوڵا" فەرماندەری هێزی مینەشەم..... ٦١
١٧- حوسێن شەمامی جێگری فەرماندەری هێزی مینەشەم..... ٦٥

١٩- رەحمان سۆفی‌زادە بەرپرسی کۆمیتەی شارستانی رەبەت..... ٦٩
٢٠- محەممەد ئەمین بارام میرزا "چرچە" فەرماندەری هێزی بەیان..... ٧٣
٢١- قاسم محەممەدپوور"باقی" فەرماندەری جێگری هێزی بەیان..... ٧٧
٢٢- ئیبراهیم شێخاڵی فەرماندەری هێزی نحۆ..... ٨٠
٢٣- عەبدوڵڵا زەبیعی "میرزا عەوڵای نێشکۆڵان" جێگری فەرماندەری هێزی موعینی..... ٨٣
٢٣- عومەر قەیتەران فەرماندەری هێزی ئەفشین..... ٨٧
٢٤- خەلیل زەرع"خەلەبان" فەرماندەری هێزی داڵاهۆ..... ٩٠
٢٥- عەباس ئەکرەمی فەرماندەری پێشمەرگەکانی ناوچەی هەوشار..... ٩٣
٢٦- برایم ئەحمەدی فەرماندەری هێزی زرێبار..... ٩٧
٢٧- سالار ئیبراهیمی جێگری فەرماندەری هێزی زاگرۆس..... ١٠٠
٢٨- خدر خدری "خدرە سوور" فەرماندەری هێزی پێشەوا..... ١٠٤
٢٩- ئەحمەد کوهگەرد"وەستا ئەحمەد" فەرماندەری هێزی بەیان..... ١٠٧
٣٠- حوسێن عەلی پوور"حەسۆ" جێگری فەرماندەری هێز سامرەند..... ١١١
٣١- شارۆخ مرادی فەرماندەری هێزی شەریفزادە..... ١١٥
٣٢- هەمزە بێهنام فەرماندەری هێز ئاگری..... ١١٩
٣٣- خەلیلی محەممەدی"ناسراو بە خەلیلە سوور" جێگری هێزی زاگرۆس..... ١٢٢
٣٤- ئەبووبەکر ئیسماعیل‌زادە ناسراو بە "سامان" بەرپرسی کۆمیتەی شارستانی بانە..... ١٢٥
٣٥- محەممەد مستەفایی"نارستی" فەرماندەری تیپ..... ١٢٩
٣٦- هەمزە عەبدوڵڵاهی"سارتکەیی" جێگری فەرماندەری تیپ..... ١٣٣
٣٧- برایم مەسڵەحەت ناسراو بە "مەلابرایم دۆڵەگەرمی" جێگری فەرماندەری هێزی شەهید موعینی..... ١٣٦
٣٨- عەولا شێنانی دووهەمین شەهید فەرماندەری هێزی ٢ی رێبەندانی لە سەقز..... ١٣٩
٣٩- ئاوڕێک لەژیان و خەباتی تێکۆشەر برایم چووکەڵی..... نووسینی: هەیاس کاردۆ ١٤٢

شەهید عەبدوڵڵا ئەفشینراد ناسراو(بە سەروان ئەفشین) فەرماندەری هێزی بەیان

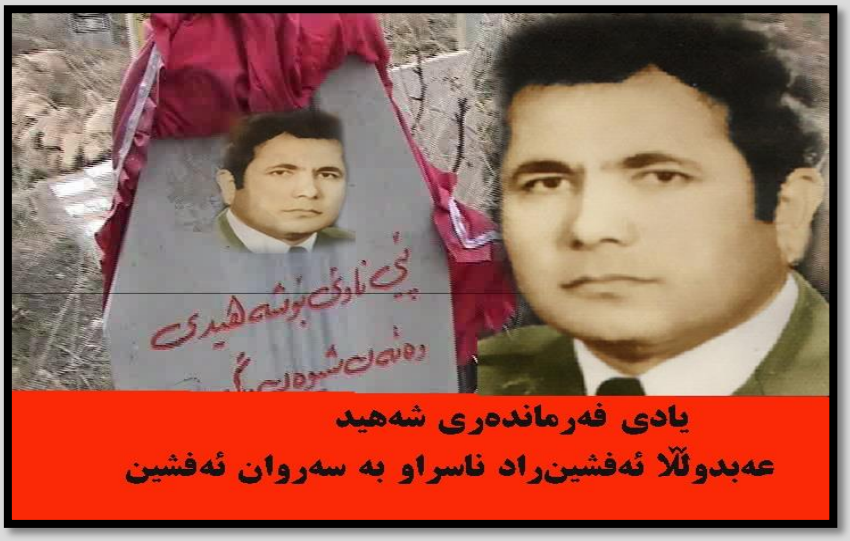

۱۳۵۹ - ۱۳۲۰

لەگەرمەی شەڕی دووهەمی دنیادا گوێی لە دەنگی دایکی بوو کە لایەلایەی بۆ دەکا. واتە ساڵی ۱۳۲۰ لە بنەماڵەیەکی نیشتمانپەروەر لەشاری بۆکان لە دایک بوو لە گەڵ دامەزانی "ژک" دەستی بە رەورەوە گرت پاشان بۆ ئەو بواری خوێندن لەو سەردەمەدا لواو پلەکانی خوێندن یەک لە دوای یەک بڕیو توانی دیپلۆم وەرگرێ سەروان ئەفشین لە نێو قۆتابخانەدا خۆشەویستی مامۆستاکانو هاو پۆلەکانی بوو، زۆر رێکو پێکو دەرس خوێن بوو. ئێستا لاو بوو کە دایکو باوکی مانئاواییان لێ کردو لەتەمەنی لاوییەوە بۆ خۆی لەسەر پێی خۆی راوەستا.

لە ساڵی ۱۳٤۰ بردیانە سەربازیو پلەکانی سەربازی تا روتبەی سەروانی بڕی، سەرەتا لە شیراز لە دانشکەدەی ئەفسەریو پاشان دوای وەرگرتنی روتبەی سەروانی رەوانەی تاران کرا. پاش ماوەیەک رەوانەی پادگانی مەهاباد کرایەوە.

لەساڵی ۱۳۵۷ کاتێک خۆپێشاندان دژی رێژیمی پاشایەتی دەستی پێکرد سەروان ئەفشین لە نێو هەناوی دەسەڵاتی پاشایەتی دەنگی نارەزایەتی بەرز کردەوە. لە ماوەی خزمەتی ئیجباری بەتەواوی هەستی بە جیاوازی نەتەوایەتی لەنێو پادگانەکانذا کرد بوو. هەر بۆیەش دوای رووخانی حکومەتی پادشاهیو هاتنە سەر کاری کۆماری ئیسلامی، لە پادکانی

مەهابادەوە پێوەندی بە حیزبی دێموکراتەوە گرتو لەو کەسە نیشتمان پەروەرانە بوو کە پادگانی مەهابادیان تەحویلی حیزبی دێموکراتداو وەک کوردێکی نیشتمانپەروەر وازی لە هەموو پلەیەکی سەربازی هێناو، بوو بە ئەندامی حیزبی دێموکراتی کوردستانو هەر لە رۆژەکانی یەکەمەوە بۆ دیفاع لە نەتەوەکەی لە ریزی تێکۆشەرانی دێموکراتەوە جێگای خۆی کردەوە.

لە ٢٨ی گلاوێژی ساڵی ١٣٥٨ کاتێک خومەینی جهادی دژی خەڵکی کوردستان دەدا بەرەکانی شەڕگەی میاندواو، ساینقەڵا، سەقز، تکابو بۆکان بوو بە گورستانی دوژمنانو، سەروان ئەفشین وێڕای هاوسەنگەرانی دەرسێکی لەبیر نەکراویان بە هێزی کۆنەپەرستیدا. بە فەرماندەهی سەروان ئەفشێن بوو کە هێزەکانی سەر چیای ناڵەشکێنەی بۆکان هەموو تێکەوە پێچران و پاشان بەرەو میاندواو ئازاد کران.

بە هۆی گەڵالە دارێژیو مودیریەتی باش بە فەرماندەری ئەو تێکۆشەرە ئاڵوگۆڕێکی قووڵو نەزمێکی تازەی لە هێزی بەیان دامەزراند. ئەو رۆڵە شۆڕشگێڕە لە ئەزموونەکانی کەڵکی وەرگرتو بۆ بەربەرەکانی لەگەڵ داگیر کەرانو هێزی کۆنەپەرستی رۆڵی بەرچاوی هەبوو. جێگا پەنجەی لە شەڕەکانی سەرا، سەقز، سنە، بیبیکەندو داشکستان لە دەقتەری بیرەوەری پێشمەرگەدا ماوەتەوە.

سەروان ئەفشین وەک فەرماندەرێکی لە خۆبووردوو خۆشناو لە ناوچەدا ناسرا بوو هەموو کەس خۆشیان دەویستو رێزیان دەگرت. ناوبراو تەنیا فەرماندەیەکی قارەمان نەبوو بەڵکوو وەک کادرێکی باشی حیزب لە نێو کادرو پێشمەرگەو خەڵک دا ئەرکەکانی بەڕێوە دەبرد.

بەهار بوو تازە چیاکانی کوردستان رەشانگیان تێ کەوتبوو ڕنوو بەفرەکان بە سروەی شەماڵ دەتوانەوە بەهارێکی سەوزو رازاوە دیمەنی کوردستانی رازاند بۆوە.

هەر چەند پێشتر چەند جار هێزەکانی کۆماری ئیسلامی لەم شوێنە ئاژاوەیان نابۆوە لەگەڵ شکست رووبەروو دەبوون، بەڵام ئەم رۆژە پیلانەکەیان سەری گرتو رۆڵەیەکی ئەو نەتەوە زوڵم لێکراوەیان شەهید کرد.

رۆژی سێزدەبەدری ١٣٥٩ باران نمنم دەباری هەموو کەس غەمومانەم دایگرتبوو لە بەر ئەوەی سەیرانیان تێک چوو بوو، چونکی نەیان توانی لە گەڵ کەسوکاریان بچنە سەیرانگەو سێزدە لە خۆیان دەر بکەن. راست ئەو رۆژە سەروان ئەفشین لە

گەڵ ٢ هاوسەنگەری دیکەی بە ماشێن لە شاری بۆکان ڕا دەچنە پۆمپی بەنزینی میاندواو. بەڵام لە سێڕای میاندواو لە لایەن هێزەکانی کۆماری ئیسلامی کەمینیان بۆ دانابوونەوە لەپڕ دایانە بەر دەسڕێژو فەرماندەری ئازای نەتەوەکەمان لە گەڵ ٢ هاوڕێ قارەمانەکەی بە ناوەکانی عەوڵای فەیزیو عومەر ڕەمەزانپوور زۆر ئازایانە دەستیان کردەوەو تا دوا کاتەکانی ژیانیان دیفاعیان لە نەتەوەکەیان کردو خاکی نیشتمانیان بە خوێنی خۆیان ڕەنگین کرد. شەهید بوونی سەروان ئەفشین لەم ڕۆژەدا زیاتر دڵو دەروونی خەڵکی هەژاندو زیاتر خەڵکی غەمبار کرد لێزمەی باران سات لەگەڵ سات تونتر دەبووکە خوێنی سەروان ئەفشینو هاوڕێیانی کردە کانالێ چرای ڕووناکی دەری خەباتو تێکۆشان.

- ٢ی ئەپریلی ١٩٨٠ی زایینی = ١٣ی خاکەلێوەی ١٣٥٩ی هەتاوی؛ شەهید بوونی عەبدوواڵا ئەفشینراد ناسراو(بە سەروان ئەفشین) فەرماندەری هێزی بەیان لە گەڵ ٢ هاوسەنگەری دیکەی لە بۆسەی هێزەکانی کۆماری ئیسلامی لە سێڕای میاندواو.

شەهید سەروان برایم بەهرامپوور فەرماندەری هێزی دیوانەرە

۱۳۵۹ - ۱۳۳۳

ئێستا دەیان ساڵە کە حیزبی دێموکراتی کوردستان دژی ڕێژیمی کۆماری ئیسلامی وەستاوەتەوەو لەو ماوەدا بە شێوەی جۆراوجۆر خەباتی خۆی نەوەستاندووەو قۆناغی جۆراوجۆری بڕیوە، ڕێژیمی کۆنە پەرەستی ئێران بۆ سەرکوت کردنی جوواڵانەوەی کورد لە هیچ جنایەتێک نەپرینگاوەتەوەو هەموو ڕێگەو ڕەفتارێکی دژی ئینسانی بە مەبەستی بە چۆک داهێنانی خەڵکی کوردستانو پێشمەرگە بە تاقی کردۆتەوە. هەر لە قەڵا چۆکردنی خەڵکی بێ دیفاعی کوردستانەوە بگرە تا ئابڵووقەدانی ئابووریو تۆپو خۆمپارەبارانی شارو دێو موچەو مەزراکانو کاول کردنی دێهاتو بە کارهێنانی بۆمی ناپاڵمو زیندانو ئەشکەنجەو لە سیدارە دانو ڕاونانو تۆقاندنو وەگەر خستنی ماشێنی پڕوپاگەندەی ژاراوی..... بەڵام لە گەڵ گشت ئەوانەشدا نەیتوانیوە لە ورەی پوڵاینی خەڵکو هێزی پێشمەرگە کەم بکاتەوە. تەواوی پیلانەکانی بوونەتە بڵقی سەرئاوو، کوردستان بۆتە گۆرستانی ئائقە لەگوێیەکانی کۆنەپەرستیو قەڵای خەباتی دژی کۆنەپەرستی. ڕێژیمی کۆماری ئیسلامی، کوردستانی خۆاگرو قارەمانی وەبەر پەلاماری دڕەندانەی خۆی داوە، خەڵکی کوردستان لەژێر ڕێبەری حیزبی دێموکراتدا دیفاعیان لە مافو مەوجودییەتی خۆیان کردوە. یەکێک لەو قارەمانانە برایم بەهرامپوور کە تا دوا هەناسەی ژیانی داکۆکی لە گەلەکەی کرد.

رۆژی ١٥ی خەزەڵوەری سالی ١٣٣٣ هەتاوی لە بنەماڵەیەکی وەرزێڕی کورد خۆشەویست لە شاری دیواندەرە بەرایم بەهرامپوور چاوی بە رووی دنیای رووندا کردەوەو لە تەمەنی ٧ ساڵیدا کتێبی بن‌پیلی داو رووی لە قوتابخانە کردو تا پۆلی ٥ی سەرەتایی زۆر زیرەکانە دەرسی خوێند. کاتێک قۆناغی سەرەتایی دەخوێند بۆ مامۆستاکان دەرکەوت کە لاوێکی بە توانایە. هەر بۆیەش بوو بە خۆشەویستی مامۆستاو هاوپۆلەکانی. زیرەکیی بەرایم بوو بە هۆی ئەوە بنەماڵەکەی بە ئۆگرییەکی زیاترەوە رۆڵەکەیان رەوانەی قۆناغی ناوەندی بکەن. ناوبراو تا سێهەمی ناوەندی لە شاری دیواندەرە دەرسی خوێندو دوای تەواو کردنی ئەو دەورەیە بۆ درێژەدانی خوێندن لە لایەن بنەماڵەکەیەوە رەوانەی شاری سنە کرا. مانەوە لە شاری سنە بۆ برایم بوو بە دەرفەتێکی لەبار کە زیاتر لە باری ژیانی خەڵکو ئەزموونی کۆمەڵایەتی بزانێو لە گەڵ خەڵک تێکەڵاوی پەیدا بکاو زیاتر هەست بە ئێشو ئازاری خەڵکەکەی بکا. مانەوەی زیاتری ئەو لە شاری سنە، بوو بە هۆی ئەوەیکە زۆرتر لەگەڵ خەڵکو دەوروبەر ئاشنایەتی پەیدا بکاو زیاتر دەوروبەری خۆی بناسێ.

برایم بەهرامپوور لە دەورانی دواناوەندی بە تەواوی هەستی بە جیاوازییەکان کرد. بۆیە هەوڵی دەدا بە درێژەدان بە خوێندن هەرچی زیاتر خۆی بە زانست تەیار بکاتو خۆی بۆ خزمەت بە خاکو خەڵکەکەی ئامادە بکات. هەر بۆیە بە پلەیەکی بەرز لە سالی ١٣٥٠ لە دەبیرستانی فەنی شاری سنە دیپلۆمی وەرگرت. دوای وەرگرتنی دیپلۆم لەتاقیکاری زانکۆی ئەفسەری وەرگیرا. دوای تێپەڕاندنی تاقیکارییەکان، لە زانکۆی هێزی هەوایی شیراز قەبوڵ کرا. ناوبراو هاوکات لە گەڵ تێکەڵاوی لە گەڵ هاوقۆتابییەکانی لە زانکۆی ئەفسەریو وردبوونەوەی لە دەوروبەری خۆی زیاتر هەستی بە چەوسانەوەی نەتەوەکەی کرد. لەو دەورانەدا لەگەڵ زۆر کەس لەدانیشتوانی نەتەوەکانی دیکەی بەشدار لەزانکۆ ئاشنا بوو. ساڵی ١٣٥٥ی هەتاوی زانکۆی هێزی هەوابوردی شیرازی بە پلەیەکی باش تەواو کردو لە ساڵی ١٣٥٥ لە لایەن ڕێکخراوی نەتەوەیەکگرتووەکانەوە بۆ چاوەدێری نێوان حکومەتی سووریەو ئیسرائیل، داوا لەڕێژیمی پاشایەتی کرا کە چەند ئەفسەرێکی بەتواناو کارلێهاتوو بەو ڕێکخراوەیە بناسێنێ. یەکێک لەو ئەفسەرانە برایم بەهرامپوور بوو کە لە ماوەی ساڵیک مانەوەی لەخاکی ئیسرائیلو فەلەستینیدا کۆڵێک ئەزموونی خستە سەریەک.

کاتێک کە گەڕاوە بۆ ئێران بەرەبەرە دەنگی ناڕەزایەتی خەڵکی ئێران پەرەی دەستاندو هەست دەکرا کە ئاڵۆگۆڕێکی قووڵ بەڕێوەیە، بۆیە برایم لەپاییزی ساڵی ١٣٥٦ پێوەندی بە ڕێبەری نەمر شەهید دوکتور قاسملوو گرتو وەک زۆر لە ئەفسەرە نیشتمانپەروەرکانی دیکە بوو بە ئەندامی حیزبی دێموکراتو ئەوە بۆ ناوبراو یەکەم دەرفەت بوو کە خۆی لە کاری سیاسیدا ببینێتەوە.

پێش ڕاپەڕینی گەلانی ئێران بەرایم بەهرامپوور ڕەوانەی لەشکری ٢٨ی کوردستان دەکرێتەوە. دوای ڕووخانی ڕێژیمی پاشایەتی برایم بەهرامپوور لە نێو پادگاندا لە سەر ناساندنی حیزبی دێموکراتو بزووتنەوەی مافویستانەی خەڵکی

کوردستان بۆ ئەرتەشییەکان قسە دەکا. بەڵام ڕێژیمی تازە بەدەسەڵات گەیشتوو چاوی دیتنی کەسانی وەک سەروان برایمی بەهرامپووری نەبوو. بۆیە بڕیاری دەست بەسەرکردنو ئێعدام کردنیان بۆ دەرکرد. کە هەر ئەوکات لە لایەن چەند دڵسۆزێکی هاوڕێی خۆیەوە ئاگادار دەکرێتەوە کە فریای خۆی بکەوێ. هەر بۆیە خۆی دەرباز دەکاو بە ڕووکردنە نێو هێزی پێشمەرگەکانی حیزبی دێموکرات، چەکی بەرگری لە خاکو نیشتمانو خەڵکەکەی دەکاتە شان.

کاتێک هێزەکانی کۆماری ئیسلامی پەلاماری کوردستانیدا ڕۆڵەی قارەمانی کورد، سەروانبرایم بەهرامپوور خۆی گەیاندە هێزی شەهیدانی دیواندەرەو لەوێ سازمان دراو هەر زوو خۆی وەک کوڕێکی بە توانا نیشان دا. بۆیە لەلایەن کۆمیتە شارستانی دیواندەرە پێشنیاری فەرماندەری هێزی پێکراو دەفتەری سیاسیش ئەو پێشنیارەی پەسەند کردو وەک فەرماندەری هێزی پێشمەرگە ئەو ناوچەیە دیاری کرا. لەکاتێکدا ئەو بە فەرماندەری هێز دیاری کرا، کە لەڕاستیدا کوردستان بە هەموو شێوەیەک لەلایەن دژی گەلییەکانەوە پەلامار درابوو. بەتایبەتی ناوچەی دیواندەرە. هەر بۆیە سەروان برایم بەهرامپوور زۆر ئازایانە هێزەکەی سازمان دایەوەو لەچەندین بەربەرەکانیدا شکستی بە هێزەکانی ڕێژیم هێنا. لەو ماوەیەی فەرماندەری هێزی دیواندەرە بوو، هەموو تواناو مودیرییەتیو لێزانی خۆی بۆ کاروباری نیزامیی وەکار خستو نەزمو دیسیپلینی بەهێزی لەو هێزەدا پێکهێنا.

ناوبراو خۆشەویستی خەڵک بوو، جێی متمانەی ئەویندارانی ئازادیو سەرجەم هاوسەنگەرانی بوو. بە لێوەشاوەیی هەموو پلەیەکی پێشمەرگایەتی بڕیو لەکاتێکدا بەرپرسایەتی هێزی دیواندەری وەستۆ گرت کە ئەو ناوچەیەی ئەوکاری تێدا دەکرد بە ناسکترین هەلومەرجی سیاسیو ئەمنییەتیدا تێدەپەڕیو کۆماری ئیسلامی ڕۆژ نەبوو پەلامارى شوێنێک نەدا. برایم بەهرامپوور ئەفسەریکی لایق، کادرێکی بەتوانا، فەرماندەیەکی بە زیبکۆ لێوەشاوە لە مەیدان دابوو. بەپشت بەستبن بە ئیرادەی هێزو تواناو لێوەشاوەیی خۆی لە بەرەکانی شەڕدا تەنگی بە هێزەکانی ڕێژیم هەڵچنیبوو. ڕۆژ نەبوو ڕۆڵە تێکۆشەرەکانی هێزی شەهیدانی دیواندەرە بە فەرماندەیی سەروان ناوبراو زەبری کاریگەر لەهێزەکانی دوژمن نەوەشێنن. ناوو ناوبانگی سەروان برایم بۆ دوژمن ببوو بە چقڵی چاو و بە بیستنی ناوەکەی ترسو لەرزە دڵی هێزەکانی ڕێژیمی دادەگرت. فەرماندەی لەخۆبووردوو، ئەزموونی دوو فەرماندەهی شەڕی کلاسیکو پارتیزانی لێک گرێ داو سەری لە هێزی کۆنە پەرستی دەشێواند.

بەهاری ساڵی ١٣٥٩ هێزەکانی کۆماری ئیسلامی هێرشی خۆیان بۆ سەر کوردستان چڕتر کردەوە. بۆیە کمیتەی شارستانی دیواندەرە بڕیاریدا کە شار بە جێ بێڵنو لەدەوروبەری شار بمێننەوە. فەرماندەری بەتوانای هێزی پێشمەرگەی کوردستان چەندین عەمەلیاتی دژی هێزەکانی ڕێژیم بەڕێوە بردو هەمیشە هێزەکانی ڕێژیم لە ئاست زەبری ئەو خەباتکارەدا زەبوونو

داماو بوو.

رۆژی ١٤ی جۆزەردانی ساڵی ١٣٥٩ی هەتاوی لەکاتێکدا کە سەروان برایم لە دەوروبەری شارەوە چاوەدێری هێزی ڕێژیمی دەکرد لکێک لە پێشمەرگەکان لە شوێنێکی دیکە لە گەمارۆی هێزی ڕێژیم کەوتبوون. کوڕی تێکۆشەری دێموکرات لەگەڵ دەستەیەکی دیکە بە یارمەتی هاوسەنگەرانی دەچێو زەبرێکی کاریگەر لە هێزی دوژمن دەدەنو گەمارۆی دوژمن تێک دەشکێنن، کە لەو شەڕەدا لاقی برێندار دەبێو هاوسەنگەرانی بۆ شوێنێکی دیکەی بە ناوی "گڵەسوورە" بۆ ژێر دارێک ڕایدەگوێزن، بەڵام شەڕ هەروا توند درێژەی دەبێ کە لەو کاتەدا دەستەیەک خۆفرۆش هەست بەبوونی رۆڵەی دێموکرات لەوشوێنە دەکەنو خۆیانی لێنزیک دەکەنەوەو بەر دەسڕێژی دەدەنو بە داخەوە دڵە پڕ لەهیواکەی لە لێدان دەکەوێو بەرەو کاروانی نەمران لە شەقەی باڵیدا.

- ٤ی جوونی ١٩٨٠ی زایینی = ١٤ی جۆزەردانی ١٣٥٩ی هەتاوی؛

شەهید بوونی سەروان ئیبراهیم بەهرام پوور فەرماندەری هێزی دیواندەرە بە هۆی دەسڕێژی دەستەیەک خۆفرۆش لە گوندی گڵە سوورە – دیواندەرە.

شەهید مەحموود ڕەحمەت پوور جێگری فەرماندەری هێزی سمکۆ

١٣٦٠ - ١٣٣٥

چاوخشاندنێکی ورد بە لاپەڕەکانی مێژووی دەیان ساڵەی بێ پسانەوەی خەباتی ئاشکراو نەهێنی حیزبی دێموکراتی کوردستان، بە ڕابردووی پڕ لەشانازی ڕۆڵە تێکۆشەرەکانیدا بچینەوە بە ڕوونی بۆمان دەر دەکەوێ ڕۆڵەکانی ئەو نەتەوەیە چەندە ئەرکی قورسیان وەخۆگرتووەو دڵسۆزەکانی ئەو نەتەوە خۆڕاگرە، بۆ گەیشتن بە ئامانجی بەرزی شەهیدان، چۆن دەستیان لە ژیانی ئاسایی خۆیان هەڵگرتووەو تەنانەت گەورەترین سەرمایەی ژیانیان واتە گیانی خۆشیان داناوە. ئەوانەی ئەو ڕێگا پیرۆزەیان هەڵبژاردووەو لەو ڕێگا پیرۆزەشدا بە هەزاران ڕۆڵەی فیداکارو ماندوو نەناسو دڵ پڕلە ئاوات، بەخوێنی گەشیی خۆیان مێژووی خەباتیان نووسیوەتەوەو سەری بەرزیان کردۆتە پردەبازی سەرکەوتنزو جێگای هەمیشەییان لە نێو دڵی نەتەوەکەیاندا بۆخۆیان تەرخان کردوە.

لە یادی فەرماندەرانی شەهید پێشمەرگەی تێکۆشەرو ئازا، فەرماندەری کۆڵنەدەر، ڕۆڵەی دڵپاک کە بۆ نەتەوەکەی ژیاو لە پێناوی وەدیهێنانی ئامانجی بەرزی شەهیدانیدا خۆی فیدا کرد شەهید مەحموود ڕەحمەت پوور لە ناوچەی شنۆ باس دەکەین.

محمود رحمەتپوور لە یەکەم ڕۆژی پاییزی ساڵی ١٣٣٥ی هەتاوی لە نەڵوس سەر بە شاری شنۆ لە بنەماڵەیەکی جووتیار

چاوە گەشەکانی کردەوەو بزەی خستە سەر لێوی بنەماڵەکەی. خوێندنی سەرەتایی هەر لە نەڵۆس تەواو کردو بۆ درێژەدانی خوێندن رەوانەی شاری شنۆ کراو زۆر بە عەلاقەوە دەرسی خوێندو بڕوانامەی دیپلۆمی لە شاری شنۆ وەرگرتوە. پاش وەرگرتنی دیپلۆم رەوانەی سەربازی لە شاری ورمێ دەکرێ. لە دەورانی سەربازیدا پێوندی بە حیزبەوە دەگرێ، بەڵام رێژیمی پاشایەتی هەست بە پێوەندی ناوبراو دەکاو چەند جارێک لە لایەن رێژیمەوە لێکۆڵینەوەی لێدەکرێ. پاش تەواو کردنی سەربازی لە گوندی "نەڵیوان" وەک مامۆستای قوتابخانە خزمەتی منداڵانی دەڤەری شنۆی دەکرد.

مەحموود لە باری کۆمەڵایەتییەوە کەسێکی خەڵکی و خاکی و خۆشناو بوو.
ئەو عەلاقەیەکی تایبەتی بە وەرزش بوو لە وەرزشی زۆرانبازی توانایەکی باشی هەبوو.

لە ساڵی ١٣٥٧ لە خۆپێشاندانەکانی دژی رێژیمی پاشایەتی بەشداری چالاکانەی کردو لاوانی بۆ دژی رێژیمی گەندەڵی پاشایەتی هان دەدا، پاش سەرکەوتنی شۆڕشو تێکۆشانی ئاشکرای حیزب مەحموود رەحمەتپوور بەرگی پیرۆزی پێشمەرگایەتی لەبەر کردوو لەو رۆژەوە لاپەڕەیەکی نوێ لە ژیانی دەست پێکردو ئامادە بوو بۆ وەدیهینانی ئامانجی نەتەوەکەی هەموو نەرخێک بە هەرزان بزانێ.

لە دەورانی پێشمەرگایەتیدا لە بەشە جواروجورەکانی حیزبدا کاری کردوە لەگەڵ ئەوەیدا پێشمەرگەیەکی ئازاو چاو نەترسو زەبر وەشێن بوو، بڕوایەکی قوڵیشی بە تەشکیلات بوو، بەهۆی لێهاتوویی و کارزانی بەرپرسایەتی جۆراوجۆری وەئەستۆ گرت لە زۆر بواردا تێکۆشا، لە کاری ماڵی، سیاسی، تەشکیلاتی و نیزامیدا رۆڵی باشی گێڕاوە. کورێکی خەڵکی و خاکی و ئازاو بە وڕە بووە، لە تەمەنی پێشمەرگایەتیدا لەناو خەڵکی ناوچەی شنۆدا جێگەو پێگەیەکی دیاری هەبوو، هەر بەو هۆیەوە لە زۆربەی هەر زۆری ئەو کێشە کۆمەڵایەتییانەی کە لە نێوان خەڵکی ناوچەدا دروست دەبوو بۆی چارەسەر دەکردن.

ناوبراو بەرپرسیارەتی جۆراوجۆری هەبوە مەسئولی رێکخراوی نەلۆس، ئەندامی کۆمیتە شارستانو هەیئەتی ئیجرایی، مەسئولی ماڵی، سەرئەنجام جێگری فەرماندەری هێزی سمکۆو سەرپەرستی هێز. لەباری سیاسیەوە دەتوانین پەنجە بۆ ئەو وتارانە رابکێشێن کە لە شنۆو گوندەکای دەوروبەری لە سەر سیاستە کانی حیزب بە مەبەستی بردنە ناو خەڵک بۆ پەیوەست بوون بە ریزەکانی حیزب قسەی بۆ خەڵک کردوە، بۆ نموونە دەتوانین باس لە وتارەکانی لە مزگەوتی بازاری شنۆ، گۆندی دێشمس، نەلۆس، لە سەر گۆرستانی شەهیدانی حیزب لە شنۆو نەلۆس بکەین.

مەحموود پێوەندیەکی بەرچاوی لە گەڵ دوکتۆرەکانی بێ سنوور بووە، دوکتور "فردریک تیسوی فرانسە"وی شارەزایکی باشی

لە سەر کەسایەتی سیاسیو نیزامییو کومەڵایەتی مەحموود هەیە کە ئەو کات وەک پرستارێکی دەرمانی لە ناوچەی شنۆ بوە. ئەو چەندە بە موسئولییەتەوە کاری کردوە بە تایبەتی ئەو کاتەی کە ئینتشاراتی حیزب لە گوندی سینگانی شنۆ بووە دوو هێندەش بە غەمی ئەوە بوو کە ئەو ئازوقەیی گەیشتبوو دەستی بێگەیەنێتە دەستی پێشمەرگەکان کە لە میدانی شەڕ دابوون.

مەحموود جیا لەوە کە دەبا وەک سەرپەرستی هێز مودیرییەتی شەڕەکان وەک ئیدارەکردنو دابین کردنی کەلو پەلی پێویست و بەرردەسی کردنی دۆخی شەڕەکانی کردبا، باوەری وابوو کە بۆ خۆشی دەبێ لە پێشەوەی شەرەکان دابێ هەر بۆیە لەزۆربەی شەڕەکان سەنگەرەکانی پێشەوەی دەگرت. هاوڕێکانی دەڵێن "ئەگەر بە هەر هۆکارێک بۆی نەکرابا راستەوخۆ لە میدانی شەڕ دابێ بە سواری جیپ کە تۆپێکی ١٠٦ میلیمی لە سەر بوو دەچوو سەر گردی سولتان مستەفا لە شنۆو تۆپێکی بە دوژمنەوە دەنا لە شاخی رەندۆڵە کە دەوری شنۆیان دابوو، دەیکوت با بە تۆپێک بیان هاروژێنم وخەویان لێ حەرام بکەم".

ناوبراو زۆر شەڕی ئازایانەی بەڕێوە بردوە شەڕەکانی نەغەدەو حەسەنئووران، شنۆو، گوندی ئاڵیاوێ، پوشاوێو کێلەشینو چەندین شەڕی دیکە نموونەیەکی ئازایەتیو فیداکاری مەحموود بووە. کۆڵنەدەر، ماندونەناس، خۆڕاگر، فیداکار، ئازا، بە وردەو فەرماندەهی رێکوپێک لە تایبەتمەندیەکانی مەحموود رەحمەت پوور بوون.

ناوبراو لەو پۆستەشدا وەک فەرماندەرێکی کارامە، خاراو، خاوەن ئەزموونو بە توانا ئەرکی پێ ئەسپێردراوی جێبەجێ دەکرد. لە ماوەی فەرماندەریی مەحموود لە ناوچەکانی شنۆ زۆر عەمەلیاتی گەورە لە دژی هێزەکانی دوژمن ئەنجام دراو زۆر زەبری کاریگەر لە پەیکەری کۆنەپەرستی کۆماری ئیسلامی کەوت، کە بە حەق خەڵکی کوردستان شانازییان پێوە دەکرد.

مەحموود کەسایەتیەکی لەسەرەخۆ، خۆشناو، خۆشڕوو، خاکی، خەڵکیو خۆشەویستی هاوسەنگەرانیو کۆمەڵانی خەڵکی کوردستان بە تایبەت ناوچەکانی شنۆ، پیرانشار بوو. ئاواتی سەرکەوتنی گەلەکەیو حیزبە خوشەویستەکەی بوو. بەڵام بەداخەوە کەم ژیاو بە ئاوات نەگەیشت لە رۆژی ٢١ی رەزبەری ساڵی ١٣٦٠ لە شەڕێکی قارەمانانەدا گیانی خۆی پێشکەش بە بارەگای ئازادی کرد.

- ١١ی ئۆکتۆبەری ١٩٨١ی زایینی = ٢١ی ڕەزبەڕی ١٣٦٠ی هەتاوی؛

شەهید بوونی مەحموود رەحمەت پوور جێگری فەرماندەری هێزی سمکۆ، بە هۆی شەڕ لەگەڵ ڕێژێم – لە کێلەشین.

شەهید سەروان حاتەم دوعاخان فەرماندەری هێزی نحۆ

١٣٣١ - ١٣٦٠

زۆر بە زەحمەت دەبینرێ نەتەوەیەک بە بێ تێکۆشانو ماندوو بوونو قوربانی رۆڵەکانی بە ئازادی گەیشتبێ لەسەر گۆی زەوی کەم نەتەوە هەیە بە ئەندازەی میللەتی کورد بێپسانەوە خەباتی خۆی بۆ رزگاری درێژە پێدابێو زۆر کوڕی ئازاو خەباتکار دژی رێژیمە زۆردارەکان وەستاونەوەو گیانیان کردۆتە قوربانیو تا نەتەوەکەیان ژیانی ئاسوودەیان هەبێ. لەو یادە ناوی سەروان حاتەم دوعاخان دێنینو رێز لە خەباتو تێکۆشانی دەگرین.

حاتەم دوعاخان لە بەرەبەری ساڵی ١٣٣١ی هەتاوی، لەکاتی دەسەڵاتی ئاغاکان لە ناوچەی مەرگەوەرو لە بنەماڵەیەکی کوردەواری گوندی دزەی مەرگەوەڕ چاوی بەرووی دنیای روون هەڵێنا، بەرەبەرە کە گەورەر بوو تەمەنی گەیشتە ٧ساڵە دەستی قەڵەمی گرتوو هەر لەگوندی خۆیان دەستی بە دەرس خوێندن کرد. ئەگەرچی حاتەم زۆر زیرەک بوو ژیانی ئەودەم لە خوێندن بەربەست بوو بەڵام ناوبراو چوە شاری ورمێو بە زەحمەتی خۆی توانی ژیانی خۆی دابین بکاو دواناوەندی تەواو بکاو سەرئەنجام دیپلۆمی وەرگرت.

لەساڵی ١٣٤٩ی هەتاویدا چووە تاران‌و لە دانشکەدەی خەلەبانیو پاش ساڵێک فێربوونی زمانی ئینگلیسی، ناردرایە ئەمریکاو دوای ١٨ مانگ دەورەی خەلەبانی لەو وڵاتە، ساڵی ١٣٥١ بە سەرکەوتووی گەڕایەوە بۆ ئێران، دوای چەند مانگ رەوانەی پایەگای هەوایی دزفوول کراو ساڵێک لەوێ مایەوە.

سەروان حاتەم دوعاخان ساڵی ١٣٥٧ی هەتاوی بۆ دەورەی مامۆستایی خەڵەبانی سەر لە نوێ ڕەوانەی ئەمریکا کرایەوە، پاش دیتنی دەورەی مامۆستای خەڵەبانی لە جۆزەردانی ساڵی ١٣٥٨ی هەتاوی گەڕایەوە ئێران. حاتەم بە تەواوی شارەزا لە فرۆکەوانی چونکی نزیک بە هەزار سەعات بە فرۆکە فڕیبوو. لە هونەرەکانی فرۆکەوانی مامۆستایەکی بەتەواو مەعنا بوو.
حاتەم دوعاخان پاش گەڕانەوەی بۆ فرۆکەخانەی تەورێز کە پێشتر هەستی کوردایەتی تێدا بە هێز بوو دەستی بە تێکۆشانی سیاسی کرد. کاتێک حیزبی دێموکراتی کوردستان لە ناوچەی مەرگەوەڕ بنکەی خۆی کردەوەو تێکۆشانی ئاشکرای دەست پێکرد، سەروان حاتەم هاتەوە مەرگەوەڕو پێوەندی بە حیزبەوە گرتو دەستی بە کۆبوونەوە لەگەڵ خەڵک کرد، خەڵکی لە دەوری ئاڵای حیزب کۆ دەکردەوە، خەڵکی بۆ مافەکانی هاندەدا. پاشان کە مەرەخەستی تەواو بوو گەڕایەوە تەورێزو زۆری پێنەچوو کە کەوتە ژێر چاوەدێریو دواتر خرایە بەندیخانەو ماوەی ٣ مانگ لە بەندیخانە مایەوە، ئەو ماوەیە لەگەڵ ئازارو ئەشکەنجەیەکی زۆر ڕووبەڕوو بوو. کاتێک خەڵەبانەکانی پایەگای هەوایی تەورێز لەسەر گیرانی سەروان حاتەم ماوەی دە ڕۆژ تەعەسونیان کردبوو بە ناچاری ڕێژیمی تازە بە دەسەڵات گەیشتوو ئازادی کرد.

سەروان حاتەم پاش ئازاد کردنی دوو ڕێگای لە پێش بوو، یا درێژەپێدان بە کاری خەڵەبانی واتە خزمەت بەرێژیم، باشی دەزانی کە ڕێژیمی کۆماری ئیسلامی هێرشی بۆ سەر کوردستان دەست پێکرد بوو ئەویش خەڵەبان بوو، یا دەبوو خزمەت بە گەلە هەژارەکەی بکا. ناوبراو ڕێگای دووهەمی هەڵبژاردو، هەموو پلەو پایەیەکی وەلا ناو ئامادە نەبوو ژیانو نەتەوەکەی بە پووڵو پارە بفرۆشێ. ئامادە نەبوو بە فرۆکە نەتەوەکەی بۆمباران بکا شووشەو پەنجەرەی ماڵان بشکێنێو ژنو منداڵی کورد چاو ترسێن بکا، حازر نەبوو لە چاو تروکانێک ماڵی کورد بروخێنێ. بڕیاریدا ریزی حیزبی دێموکراتی کوردستان هەڵبژێرێو بڕیارێکی قایمو پتەو کە لەگەڵ نەتەوەکەی بژێو هەموو ئەزموونەکانی کە لە خەڵەبانی فێری بوو بە ڕۆڵەکانی نەتەوەکەی بڵێتەوەو شانبەشانی ڕۆڵەکانی ناوچەی شومالی کوردستان خزمەتی بە نیشتمانەکەی دەکرد. ناوبراو پێشمەرگەکانی باردێنا کە چون چەکی دژی فرۆکە بەکار بێننو خەڵکی ناوچەی فێر دەکرد لەکاتی هێرشی هەوایی چۆن پارێزگاری لە خۆیان بکەن.

سەروان حاتەم لە زۆر شەڕی قارەمانانەدا بەشداری کرد زۆر زوو جێگای خۆی لە نێو دڵی هاوسەگەرانیدا کردەوە ئەو پێشمەرگەیەکی ئازاو فیداکار بوو لەسەر بەجێگەیاندنی بڕیارەکانی حیزب سوورو قایم بوو جگە لەوانە ئەو پێشمەرگەیەکی شەرکەر، نەترس، لەخۆبووردوو لە میدانی کردەوەدا هەڵسوکەوتی دەکرد، تەنیا پێشمەرگەیەکی ئازا نەبوو بەڵکوو لە باری سیاسیشەوە لەسەتحێکی سەرەوەدا بوو.
پاش ماوەیەک بە هۆی لێوەشاوەیی بە فەرماندەری هێزی ١٠١ی شەهید نەحۆ دیاری کرا، ناوبراو لەهەموو کارەکانیدا سەرکەوتوو بوو. پێشمەرگەیەکی نموونە، فەرماندەیەکی لایقو لەسەنگەردا بەدەستو برد بوو هەموو تواناکانی بۆ خزمەت

بەخەڵکو پێشمەرگە بەکار هێنا.

سەروان حاتەم دوعاخان لای خەڵکو کادرو پێشمەرگە خۆشەویست بوو، دوژمن باشی دەزانی لەو ناوچەیە لەگەڵ کێ رووبەڕوویە، بۆیە بە هەموو توانایەوە هەوڵی لەبەین بردنی دەداو تەنانەت جارێک لەداو کەوت بەڵام بەهۆی وشیاری پیلانی ڕێژیم پووچەڵ کرایەوە.
سەروان حاتەم لەو ماوەیەی فەرماندەری هێزی نەحۆ بوو هەموو تواناو مودیرییەتی خۆی بۆ کاروباری نیزامیی وەکار خستبوو ئاڵوگۆڕێکی بەر چاوی لەو هێزەدا پێک هێنا، ئەو جێی متمانەی ئەویندارانی ئازادیو سەرجەم هاوسەنگەرانی بوو. بە لێوەشاوەیی هەموو پەلەیەکی پێشمەرگایەتی بڕیو لەکاتێکدا بەرپرسایەتی هێزی ١٠١ی نەحۆی وەرگرت کە ئەو ناوچەیەی ئەو کاری تێدا دەکرد بە ناسکترین هەلومەرجی سیاسیو ئەمنیەتی تێدەپەڕیو کۆماری ئیسلامی بەهەموو شێوەیەک ڕۆژانە پەلاماری دەدا بە پشت بەستن بەئیرادەی هاوڕێ پێشمەرگەکانیو بە لێوەشاوەیی خۆی لەبەرەکانی شەڕدا تەنگی بەهێزی ڕێژیم هەڵچنیبوو، ڕۆژ نەبوو ڕۆڵە تێکۆشەرەکانی هێزی نەحۆ بە فەرماندەهی سەروان حاتەم زەبری کاریگەر لە دوژمن نەوەشێنن. ناوو ناوبانگی حاتەم بۆ دوژمن بوو بە چقڵی چاوو بە بیستنی ناوەکەی ترسو لەرزە دڵی هێزەکانی ڕێژیمی دادەگرت.

ڕۆژی ٢١ی ڕەزبەری ساڵی١٣٦١ی هەتاوی لە شەڕێکی نابەرامبەردا بەداخەوە لەگەڵ ٣ هاوسەنگەری دیکەی گیانی پێشکەش بە بارەگای ئازادی کردو سەری بۆ نەتەوەکەی دانا. پێشمەرگە شۆڕشگێڕەکانو زەحمەتکێشانی ناوچەی شومالی کوردستان بەتایبەت جووتیارانی ناوچەی مەرگەوەڕ، لەخەمی پێشمەرگەیەکو فەرماندەیەکی قارەمان دابوون، سەروان حاتەم دوعاخان شۆڕەسواری کاروانی ئەمجارەمان لە دڵی هەموو هاوسەنگەرانو خەڵکی ناوچەی مەرگەوەڕدا هەمیشە زیندوویە. شەهید سەروان حاتەم ئەو پێشمەرگە بە جەرگو لەخۆبووردوویە بوو، کە لەوپەڕی سەرکەوتندا مەندو لە سەرەخۆو بەئیرادە بوو، لەگەرمەی شەڕدا هێدیو هێمنو لەکاتی سەختیو تەنگانەدا بەئیرادەو قایمو لەشکان نەهاتوو بوو. شەهید حاتم ئەو کوڕە جووتیارە بوو کە بە لێوەشاوەییو تێکۆشانی بێ وچانی ئەفسەرێکی لایق، خەڵەبانێکی کارامەو کادرێکی لێوەشاوەی سیاسی، فەرماندەیەکی بە زیبکوو نیزامیی لێهاتوو بوو.

- ١٣ی ئۆکتۆبەری ١٩٨١ی زایینی = ٢١ی ڕەزبەڕی ١٣٦٠ی هەتاوی؛

شەهید بوونی سەروان حاتەم(دوعاخان) فەرماندەری هێزی نحۆ لەگەڵ ٣ هاوسەنگەری دیکەی بە هۆی شەڕ لە گەڵ قیادە – لە کێلەشین شنۆ.

شەهید ئەسەدوڵا سولێمانپوور جێگری فەرماندەری هێزی عەزیزی یوسفی

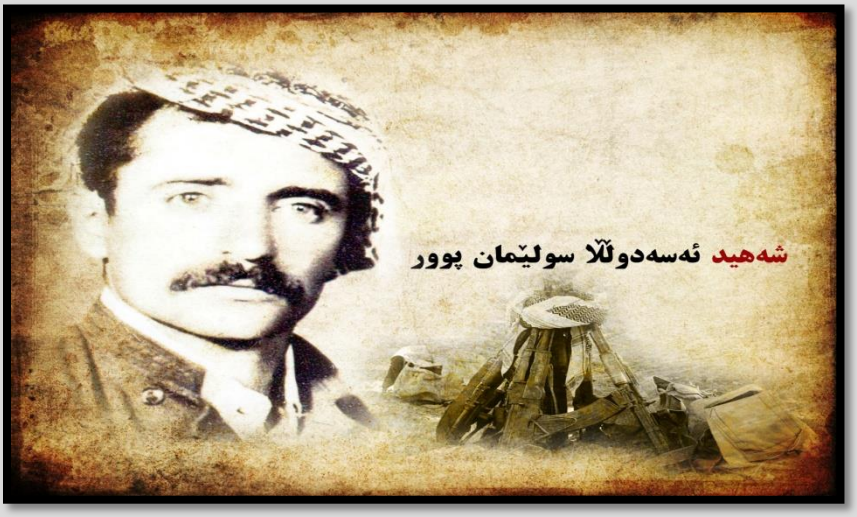

١٣٦١ - ١٣٢٧

بزووتنەوەی رزگاریخوازانەی نەتەوەی کورد لە هەرکام لەبەشەکانی کوردستانداا ژمارەیەکی یەکجار زۆری لە رۆڵەکانی ئەم نەتەوەیە تێدا بوونەتە قوربانی. ئەو قوربانی دانەی خەڵکی کوردستان بواری جۆراوجۆری هەبووە. گیران، زیندان، ئەشکەنجە، دوور خرانەوە، ئاوارەیی و دەربەدەری، سووتمان، مالوێرانی، کوشتنوبڕین تالانو راوڕووت، هەرکام بوارێکی ئەم قوربانی دانەن. بەڵام شاراوە نیە کە چڵە پۆپەی فیداکاری و قوربانی دان گیان بەخشینو شەهید بوون لە پێناوی بیرو باوەڕو گەلو نیشتمان دایە. لە قوربانی داندا کەس نای گەیەنێتە ئەو کەسەی گەورەترین سەرمایەی ژیان، واتە گیانی لەسەر لەپی دەست دادەنێو دەیکاتە دەزمایەی سەرکەوتنی ئامانجو ئاواتەکانی نەتەوەی خۆی، مەگەر ئەو دایکە لە خۆبووردووانە کە رۆڵە شیرنەکانیان دەنێرنە قوربانگاو بۆ هەتا هەتایە داخ لە سەر دڵیانو تاجی سەروەری لە سەر سەریان دادەنێن.

ئەوە جێگای شانازییە کە خەڵکی کوردستان دەنگی نارەزایەتیی خۆی دژی رێژیمە زۆردارەکان بەرز کردۆتەوەو هیچ زۆڵەو زۆرییەکی لە داگیرکەران قەبوولْ نەکردوەو سەلماندوویەتی ئەگەر داگیرکەران مل بۆ داخوازییەکانی رانەکێشێو شەڕی پێ

بفرۆشێ، ناچاریان کردوە کە دەست بۆ چەک بەرێو دیفاعی پێ لە خۆی بکا.

هەرچەند ئەو رێژیمە بە هەموو جۆرە پیلانێک، دژی حیزبی دێموکرات وخەڵکی کوردستان دەجووڵایەوە، بەڵام لاوان و شێرەکوڕانی کورد لە مێژ بوو بڕیاریان دابوو مل بۆ زوڵمو زۆر نەوی نەکەنو لەپێناو سەربەستی نیشتمانیدا ئامادە بوون هەموو شتێک وەلا بنێنو تەنانەت گیانیان ببەخشن. هەربۆیەش ریزەکانی حیزبی دێموکرات بێپسانەوە شێرە ژنانو کوڕانی کوردستان رووبان تێکردوەو پۆل پۆل چەکی شانازیان بۆ بەربەرەکانی لە شان کردوەو لەهیچ کەندو کۆسپو لەمپەرێک نەدەپرینگانەوە. بۆیەش بەسەدانو هەزاران رۆڵەی قارەمان بە باوەشی ئاوالەوە بە پیری مەرگەوە چوونو گیانی پاکیان بۆ مەبەستی پیرۆزیان (واتا ژیان بە ئازادی) بەخت کرد.

ئەسەدولا سولێمانپوور لەساڵی ۱۳۲۷ لە بنەماڵەیەکی مام ناوەندیو دەست رۆیشتوو لە ئاوایی قاراوەی ناوچەی خورخورەی سەقز لەدایک بوو. باوکی شەهید ئەسەد پێشمەرگەی کۆمار بوو ئەمەش وای کرد بنەماڵەکەی لە سەردەمی کۆمارەوە تێکەڵی کاری سیاسی بن، بەردەبەرە کە تەمەنی گەیشتە ۷ساڵی وێرای هاوتەمەنەکانی کتێبی بە دەستەوە گرتو رووی لە قوتابخانەی ئاوایی کردو پۆلی ٥ی سەرەتایی لەم گوندە تەواو کرد. پاشان بۆ پلەکانی بەرزترو درێژەدانی خوێندن رووی لە شاری سەقز کردو لەو شارەش دیپلۆمی وەرگرت.

پاش وەرگرتنی دیپلۆم لە دەوروبەری شاری سەقز ماوەی دوو ساڵ کاری سپای دانشی کرد بە دوای ئەودا وەک ماموستا دیاری کراو لە گوندەکانی "ئاقڵاوە" لە ناوچەی سەرشیوی سەقز, قاراوە، مەندیلبەسەر، قاقڵاوەی بۆکانو ناوشاری سەقز خزمەتی منداڵانی دەکرد فێری زانستی دەکردن.

ئەسەد هەرچەند لە بنەماڵەیاکی دەوڵەمەند گەورە ببوو بەڵام هیچ کات ژیانی دەوڵەمەندانەی بەلاوە گرینگ نەبوو، ئەو زۆر جار لە سەردەمی دەسەڵاتداری پاشایەتی لە بیری هەژاران دابوو چەندین جار بە هۆی دژایەتی لەگەڵ رێژیم لەلایەن بەکرێگیراوانی حکومەتی پەهلەویەوە بە بیانووی جۆراوجۆر ئازارو ئەزیەت کراو تەنانەت تا ئەو جێگایەی لەزێدی خۆی دووری بخەنەوەو پەڕیوەی هەندەران بوو. پاش ماوەیەک دووڕ کەوتنەوەو، لەرزینی پایەکانی دەسەڵاتی پاشایەتی لەکوردستان، گەڕایەوە زێدو نیشتمانی خۆی.

ناوبراو لەو سەرو بەندەدا بوو کە راپەڕینی گەلانی ئێران بەدژی حکوومەتی گەندەڵی پاشایەتی دەستی پێکرد. ناو براو لە هەموو خۆپێشاندانەکانی سەقز بەشداری کردو وەک لاوێکی بەهەست خەڵکی دژی رێژیمی پاشایەتی هان دەدا. بە دوای تێک رووخانی حکوومەتی شادا، فەزایەکی سیاسیو شۆڕشگێڕانە سەرتاسەری ئێرانی داگرتو تێکۆشانی ئاشکرای حیزبی

دێموکراتی کوردستان دەستی پێکرد. ئەسەد سولێمانپوور بیروڕای پیرۆزی کوردایەتیو هەست کردن بە چەوسانەوەی نەتەوەکەی، پارێزگاری لە مافو ئازادییەکانی گەلەکەی رزگار بوون لەچنگ زۆرداری، رزگاری خۆیو بنەماڵەکەی لەو ڕێگایەدا پەیدا کرد بوو کە حیزبی دێموکراتی کوردستان بۆ گەلی کوردی دەست نیشان کردبوو، بۆیە ریزەکانی حیزبی دێموکراتی هەڵبژاردو، بوو بە پێشمەرگەو لە هێزی عەزیزی یوسفی ئەوکاتدا سازمان دراو دەستی کرد بە خەباتو تێکۆشان. ئەو بەراستی پێشمەرگەیەکی بوێرو ئازاو قارەمان، پارتیزانێکی هەڵسووڕو کوڕی رۆژی تەنگانە بوو. لە زۆربەی شەڕەکانی ئەو کاتی ناوچەی سەقزو دیواندەرەدا رۆڵێکی بەرچاوی هەبوو.

شەڕەکانی ناوشاری سەقز، دیواندەرە، گەردەنەی فیلان، تاقی نێوان ئێرانشاو سوننەتە، کەلی مەحموودواوە، کەچەڵمییان، جادەی قەوخو شەڕەکانی سەرشیوی سەقز نمونەیەکی چووکەن لە ئازایەتی شەهید ئەسەد سولێمانپوور.

لەخۆبووردوویی، بڕوا بە خۆبووزو پێداگری زۆر لەسەر بەڕێوەبردنی ئەرکە پێ ئەسپێردراوەکانی حیزبو هەروەها ڕێزو خۆشەویستی لەناو خەڵکدا، دڵسۆزیو فیداکاری، لە کردەوە پەسەندەکانی ئەسەد سولێمانپوور بوو، ئەسەد بە تێکۆشانی بێوچانیو بە هەڵمەتی دوژمن شکێنی نیشانیدا شیاوی پلەو بەرپرسایەتییەو بۆیە پلەکانی سەرپەل، سەردەستەو فەرماندە لکی، یەک لەداوییەک پێسپێردرا. ئەو لەکاری فەرماندەییدا ڕۆڵەیەکی کارلێهاتوو، ئازاو بە بەرنامە بوو. بەچەشنێک کە قارەمانیەتیو نەترسی ناوبراو لە ناوچەی سەقز دەنگی دایەوە. دوژمن بۆ بەچۆک داهێنانی ئەسەدوڵاو دوور خستنەوەی لە خەباتی عادڵانەی گەلەکەیو دوور خستنەوە لە پێشمەرگایەتی زۆر پیلانی بۆ داناو کە هەموویان لەگەڵ شکست ڕووبەروو بوونەوە.

ئەسەدی سولێمانپووڕ زۆر جار لە شەهیدەکانی کوردستان بیری دەکردەوەو دەیگوت" دەبێ داری ئاڵای رزگاری لە سەر کۆگای کاسەسەری گیانبازان داکوترێو بە سۆزی هەنسکو هەناسەی ڕۆڵە کوژراوانی نەتەوەکەمان بشەکێتەوە ئەگینا بە مەبەستی پیرۆزمان کە ئازادی نیشتمانی پیرۆزمانە ناگەین".

ئازایەتیو دڵێری ئەسەدوولا بە چەشنێک کاری کرد بووە سەر پێشمەرگەکانی هێزی عەزیزی یوسفی کە خواستی هەموویانو لە سەر داوای هەموویان وەک جێگری فەرماندەری هێزو فەرماندەری عەمەلیات دیاری کرا.

ئەسەد سولێمانپوور بۆ ئەوەی نیشان بدات کە شیاوی ئەم پلەیە پتر کاری دەکردو زیاتر لە ئەندازە خۆی ماندوو دەکرد. هەست بە مەسئولییەتو تێکۆشان بۆ فێربوونو هەوڵدان بۆ خەبات دژی ڕێژیمی ئاخوندی چەندین عەمەلیاتی سەرکەوتوانە،

تایبەتمەندی هەرە بەرچاوی ئەسەد سولیمانپوور بوون.

ئەسەد سولێمانپور سێهەمین شەهیدی بنەماڵەیە. بەداخێکی گرانەوە رۆژی ٢٤ی پووشپەری ساڵی ١٣٦١ لە دوو کیلومیتری شاری سەقز لە شوێنێک بە ناوی "پلەی‌ئاسانە" لە لایەن جاشو پاسدارەوە هێرشیان دەکرێتە سەرو گەمارۆیان دەدەن پاش شەڕێکی قارەمانانە، لەم شەڕە حەماسیو قارەمانانەیەدا بوو کە لاوی تێکۆشەر، کوڕی ماندوو نەناس، پێشمەرگەی شۆڕشگێڕی دێموکرات ئەسەدوولا سولێمانپور لەگەڵ هاوسەنگەرێکی بە ناوی عوسمان گەڵباغی ناسرا بە عوسمانی گوڵشەن شەهید بوونو خوێنی سووریان لە پێناو رزگاریو دیفاع لە ئازادیو بەختەوەری نەتەوەکەیاندا رژایە سەر خاکی پیرۆزی نیشتمانو لە نێو خەمو پەژارەی هاورێیانیدا لە زێدی خۆی بە خاکی پیرۆزی کوردستان سپێردرا.

- ١٥ی جوولای ١٩٨٢ی زایینی = ٢٤ی پووشپەڕی ١٣٦١ی هەتاوی؛

شەهید بوونی ئەسەدولا سولێمانپوور جێگری فەرماندەری هێزی عەزیزی یوسفی، بە هۆی گەمارۆی جاشو پاسدارانی ڕێژیم. لە دوو کیلومیتری شاری سەقز لە شوێنێک بە ناوی "پلەی‌ئاسانە"

شەهید حیسام ئەسعەدی جێگری فەرماندەری هێزی عەزیزی یوسفی

١٣٦١ - ١٣٣٨

ئەو کاتەی تیشکی خۆرلە هەموو کات بەهێزترو بەتینترە، کە چاوی لێ دەکەی جگە لە چاو نووقاندن هیچ دەسەڵاتێکی دیکە نێە. کاتێک شەپۆلی بەسامو بە تەوژمی زەریای بێ پایان چاو لێ دەکەی کە تا چاو دەبینێ شەپۆل دوای شەپۆل بە تەوژمێکی زیاتر دێتو هیچ بەربەستێک ناتوانێ پێشی بگرێ، وەختێک لە تاریکە شەوی بەهاردا بە نێو لێرەوارو دارستانی زەمندو چڕدا دەڕۆی، لە ترسی شەوە زەنگی بێدەنگیدا مچرووکێک بە لەش دادێو سەرت سوور دەمێنێ.

ئەوانە مەزنتر لەدەسەڵاتی ئینسانو بیری قودرەتی سروشتن. بەڵام کاتێک کە ئیمانی پتەو وڕەی بەرزی پێشمەرگە دەکەونەوە بیرمو بیری لێ دەکەمەوە، بە لای نەتەوەی زۆڵم لێکراو لە خۆری جیهان رووناکترو بە هێزتری، لە زەریای بێپایان سەردەمی تۆفان بە سامترو لە شەوە زەنگی دارستان بە هەیبەتتری. چوونکی مێژوو قارەمانەتی وئازایەتی بۆ سەبت کردووی کە هێزی زۆرو پوشتەو پەرداخی دوژمن بە مۆدیرینترین چەکی دەستیو توپو خۆمپارەو کاتیوشاو فرۆکە بە درندانەترین شێوەی بێ بەزەییانە هێرشیان بۆ دەکردی، تۆ ئەو قارەمانەیو گلێنەی چاوی کوردوکوردستانی، قامک لە سەر پەلاپیتکەی تفەنگو گیانت لەسەر دەست داناو، بە گژ داگیرکەراندا چوویەوە، سەرئەنجام گەورەترین سەرمایەی ژیانت بۆ نەتەوە بەشخوراوەکەت دانا.

حسام ئەسعەدی ساڵی ١٣٣٨ی هەتاوی لەکاتێکدا ساواک پەلامارى ڕۆڵە تێکۆشەرەکانى دێموکراتى دەدا لەئاوایى کەسنەزانى سەرشیوى سەقز ڕۆڵەیەکى خوێنگەرم لە بنەماڵەیەکى تێکۆشەرو نیشتمانپەروەر چاوى بەدنیاى ڕوون کردەوە هێشتا دوو بەهارى لەتەمەنى تێنەپەڕى کە باوکى خۆشەویستى لەدەستداو ئەرکى گەورە کردنو بەخێو کردنى کەوتە سەرشانى برا گەورەکەى.

بەڕەبەرە کە گەورە بوو کتێبى بەدەستەوە گرتو ڕەوانەى قوتابخانەى کەسنەزان کرا، دەورانى سەرەتایى زۆر ئازایانە بڕیو وەک قۆتابییەکى زیرەک دەرسى دەخوێند، بەهۆى ئەوە لەگوندى کەسنەزان قوتابخانەى ناوەندى لێ نەبوو حیسامیش کورێکى دەرس خوێن بوو بۆ درێژەدانى خوێندن ڕەوانەى شارى بانە کراو، ماوەى ٣ ساڵ دەورانى ناوەندى لەوشارە تەواو کرد. ئەو هاوینانیش دەگەڕایەوە ئاوایىو یارمەتى دەکردن تا بتوانێ گۆشەیەک لەژیانى ناخۆش ئەوکات کەم بکاتەوە.

حیسام ئەسعەدى بۆ درێژەدانى خوێندن ڕووى لەشارى سنە کردو لە هنرستانى سەنعەتىو لەڕشتەى برق ناونووسى کرد. چوونى ناوبراو بۆ شارەکانى بانەو سنە بوو بە هۆى ئەوە کە هەست بەزۆر شت بکاو لە خوێندن زیاتر چاوو گوێى کراوە.
لەساڵى ١٣٥٦ بڕوانامەى دیپلۆمى وەرگرتوو هاوکات لەو زستانەشدا پێوەندى بە حیزبى دێموکراتەوە لە باشوورى کوردستان گرت، ئەمجارە خۆى زیاتر ماندوو دەکردو لەنێو هاوڕانى زیاتر زۆڵەو زۆرى ڕێژیمى پاشایەتى بۆ هاوپۆلانى شیى دەکردەوەو زیاترى ئەو ڕێژیمەى دەناساند.

بەڕەبەرە خۆپێشاندان دژى ڕێژیمى پاشایەتى دەستى پێکرد ئەوەیش وەک یەکێک لەهەزاران لاوى کوردستان لە ڕێ پێوانەکانى شارى سەقزو سنە دژى ڕێژیمى پاشایەتى بەشدارى کرد. لەساڵێ ١٣٥٧ لە ئەزموونى زانکۆى ئەفسەرى بەشدارى کردو بە پلەیەکى باش وەرگیرا، بەڵام بەهۆى ئەوە هەستى نەتەوایەتىو کارکردن بۆ حیزبەکەى لەو سەردەمەدا خۆى لەزانکۆى ئەفسەرى بوارد.

پاش ڕووخانى ڕێژیمى پاشایەتىو تێکۆشانى ئاشکراى حیزب حیسام ئەسعەدى لەڕێگاى ڕێبەرى شەهیدەوە دوکتور قاسملوو، لەدواى ١١ى ڕەشەممەى ١٣٥٧ى هەتاوى لەشارى سنە هاتە ریزى پێشمەرگەکانى حیزبو چەکى شەڕفى لە شان کرد. حیسام زوو توانى تواناکانى تەشکیلاتى خۆى نیشان بداو وەک لاوێکى خوێنگەرم لە مەیدان خۆى نیشاندا، بۆیە حیزبى دێموکراتى کوردستان وەک تێکۆشەرێکى بەتوانا ڕەوانەى ناوچەى کامیارانى کرد.

با بزانین لەکاتى خۆیدا هاوڕێکى لە دەفتەرى خاترات چى بۆ نووسیوە. "لە ناوچەى کامیاراندا حیسام ناوێکى ناسراوو جێگاى ڕێزى خەڵک بوو، هەر لەبەر ئازایەتى ئەو، چەندین منداڵى تازە لە دایک بووى ئەو سەردەمە ناوى حیسامیان

لێنرا.

حیسام ئەسعەدی خەڵکی ئاوایی کەسنەزانی سەقز بوو، بەڵام لە ناوچەکانی کامیاراندا بە حیسام بانەی ناوبانگی دەر کردبوو. کاتێک بنکەی حیزبی دێموکرات هێشتا لەنێو شاری کامیاراندا بوو، ئەو لاوانەی کە بڕێک تەمەنیان لە من گەورەتر بوو ئەیان گێڕاوە کە حیزب مەسئولێکی لاوی هێناوە کە فرە خوێنگەرمەو هەوڵ ئەدا لاوەکان لە دەوری یەکیتی لاوانی دێموکرات (اتحادیه جوانان دمکرات) ڕێک بخا. لەبیرمە ئەو دەمە لاوەکان زیاتر هاتووچۆی بنکەی ڕێکخراوەکانی دیکەیان ئەکرد هەتا حیزبی دێموکرات، بەڵام دوای هاتنی حیسام ئەسعەدی بۆ کامیاران، ئەو جار زۆر لەلاوانی ئەو شارە ڕوویان لە بنکەکانی حیزبی دێموکرات کرد زۆر لەو لاوانە چالاکانە دەستیان دایە بە کاری حیزبیو دواتریش چەند کەسێکیان بوونە پێشمەرگە.

من هیچکات نەچوومە ئەو بنکەو حیسامم هەر لە دورەوە دەبینی. هەتا کاتی شەڕی کامیاران، کاتێک هێزەکانی کۆماری ئیسلامی ئێران زستانی ساڵی ١٣٥٨ هێرشیان هێنایەوە سەر شاری کامیاران هێشتا هەوا تاریک بوو کە لەخواری شارەوە ڕوو بە کرماشان تەقە دەستی پێکردو خەڵکی شار لە خەوی خۆش ڕاچڵەکان. ئەو ڕۆژە سەرەڕای هەوڵو تەقەلای باوکو دایکم کە نەیان دەهێشت لەماڵ بڕۆمە دەرەوە، کاتێک هەوا بە تەواوی ڕۆشن بوو خۆم لە ماڵ دزییەوەو گەیشتمە نێوشار.
شاری کامیاران ئەو دەمە هەر یەک شەقامی گەورەی هەبوو کە ئەویش هەمان جادەی کرماشان . سنە بوو کە بە ناوەندی شاردا ئەچۆوە. کاتێک من گەیشتمە سەر چواررێیانی نێوەڕاستی شار، کاک حیسام ئەسعەدیش پەیدا بوو وادیار بوو ئەو بەنیاز بوو دیسان بگەڕێتەوە بۆ بەشی خواری شار کە زیاتر شەڕ لەوێ بەردەوام بوو. ئەو بە شێوەی زیکزاکی ئەچووە پێش، منیش کەوتمە دوای ئەوو بە لاسایی کردنەوەی زیکزاکی بە دوایدا ڕۆیشتم هەتا گەیشتینە کۆلانێک کە لەخوار گاراجی کرماشان کە ئەچوو بۆ مزگەوتی جامعە، شاپور فیروزیو حوسێن قیخابابا لە سەر ماڵێکو لە کۆماجی ئەو ماڵەوە تەقەیان ئەکرد لەسەر کۆلانەکەش بێجگە لە حیسام پێشمەرگەیکی دیکەشی لێبوو کە بێجگە لە چەکەکەی دەستی کلاشێنکۆفێکیشی بە جامەدانەیەک بەستبووی بە ناوشانیدا، کوڕێکی کامیارانیش وەک من بێ چەک. لێرەدا بوو کە دوای چەند ساڵ زانیم ئەو لاوە سالار ئیبراهیمی بووە. من بێجگە لە چەند جارێک ئەویش کورت ئیتر لەگەڵ کاک حیسامی ئەسعەدی نەبووم بە ناسراوو هاوڕێ. لە دواییین ڕۆژەکانی پاییزی ساڵی ١٣٦١ هەتاوی حیسامی فەرماندەی ئازا کە بۆ لاوانی هاوتەمەنی من لەو سەردەمەدا ببوە سیمبولی پێشمەرگەیەکی ئازاو زانا و فیداکار، لە شەڕێکدا لە نزدیک ئاوای بێساران‌و سەرهویەی ناوچەی ژاوەرۆی مەریوان بە گوللەی هێزی سەرکوتگەری ئێران شەهید بوو."

بەڵێ حسام ئەسعەدی بوو بە یارو یاوەری دوو هاوڕێی دیکە وەک شاپور فیروزیو سالاری ئیبراهیمی کە لە زستانی ١٣٥٨ دەرسێکی لەبیر نەکراویان بە ڕێژیمی کۆماری ئیسلامی‌دا، حیسام لەهەر جوولانەوەیەکی پێشمەرگە کۆمەڵێک ئەزموونی

وەسەریەک دەنا، بە دوای کۆنگرەی ٥ی حیزب داوای کرد کە بگڕێتەوە ناوچەی سەقز، بەڵام دەفتەری سیاسی ئەرکی قورستری بۆ دیاری کردو لەمانگی بەفرانباری ساڵی ١٣٦٠ وەک فەرماندەری هێزی زرێباری مەریوانی دیاری کرد. کاتێک ئەو ئیبلاغەیان پێ راگەیاند قۆڵی زیاتر لەکارو تێکۆشان هەڵماڵیو بێراوەستان خۆی بە هێزی قارەمانی زرێبار ناساند، بۆیە بەهەست کردن بەو مەسئوولییەتە بەتایبەتی لە هەلومەرجی ناسکی ئەو کاتدا ئەو مەسئوولییەتەی قەبووڵ کردو رووی کردە ناوچەی مەریوانو لای هاوسەنگەرانی لەهێزی زرێبارو لەماوەیەکی کورتدا رووحێکی تازەی بە هێزەکەو نەزمو دیسیپلینی پێدا. ناوبرا لەگەڵ ئەوەی فەرماندەیەکی لەخۆبووردوو بوو کادریکی بە توانا بوو، بەزمانێکی شیرینو پاراو لەگەڵ خەڵکی مەریوان دەدواو سیاسەتی حیزبی دێموکراتی کوردستانی لەگەڵ باس دەکردن.

حیسام لە عەمەلیاتەکانی دژی دوژمن لێوەشاوەیی خۆی نیشاندا، قارەمانەتییەکەی لەشەڕی جادەی سنە - مەریوان وەک لاپەڕەیەکی زێڕین لە کارنامەی پێشمەرگەی دێموکرات جێی خۆی کردەوەو حیسامی گەیاندە ئاستێکی خۆشەویستی چونکی نیشانی داو دەریخست کە وێڕای پێشمەرگەکان هێرش دەکاتە سەر دوژمن.
حیسام لەو مەسئوولییەتەدا هەموو وزەو تواناییو پسپۆڕی خۆی بەکار هێناو چەندین مۆڵگە لەو مەڵبەندە گیرانو سەدان بەکرێگیراو کوژران. ئەو لەکاتی تەنگانەدا خۆی نەدەدۆڕاندو هەمیشە لە سەنگەری پێشەوەدا پێشمەرگەی رێنوێنی دەکرد هەوڵیدا بە یارمەتی فەرماندەرانی دیکە هێزی زرێبار بکا بە نموونەی هێزەکانی حیزب.

رۆژی ٣٠ خەزەڵوەری ساڵی ١٣٦١ی هەتاوی هێشتا ساڵێک لە فەرماندەهی حیسام لەو هێزە تێنەپەڕیبوو کە هێزەکانی رێژیم بەسەدان بەکریگیراو لە جاشو پاسدار هێرشیان کردە بەرزاییەکانی بێساران، کە شێرە کوڕانی دێموکرات بڕیاریاندا دەرسێکی باش بە داگیر کەران بدەن لەماوەی چەند سەعاتدا هەموو بەرزاییەکانیان لی ئەستاندنەوە دەرسێکی لەبیر نەکراویان بە هێزی کۆنەپەرستیداو بۆ هەمیشە لەمێژووی حەماسەکانی ئەو مەڵبەندەدا دەمێنێتەوە بەداخەوە لە دواین کاتی شەڕ کوڕی دێموکرات حیسام ئەسعەدی لەگەڵ هاوڕێیەکی بەناوی تەها عەباسی ناسراو بەتەها دگاگایی بە گوللەی شەوپەرەستان دابێژدابێژ کرانو شەهیدبوون. خوێنی حیسام ئەسعەدی و تەها دگاگایی تێکەڵ بە یەک بوونو چوونە نێو کاروانی نەمرانی مێژووی گەلی کورد.

- ٢١ی نۆڤەمبەری ١٩٨٢ی زایینی = ٣٠ی خەزەڵوەری ١٣٦١ی هەتاوی؛

شەهید بوونی حیسام ئەسعەدی فەرماندەری هێزی زرێبار، لەگەڵ هاوڕێیەکی لە نزدیک ئاوای بێساران و سەرهویەی ناوچەی ژاوەرۆی مەریوان بە گولەی هێزی سەرکوتگەری ئێران.

شەهید حەسەن جەمشیدی جێگری فەرماندەری هێزی ١١٠ بەیان

١٣٣٧ - ١٣٦١

سەعات ٥ی ئێواری پێشمەرگەکانی لکی یەک لە عەزیزکەندەوەو، لکی دوو لە ئاڵیکەندەوە بەرەو گوندی هەباساوە ریزیان بەستبوو هەموو لەوێ کۆبوونەوە، بە تێکەڵ بوونی هەر دوو لکەکە هەست دەکرا بە عەمەلیاتی گەورە. لە مەزگەوتی ئاوایی کۆ بووینەوە سەرهەنگ چیا وەک فەرماندەری هێز قسەی لەسەر ئەو عەمەلیاتەی کە لە پێشمان بوو دەدوا، لە هەر دوو شانی دوو کەس دانیشتبوون، حەسەن جەمشیدیو قاسم باقی، کە ئامانج لەو قسە کردنە حەسەنی جەمشیدی وەک فەرماندەری ئەو عەمەلیاتە دیاری کردو گوتی"با دڵنیاتان بکەم کە پایەگا دەگیرێ تەنانەت هەواڵەکەش بۆ رادیۆ ئامادە کراوە چونکی فەرماندەکانتان کۆڕی ئەو نیشتمانەن، پارێزەری ئاوو خاکو نیشتمانن، بۆیە سڵاو لە هەمووتان، سڵاو لەو دایکانەی کە کۆڕی ئەوتۆی بە گەلەکەی بەخشیوە"

بە سلاو لەو دایکانەی کە جگەر گۆشەکەی بە گیانو بە دڵ گەورە کردو پێشکەش بە بارەگای دایکی نیشتمانی کرد رۆڵەکەی کردە پردە باز بە گەیشتن بۆ ئازادی، سڵاو لەو دایکانەی کە ئازیزترین جگەرگۆشەیان رەوانەی کۆڕی خەبات کردو ئەسبی مرادیان بۆ زین کردنو رەختو فیشەک دانیان لە قەد کردنو بە چاوێکی پڕ لە فرمێسکەوە لە باوەشی دایکی نیشتمانیان هاویشتن، ئەوە بۆ تۆ دایکی دڵ سووتاوم، چاو لێ دەکەم بەرەو ئاسمانی پڕ لە ئەستێرەی کاروانی شەهیدانی کوردستان لە بۆکان، بووکی رازاوەی موکریان، یادی رۆڵەی پارتیزانی نیشتمان، یادی تێکۆشەری خاوەن بڕواو ئیمان، رۆڵەی بەوەجو

شایستەی حیزب، یادی پارتیزانی دەشتی موکریان حەسەنی جەمشیدی دەکەینەوە.

حەسەن جەمشیدی ساڵی ١٣٣٧ی هەتاوی لە گوندی قەڵاجوغە لە بنەماڵەیەکی هەژار لەدایک بووە. بەرەبەرە کە گەورە بوو رەوانەی قوتابخانە کرا. تا پۆلی ٦ی سەرەتایی دەرسی خوێندن. بەهۆی نەداریی بنەماڵەکەی ڕێگای خوێندنی لێ بەسترا. دواتر ماڵیان بەرەو شاری بۆکان کۆچی کردو لەو شارە گیرسانەوە.

حەسەن جەمشیدی ژیانی منداڵیو لاویی بە ڕەنجو کوێرەوەری تێپەڕ کرد. بە تێکەڵاوی پەیدا کردن لەگەڵ خەڵک زیاتر وەزعییەتی نالەباری ژیانی ئەوانی بۆ ڕوون بۆوەو هەستی بە زوڵمو زۆری دەسەڵاتدارانی حاکم بەسەر ئێراندا کرد. دواتر کاری شۆفیری تاکسی کردە پیشەو، تا سەرکەوتنی ڕاپەڕینی گەلانی ئێران ئەو کارەی درێژە پێدا.

دوای سەرکەوتنی ڕاپەڕینی گەلانی ئێرانو ئاشکرا بوونی تێکۆشانی حیزب، حەسەن جەمشیدی لە سەرەتای ساڵی ١٣٥٨ی هەتاوی هاتە ریزی پیشمەرگەکانی حیزبی دێموکراتو تێکۆشانی سیاسیی خۆی دەست پێکرد. بە دەست پێکردنی شەڕی سێ مانگە لێوەشاوەیی خۆی نواندو لەمانگی خەزەڵوەری ساڵی ١٣٥٨ وێڕای کۆمەڵێک قارەمانی دیکە یەکەم مووشەکی ئارپیجی لە مەکتەبی قورئان داو لە مەڵبەندی موکریان هێزی کۆنەپەرستیان لەشاری بۆکان وەدەر ناو شاری بۆکانیان بە هێزی باسکی خۆیان ئاوەدان کردەوەو بۆ ماوەی دوو ساڵ خەڵکی ئەو شارە هەوای ئازادی هەڵمژی.

پێشمەرگەی شاری بۆکان، هەموو مەردو قارەمان پاکی ڕۆڵەو خانەدان، حەملەیەکی جوانیان کرد لەبۆ مەکتەبی قورئان، یا حوسێن حوسێنی پاسدار، دەچوو بۆ تەشقی ئاسمان. (گۆرانی ڕەسوڵ نادری)

سەرەتای پاییزی ساڵی ١٣٦٠ کە بۆ جاری دووهەم هێزی دوژمن شاری بۆکانی داگیر کردەوە حەسەن وەک پارتیزانێکی بە ئەزموون زۆر جاران ڕووی لەشار دەکردەوەو زەبری لەدوژمن دەوەشاند. بەهۆی لێوەشاوەییو فیداکاری وەک سەرپەلی پەلێک لە پێشمەرگەکان دیاری کراو پاشان بوو بە فەرماندەری لکی یەکی هێزی بەیان.

حەسەن جەمشیدی لە کەمترین ماوەدا نیشانیدا کە توانای ئەو مەسئووللییەتەی هەیەو فەرماندەرێکی باشو خاوەن تەرحو گەڵاڵەی سەرکەوتووانەیە. تەنیا لەماوەی یەک ساڵدا ٤ جار هێزی قارەمانی١١٠ی بەیان بە شارەزایو لەخۆبووردوویی حەسەن جەمشیدی چوونەوە ناوشاری بۆکانو هەر جارێ زیاتر لە ١٢ سەعات شاریان لە هێزی داگیرکەر دەکردە گۆڕستان. شەڕەکانی ناوچەی بۆکان، گرتنی پایگای قۆچاغ، شەڕی جادەی بۆکان - سەقز، شاریکەندو قەرەکەند، داربەسەر، بە

فەرماندەری ئەو بەڕێوە دەچوون. تێکشکانی گوردانی٨٠١ی هەوابوردی شیراز وێڕای٤ فەرماندەری دیکە شەهیدان: قاسم باقی، عەلی باڵدارو عوسمان دادخاو خوالێخوشبوو کاک چیا، تەنیا بە ٢٧ پێشمەرگە ستوونێکی زەبەلاحیان لە جادەی بۆکان میاندواو، لەڕۆژی ٥ی بەفرانباری ساڵی ١٣٦٠ لە ناو ئاوایی حوسێنمامە، لێک بڵاو کرد، ئەو حەماسەیە لاپەڕەکانی زێرینی قارەمانەتی هێزی پێشمەرگەی حیزبی دێموکراتی کوردستانیان رازاندەوە. ناوی حەسەن جەمشیدی وەک قارەمانێکی بوێرو ئازای دێموکرات ببوو بە وێردی سەر زمانی کۆمەڵانی خەڵکی ناوچەکانی بۆکانو، ببووە نمونەی پێشمەرگەیەکی باش و ماموستایەکی پارتیزانی ناوچەکانی موکریان. با ئاورێک لە مێژوو بدەینەوە بزانین شەهید دوکتور قاسملوو بۆ تێکشکانی ستوونی ٨٠١ی هەوابوردی شیراز لە حوسێنمامەی بۆکان چی بۆ قارەمانانی مەڵبەندی موکریان نووسیوە.

"بەڕێز هێزی ١١٠ی بەیان

دەنگو باسی سەرکەوتنە گەورەکانی ئێوە لە خەباتی دژی سەرکوتکەرانی رێژیمی دژی گەلی خومەینی لە ناوچەی بۆکاندا بۆتە هۆی دڵگەرمیو شانازی هەموو خەڵکی کوردستانو بە تایبەتی ئەندامانو پێشمەرگەکانی حیزبی دێموکرات.

بەشدارانی پلینۆمی کومیتەی ناوەندی بە ئەرکی سەر شانی خۆیان دەزانن کە بەم بۆنەوە رێزتان لێ بگرنو سڵاوی گەرمو شۆڕشگێڕانەی خۆیان پێشکەشی ئێوە رۆڵە حەماسە خوڵقێنەکانی حیزبی دێموکراتی کوردستانو گەلی کورد بکەن، هیوادارم کە لە داهاتووشدا شێوەی خەباتی قارەمانانەی ئێوە کە بریتییە لە، دیقەت لە داڕشتنی گەڵاڵەی عەمەلیات، دیقەت لە ئیجرای عەمەلیاتو، دیقەت لە لێکۆڵینەوەو گوزارش لە نەتیجەی عەمەلیات، ببێتە هۆی رێنوێنێکی باش بۆ هەموو پێشمەرگە قارەمانەکانی حیزبی دێموکرات.

ژمارە: ١٥٤

پلینۆمی مانگی جۆزەردانی کومیتەی ناوەندی حیزب

رێکەوتی: ١٧ - ٣ - ١٣٦١

ئیمزا: د. قاسملوو"

حەسەن جەمشیدی خاوەنی خوو ڕەوشتی شۆڕشگێڕانە بوو، لە کوردی ژیانی سەختو دژوار داو، لەمەیدانی ٣ساڵ شەڕو

بەربەرەکانێدا قاڵ ببوو، خارابوو، چقڵی چاوی دوژمنی داگیرکەر بوو، ترس‌و دڵەخورپەی دەخستە ناو دڵی هێزی ڕێژیمەوە، ناوبراو ماندوو بوون‌و ترس‌و مردنی نەدەناسی. ئەو فەرماندەرێکی کارامە، لێوەشاوە، لێهاتوو، لەکڵ دەرهاتوو بوو. هاوڕێکانی، خەڵک، تەرەغە، نالەشکێنە، ڕێگاکان، تفەنگە دەسکەوتەکان، ستوونە تێکشکاوەکان، هەموویان شاهیدی بۆ ئەوە دەدەن حەسەن جەمشیدی پێشمەرگەو فەرماندەیەکی هەڵکەوتووی حیزب بوو، خۆشەویستی ناوخەڵک بوو، هاوڕێیانی بەنەزم‌و دەرسی لەخۆبووردووویی فێر دەکردن.

حەسەن جەمشیدی لە بواری سیاسیش دا کادرێکی ئاگاو بە ئەزموون بوو. جگە لەوانە ئەو ئینسانێکی بە حەوسەلەو قسە خۆش بوو، هەر بۆیە توانیبووی جێگای خۆی لە نێو دڵی هەموو پێشمەرگەکان‌دا بکاتەوە. ئەو تایبەتمەندییانە بوونە هۆی ئەوە لەهاوینی ١٣٦١ وەک جێگری هێزو فەرماندەری عەمەلیات دیاری کرا، لە ڕاستی دا ئەو هەم کادرو هەمیش فەرماندەرێکی دڵسۆزو هەڵسووڕو چالاک بوو.

حەسەن کاتێک کۆبوونەوەی بۆ بەڕێوە بردنی عەمەلیاتێک دەگرتو قسەی بۆ پێشمەرگەکان دەکرد دەیکوت" هێزی خەڵک ئێمەین، ئێمە بە خەڵکەوە دەژین بۆیە تا خەڵک هەبێ ئێمەش هەین، ژیان بۆ خەڵکە، بۆیە ئەگەر شەهیدیش بین هەر سەربەرزین لەناو مییللەتدا هەمیشە بەسەر بەرزی دەمێنینەوە." (ئازا سەکری بەم شێعرە ئاوا دەڵێ)

موکریان سووڕە حەساری ژوانە — بووکی جوان و بەدەوی بۆکانە
مەکتەبی ژینی پڕی گیانبازە — فیشەکی پڕ دەوری قوتابی تازە
دوای گەڕی دووکەڵ وخوێن وئاگر — بووکی ژینم دێتە چیای خۆڕاگر
ئالەشین بووکی حەماسەو خوێنە — ئەربەنووس، بەژنی بە خوێن بژوێنە
لە سەراو بەرزی سەران بەرچاوە — چیمەن ومێرگی بەخوێن نەخشاوە
نۆرەی ئازایەتی حەسەن‌جەمشیدی بوو — گەلێ مەیدانی حەماسەی دیبوو.

ڕۆژی ٥ی بەفرانباری ساڵی ١٣٦١ی هەتاوی لەوەها ڕۆژێکدا، کە بەفر لووتکەی چیاکانی کوردستانی داگرتبوو، سەرماو سۆڵ، شارو دێ‌و دەشتو پێدەشتەکان‌و چیاو دۆڵ‌و لێرەوارەکانی کوردستانی دەبڕی، بەفری دەشتی ئالەشین لە ئەژنۆ سەر کەوتبوو پێشمەرگە تێکۆشەرەکانی لکی یەکو دوو لەهێزی ١١٠ی بەیان بە پێی بەرنامەیەکی ڕێکوپێک بە فەرماندەیی حەسەن جەمشیدی بۆ سەر مۆڵگەی ڕێژیم لە گوندی "سەراو" لە ناوچەی ئالەشینی بۆکان، لە سەعاتی ٧ی بەیانی بە بڕیاری فەرماندەی بەتوانا هێرش دەستی پێکرد لەم هێرشەدا کە ئاخرین نموونەی فیداکاریی حەسەن جەمشیدی بوو کە لەودا ٢٥کەس لە هێزی ڕێژیم کوژرا. بەداخەوە حەسەن جەمشیدی کەوتە بەر گوللەی داگیرکەران‌و بوو بە خوێن‌بەهای ئەم

سەر کەوتنەو لە گۆڕەپانی بەرەنگاری لە ئاو و خاکەکەی سەری دانا.

بۆ بەیانی رۆژی دواتر هێزی دژی گەڵی کۆماری ئیسلامی لە میاندواو هێزێکی زۆریان نارد ئاوایی "سەراو"، کە هەر کەسیان لەکۆڵانو شەقام دیتبوایە بەر دەسرێژیان دەداو ٦کەسی بێ تاوان خەڵکی گوندی "سەراو" بە ناوەکانی یوسف زەنجەفیلی، عەلی محەممەدی، مستەفا مامەولودی، حەلیمام حوسێنی، سەعید شابازیو ئایشێ شابازی شەهیدیان کردن، کاتێک جەنازەکان لە مزگەوت دانرا بوون ئایشێ شابازی منداڵێکی ٤ مانگەی بوو خەڵکی ئاوایی شاهیدی ئەوەن کە منداڵەکە مەمکی دایکی بێ گیانی دەمشت، جنایەتێک کە بۆ کۆماری ئیسلامی تازە نەبوو هەر رۆژێ جنایەتێکی بەو شێوەیە لە کوردستان بەڕێوە دەبرد.

بەمجۆرە حەسەن جەمشیدی فەرماندەو مامۆستای پارتیزانەکانی حیزب لە ناوچەکانی بۆکان، فەرهادتاش، ئاڵەشین، ئەحمەدیکۆر، تورجانو پیرمحەممەد شەهید بوو، بەڵام ناوی، ئازایەتی، وتەکانی، دەرسەکانی، بۆ هەمیشە بوونە مایەی گورِو تین بەخشین بە کاروانی خەباتی حیزبو خەڵکی کورد لە رۆژهەڵاتی کوردستان، ژیانو خەباتی بووە سەر مەشقی ژیانو خەباتی قوتابییەکانی و تێکۆشەرانی دێموکرات، لە هێزی ١١٠ی بەیان.

بۆکانی! وەرن بڕوانە ئەو کاروانە خوێنینە، لەشامات تا حەمامیانو تاراوە، برایمۆف هەڵۆی هەرمانە،
بۆکانی! شارو دێت، قەلبی خەباتو خوێنە، قەرەکەند سووڕە بە خوێنی جەماڵی بەهرامیو مەحموودی سوڵتانی،

ئەربەنووس! بۆ ٨ قارەمانی، بەژنی بە خوێن نەخشینە، کوا لە ئەژمار دێ فیداکارانی.

لکێک پێشمەرگە، لە هۆرتەکەندو ئەربەنووسەوە بەرەو باغڵووجە دێن، قاسم باقی سەرگوڵیانە، دەستەیەک پێشمەرگە لە حوسێنمامەوە بەڕێوەن کاک کەریم پێشەنگیانە.

لەدەشتی قارەمانان ٢٥ لاوی لە خوێن داشەڵاڵ سەریان ناوەتەوە، چرچەو تاهیر خزری پێشڕەویانە.
پۆلێک هەڵۆی بەرزەفڕ لە نێو خورشیدیەکانەوە بەرەوە نائەشکێنە شۆڕ بوونەوە وەستائەحمەد سەرتۆپیانە.

شاری بۆکانی بە هێزو تینم، سووڕە ڕێی سووری شەهید ئەفشینم! کاک سەرگورد؟، ئەحمەدی خزریو عەلی وەهاب،! ناسری باریکو سەعدوون بارزان،! ڕەحمان بۆردزێلو محەممەدی عەلیزادە،! قارەمانیکی زامدار میوانتانە! لە"سەراو"ی محەممەدحوسێنی قازیەوە هاتووە.

خوێنگرانی گەڕەکێ دیارن پارتیزانانی تەیاری شارن
کۆوەبوون هاتنە دەرێ هاوالآن دەست لەمل بوونو لەدەورم هالآن.

لە تەرەغەی سەربەرزەوە ولآمت بۆ دەنێرمەوە،

شەهیدبوونم شانازییە هاوڕێ رەنگ بێ نەتبینمەوە.

- ٢٦ی دێسەمبەری ١٩٨٢ی زایینی = ٥ی بەفرانباری ١٣٦١ی هەتاوی؛

شەهید بوونی حەسەن جەمشیدی جێگری فەرماندەری هێزی ١١٠ بەیان کەوتە بەر گوللەی داگیرکەران لە مۆڵگەی ڕێژیم لە گوندی "سەراو" لە ناوچەی ئالآشینی بۆکان.

شەهید عەلی پیرۆتی جێگری فەرماندەری هێزی ئەفشین

١٣٣٨ - ١٣٦٢

"هەبوون" یا "نەبوون"؟؟ ئەوە گرینگ نیەو تەنیا وەسوەسەیە، مەسەلەکە ئەوەیە کە "بوون" چیەو "نەبوون" چیە. زۆر کەس هەبوونو ئێستاش نین، زۆرکەسیش نەبووەو ئیستا هەن، کە واتە گرینگ "چۆن بوون"ە، ئینسان بە مانای گەورەکەی، لە هەر دەورێکدا تەنیا لە سیمای ژمارەیەکی کەم لە مرۆڤەکانداخۆ دەنوێنێ.

بەڵی ئەم جۆرە مرۆڤانە کەمن، ئەوانەی ئاگاهانە پێ دەنێنە گۆڕەپانی خەبات بە دژی زۆڵمو ستەمو چەوسانەوەو ئامادەن گیانی خۆیان لەو ڕێگایەدا بکەنە قوربانی، ئەوان لەو ئینسانە هەڵکەوتوانەن. ئەوان لەو کەسانەن کە تەنیا لە هەوێنی موحیببەتو عاتیفەو سەداقەتو پاکی دروست بوون، بۆیە کە دێنە مەیدانی خەبات، بۆیان گرینگ نیە چیان بەسەر دێ. تەنیا دڵیان بەوە خۆشە کە لەو ڕێگایەدا چ بژێنو چ بمرن ڕووسوورو سەر بەرزو لەخۆبووردوو و قارەمانی نەتەوە بن.
شەوی ١٧ی خاکەلێوەی ساڵی ١٣٦٢ی هەتاوی پێشمەرگە فیداکارەکانی هێزی شەهید ئەفشین بە فەرماندەهی عەلی پیرۆتی بۆ دەست بەسەر داگرتنی موڵگەی دوژمن لە چیای" چارشێو بەسەر" بە پێی گەڵالەیەکی داڕێژراو دەست بە کار بوونو لە کاتی دیاری کراو یەکەمین مووشەکی ئارپیجی ڕەوانەی موڵگە کراو پاشان ئاوربارانی گوللە دەستی پێکرد، زەبری کوڕانی

دێموکرات بەرادەیەک تووندو لە نەکاو بوو کە دوژمنی تاساندو لە ماوەیەکی کورتدا چەند سەنگەریان لە دوژمن گرت، هێزی دوژمن هەوڵی دەرباز بوونی لە چنگ رۆڵەکانی دێموکرات دەدا بەڵام نەیانتوانی خۆیان دەرباز بکەنو زۆری پێ نەچوو کە مۆڵگەی دوژمن تەفروتونا بوو. بە داخەوە لە گەرمەی شەڕدا سینگی پڕ لەئاواتی عەلی پیرۆتی بەر گوللەی دوژمن کەوتو بە تووندی بریندار بوو عەلی قارەمان لەکاتێکدا کە خوێنی لە برینەکانی دەچۆڕا بە دەنگێکی جوامێرانە هاواری دەکرد "بۆ پێشەوە هاوسەنگەرانم، لێیان بدەن، با زەبری کاریگەرتان بچێژن، مەترسن دوژمن زەبوونەو لە ئاخرین پەلە قاژەی دایە" بەڵام بەداخەوە دەنگی دوژمن تۆقێنی بەرەبەرە کزو کزتر بوو سەرئەنجام چاوەکانی لە سەر یەک داناو ماڵئاوایی یەکجاری لە نیشتمانە خۆشەویستەکەی کردو تێکەڵ بە کاروانی شەهیدان بوو.

شەهید بوونی عەلی لەگەڵ ئەوەی کە زەبرێکی لە نەکاو بوو لەرۆڵەکانی هێزی شەهید ئەفشین، بەڵام وەی پێ بەرنەدانو زۆری پێ نەچوو کە یادی فەرماندەی قارەمانیان زیندوو راگرتو سوورترو پێداگرتوو بوونو بەڵێنیان لەگەڵ گیانی پاکی نوێ کردەوە.

عەلی پیرۆتی ساڵی ١٣٣٨ی هەتاوی لە بنەماڵەیەکی دەست رۆیشتووی ئاوایی "گردەقیتی" ناوچەی نەغەدە چاوی بە دنیای روون کردۆتەوە بەرەبەرە لە باوەشی دایکی خۆشەویستی بالای کردوو لە تەمەنی ٦ ساڵی رەوانەی قوتابخانەو، پاش ماوەیەک ماڵیان بەرەو ورمێ گواستەوەو لەوێش دەستی بەخوێندن کردەوە. پۆلەکانی سەرەتایی تەواو کردوە چوە دەورانی ناوەندییەوە. بەڵام بەهۆی هێندێک گیروگرفت نەیتوانی زیاتر درێژە بە خوێندن بداو لە پۆلی ٣ی ناوەندی ماڵئاوایی لە قوتابخانە کرد. عەلی پاشان رووی لە کار کردو، لە شارەکانی دیکەی ئێراندا دەستی بەکار کرد ئەو کارکردنە لە شارەکانی دیکە وای لێ کرد کە هەست بە فەرقو جیاوازییەکی زۆر لە نێوان گەلانی ئێراندا بکا بۆیە بیری ئازادیخوازی لە هەستیدا دروست بوو ئاوێتەی ژانو ئازارەکانی ژیانی پڕ لە ژانی نەتەوەکەی بوو. هەر بۆیە لە رێپێوانەکانی گەلانی ئێران دژی رێژیمی پاشایەتیدا رۆڵی بەر چاوی گێراو لە روونکردنەوەی لاوان ئەرکی گرنگی کەوتە سەرشان.

پاش سەرکەوتنی شۆڕشی گەلانی ئێران لە ساڵی ١٣٥٧ی هەتاوی داو، تێکۆشانی ئاشکرای حیزبی دێموکراتی کوردستان، بە لێکدانەوەو لێوردبوونەوەی تەواو رێبازی پر لە شانازی حیزبی دێموکراتی هەڵبژاردو بە لەبەر کردنی بەرگی پیرۆزی پێشمەرگە لە ریزی تێکۆشەرانی هێزی شەهید ئەفشیندا تێکۆشانی دەست پێکرد.

عەلی پیرۆتی بە هۆی ئازایەتیو کارلێهاتوویی خۆیەوە زۆر زوو هەڵی داو، قۆناغەکانی بەرپرسایەتی یەک لە دوای یەکدا بە جێهێشتن. سەرەتا بە فەرماندەری پەلێک لە پێشمەرگەکان دیاری کرا، بەڵام رۆژ بە رۆژ زیاتر خۆی بۆ

بەرپرسایەتی قورستر هەڵ دەناو، زۆری پێ نەچوو کە بەرپرسایەتی فەرماندەری لکی پێ سپێردرا. بە هۆی سەرکەوتنی لەو ئەرکە قورسەیدا گۆی سەرکەوتنی لە ئاستێکی بەرزدا لە مەیدان بردە دەرێو بە جێگری فەرماندەری هێز دیاری کرا. لە زۆر شەڕی حەماسیدا بەشداری کرد، بە هۆی پلانو گەلاڵە رێکو پێکەکانی زۆر زەبری گورچکبڕ لە هێزە سەرکوتکەرەکانی رێژیم کەوتن. لە زۆر مەئموورییەتی حیزبیدا بەشداری چالاکانەی کردو، گەلیک داستانی حەماسیو پڕ لە قارەمانەتی بۆ مێژووی حیزبەکەمان تۆمار کرد. چوونی بۆ شیمالی کوردستان بە فەرماندەری دەستەی عەمەلیاتی پێشمەرگەکانی هێزی شەهید سەرگورد عەباسی کە بەراستی دوژمنی تەزاند، یەکێک لەو مەئموورییەتانە بوو کە حەماسەی تێدا خوڵقاندو قارەمانەتی تیدا نواندو بۆ هەمیشە لە زەینو بیری خەڵکی ناوچەکانی ورمێو خۆیو سەڵماسدا بە زیندوویی دەمێنێتەوە. دواتریش بە کرێگیراوانی رێژیم لەو ناوچانەدا بە بیستنی ناوی عەلی پیرۆتی مچوڕکە بە لەشیان دادەهاتو ئەندامیان وەلەرزە دەکەوت. لە ماوەی ئەو بەرپرسایەتییانەیدا گەلێک دەرسی بەکەڵکی بۆ هاوسەنگەرانی بە جێهێشتو، زۆر یادگاری بەنرخی لە دەفتەری بیرەوەریەکانیاندا تۆمار کرد.

بەداخەوە هەروەک ئاماژەی پێکرا شەوی ١٧ی خاکەلێوەی ساڵی ١٣٦٢ی هەتاوی لە هێرش بۆ سەر پایگای "چارشێوبەسەر" لەگەڵ دوو هاوسەنگەری دیکە بە ناوەکانی محموود تاڵانیو مەحموود مەحموودتاش گیانی پێشکەش بە رێگای رزگاری کوردستان کرد. یادی بەخێرو رێگای پر لە شانازی تا سەرکەوتنی نەتەوە زۆر لێکراوەکەمان بەردەوام بێ.

- ٦ی ئەپریلی ١٩٨٣ی زایینی = ١٧ی خاکەلێوەی ١٣٦٢ی هەتاوی؛

شەهید بوونی عەلی پیرۆتی جێگری فەرماندەری هێزی ئەفشین، و دوو هاوسەنگەری دیکەی لە هێرش بۆ سەر مولگەی "چارشێوبەسەر"

شەهید ڕەسوڵی ئیبراهیمپوور ناسراوبە (فەقێ ڕەسوڵ) جێگری فەرماندەری هێزی موعینی

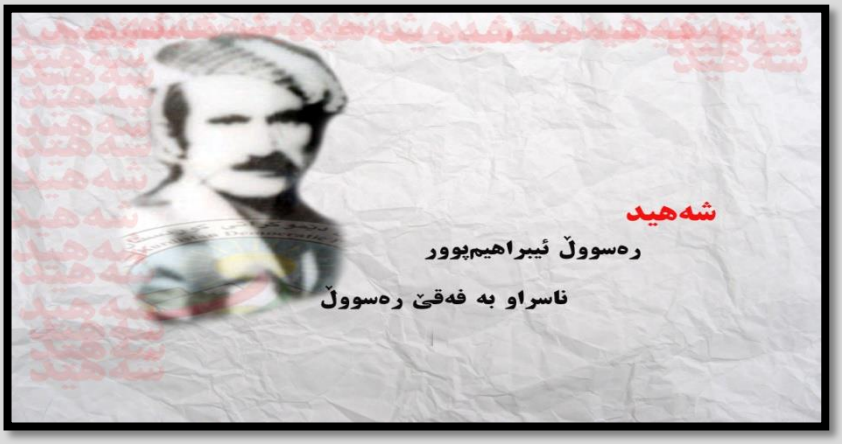

١٣١٥ - ١٣٦٢

نەتەوەی کورد، وەک نەتەوەیەکی بن دەستو حەقخوراو بۆ بەربەرەکانی لە مافە ڕەواکانیو بۆ پێکهێنانی ئاڵوگۆڕ لەو ژیانە پڕلە ژانە بەسەریدا سەپێنراوە، لەڕووی ناچاریەوە دەست بۆ چەک بەرێو لە بەرامبەر زاڵمانداا ڕابوەستێ، پێش ئەوەی پێ بنێتە گۆڕەپانی خەبات پێویستی بەو مرۆڤە گیان لەسەر دەستانە هەبوو کە هەستو نیستی خۆیان فیدای بەرژەوەندی گشتی دەکەنو لە هیچ تەنگو چەڵەمەیەک ناپرینگێنەوە بۆ ئەوەی داهاتووی گەلەکەیان ڕوون بکەنەوە ئەو مرۆڤانە ناویان "پێشمەرگە"یە. ڕۆڵەکانی نەتەوەکەمان بۆ دابین کردنی ژیانێکی شیاوی مرۆڤ بۆ نەتەوە زۆر لێ کراوەکەیان، بەرانبەری هارترینو خوێنڕێژترین دووژمنی ئازادیدا بەربەرەکانی دەکەنو بێ پشوودانو حەسانەوە ڕێگای خەباتی ڕەوایان دەپێون. لەو پێوەندیەدا بە هەزاران ڕۆڵەی ئەمەگناسی ئەو نەتەوە ماف خوازە بوونەتە قوربانیو مێژووی خەباتیان بە خوێنی گەشی خۆیان نووسیوەتەوە. یەکێک لەو ڕۆڵە ئازادیخوازانەی گەلەکەمان کە باشترین ساتەکانی تەمەنی خۆی لە پێناوی وەدی هێنانی ئازادیدا بەخت کردووەو لەگەڵ دوو ڕێژیمی سەرەڕۆی (پاشایەتیو کۆماری ئیسلامی) بەربەرەکانی کرد هەر لەو ڕێگایەشدا سەری بەرزی داناوە، شەهید ڕەسوڵی ئیبراهیمپوور ناسراو بە فەقێ ڕەسوڵە.

ڕەسوڵی ئیبراهیمپوور ناسراوبە فەقێ ڕەسوڵ لە ساڵی ١٣١٥ لە گوندی "بێشاسب"ی سەردەشت لە بنەماڵەیەکی مامناوەندی لەدایک بوو. بەرەبەرە کە گەورە بوو ڕووی لە قوتابخانەی ئایینی کرد. پاش ماوەیەک بۆ دابینکردنی ژیانی

بنەماڵە رووی لەکارو کاسبی کرد. کاتێک خەباتی سازەکانی ٤٦ و ٤٧ دژی رژێمی پاشایەتی، بە رێبەرایەتی حیزبی دێموکرات دەستی پێکرد فەقێ رەسوڵ پێوەندی بە تێکۆشەرانی دێموکراتەوە گرتو بوو بە ئەندامی حیزبی دێموکراتو لەماوەی ١٨ مانگ خەباتی چەکدارانە، فەقێ رەسوڵ پشتو پەنای رۆڵەکانی دێموکرات بوو زۆر دڵسۆزانە ئەرکەکانی بەرێوە دەبرد، هەر مەئموورییەتێک کە بۆیان دیاری کردبایە بە گیانو دڵ بەرێوەی دەبرد. بەردەوام لە گەڵ خەڵکی باوەڕ پێ کراوەکانی باسی چەوسانەوەی گەلەکەیو زوڵم و زۆری رژێمی پاشایەتی دەکردو رێگای رزگار بوون لەم ژیانە پر لە ئازارەی لە گەڵ دێنانە گۆڕێو بێ پسانەوەی بیری لە قۆناغە پڕلە تەنگو چەڵەمەیە دەکردەوە.

لە ساڵی ١٣٥٧ی هەتاوی‌دا، دوای تێکەوە پێچانی دامو دەزگاکانی رژێمی پاشایەتیو تێکۆشانی ئاشکرای حیزبی دێموکرات، فەقێ رەسوڵ بە بێ سێو دوو لێکردن خۆی بە تەشکیلاتی حیزب ناساندو بە لەبەر کردنی بەرگی پیرۆزی پێشمەرگە لە ریزی تێکۆشەرانی هێزی موعینی‌دا تێکۆشانی دەست پێکرد. ئەو لە ماوەیکی کەمدا بە کردەوەو سەداقەتو دڵسۆزی راستیو پاکی خۆی نیشانی داو دەریخست کە رۆڵەی وەفا داری حیزبەکەیەتی. هەر بۆیە لە لایەن کومیتە شارستانی سەردەشتو هێزەوە بە بەرپرسی بەشی ماڵی هێزی موعینی دیاری کراو سادقانەو لێبراوانە درێژەی بە بەرێوە بردنی ئەرکی پێرۆزی‌داو پاشان کاری ئاموزشی سیاسی لە نێو پێشمەرگەدا دەکرد. ناوبراو نمونەی ئینسانێکی بەئەخلاقو تێکۆشەر بوو کەسێکی کۆمەڵایەتیو حیزب خۆشەویست بوو.

فەقێ رەسوڵ رۆژ لەگەل رۆژ زیاتر ئۆگری ژیانی پێشمەرگایەتی دەبوو. بەردەوام هەوڵی دەدا زۆرتر لە رابردووی خەباتی رەوای گەلەکەی تێ بگاو زیاتر پلەی زانیاری خۆی بەرێتە سەرێ، لە بواری نیزامی‌دا پێشمەرگەیەکی ئازاو دوژمن بەزێنو کورێکی تا بڵێی بە نەزم دیسیپلین بوو. ئەو کردەوانەو زۆر کردەوەی شۆڕشگێڕانەی دیکە بوونە هۆی ئەوە پلەکانی نیزامیی ببرێو سەرئەنجام وەک جێگری هێزی شەهید موعینی دیاری کرا.

لە ماوەی پێشمەرگایەتی‌دا رێکوپێکو بە نەزم ولە خۆبووردوو بوو. لەگەڵ هاوسەنگەرانی روو خۆشو بە ئەخلاق بوو خەڵک رێزیان دەگرت و خۆشیان دەویست ئەو لە گەڵ خەڵک هەڵسوکەوتی شۆڕشگێڕانەی هەبوو وەک کەسێکی خۆشناو چاویان لێدەکرد. لە شەڕە حەماسیەکانی مەڵبەندی سەردەشتی سەر سەوز ئازایەتی دەنواند بە دەست پێکردنی شەڕی کوردستان لە زۆربەی مەئموورییەتو شەڕەکانی ناوچەی سەردەشتدا بەشداریی کردو وەک فەرماندەیەک رۆڵی سەرەکی لە بەرپرچدانەوەی هێزەکانی رژێم‌دا بوو تا کاتی شەهیدبوونی لە دەیان مەئموورییەتی حیزبیو دەیان شەڕو بەربەرەکانی‌دا بەشداریی کردو لە جادەی سەردەشت پێرانشار ئازایەتی خۆی زیاتر نواند. بەتایبەتی لەشەڕی پردی بریسوێ رۆڵی سەرەکی گێرا بە کردەوە نیشانی‌دا ئیمانی بە حەقانییەتی خەباتەکەی هەیە. هەر بۆیە دڵسۆزانەو هەڵسوڕاوانە بۆ

ناساندنی سیاسەتی حیزبەکەی بۆ زەحمەتکێشانی کوردستان تێدەکۆشاو لەم ڕێبازەدا لە هیچ هەوڵێک دریغی نەدەکردو بۆ ڕوون کردنەوەی زەحمەتکێشانو ناساندنی نێوەرۆکی کۆماری ئیسلامی هەوڵی دەدا. کاری سیاسیو نیزامیی لێک گرێ دابوو لەهەر شوێنێک بە پێویستی زانیبا دەستی بە تەبلیغاتی حیزبیو ڕوون کردنەوەی خەڵکی دەکرد.

بە داخەوە ڕۆژی ١٢ی گەلاوێژی ساڵی ١٣٦٢ لە ناوچەی سەردەشت لە شەڕێکی ناوخۆی شەهید بوو گیانی پێشکەش بە خاکی پاکی نیشتمان کرد.

- ٣ی ئاگۆستی ١٩٨٣ی زایینی = ١٢ی گەلاوێژی ١٣٦٢ی هەتاوی؛

شەهید بوونی ڕەسوڵ ئیبرایم پوور جێگری فەرماندەری هێزی موعینی. لە گوندی بەردەسوور بە هۆی شەڕی نێوخۆیی لە گەڵ (کۆمەڵە)

شەهید موزەفەر تابعی جێگری هێزی شەهید شەریفزادە

۱۳٦۲ - .....

نایەکسانیو نادادوەری کە بە درێژایی مێژوو بەسەر تاکی کورد داسەپاوە، تاکی کورد بە خوێنو ئێسکەوە هەستی بەو بێ مافیە کردوەو هەوڵ دەدا تا مافەکانی دەستە بەر بکا، هەربۆیەش بەدرێژایی چەندین سەدە لە هیچ بستێکی ئەو کوردستانە مەزنە نەبووە ئاوری شۆڕشو مافخوازی ئەو گەلە زوڵم لێکراوە بکوژێتەوە.

کاتێک گەلێک هەستی شۆڕشگێڕانەی بەرەو راپەڕین دەرواو دەیهەوێ لە دیلی رزگاری بێ قوربانییەکانی بە خوێن بایی سەرکەوتن دادەنێو تارای سووری بە مراد نەگیشتووی گەنجانو لاوان بە پێی سونەتی کۆنو لەمێژینە، وەکوو ئاڵای سووری خوێناوی شۆڕش بە سەر گۆڕی شەهیداندا دەکێشی بەرەو پێشەوە دەڕوا.

موزەفەر تابعی لە گوندە خنجیلانەکەی "لۆن "لە ناوچەی بێڵەوار لە دایک بووە، وەک زۆربەی منداڵانی کورد هەر لەمندالییەوە لەگەڵ ئازارو مەینەتیو ئاواتەکانی نیشتمانەکەی ئاشنا بووەو تا گەورەتر بووەو توانایی بیر کردنەوەی زیاتر بووە زیاتر لە راستیەکانی وڵاتەکەی گەیشتووە. ئەو دوای ئەوەی دەچێتە قوتابخانە، زۆر ئازایانە قۆناغەکانی خوێندن دەبرێو تا وەرگرتنی پلەی دیپلۆم درێژەی بە خوێندن داوە. لە گەڵ دەست پێکردنی شۆڕشی مەزنی گەلانی ئێران

لەدژی ڕێژیمی پاشایەتی، ئەویش کە لاوێکی تازە پێگەیشتوو لەسەر هەستو وریا بوو، پێی نایە گۆڕەپانی کاری سیاسییەوە. لەگەڵ دەست پێکرانی تێکۆشانی ئاشکرای حیزبی دێموکراتو هێرشی نیزامیی کۆماری ئیسلامی بەدەسەڵات گەیشتووەکان، موزەفەر تابعی هەر زوو تێگەیشتو پێویستە بۆ بەرەنگار بوونەوەی کۆنە پەرەستیو بەرگری لە دەسکەوتو بەرژەوەندییەکانی کوردستان چەک هەڵگرێو روو بکاتە بەرەکانی شەڕی ڕێژیمی ئیسلامی، بۆیە دەستی دایە چەکو لباسی پڕلە شانازی پێشمەرگەی حیزبی دێموکراتی لەبەر کرد.

ڕۆڵەی کوردی زەحمەتکێشو یاری بە وەفای هەژارانی ناوچەکانی سنە بە یەک دنیا ئاواتو ئارەزوو چەکی دەست دایەو بە گژ داگیرکەراندا دەچووە. لە ماوەیەکی کورتدا لە نێو هاوسەنگەرانیدا جێگای خۆی کردەوە وەک قارەمانێکی بە ئەزموون چاوی لێ دەکرا. پێشمەرگەیەکی بە ئەخلاقو لە بەر دڵان بوو لە شەڕەکاندا هەمیشە ڕۆڵی بەر چاوی هەبوو، هەڵسووڕی، لە سەرەخۆیو بە نەزم بوونی، ئازا، بە وردو خاوەنی گەلێک سیفەتی خەبات گێڕانە بوو. ئاکاری شۆڕشگێڕانە کردی بە خۆشەویستی هاوسەنگەرانیو ڕێزیان لێ دەگرتو ڕێزی دەگرتن.

موزەفەر تابعی لە عەمەلیاتەکانی دژی دوژمن، لێوەشاوەیی خۆی نیشاندا قارەمانەتییەکەی لەشەوی نەورۆزی ٥٩ شاری سنەدا وەک لاپەڕەیەکی زێڕین لە کارنامەی پێشمەرگەی دێموکراتدا جێی خۆی کردەوەو موزەفەری گەیاندە فەرماندەری لک. لەو مەسئولییەتەدا هەموو وزەو تواناییو پسپۆڕی خۆی بەکار هێنا. ئەو لەکاتی تەنگانەدا خۆی نەدەدۆڕاندو هەمیشە لە سەنگەری پێشەوەدا پێشمەرگەی ڕێنوێنی دەکرد. موزەفەر بەوپەڕی بیروباوەڕو ئیمانەوە ئامادەی فیداکاری بوو. باش لە ئوسوولەکانی حیزبی گەیشتبوو، وەک فەرماندەیەکی نموونەو بەنەزم چاوی لێدەکرا.

زۆر وەختناس بوو هەمیشە لەکاتی دیاری کراودا ئامادە بوو. لە چالاکیی پێشمەرگانەی خۆی لەگەڵ هاوڕێیانی لەنێو شاری سنە دەوروبەردا نیشانیدا کە لەم شەڕە هەر چوار دەوری هاوڕێ موزەفەر گیرا بوو بە تەواوی کەوتبووە گەمارۆی دوژمنەوە، بەڵام بێئەوەی کە وەرە بەربداو لە بەرانبەر دوژمندا بەچۆک دابێ بە ئیمانێکی قایمو وردیەکی بەرزەوە شەڕی دەکردو گەمارۆی پاسدارە دژی گەلییەکانی تێک شکاند. هەرچەند لەو شەڕەدا کەوتە بەر پڕیشکی نارنجۆکو بریندار بوو، بەڵام دیسان وەری بەر نەداو بەڵکوو ئەوی زیاتر هاندا کە شەڕ بکاو دوژمن لە بەرانبەر وردو ئازایەتی خۆیدا بەچۆک دابێنێ.

موزەفەر تابعی دڵسۆزیو فیداکاریو ئوسوولی بوونی، قارەمانەتیو لێهاتوویی بوە هۆی ئەوە وەک جێگری هێزی شەهید شەریفزادە دیاری بکرێو لەو ئەرکەشدا رووسور هاتە دەرو، تا کاتی شەهید بوونی ئەم مەسئوولییەتەی بەڕێوە برد. ئیمان وسەداقەتی نیشانیدا کە سوورە لە سەر ڕێبازەکەیو بڕیاری دابوو کە خەباتی بێوچان تا سەرکەوتن درێژە پێبدا.

هەربۆیە بە فەرماندەهی ناوبراو چەندین عەمەلیاتی سەر جادەی سنە دیواندەرە ئازایانە بەشداری چالاکانەو فەرماندەهی کرد. بەڵام زۆر بەداخەوە شەهید موزەفەری تابعی ئەو دەرفەتەی بۆ نەرەخسا کە زیاتر خزمەت بە حیزبو گەلە بەشخوراوەکەی بکاو، وەک ئەستێرەیەکی پڕشەنگدار لە ئاسمانی خەباتی رەوای نەتەوەی کورد ئاوا بوو.

رۆژی ٢٧ تا ٢٩ی گەلاوێژی ١٣٦٢ لەشکریان کۆماری ئیسلامی بە هێزێکی لە ئەژمار نەهاتوو بە پشتیوانی تانکو تۆپو خۆمپاەرو کاتیوشادا، لە هەموو لایەکەوە بە مەبەستی تەفروو تونا کردنی هێزی پێشمەرگە لە ناوچەی سنە، پەلاماری دڕندانەی بۆ سەر ناوچەی" ڕمشتو میراوە" دەست پێکرد.

دوژمن هەموو ڕێگاکانی لە پێشمەرگە گرتبوو هیچ ڕێگایەکی دەرباز بوونی بۆ نەهێشتبوونەوە. پێشمەرگەی دێموکرات دوو ڕێگای لەبەر بوو، یا تەسلیم بوون یان مەرگی سەربەرزانە، بۆیە وەک هەمیشە ڕێگای دووهەمیان هەڵبژاردو بەڵێنیاندا بە شانازییەوە خۆیان فیدا بکەن بەڵام لەبەرامبەر دوژمندا سەر نەوی نەکەن. پاش ئەو بەڵێنییە، بڕیاریاندا بە مەبەستی شکاندنی گەمارۆی دووژمن دەست بەکار بوون، کوڕانی دێموکرات، کە چەندین فەرماندەی قارەمان بەشداری ئەو شەڕە بوونو تەنانەت سەروان ئیقبالٚ کەریمنژاد حزووری هەبوو، لە پێشەوەی هاوڕێیانیاندا دەست بە کار بوونو هێرشیان کردە سەر سەنگەرەکانی دوژمنو چەندین کوژراویان پێ بەجێهێشتن. ناوچەی لەیلاخی سنە، گۆڕەپانی حەماسەو هەڵمەتی دەستەیەک لە پێشمەرگە فیداکارەکانی هێزی شەریفزادە بوو کە جوامێرانەو ئازایانە لەبەرانبەر هێرشی دڕندانەی بە کرێگیراوانی کۆماری ئیسلامیدا، سەنگەری دیفاع لە بوونومانی نەتەوەکەیان گرتو، تا دوا فیشەکو دوا دڵۆپی خوێنو دوا هەناسەی ژیانیان، لەگەڵ داگیرکەرانی کوردستان شەڕیان کردو دەرسی کۆڵنەدانو بەچۆکدا نەهاتنیان بۆ هاوسەنگەرانیان بەجێهێشت، دەرسێک کە بۆ نەسلەکانی دوای خۆیان بیکەنە سەرمەشقی ڕێگای خەباتیان.

ناوچەی "ڕمشت ومیراوە" ئاگرو ئاسنی بەسەردا دەباریو نوقمی گڕوو دووکەڵ بوو. بەڵام هێزی پێشمەرگە قەت لە ئاورو ئاسنی دوژمن نەترساوەو هەر بەرەو سەنگەری دوژمن پێشڕەویان دەکرد.

سەرئەنجام پاش سێ رۆژ شەڕی دەستەو یەخەو سەنگەر بەسەنگەر، سێ رۆژ حەماسە خوڵقاندنو قارەمانەتیی نواندن، سێ رۆژ بەربەرەکانی کردن بە فەرماندەری موزەفەر تابعی وسەروان ئیقبالٚ کەریم نژاد گەمارۆی دوژمن تێک شکێندرا، لەماوەی٣ رۆژ شەڕدا بەداخەوە سینگی پڕ لەشەهامەت غیرەتی فەرماندەری لێوەشاوە، موزەفەر تابعی لەگەڵ ١٥ هاوسەنگەری دیکەی کە بەشێکیان فەرماندە بوون بەناوەکانی: سەروان ئیقبالٚ کەریمنژاد فەرماندەری هێز، شوکرووڵڵای وەیسی فەرماندەری لک، زاهید عەلامی فەرماندەری لک، حەبیبوڵڵای وەیسی فەرماندەری دەستە، عەباسی شەریعەتی ئەندامی کومیتە ناوچە، توفیق

ئەسەدنژاد جێگری لک، عەبدوڵڵای رەزایی فەرماندەری دەستە، ئەمیری محەممەدی پێشمەرگە، ناسر رۆستەمی پێشمەرگە، محەممەدی زیبایی پێشمەرگە، یەدوڵڵای هادی پێشمەرگە، ئەمیری ئەنساری پێشمەرگە، هاشمی سەلاحیان پێشمەرگە، پێشمەرگە، حەمید یەحیەوی پێشمەرگەو عەلی حەبیب نژاد پێشمەرگە کەوتنە بەر گوللەی دوژمنی کۆنە پەرەستی و تێکەڵ بە کاروانی بە خوێنی سووری شەهیدان بوون.

۱۰- ۲۰ی ئاگۆستی ۱۹۸۳ی زایینی = ۲۹ی گەلاوێژی ۱۳٦۲ی هەتاوی؛

شەهید بوونی مەزەفەر تابیعی جێگری هێزی شەهید شەریفزادە، لەگەل ۱۵ هاوسەنگەری دیکەی بە هۆی شەڕ لەگەڵ رێژێم ناوچەی "ڕمشت و میراوە" لەیلاخی سنە.

شەهید سەروان ئیقبالّ کەریم نژاد فەرماندەری هێزی شەریفزادە

١٣٦٢ - ١٣٢٤

هەموو رۆژێکی تەمەنی حیزبە خۆشەویستەکەمان، حیزبێک کە زیاتر لە ٧٠ ساڵە لە پێناوی ئازادی و سەرکەوتنی نەتەوەی کوردو وەدیهێنانی ئاوات وئامانجەکانیدا تێدەکۆشێ، یادە، بیرەوەرییە، بیرەوەریی تاڵو شیرین، بیرەوەریی حەماسەو خۆبن وشانازی خولقاندنی قارەمانەتیی گیانبازانی ڕێگای ئازادی وبیرەوەریی هەڵس وکەوتی حەکیمانەی حیزبەکەمانە.

ڕۆژی ٢٩ی گەلاوێژی ساڵی ١٣٦٢ یەکێک لەو ڕۆژە لەبیر نەکراوانەی حیزبەکەمانە کە لەودا حەماسەو قارەمانەتییو خۆڕاگری ڕۆڵە بە جەرگەکانی حیزبی دێموکرات تۆمار کرا. پێشمەرگە ئازاکانی دێموکرات لە مەڵبەندی سنە لە شەڕێکی قارەمانانەدا لەگەڵ دوژمنانی ئازادی، سەنگەریان بە خوێنی خۆیان سوور کرد، لاپەڕەیەکی زێڕینی دیکەیان لە خۆڕاگریو سوور بوون لەمەڕ ڕێبازو ئامانجیان بە لاپەڕەکانی مێژووی خەبات زیاد کردو، بە شانازییەوە سەریان نایەوەو سەریان بۆ دوژمن نەوی نەکردو کۆڵیان نەداو نەبەزین. یەکێک لەو خەبات گێڕانەو ماندوو نەناسانە کە یادی دەکەینەوە فەرماندەری لێوەشاوەو لە کۆدەرهاتوو سەروان ئیقبالّی کەریمنەژاد لە شارستانی سنەیە.

سەروان ئیقبالّی کەریم نەژاد لە ساڵی ١٣٢٤ی هەتاوی کاتێک کە ئاڵا سەربەرزەی کوردستان لە ژێر سێبەری دەسەڵاتە پڕ شکۆکەی کۆماری کوردستاندا دەگەشایەوە لە بنەماڵەیەکی لادێی کوردەواری هەژار لە ئاوایی "نەوەڕە"ی سەر بە شارستانی

سنە لە دایک بوو، هەر لە تەمەنی منداڵی وەک زۆربەی منداڵانی ئاوایی لە کەموکوڕییەکانی ژیان بێبەش نەبوو، بەربەرە کە گەورە بوو رەوانەی قوتابخانە کرا، کاریشی دەکرد بەڵکوو یارمەتی بنەماڵەکەی بدا، لە کاتێکدا پۆلی سێی ناوەندی دەخوێند رووی لە ئاموزشگای گروهبانی کردو بەڵام لە خوێندنیش ساتێک غافڵ نەبوو بەمجۆرە بڕوانامەی دیپلۆمی وەرگرت. پاشان چووە زانستەگەی نیزامییو پاش بڕینی ئەو قۆناغە لە لقی تۆپخانەدا دریژەی بە ئەرکی سەرشانیداو بۆ ماوەی پازدە ساڵ لە تۆپخانەدا کاری کرد. لەو بارەوە ئەزموونێکی باشی خستە سەریەک. ناوبراو ئەفسەرێکی بەهەستو نیشتمانپەروەر بوو هەمیشە لەبیری ئازادیدا بوو. ئەو هەستە پیرۆزەی سەروان ئێقبال بۆ هاوپایەکانی هەستێکی ناسراو بوو، سەرەڕای زەبرو زەنگی نێو پادگانەکان هیچکات سەری بۆ ملهوڕی فەرماندەرانی دانەدەنواندو لە بەرانبەریاندا هەڵویستی دەگرت. لە زۆربەی پادگانەکانداکاری کردو ماوەی چەند ساڵیش لە پادگانی مەهاباد بوو، لەو ماوەیەدا ناوی سەروان ئێقبال کەریم نژاد بۆ لاوەکانی مەهاباد بە تایبەت ئەوانەی لە نێو پادگان دابوون ناوێکی ئاشنا بوو، ئاشنا لەبەر نیشتمانپەروەی، لە بەر شەهامەت ونەترسی، لە بەرامبەر فەرماندە دژی گەلییەکانی ئەرتەشی شادا. هەربۆیە هەموو سەربازو ئەفسەرە نیشتمانپەروەرەکان رێزیان لێ دەگرت. سەروان ئێقبال یەکێک لەو ئەفسەرانە بوو کە ترسی لە دڵ رانەدەگرتو لە بەرامبەر هەموو ناحەقییەکدا شێرانە رادەوەستا، بەڵام لەگەڵ ئەفرادی ژێر دەسەڵاتو فەرماندەری خۆی هێمنو لەسەرەخۆ بوو وەک براو هاوڕێ هەڵسو کەوتی لەگەڵ دەکردن ورێزی دەگرتن.

پاش رووخانی رێژیمی پاشایەتیو بە گۆڕسپاردنی، دواتر بە دەسەڵات گەیشتنی کۆماری ئیسلامی، سەروان ئێقبالێ یەکێک لەو ئەفسەرە شۆڕشگێڕانە بوو کە پێوەندی بە حیزبی دێموکراتی کوردستانەوە گرتو لە هەموو دەرفەتەکاندا لە ئەزموونەکانی خۆی بۆ خزمەت بە پێشمەرگە کەڵکی وەردەگرت. پاش ئەوەی رێژیمی کۆنەپەرستی کۆماری ئیسلامی وڵامی ویستوداخوازەکانی گەلی کوردی بە گوللەو باروت دایەوەو شەڕی بە سەر نەتەوەی کورد داسەپاند پاشانیش دەستی بە قەتڵوعامی رۆڵەکانی کورد کرد، پاش ئەوەی شاری سنەی خەباتو خوێن کەوتە بەر هێرشی دڕندانەی هێزەکانی کۆماری ئیسلامی ژنو منداڵ وپیرولاو، وێکڕا قەتڵوعام کران، سەروان ئێقبالی کەریم نژاد وەک ئەفسەرێکی شۆڕشگێڕ دەنگی نارەزایەتی لەنێو پادگانی سنەدا بەرز کردەوەو ئەو کردەوە درندانەیەی مەحکوم کرد هەربۆیە لەلایەن رێژیمەوە دەست بەسەر کراو تەحویلی دادگای نیزامیی درا. ناوبراو بۆ ماوەی دوو ساڵ لە ژێر ئازارو ئەشکەنجەدا بەند کرا. پاش ئەوەی لە زیندان ئازاد کرا چی دیکە ئامادە نەبوو خزمەت بە دووژمنی سوێند خۆری نەتەوەی کورد بکاو بە پێی ئەو هەستە شۆڕشگێڕانەیەی کە لە دەروونیدا پنگی خوارد بۆوە، ریزی تێکۆشەرانی دێموکراتی بۆ خەبات لە پێناو رزگاریدا هەڵبژاردو تێکۆشانی دیفاعی چەکدارانەی دەست پێکرد. لە سەرەتاوە بەرپرسایەتی رێکخستنی پێشمەرگەکانی هێزی شەریفزادەی پێ سپێردراو وەک راوێژکاری نیزامیی ناوەندی ئاژوانیش دیاری کرا. پاش ماوەیەک بوو بە فەرماندەری هێزی شەریفزادە.

ناوبراو لەوماوەیەی فەرماندەری هێزی شەریفزادە بوو، هەموو تواناو مودیریییەتیو لێزانی خۆی بۆ کاروباری نیزامیی وەکار

خستو ئاڵوگۆڕێکی بەرچاوی لەوهێزەدا پێکهێنا. هەربۆیە ئەو هێزە یەکێک لە کاراترینو بە ئەزموونترینو ڕێکوپێکترین هێزەکانی حیزبی دێموکرات بوو. بە پێی گەڵاڵەی ڕێکوپێک تەنگی بە هێزەکانی ڕێژیم هەڵچنیبوو، ڕۆژ نەبوو ڕۆڵە تێکۆشەرەکانی هێزی شەریفزادە بە فەرماندەیی سەروان ئێقبال زەبری کاریگەر لە هێزەکانی دوژمن نەوەشێنن. ناوو ناوبانگی سەروان ئێقبال بۆ دوژمن ببوو بە چقڵی چاوو بە بیستنی ناوەکەی ترسو لەرزە هێزەکانی ڕێژیمی دادەگرت.

سەروان ئێقبالٌ بایخێکی زۆری بە هێزی خەڵک پشتیوانی راستەقینەی جوولانەوە دەدا، زۆر جاران بە هاوسەنگەرانی دەگوت" شۆڕشو جوولانەوە کاتێک سەر دەکەوێ کە ڕیشەی لە نێو دڵی زەحمەتکێشان داکوتابێ،" بۆیە بەگرینگیەکی لە ڕادەبەدەری بە پێوەندی نێوان خەڵکو پێشمەرگە دەداو هەمیشە هەوڵی دەدا ئەو پێوەندییە قایمو پتەوتر بکا، بەدایم خۆی لەخەڵک نزیک دەکردەوەو بە زمانی خۆیان لەگەڵیان قسەی دەکرد. هەر بۆیەش خەڵک ئەویان وەک کوڕی خۆیان چاو لێ دەکردو خۆشیان دەویست وڕێزیان لێ دەگرت.

نەزمو دیسیپلینیو هێمنیو لەسەرەخۆیی لەو تایبەتمەندییانە بوون کە سەروان ئێقبالّی پێ دەناسرایەوە، ناوبراو لەسەر ئەو باوەڕە بوو کە پێشمەرگە دەبێ بە پێێ نەزمو ئەخلاقو کردەوەی شۆڕشگێڕانەو ئاکاری جوان لەگەڵ خەڵک ڕووبەڕوو بێو لە ڕووی کردەوەی پەسەند تێبکۆشیو بە شێوەیەک هەڵسوکەوت بکا کە خەڵک بۆ لای حیزب ڕابکێشێ.

ئەزموونی فەرماندەیی، مودیرییەتی ڕێکوپێک، کردەوەی شۆڕشگێڕانە، سەروان ئێقبالّیان کردبوە جێی بڕواو خۆشەویستی هاوسەنگەرانیو، بە تەواوی جێی خۆی لەنێو دڵی خەڵکی ناوچەی سنەدا کردبۆوەو زەحمەتکێشانی ئەو ناوچەیە سەروان ئیقبالّیان وەک پێشمەرگەیەکی شۆڕشگێڕو فەرماندەیەکی لێهاتوو چاو لێ دەکرد.

ئەو پێشمەرگە تێکۆشەرە، ئەو فەرماندە بە زیپکو لێوەشاوەیە، جێی هیواو هۆمێدی حیزبی دێموکرات بوو چونکی بە کردەوە سەلماندبووی کە ئەویندارێ حیزبو خەباتگێڕێکی ڕاستەقینەی ڕێگای دیاری کردنی مافی چارەنووسی نەتەوەکەیەتی. بەڵام زۆر بەداخەوە سەروان ئێقبالّ ئەو دەرفەتەی بۆ نەڕەخسا کە زیاتر خزمەت بە حیزبو گەلە بەشخوراوەکەی بکاو، وەک ئەستێرەیەکی پڕشەنگدار لە ئاسمانی خەباتی ڕەوای نەتەوەی کورد ئاوا بوو.

ڕۆژی ٢٧ تا ٢٩ی گلاوێژی ١٣٦٢ ناوچەی لەیلاخی سنە، گۆڕەپانی حەماسەو هەڵمەتی دەستەیەک لە پێشمەرگە فیداکارەکانی هێزی شەریفزادە بوو کە شێرانەو ئازایانە لەبەرانبەر هێرشی دڕندانەی بەکڕێگیراوانی کۆماری ئیسلامیدا، سەنگەری دیفاع لە بوونومانی نەتەوەکەیان گرتو، تا دوا فیشەکو دوا دڵۆپی خوێنو دوا هەناسەی ژیانیان، لەگەڵ

داگیرکەرانی کوردستان شەڕیان کردو، دەرسی کۆڵنەدانو بە چۆکدا نەهاتنیان بۆ هاوسەنگەرانیان بەجێهێشت، دەرسێک کە بۆ نەسلەکانی دوای خۆیان بیکەنە سەرمەشقی رێگای خەباتیان.

لەشکریان کۆماری ئیسلامی بە هێزێکی لە ئەژمار نەهاتوو بە پشتیوانی تانکو تۆپو خۆمپارەرو کاتیوشادا، لە هەموو لایەکەوە بە مەبەستی تەفروتونا کردنی هێزی پێشمەرگە لە ناوچەی سنە، پەلاماری دڕندانەی بۆ سەر ناوچەی" ڕمشتو میراوە" دەست پێکرد. دوژمن هەموو ریگاکانی لەپێشمەرگە گرتبوو هیچ ریگایەکی دەرباز بوونی بۆ نەهێشتبوونەوە. پێشمەرگەی دێموکرات دوو ریگای لە بەر بوو، یا تەسلیم بوون یان مەرگی سەربەرزانە. بۆیە وەک هەمیشە ریگای دووهەمیان هەڵبژاردو بەڵێنیاندا بە شانازییەوە خۆیان فیدا بکەن، بەڵام لەبەرامبەر دوژمندا سەر نەوی نەکەن. پاش ئەو بەلێنیە، بە بڕیاری فەرماندەری کار لێهاتوو سەروان ئێقبالی کەریم نەژاد بە مەبەستی شکاندنی گەمارۆی دووژمن دەست بەکار بوون، ئێقبالی فەرماندە لە پێشەوەی هاوڕێیانیدا دەست بە کار بوو هێرشیان کردە سەر سەنگەرەکانی دوژمنو چەندین کوژراویان پێ بە جێهێشتن. ناوچەی "ڕمشتو میراوە" ئاگرو ئاسنی بەسەردا دەباریو نوقمی گڕوو دووکەڵ بوو. لە هەموو لایەک گرمەی تۆپو قریشکەی بێکێسیو هاژەی کاتیوشاو لوڕەی خۆمپارە دەنگی دەدایەوەو شاخو پێدەشتی دەدڕیو بەرەو سەنگەری ڕۆڵەکانی دێموکرات دەچوو، بەڵام هێزی پێشمەرگە قەت لە ئاورو ئاسنی دوژمن نەترساوەو هەر بەرەو سەنگەری دوژمن پێشڕەویان دەکرد.

سەرئەنجام پاش سێ ڕۆژ شەڕی دەستەو یەخەو سەنگەر بەسەنگەر، سێ ڕۆژ حەماسە خوڵقاندنو قارەمانەتیی نواندن، سێ ڕۆژ بەربەرەکانی کردن بە فەرماندەری سەروان ئێقبالْ کەریم نژاد گەمارۆی دوژمن تێک شکێندرا، لە دوا کاتەکانی شەڕدا بەداخەوە سینگی پڕ لە شەهامەتو غیرەتی فەرماندەری لێوەشاوەی حیزبەکەمان سەروان ئێقبالی کەریمنەژاد لەگەل ١٥هاوسەنگەری دیکەی بەناوەکانی، موزەفەری تابیعی جێگری فەرماندەری هێز، شوکرۆڵلای وەیسی فەرماندەری لک، زاهید عەلامی فەرماندەری لک، حەبیبوڵلای وەیسی فەرماندەری دەستە، عەباسی شەریعەتی ئەندامی کومیتە ناوچە، توفیق ئەسەدنژاد جێگری لک، عەبدوڵلای ڕەزایی فەرماندەری دەستە، ئەمیری محەممەدی، ناسر ڕۆستەمی، محەممەدی زیبایی، یەدوڵلای هادی، ئەمیری ئەنساری، هاشمی سەلاحیان، حەمید یەحیەوی و عەلی حەبیب نژاد کەوتنە بەر گوللەی دوژمنی کۆنە پەرەستیو تێکەڵ بە کاروانی بە خوێنی سووری شەهیدان بوون.

خەڵکی ناوچەی سنە بە بیستنی شەهید بوونی فەرماندەری هێزی شەریفزادە لە گەڵ ١٥ هاوسەنگەری دیکەی بە داخبووندو هەرلەم کاتەشدا ڕۆڵەکانی دێموکرات بە شەهید بوونی فەرماندەرەکەیان نەک وەریان بەر نەدا بەڵکوو چەندین عەمەلیاتی

سەرکەوتوانەیان بە یادی ئەوان بەڕێوە برد. سڵاو لە شەهیدانی ٢٩ی گەلاوێژ سالی ١٣٦٢ سەروان ئیقبالی کەریم نژادو پازدە هاوسەنگەری.

- ٢٠ی ئاگۆستی ١٩٨٣ی زایینی = ٢٩ی گەلاوێژی ١٣٦٢ی هەتاوی؛

شەهید بوونی سەروان ئیقبال کەریم نژاد فەرماندەری فەرماندەری هێزی شەریفزادە، لەگەل ١٥ هاوسەنگەری دیکەی بە هۆی شەڕ لەگەڵ ڕێژێم ناوچەی" ڕمشتو میراوە" سنە.

شەهید سابیر حوسێنی جێگری فەرماندەری هێزی شاهۆ

١٣٣٠ - ١٣٦٢

سابیر لە ساڵی ١٣٣٠ لە دایک بوو بەرەبەرە کە گەورە دەبێ رەوانەی قوتابخانە کرا، سابیر لە تەمەنی حەوت ساڵیدا پێ دەنێتە قوتابخانە تا پۆلی شەشی سەرەتایی قۆناغەکانی خوێندن بە سەرکەوتوویەوە تەواو دەکات.

سابیر لە تەمەنی شازدە حەڤدە ساڵان لە لایەن ساواکەوە دەست بە سەر دەکرێتو ڕەوانەی زیندانی جەڵدیان دەکرێت پاش ماوەیەک ئەشکەنجەو ئازار بە هۆی کەمی تەمەنیەوە ئازاد دەبێ، پاش ئازاد بوونیش لە لایەن ساواکەوە لەژێر چاوەدێریدا دەبێ. دواتر ئێران بە جێ دەهێڵێتو خۆی دەگەیەنێتە لای مستەفای برای، کە سەرلقی پارتی دەبێت، ناوبراو بەکردەوە بەشداری شۆڕشی باشوری کوردستان دەکات.

سابیر پاش ڕووخانی دەسەلاتی پاشایەتیو تێکۆشانی ئاشکرای حیزب دبێتە ئەندامی حیزبی دێموکراتی کوردستان، پاش شەهید بوونی، شەهید مستەفا، سابیر زۆر زوو توانی جێگای بەتاڵی پڕ بکاتەوە. ناوبراو بوو بە جێگای ڕێزی نێو کۆمەڵانی خەڵکو کادرو پێشمەرگەکانی حیزبی دێموکراتی.

لە شەڕی سێ مانگەدا بوو بە بەرپرسی نیزامیی کومیتەی باینگان، ئەو بەرپرسایەتییە زۆر بە باشی بەڕێوە برد. لە

پێکهێنانی هێزی شاهۆ، سابیر بوو بە سەر لکی، لکی شەهید مستەفا.
ساڵی ١٣٦١ بوو بە جێگری هێزی شاهۆ. سابیر فەرماندەیەکی تێگەیشتوو پێگەیشتوو بوو بە واتای وشە خۆشەویستی کۆمەڵانی هەراوی خەڵکو پێشمەرگە بوو.

لە باری سیاسییەوە کادرێکی بە هەڵوێستو دوربین بوو، لە باری نیزامییەوە فەرماندەو پێشمەرگەو پارتیزانێکی بە ئەزموونی ڕاستەقینە بوو. لەباری کۆمەڵایەتییەوە خاوەن پێگەیەکی بەربڵاوی کۆمەڵایەتی بوو، لە ئاست کێشەو گیروگرفتەکانی حیزبو کۆمەڵگاو بنەماڵەدا بە تواناو سەرکەوتوو بوو زۆر بە سانایی بە سەر تەنگ وچەڵەمەکاندا زاڵ دەبوو.
سەرەڕای بەرپرسایەتی هێزێکی بەربڵاوی وەک هێزی شاهۆ لە ناوچەیەکی ئاڵۆزدا سەرپەرستی دایکێکی پیرو پەک کەوتوو، منداڵی دوو برای شەهیدی بە ئەستۆوە بوو.
سابیر لە زۆربەی شەڕە حەماسیەکانی ناوچەی هەورامان، بایگان، پیرپەرچن، قورێقەڵا، ئاتەشگاو مەڕەخێڵ رۆڵی قارەمانەتی گێڕاو بە یادی شەهیدانو برا شەهیدەکانی زۆر ئازایانە بەر پرچی دوژمنی دەداوەو هەمیشە لە سەنگەری پێشەوە پێشمەرگەی ڕێنوێنی دەکردو شەڕی دەکرد.

شەوی ٣١ی جۆزەردانی ١٣٦٢ی هەتاوی بۆ هەڵگرتنی شوێن پێی تیمێکی ئیتلاعاتی عەمەلیاتی لە ناوچەی قەدەغە کراوی باشوری کوردستان، لە گەڵ تیمێکی چەند کەسی پێشمەرگە دەچنە شوێنێک بەناوی چنارە لە نیو باخە وێرانو سوتاوکانی چنارە، لە پڕ دەکەونە بەر دەسڕێژی هێزەکانی حکومەتی بەعسو دوژمنانی نەتەوەکەمانو لە یەکەم دەسڕێژدا سابیرحوسێنی شەهید دەبێت.

بەم چەشنە دایکە حەبیبە، ٣ کوڕی بە بێ باوک گەورە کرد. ٣ قارەمان، ٣ لەخۆبووردوو، ٣ شۆڕشگێڕ، ٣ ئەستێرەی گەشی ئاسمانی کوردەواری پێشکەش بە خەڵکی کوردستان کردو ٣ڕۆڵەی هەڵکەوتووی نێو کوورەی خەباتی نەتەوەکەمان لە لایەن داگیرکەرانی نیشمانە داگیر کراوەکەمان شەهید بوون.

٢٢ی سێپتەمبەری ١٩٨٣ی زایینی = ٣١ی خەرمانانی ١٣٦٢ی هەتاوی؛

شەهید بوونی سابیر حوسێنی جێگری فەرماندەری هێزی شاهۆ، بەهۆی دسڕێژی سەربازە ئێراقیەکان لە نیو باخە وێران و سوتاوکانی چنارە لە باشووری کوردستان.

شەهید عوسمان دادخاه فەرماندەری هێزی شەریفزادە.

۱۳۳۹ - ۱۳٦۲

هەڵوەرینی گوڵێک لە باخچەی فەرماندەران‌دا

ئەگەر ئاوڕ لەمێژوو بدەینەوە پێموانیە لەو جیهانە پانو بەرینەدا دەسەڵاتدارە دیکتاتۆرو خوێنخۆرەکان و داروودەستەکەیانی لێدەرچن، هیچ کەس هەبێ کە حەز لە شەڕو خوێنڕشتن بکاو تەنانەت هەر پێی خۆش بێ باسی خوێن بکا. کوڕی کوردیش وەک هەموو ئادەمیزادێکی ئاشتیخوازی دیکە قەتی شەڕو خوێنڕشتن پێخۆش نەبوە، بەڵام مەخابن دایم بە سەریان‌دا سەپاندوە، ناچاریان کردوە بۆ مانی خۆی دەست بۆ چەک بەرێ و بەرگری لە خۆی بکا. لەو ڕێگایەش‌دا بەشێکی گەورە لە باشترین ڕۆڵەکانی بوونەتە قوربانی. مێژووی کوردان پڕە لە نموونەی ئەوتۆ. ئێمە منەتباری شەهیدەکانمانین، هەر بۆیەش لە بیریان ناکەینو یادیان دەکەینەوە. لە نێو ئەو باخچە سوورەدا دوای دەیان ساڵ لە شەهیدبوونی یادی عوسمان دادخا دەکەینەوە.

عوسمان دادخا زورجار دەهاتە گوندەکانو لاوانی لە دەوری خۆی کۆ دەکردەوەو قسەی بۆ دەکردن. ئەو دەیگوت" غەدر

لێکراوانی گۆی زەوی لە رەوتی مێژووی مرۆڤایەتیدا لە پێناوی دابین کردنی ژیانێکی خۆش بۆ خۆیانو گەیشتن بە ئامانجە پیرۆزەکانیان واتە رزگاریی نیشتمانو دابین بوونی ئازادیی‌و بە ئازادی ژیان، باشترین رۆڵەکانی خۆیان کردۆتە قوربانی. تەنانەت چەند جار دووبارەی دەکردەوە کە ئەگەر گەلانی بە ئاوات گەیشتوو شانازی بە رابردوو و مێژووی خەباتی خۆیانەوە دەکەنو هەست بە سەربەرزیو سەرفرازی دەکەن لە سایەی فیداکاریو خۆبەختکردنی ئەو مرۆڤە نەمرانەوەیە. هەر بۆیەش عوسمان قۆڵی لی هەڵماڵی بوو کە وڵاتەکەی ئازادی هەبێ. لەم رێگایەشدا یا سەر دەکەوێ یا سەر دادەنێ.

عوسمان دادخا ساڵی ١٣٣٩ی هەتاوی لە بنەماڵەیەکی وەرزێرو زەحمەتکێشی گوندی عەمبار سەر بە ناوچەی" ئەحمەدی کۆری" بۆکان لەدایک بووە. لە تەمەنی ٧ ساڵیدا رەوانەی قوتابخانە کراوەو پۆلەکانی سەرەتایی بە سەرکەوتوویی تەواو کردوەو بۆ دریژەدانی خوێندن رەوانەی شاری بۆکان کرا. عوسمان بەهۆی ئۆگرییەکی زۆر کە بە خوێندن هەیبوو توانی پۆلەکانی دەورەی ناوەندی‌و دواناوەندییش بە سەرکەوتوویی تێپەڕ بکا. لەبەر ئەوە کە قوتابێکی رێکوپێکو زیرەک بوو هەموو مامۆستاکان خۆشیان دەویست. کاتێک خۆپێشاندانەکانی لە دژی رێژیمی پاشایەتی دەستی پێکرد عوسمان بە چاو و گوێی کراوەوە لە خۆپێشاندانەکانی ساڵی ١٣٥٧ی هەتاوی‌دا بەشداریی کردو رۆڵی بەرچاو و سەرەکیی لە رێکخستنی خۆپێشاندانەکان‌دا هەبوو. هاوکات لەگەڵ سەرکەوتنی شۆڕشی ١٣٥٧ دیپلۆمی وەرگرتوە.

بە ئاشکرا بوونی تێکۆشانی حیزبی دێموکراتو دامەزرانی رێکخراوی حیزبی لە شاری بۆکان، عوسمان پێوەندیی بە یەکیەتیی لاوانی دێموکراتەوە گرتو وەک لاوێکی شۆڕشگێڕ تێکۆشانی خۆی دەست پێکرد. لە زۆربەی مەئموورییەتەکانی یەکیەتیی لاوان‌دا بەشداری کردوە. عوسمان لە ماوەیەکی کورت‌دا ئەوەندەی لێهاتوویی‌و دڵسۆزی لە خۆی نیشان دابوو کە بتوانێ ساڵی ١٣٥٩ لە کۆنفرانسی کومیتە شارستان بە ئەندامی کومیتە شارستان هەڵبژێردرێ. دوای هەڵبژێرانی لە بەشی کۆمەڵایەتی کاری پێ سپێردرا. لەو ماوەیەدا کە بۆکان لە دەستی هێزەی پێشمەرگە دابوو عوسمان بەوپەڕی توانەوە گیروگرفتەکانی خەڵکی چارەسەر دەکرد. هەر بۆیە لەم بوارەشدا توانی هەر زوو متمانەو رێزو خۆشەویستیی خەڵکو هاورێیانی بۆ لای خۆی راکێشێ. ئەگەرچی عوسمان کادری سیاسی بوو، بەڵام هەرکات شەڕ لە نێوان هێزی رێژیمو پێشمەرگەدا رووی دەدا زۆر زوو خۆی دەگەیاندە بەرەکانی شەڕو شان بەشانی پێشمەرگە شەڕی دەکرد.

هەست کردن بە مەسئوولییەت، بردنە سەری ئاگای سیاسی، خاکیو خەڵکی بوون، بوێریو سەراحەت قسەکردن، لەسەرەخۆو بەئەخلاق، فێربوونو فێرکردن لە تایبەتمەندییەکانی ناوبراو بوو.

بە دەست پێکردنی هێرش بۆ سەر شاری بۆکان لە سەر داخوازی خۆی چووە نێو هێزی پێشمەرگەو لە هێزی بەیان سازمان

درا. عوسمان ڕۆڵەیەکی ئازاو تێکۆشەر بوو، بە چەشنێک کە لە ماوەیەکی کورتدا جێگای خۆی لە نێو دڵی هاوسەنگەرانیدا کردەوە. لە شەڕەکانی ناوچەدا بەشداریی چالاکانەی کرد. ئەو هەمیشە لە سەنگەری پێشەوە دابوو. ئازایەتی و فیداکاری عوسمان بوو بە هۆی ئەوە کە وەک سەرپەل دیاری بکرێ. لەو بەرپرسایەتییەشدا سەلماندی کە لێوەشاوەیی ئەو پۆستەی هەیە. بە سەرپەلی عوسمان چەندین عەمەلیاتی قارەمانانە لە ناوچەی بۆکان بەڕێوە چوو. لێهاتوویی، فیداکاری و ئازایەتیی عوسمان بوو بە هۆی ئەوە کە وەک فەرماندەری لکی٣ی هێزی بەیان دیاری بکرێ. ئەو لەشکاندنی ستوونی٨٠١ی شیراز، شەڕە حەماسیەکانی نێو شاری بۆکان، شەڕی جادەی بۆکان ـ مەهاباد، جادەی سەقز ـ بۆکان، گرتنی مۆڵگەی قۆچاغ و شەڕی شاریکەندو چەندین شەڕی گەورەو بچووکی دیکەدا ڕۆڵی بەرچاوی هەبوو. لەشەڕ لەگەڵ دوژمن چەند جار بریندار بوو بە تایبەتی لە نێو شاری بۆکان کە بریندارێش بوو ئازایەتی ناوبراو هیچکات لەبیر ناچێتەوە.

ئەو لە بواری سیاسیشدا ڕۆژ لەگەڵ ڕۆژ پلەی زانیاری خۆی بەرەو سەر دەبردو هەوڵیشی دەدا چەندی لە توانای دایە لە بارهێنانی سیاسیی هاوڕێیانیدا نەخشی هەبێ.

عوسمانی دادخا بەهۆی لێوەشاوەیی لە بەهاری ١٣٦٢ی هەتاوێدا بوو بە جێگری هێزی هەژار سەر بە دەفتەری سیاسی. لەو پۆستەشدا دڵسۆزیو لێوەشاوەیی خۆی وەک جاران نیشان دایەوە.

دەفتەری سیاسیی حیزبی دێموکراتی کوردستان بەو ناسینەوەو متمانەیە کە لەسەر عوسمانی دادخا وەدەستی هێنابوو سەرئەنجام دوای شەهید بوونی فەرماندەری قارەمان ئێقبالی کەریم نەژاد بە فەرماندەری هێزی شەریفزادەی دیاری کرد. کاتێک حوکمی فەرماندەریی هێزی شەهید شەریفزادەی وەرگرتو بەرەو ناوچەی سنە وەڕێکەوت هەستی خوشحاڵی هەموو وجودی داگرتبوو. هەرچەند شارەزای ئەو ناوچەیە نەبوو، بەڵام قۆڵی لێ هەڵمالی چونکە بە باشی دەیزانی چ بەرپرسایەتییەکی کەوتۆتە سەرشان. عوسمان بە ئاواتەوە بوو لەو مەیدانە نوێدا لێهاتوویی و قارەمانەتیی خۆی نیشان بداتەوە، بەڵام بەداخەوە ئەو دەرفەتەی دەست نەکەوت. تازە ٣ مانگ لە تێکۆشانی عوسمان دادخا لە هێزی شەریفزادە تێدەپەڕی کە تێکەڵ بە کاروانی شەهیدانی کوردستان بوو.

ڕۆژی ١٨ی خەزەڵوەر عوسمان دادخا لەگەل ٦ کەس لە هاوسەنگەرانی بۆ شناسایی پێگەو دامەزراوەکانی ڕێژیم دەچنە ناوچەی حوسێناوەی سنە. لە گەڕانەوەدا شەویان بەسەردادێ و لەگوندی "کێلەچەرموو" دەمێننەوە. بەداخەوە بە هۆی خۆفرۆشانەوە دوژمن هەست بەبوونیان لەو گوندە دەکاو سەعات ٣ی نیوەشەوی ١٩ی خەزەڵوەر دەوری ئەو گوندەو بەتایبەتی شوێنی مانەوەیان دەدەنو هەوڵ دەدەن کە بەدیلیان بگرن. بەڵام ئەوان لە مەیدانی خەباتو تێکۆشاندا فێر بوون کە خۆڕاگر

بن، بۆیە سەنگەر لە دوژمن دەگرنو شەڕێکی نابەرانبەر دەست پێ دەکا. پاش دوو سەعات شەڕی دەستەو یەخە بەداخەوە عوسمانیدادخا فەرماندەری هێزی شەریفزادە لەگەڵ ٦ هاوسەنگەری دیکەی بە ناوەکانی: سەید ئەمیری عەبدی فەرماندە لک، محمد رەحیمی جێگری لک، سەید خالید حوسێنی سەرپەل، سمایل ناسری پێشمەرگەی ئەرکانی هێز، وەستا ساڵح ناسری پێشمەرگە، محەممەد ساڵح تەهماسبی پیشمەرگە شەهید بووندو رێگای خەباتیان بە هاوسەنگەرانیان سپارد. هەرچەند شەهیدبوونی دوابەدوای یەکی، دوو فەرماندەر لە ماوەی سێ مانگ بەتایبەت بۆ پێشمەرگەکانی هێزی شەریفزادە داخێکی زۆر گران بوو، بەڵام پێشمەرگەکانی ناوچەی سنە نەک وەرەیان بەرنەدا بەڵکوو چەندین عەمەلیاتی ئازایانەیان بە یادی ئەوان بەڕێوە بردو یادی فەرماندە شەهیدەکانیان هەمیشە زیندوو راگرت.

- ١٠ی نۆڤەمبەری ١٩٨٣ی زایینی = ١٩ی خەزەڵوەری ١٣٦٢ی هەتاوی؛

شەهید بوونی عوسمان دادخاه فەرماندەری هێزی شەریفزادە، لەگەڵ ٦ هاوسەنگەری دیکە، بەهۆی شەڕ لەگەڵ رێژیم لە گوندی کێلە چەرموو. ناوچەی حوسێناوەی سنە.

شەهید قادر ئیفتخاری فەرماندەری هێز ئاوارە.

١٣٣١ - ١٣٦٢

ڕەو ڕەوەی خەباتی نەتەوەکەمان هەروا ڕێگا دەبڕێ‌و تا خۆی لە لووتکەی سەربەرزی‌و ئازادی‌و ڕزگاری نزیک بکاتەوە لە سەر لووتکەی چیا سەربەرزەکانی کوردستان ئالای ئازادی بەدەستی هێزی پێشمەرگە قارەمانەکان هەڵ بکا.

نەتەوەی کورد وەک نەتەوەیەک چارەنووس‌و مافی ژیانی لە ژێر پۆستاڵی دیکتاتۆران‌و کۆنەپەرستان‌دا پێشێل کراوە دەیهەوێ بەسەربەستی بژی. شۆڕشگێڕانی کورد خەبات دەکەن تا تیشکی دێموکراسی‌و مافی دیاری کردنی چارەنووس لە کوردستان‌دا ولات ڕووناک بکا. خەباتی شۆڕەسواران‌و شۆڕشگێڕانی کورد لە پێناوی ئەم ئامانج‌و مەبەستە دایە، زۆر شۆڕەلاوی بەنەمەگ بۆ گەیشتن بە ڕێبازی سووری شەهیدان‌و وەدیهاتنی ئاواتی نەتەوەکەیان خوێنیان ڕژاوە. لاوەکانی نیشتمان بە لەخۆبووردوویی ناچارن لووتکەی ئازادی لە زەریای قوونڵی خەبات‌دا هەروا بەڕەو پێشەوە بەرن، مێژووی حەماسەو قارەمانەتی پێشمەرگەکانی حیزبی دێموکراتی کوردستان لەم بوارەدا جێی شانازیی‌و مایەی فەخری نەتەوەکەمانە. لەو ڕاستایەدا کەمتر ڕۆژی ساڵ هەیە کە ڕۆڵەکانی حیزبی دێموکرات شانازیان تێدا نەخوڵقاندبێ، یەکێک لەو ڕۆژانە کەلەودا ڕۆڵەکانی نەتەوەی کورد، بە فەرماندەیی قادر ئیفتخاری بە فیداکاری‌و کۆڵنەدەریان لاپەڕێکی دیکەیان بە حەماسەو قارەمانەتی نەتەوەکەیان زیاد کرد. ڕۆژی ٥ی سەرماوەزە لە ساڵی ١٣٦٢ی هەتاوی بوو.

قادر ئیفتخاری ساڵی ١٣٣١ی هەتاوی لە ئاوایی "چەشمەگۆل"ی سەر بە شارستانی شنۆ لە بنەماڵەیەکی مام ناوەندی لە دایک بوو، لە بەر خۆشەویستی هەر لەمندالییەوە بە مام قادر بانگیان دەکرد، چونکی باوکی لە گەڵ کوێرەوەری نەتەوەی کورد گەورە بوو لەگەڵ سەروەرییەکانی کۆمار ژیانی تێپەڕ کردبوو، قادر زۆر زوو هەستی بە بێبەشی نەتەوەکەی کرد. لە بنەماڵەیەکی کوردپەروەر کە خاوەن بیرۆکەیەکی پیرۆزی کوردایەتی بوون گەورە بوو. بێگومان هەر ئەو بیرۆکەیەو رابردووی بنەماڵەکەی بوو کە ڕێگای بابو باپیرانی هەڵبژێرێو لە حیزبی قازی واتە حیزبی دێمۆکراتی کوردستانەدا دەست بە خەبات و تێکۆشان بکا.

پاشان چۆوە قۆتابخانە تا شەشی سەرەتایی لە قۆتابخانەی" چەشمەگۆل" دەرسی خوێندوە دواتر لە شاری شنۆ دیپلۆمی وەرگرتووە دوای وەر گرتنی دیپلۆم وەک مامۆستا ماوەی ساڵێک لە گوندی" قەرەخدر"ی ناوچەی پیرانشار وانەی بە منداڵانی ئەو گوندە دەگوتەوە. ماوەی ساڵێکیش دەرەجەداری ئەرتەش بوو. دوای تەواو کردنی ماوەی سەربازییەکەی لە ناو ئەرتەش دا، بۆ درێژەپێدانی خوێندن چوو بۆ شاری ورمێو لە وێ بۆ ماوەی دوو ساڵ فەوقی دیپلۆمی لە رشتەی زانستە سروشتییەکان وەگرت.

مام قادر هەر وەک هەموو روشنبیرانی دڵسۆزی گەلەکەی هەستی بە چەوسانەوەو پاشکەوتووبی ئەو نەتەوەیە لە زۆر بواردا دەکردو هۆی سەرەکیی ئەو دواکەوتووبی لە نەبوونی رادەی نەخوێندەواری لە ناو کورددا دەبینی و زۆر جار لە گەڵ هەڤاڵانی خۆی باسی ئەم گرفتەی دەکرد.

کاتێک راپەڕینی گەلانی ئێران لە دژی ڕێژێمی پاشایەتی لەساڵی ١٣٥٧ دەستی پێکرد زۆر ئازایانە بەشداری کرد. بۆیە هەر لە گەڵ ئاشکرا بوونی تێکۆشانی حیزبی دێموکراتی مام قادر خۆی لە ریزەکانی ئەو حیزبەدا دیتەوەو بە هۆی وشیاریو رادەی خوێندەواری لەگەڵ یەکیتی لاوان دەستی بە کارو تێکۆشان کرد.

قادری ئیفتخاری لاوێکی شۆڕشگێڕو مامۆستایەکی خەباتگێڕ کە بە دەست پێکردنی خەباتی نەتەوەی کورد بە ڕێبەری حیزبی دێموکراتی کوردستان لە ریزی یەکیتی لاوانی دێموکراتی کوردستانەدا خەباتی خۆی دەست پێکرد دوای ئەوە لە قۆتابیانی قۆتابخانە مانئاوایی کردو پێ نایە مەیدانی کردەوەو هاتە نێو ریزی پێشمەرگەکانی دێموکراتەوە.

قادر ئیفتخاری لە بنەماڵەیەکی دەوڵەمەندی دەست رۆیشتوو گەورە ببوو هەموو سەرمایەی ژیانو خۆشیو گوزەرانی لە پێناو رزگاریو سەربەستی نەتەوەکەی دانا بوو. ژیانی سیاسی قادر ئیفتخاری لە هێزی شەهید ئاوارەدا تێپەڕی، ئەو توانی ئەو

هێزە بە لێوەشاوەیی خۆی‌و قارەمانێتی پێشمەرگەکانی بە خەڵکی کوردستان بناسێنێ. ئەو خۆشەویستی خەڵک بوو، جێی ئەویندارانی ئازادی‌و مافی دیاری کردنی چارەنووس بوو، لە کوورەی خەباتی چەکدارانەدا قاڵ بوو بە لێوەشاوەیی هەموو پلەیەکی پێشمەرگایەتی بڕی‌و، لەکاتێکدا بەرپرسایەتی هێزی ئاوارەی وەستۆ گرت کە ئەو ناوچەیەی ئەوکاری تێدا دەکرد بە ناسکترین هەلومەرجی سیاسی‌و ئەمنییەتی‌دا تێدەپەڕی‌و کۆماری ئیسلامی بە هەموو شێوەیەک رۆژانە پەلاماری دابوو.

بە گیرانەوەی جادەی شەردەشت - پیرانشار قۆناغی خەبات لەو ناوچەیە ئاڵوگۆڕی تێدا پێکهاتو، قادر ئیفتخاری زۆر زوو توانی وەک فەرماندەیەکی بە توانا لەگەڵ هەلومەرجی نوێی خەبات خۆی بگونجێنێ‌و زەبری لە بیر نەکراو بە هێزەکانی رێژیم بداو ئازایەتی‌و خۆڕاگری لە لاپەڕەکانی دەفتەری بیرەوەری پێشمەرگایەتیی‌دا تۆمار بکات. گرتنی چەندین پایەگا، کۆنترۆڵی جادەی ئەسلی سردەشت - پیرانشارو بەرپرچدانەوەی هێزەکانی دوژمن لە ناوچەی پێڕانشارو شنۆو نەغەدە لە ساڵەکانی١٣٦١و٦٢ ئەو داستانە پڕلەحەماسانە بە فەرماندەهی پێشمەرگەی لەخۆبووردوو مام قادر لە مێژووی بەرەنگاریی چەکدارانەی هێزی پێشمەرگەی کوردستان دا تۆمار کراون.

ئەو کاتەی کە ئەو بەرپرسیارەتی وەستۆ گرت کاتێکی ناسک بوو کوڕی لێوەشاوەو بە توانای پێویست بوو کە بتوانێ ئەو مەسئولییەتە وەستۆ بگرێ. قادری ئیفتخاری بێ سێ ودوو لێ کردن قۆڵی لێهەڵماڵی‌و شانی وەبەردا‌و بە ماندوو بوونی شەو رۆژ، بە رەفتارو ئەخلاقی خۆی، بە هەڵسووکەوتی جوامێرەکانی زوو جێگای خۆی لە نێو دڵی هاوسەنگەرانی‌و خەڵکی ناوچەدا کردەوە. بە کارو ماندوو نەبوونی شەو رۆژانە، زۆر زوو لە کاری خۆیدا کارامەیی وەدەست هێناو ئەزموونی کۆ کردەوە. قادر ئیفتخاری لە هەمان کاتدا پێشمەرگەیەکی ئازاو بە جەرگ بوو حیزبی‌یەکی بە ئیمان بە دیسیپلین بوو هەمیشە بۆ جێبەجێ کردنی بریارەکانی حیزبی سەرلە پێناو بوو. لاوێکی روونا‌ک بیروو شۆڕشگێڕێکی بە هەستو نێشتمانپەروەر بوو ئەویندا‌ری ئازادی ورزگاری نیشتمان بوو.

با چاوێک بە وەسێتنامەی شەهید قادر دا بخشینین بزانین هەستی دەروونی خۆی چۆن دەردەبڕێ. ناو براو لە بەشێک لە وەسێتنامەکەی دا دەنووسێ:

"برای بەڕێزو قارەمان شک لەوە دا نیە کە هەموو مەوجوودێکی زیندوو مەرگی لە پێشە، چ باشتر لە سەنگەری شەرفداو لە رێگای نەتەوەکەتدا گیان بەخت بکەی، هەر کەس هەستی بە بوونی خۆی‌و نەتەوەکەی نەکردبێ، ئینسان نیە، هەرکەس پێی وابێ سەرکەوتن محاڵە، ئاقڵی لەدەست داوە، سەرکەوتن حەتمییە، بەڵام خوێنی دەوێ‌و فیداکاری لازمە، کاتێک شەهید بووم نامەوێ کەس ئاخ‌و ئۆخم بۆ بڵێ چونکە ئەگەر شەهید کرام دەزانم بۆ شەهید بووم."

قادر ئیفتخاری لە بەشیکی دیکەی وەسێتنامەکەی دا دەنووسێ:

"برام پێشمەرگەی گەل چاوەکەم، لەگەڵ تۆمە، ئەوەی کە پاش مەرگی من ئەو چەند کەلیمەیە دەخووێنێتەوە، هەرچەند مردن ناخۆشەو نامەوێ وازوو، واز لەو دنیایە بێنم بەڵام زۆر جار دەڵێم ژیان پاش ئەو هەمووە خۆشەویستانەی وەک: محەممەدی مینە، ئەبووبەکرو کەریم، دەیانو سەدان هاوسەنگەرم چ خۆشییەک هەیە؟ جا براکەم پاش شەهید بوونی من ئەو شتانە لەبەر چاو بگرنو بۆم جێبەجی بکەن. چەند شێعرم هەیە هەرچەند زۆر بێ بایەخن بەڵام چ بکەم ئەوە هەستی دەروونی منە، بۆیە داواتان لێ دەکەم حەتمەن چاپیان بکەن. مەهێڵن خوێنی شەهیدان بە فیڕۆ بچێ، تەرمم لە مراد ڕەسوڵو مراد حاسل بنێژن. توخوداکەی هەرکات خودموختاریمان وەرگرت بۆ بیرەوەری منیش بێ لانی کەم "ئەسکەندەر"ی کورم لە جێژنەکەدا بەشدار بکەن تا بزانێ بابی ودەیان وسەدان وهەزاران بابی دیکە گیانیان تەنیا بۆ ئەو رۆژە فیدا کردوە. من قادر ئیفتخاری بەدروشمی سەرکەوێ حیزبی پێشەوای گەلی کورد، قازی محەممەدی نەمر، بەو چەند پارچە هەڵبەستە وەسێت نامەکەم کۆتایی پێ دێنم."

تاکەی براکەم ژینی بەو جۆرە؟ تاکەی دەڵێن ئازادی دوورە؟
تاکەی رۆڵەی کورد بە خوێنی سوور بێ؟ لەهەموو شتێک بەگشت مەحرووم بێ
تاکەی ژێربار بین ئەی نەسلی کاوە؟ نەپرسی بۆ چی گەلمان بڵاوە
تاکەی دەست بەستە ئاومان خوێناو بێ تەنیای گەلێک بین مافمان خورا بێ
تاکەی هەزاران کۆرپەی کوردستان بمرێ هەژارو مات وسەرگەردان
تاکەی گەلی کورد بەوجۆرە بژین هەمیشە تاو بێ بۆمە، ئاسۆی ژین؟
تاکەی گیان بدەین بێ دەواو دەرمان ساوایی نێو لانک تا پیرو جوان
تاکەی لە گێژی جەهل بخنکێین بۆ مافی خۆمان نەوێرین بدوێن
تا کەی بنالێین لەدەست بێ کاری تەمەن رابوێرین هەر بە هەژاری
چارەی ئەم دەردە یەکییەتی گەلە دەبا راپەڕین هەموو بە پەلە

ڕۆژی ٥ی سەرماوەزی ساڵی ١٣٦٢ هەتاوی لەوەها ڕۆژێکدا، کە بەفر لووتکەی چیاکانی کوردستانی داگرتبوو، سەرماو سۆڵ شارو دێ ودەشت وپێدەشتەکانو چیاو دۆڵو لێرەوارەکانی کوردستانی دەبڕی، پێشمەرگە تێکۆشەرەکانی هێزی شەهید ئاوارەو هێزی شەهید سمکۆ بە پێی بەرنامەیەکی ڕێکوپێک چوونە ناوشاری شنۆی دڵسۆزو، هەموو لە شوێنی دیاری کراودا جێگیر ببوون. لە کاتێکدا ئاخوندێک لە مزگەوت خەریکی قسەکردن دژی حیزبی دێموکراتو جووڵانەوە بوو لەپڕ قریشکەی چەکی پێشمەرگە لە ناوە شاری شنۆی دڵسۆزو خۆراگر دەنگی دایەوە تەواوی شار بۆ هێزی دوژمن تەنگ بۆوە. پێشمەرگەکان زۆر

ئازایانە لە شەقامو کۆڵانەکانی ناو شار شەڕیان دەکرد دەرسێکی باشیان بە دووژمنەدا. رۆڵەکانی گەل لە گەرمی شەڕدا بوون کە گوللە خومپارەیەک دوژمن لەناو دەستەیەک لە پێشمەرگەکاندا تەقییەوەو بەداخەوە قادر ئیفتخاری لەگەڵ ٦ قارەمانی دیکەی نەتەوەکەمان بەناوەکانی خالید ناسری، برایم هەمزەیی، ئەحمەد خەلیلی، سەیدکەماڵ، سەعید ئەڵواریو برایمی حەمەڕەش گوڵی تەمەنیان پەڕپەڕ بوو. بەمجۆرە ٧ قارەمانی نەتەوەی کورد لە گەرمەی بەربەرەکانیدا گیانیان بەختی دێموکراسیو مافی دیاریکردنی چارەنووسی نەتەوەکەیان کردو بە خوێنی سوورو گەشیان لاپەڕەیەکی مێژووی خەباتی نەتەوەی کوردیان نەخشاند.

ئێستا دەیان ساڵ بە سەر شەهید بوونی فەرماندەری لێوەشاوەو٦ هاوسەنگەریدا تێدەپەڕێ لەو ماوەیەدا هیچکات ناوو ناوبانگی قادری ئیفتخاریو هاوڕێکانی لە بیر نەکراوە، چونکی لە دوای شەهید بوونی ئەودا رۆڵەکانی دێموکرات زۆر ئەرکی قورسیان بە یادی ئەو بەڕێوە بردو خورپەیان خستە نیو دڵی کۆنەپەرستانی ترسەنۆک.

لە یادی شەهید بوونی فەرماندەری هێزی شەهید ئاواڕە، قادر ئیفتخاری و٦ هاوسەنگەریدا سەربەرزین کە دەبینین ڕێگای هەروا پڕ ڕێبوارەو چەکی قادرئیفتخاریو خالید ناسری، برایم هەمزەیی، ئەحمەد خەلیلی، سەیدکەماڵ، سەعید ئەڵواریو برایمی حەمەڕەش نەکەوتۆتە عەرزیو دەیانو سەدان کوڕی کورد چەکی شەڕفیان لەشان کردوەو ڕێگای ئەو شەهیدانە درێژە پێ دەدەن. لێرەدا پاش دەیان ساڵ لە تێپەڕ بوونی ئەو شەهیدانە جارێکی دیکە پەیمان نوێ دەکەینەوە تا وەدی هاتنی ئامانجیان درێژەدەری ڕێگایان بین.

- ٢٦ی نۆڤەمبەری ١٩٨٣ زایینی = ٥ی سەرماوەزی ١٣٦٢ی هەتاوی؛

شەهید بوونی قادر ئیفتخاری فەرماندەری هێز ئاواڕە، لەگەڵ ٦ قارەمانی دیکەی بە هۆی تەقییەنەوەی گوللە خومپارەیەکی دوژمن لەناو دەستەیەک لە پێشمەرگەکاندا لە شاری شنۆ.

شەهید محەممەد زوڵفەقاری جێگری فەرماندەری هێزی هەوشار

١٣٤١ - ١٣٦٢

کاتێک ئاوڕ لە رابردوو دەدینەوەو لە مێژووی خەباتی سەختو خوێناوی چەند ساڵەی نەتەوەکەمان ورد دەبینەوە، کاتێک چاومان دەکەینەوەو تابڵۆی زێڕینی حەماسەو خۆڕاگریی لە مێژساڵەی رۆڵە دلێرو ئەمەگ ناسەکانی گەلە زۆر لێکراوەکەمان سەیر دەکەین، کاتێک نرکەی شێرانەی قارەمانانی کورد لە گوڕەپانی خەباتو ململانێدا لە گەڵ کوردکوژان دەبینین، سەرئەنجام کاتێک لە دەریای بێ لێواری شاعیرو نووسەرو ناسک هەستو ئاوازی دەنگی بە ئاهەنگی دەنگە خۆشەکان دەروانین کە بە شێعرو پەخشان و دەقی ئەدەبی بە قەڵافەتو بەژنو باڵای خەباتگێڕاندا هەڵدەڵێنو، شەهیدە سەربەرزەکان دەلاوێنەوە، راستەوخۆ قەڵافەتی مێرانەی پێشمەرگە بە بەرچاومان زەق دەبێتەوەو خۆ دەنوێنێ کە دەڵێ:

دایەگیان! مەگری لەسەر تەرمم شەهیدی میللەتم
بیرکەوە بڕوانە ڕێبازی غروور و عیزەتم
گیانی شیرینم لە پێناوی وەتەن قوربانی کرد
هەتا هەتایە بۆ دوژمنی خوێنم بەسام و هەیبەتم

لە بەرنامەی فەرماندەرانی شەهیدی لە ناوچەی هەوشار بەسەرهاتی رۆڵەیەکی خەباتکار کە بە هەژاریو نەداری گەورە بوو و لە ڕێگای وەدیهێنانی ئامانجی زەحمەتکێشانداو شۆڕشگێڕانە خەباتی کرد دەخەینە بەرچاو کە سەربەرزانە سەری نایەوە

شەهید محەممەد زولفەقاری لە هێزی شەهیدانی هەوشارە.

ساڵی ١٣٤١ی هەتاوی محەممەدی زولفەقاری لە نێو بنەماڵەیەکی زەحمەتکێشی ئاوایی" ئەمیرئاوا"ی سەر بە شارستانی زەنجان چاوی بە دنیای روون پشکوت. محەممەد لەگەڵ منداڵانی گوندە خنجیلانەکەی ئەمیرئاواو لەنێو بنەماڵەکەی گەورە بوو، لەگەڵ دەردو ژانو بێ بەشییەکانی نەتەوەکەیو منداڵێکی بێبەش لە خۆشییەکانی ژیان فرچکی گرت. محەممەد بەر لەوەی چاوی بەدنیای روون بکەوێ بەر لەوەی موحیبەتو خۆشەویستی باوکی پێ بگا، بەر لەوەی زاری بە وشەی بابە بکاتەوە باوکی لەدەست داو هەر لە منداڵییەوە سێبەری باوکی لە سەر لاچوو. سەر پەرەستی محەممەد کەوتە سەرشانی باپیری کە جەرگی هەڵ قرچابوو. بۆیە یادگاری کوڕەکەی بە باشی چاوەدێری دەکرد. لە تەمەنی ٧ ساڵی لە شاری تکاب رەوانەی قۆتابخانەی کردو ٥ی سەرەتایی لەو شارە تەواو کرد پاشان بۆ درێژەدانی خوێندن محەممەدی رەوانەی شاری زەنجان کرد. باپیری بەوپەری دڵسۆزییەوە خەرجی محەممەدی دابین دەکرد. محەممەد سێهەمی ناوەندی بوو کە شۆڕشی گەلانی ئێران سەرکەوتو، هوروژمی لەشکریانی رێژیمی تازە بەدەسەڵات گەیشتوو بۆ سەر کوردستانی ستەم لێکراو دەستی پێکرد، لەو سەروبەندەدا محەممەد زولفەقاری لە شاری تکاب گیراو ماوەی ٣ مانگ لە بەندیخانەی رێژیمی کۆماری ئیسلامی ئازارو ئەشکەنجە درا پاش ئازاد بوون لاوی تێکۆشەری کورد ماهییەتی رێژیمی تازەی بۆ دەرکەوتبوو لە لایەکی دیکە بەهۆی دراوسێ بوونی گوندەکەیان لەگەڵ شاری زەنجانو ئەو بێ حورمەتییەی کاربەدەستانی رێژیم دەرحەق بە کوردەکانی ناوچەی زەنجان رەچاویان دەکرد، بوو بە هۆی ئەوە محەممەد زولفەقاری لەگەڵ ستەمی نەتەوایەتیو زوڵمو زۆر ئاشنا بێو بە چاو دیتی کە گەلەکەی چۆن زوڵمی لێ دەکرێو بەچ شێوەیەک لە لایەن رێژیمی ئیسلامی پەلامار دەدرێ. بۆیە ئەویش بڕیاریدا شانبەشانی تێکۆشەرانی ریگای ئازادی تا لابردنی ستەمی نەتەوەیی و گۆڕکردنی دوژمنانی سوێند خواردووی گەلی کورد خەبات بکا.

محەممەد ساڵی ١٣٥٩ بە شانازیو سەربەرزییەوە هاتە نێو ریزی پێشمەرگەکانی حیزبی دێموکراتی کوردستانو چەکی کورداییەتیو دیفاع لە کەرامەتو شەرەفی گەلەکەی لەشان کردو لە هێزی شەهیدانی هەوشار دەستی بە تێکۆشانو بەرێوەبردنی ئەرکە پیرۆزەکانی پێشمەرگایەتی کرد، محەممەدی قارەمان لاوی دڵپاکو شۆڕشگێڕ زۆری پێ نەچوو ئازایەتیو شۆڕشگێڕ بوونی خۆی نیشاندا، کوڕێکی لەسەرخۆ، پێشمەرگەیەکی ئازاو کۆڵنەدەر، لەخۆبووردوو، بەنەزمو دیسیپلین بوو، بە چەشنێک بوو بە جێی باوەری هاوسەنگەرانیو خەڵکی ناوچەی هەوشار. ئازایەتی محەممەد بوو بە هۆی ئەوە بە سەرپەلی پەلێک لە پێشمەرگەکانی ناوچەی هەوشار دیاری کرا.

محەممەدی زولفەقاری لاوی تێگەیشتوو پێگەیشتووی حیزبەکەمان. کوڕی رەنجو زەحمەتکێش توانی بە لێوەشاویەکی زۆرەوە لەسەر پەلیدا ئەرکی خۆی زۆر بە باشی بەرێوە بەرێ. قارەمانەتی ئەم ڕۆڵە تێکۆشەرە لە شەڕی فەیزوڵابەگی لە ساڵی

١٣٦١ی هەتاوی‌دا بۆ هاوسەنگەرانی پتر دەرکەوت. لەم شەڕەدا محەممەد قارەمانانە هەڵی کوتایە سەر دوژمنو سەنگەر بە سەنگەر لەگەڵ دوژمنانی کوردستان شەڕی دەکرد. لەم بەربەرەکانییەدا محەممەد برینددار بوو، بەڵام دیسان کۆڵی نەدا هێزەکانی دوژمنیش لەم شەڕەدا دوو هاوسەنگەری برینداری محەممەدیان گەمارۆدا بوو. هەرچەند محەممەد خوێنی لە برینەکانی دەچۆڕا بەڵام شێرانە بۆ ڕزگاری ئەم دوو هاوسەرنگەرەی هێرشی بردە سەر دوژمنو بە فیداکاریەکی کەم وێنە کە تەنیا لەبوێرو قارەمانەتی کوڕی دێموکرات دەوەشێتەوە توانی دوو هاوسەنگەرە برینداڕەکەی لە گەمارۆی دوژمن رزگار بکات.

محەممەدی زولفەقاری پێشمەرگەی بە ئەمەکو وەفاداری دێموکرات بێجگە لە ئەرکی سەر پەلی کاری دەرمانیشی دەکرد. لە سەنگەردا هەر لەو کاتەدا کە شەڕی دەکردو هێرشی دوژمنی بەرپرچ دەدایەوەو هاوسەنگەرە برینداڕەکانیشی دەرمان دەکرد. مەیدان مەیدانی ئەو بوو ڕۆڵەی کوردی زەحمەتکێش لە مەیدانی کردەوەدا نیشانی‌دا چەندە لێوەشاوەو چەندە لە خزمەت گەلەکەی دابێ تەنانەت نیشانیدا کە ئامادەیە گیانیشی پێشکەش ڕێگای ڕزگاری گەلەکەی بکات، ئامادەیە بۆ لابردنی ستەمو چەوسانەوە، بۆ کامەرانیو بەختەوەری گەلەکەی سەرمایەی ژیانیشی بەخت بکات. بەم هۆیەو بەهۆی تایبەتمەندی شۆڕشگێڕانەی کە لە وجودی ئەم تێکۆشەرەدا هەبوو، بوو بە فەرماندەری لکی شەهید هەڵۆ لە هێزی شەهیدانی هەوشار دیاری کرا، ئەم لکە بە فەرماندەری لاوی تێکۆشەر محەممەد زولفەقاری دەیان عەمەلیاتی کەم وێنەو قارەمانانەی لە ناوچەکانی زەنجان، هەوشار، ڕێگای سەقز - سنە بەڕێوە برد کە هەر یەکەی شانازییەکە بۆ حیزبەکەمانو زەبرێکە کە لە پەیکەری دوژمنی جەنایەتکارو کوردکوژ دەکەوت. هەر ساتێکو ڕۆژێک کە ڕادەبرد قارەمانەتیو راستیو دڵسۆزی محەممەد پتر خۆی دەنواندو زیاتر جێی لەنێو دڵی هاوسەنگەرانی دەکردەوە.

محەممەد سەنبولێک بوو لە قارەمانەتیو فیداکاریو نەترسیو راستیو دڵسۆزی بۆ هاوسەنگەرانی، هەر بۆیە ئەرکێکی قورسترو گەورەتریان پێ ئەسپارد. شیاوی ئەوە بوو کە بەرپرسایەتی جێگری فەرماندەری هێزی شەهیدانی هەوشاری پێ بسپێردرێ. محەممەد زولفەقاری لەو بەرپرسایەتیەشدا بە کردەوە نیشانیدا کە دەتوانێ بە باشترین شێوە ئەرکی پێ ئەسپێردراوی بەڕێوە بەرێو، پێشمەرگەکانی بە ڕێکوپێکی فەرماندەری بکا.

ڕۆژی ٣٠ی ڕێبەندانی ساڵی ١٣٦٢ی هەتاوی دوژمنی جنایەتکارو خوێنڕێژی کۆماری ئیسلامی هێزێکی زۆری لە شارەکانی هەمەدان، زەنجان، کامیاران، مەریوان، تیکاب، ساینقەڵا، سنە، دیواندەرە، بیجار، سەقزو بۆکان کۆکردەوەو پەلاماری درندانەی بۆ سەر ناوچەی فەیزوڵابەگی هێنا، کورە قارەمانەکانی مەڵبەندی هەوشار حەماسە خوڵقێنەکانی چیاکانی ماینبڵاغ و سووروسات سینگیان کردە قەڵغانی دیفاع لە شەڕەفو کەرامەتی گەلەکەیان، هەر بۆیە دەستیان کرد بە

دیفاعێکی سەختو قارەمانانە. هێزەکانی کۆنەپەرستی بە ئاورو ئاسن سەنگەری کوڕە دلێرەکانی دێموکراتیان دەکوتاو ناوچەی فەیزوڵابەگییان بەتەواوی گەمارۆ دابوو. شەڕ دەهاتوو گەرمتر دەبوو کوڕەکانی دێموکرات بەهەڵمەتو پەلاماریان شانازییان دەخوڵقاندو سەنگەری ئازادییان دەپاراست، پارێزەرانی ئازادی سەنگەر بە سەنگەر لەگەڵ بەکرێگیراوان شەڕیان دەکرد، خەڵکی زەحمەتکێشی ناوچەی هەوشار چاویان برییبوە تێکۆشەرانی دێموکرات کە چۆن لە ناوچەی فەیزوڵابەگی پارێزگاریان دەکرد. دوژمن ئالقەی گەمارۆی توندو تیژتر دەکرد پێشمەرگەکان کە بەڵێنیان بە گەلەکەیان دابوو لەڕێگای گەلو ئامانجیاندا سەردانێن بەڵام تەسلیمی دوژمنانی گەلەکەیان نەبن، هەربۆیە زۆر ئازایانە هێرشیان دەکردەوە سەر دوژمنو سەنگەرەکانیان لێدەستاندنەوە، لەشەڕێکی حەماسیو پرلە فیداکاریدا قارەمانانی دێموکرات توانیان زیاتر لە ٢٠٠ کەس لە هێزی دوژمن بکوژن و ژمارەیەکیش برینبدار بکەن. پێشمەرگەکان بە ئازایەتی توانیان گەمارۆی دوژمن لە شەڕگەیەک تێک بشکێنن و محەممەدی زولفەقاری لە گەمارۆی دوژمن ڕزگاری بوو چاوی بە دەستەیەکی دیکە لە پێشمەرگەکان کەوت کە لە گەمارۆی دوژمندان، بۆ تێکشکاندنی گەمارۆی دوژمن لەم شەڕگەیەش هەڵمەتی قارەمانانەی بۆ سەر دوژمن دەست پێکرد بە فیداکاریو لەخۆبووردوویی لەگەڵ هاوسەنگەرانی توانی گەمارۆی دوژمن بشکێنن. لەم هێرشەدا بوو کە دڵی لاوی کۆڵنەدەرو تێکۆشەرو فەرماندەی بە توانا محەممەد زولفەقاری بە گوللەی جەنایەتکاران پێکراو دڵە گەورەکەی لە لێدان کەوت. بەمجۆرە شەهید محەممەدی زولفەقاری لە سەنگەرو حیزبەکەی، لە ئامانجو ڕێبازی، لەخەڵکی زەحمەتکێشی هەوشار لە ماینبلاغ و سووروسات و ئەمیرئاوا مانئاوایی کرد. لەم شەڕە خوێناویەدا لەڕۆژی ٣٠ی ڕێبەندانی ساڵی ١٣٦٢ی هەتاوی خوێنی محەممەد تێکەڵ بە خوێنی ١٨ پێشمەرگەی قارەمانی دیکەی حیزبی دێموکرات لە ناوچەی هەوشار بوو کە لە سەنگەردا شەهید بوون، بەڵام تەسلیمی دوژمن نەبوونو ئالای دێموکراتو کوردایەتییان بەخوێنی سوورو گەشیان شەکاوە ڕاگرت. بە شەهید بوونی ڕۆڵەی دێموکرات محەممەد زولفەقاریو هاوسەنگەرانی تەمی خەم ناوچەی هەوشاری دڵسۆزی داگرتو فرمێسکیان ڕشت تەنانەت یەکێک لە زەحمەتکێشانی ناوچەی هەوشار بەبیستنی ئەو هەواڵە دڵتەزێنە دڵی لەکار کەوت. تەمی ماتەم لوتکەی چیاکانی بەیانو سووروسات و ماینبلاغیشی داگرت بەڵام ڕۆڵەکانی دێموکرات پێشمەرگە بوێرەکانی هێزی شەهیدانی هەوشار بە فیداکاریو لەخۆبووردوویەوە سەنگەری شەهیدانیان قایمو پتەو ڕاگرتو ڕێگای شەهیدانیان درێژە پێداوە پڕ بەدڵ هاواریان کرد دێموکرات زیندویە، هێزی هەوشار زیندویەو ڕێگای شەهیدان تا سەرکەوتن درێژەی هەیە.

١٥- ١٩ی فێبریوێری ١٩٨٤ی زایینی = ٣٠ی ڕێبەندانی ١٣٦٢ی هەتاوی؛

شەهید بوونی محەممەد زۆلفەقاری جێگری فەرماندەری هێزی هەوشار، لەگەڵ ١٨ پێشمەرگەی قارەمانی دیکەی بە هۆی شەڕ لەگەڵ هێزەکانی کۆماری ئیسلامی لە ناوچەی فەیزوڵابەگی، گوندی قەرەناو.

شەهید عەبدوڵڵا محەممەدی(ناسراو بە فەقی عەولا) فەرماندەری هێزی مینەشەم.

۱۳۶۳ - ۱۳۲۹

بە چاوخشاندنێکی ورد بە مێژووی حیزبی دێموکراتدا بۆمان دەردەکەوێ کە ئەم حیزبە لە پێناو دەستەبەرکردنی ماف و ئازادییەکانی گەلی کورددا، زۆر شێلگیرانە و خۆنەویستانە خەباتو چالاکی کردووە و لە دوو بڕگەی زەمەنیی جیاوازدا، لە دژی دوو ڕێژیمی سەرەڕۆی پاشایاتی و ئیسلامیدا وەستاوەتەوەو ئێستاشی لەگەڵ بێ لە پێناو دابین کردنی مافی نەتەوایەتیی گەلەکەماندا پێداگرەو هەوڵ و هەنگاوەکانی شل نەبوونەتەوە. لە ڕاستای خەبات و بەرخۆدانی ڕۆڵەکانی دێموکراتدا، زۆرێک لە خەباتگێڕانی ئەم حیزبە تا دوا دلۆپی خوێن دژی زۆرداریی خەباتیان کردو هەر لەو پێناوەشدا بۆ دەستەبەر کردنی ئازادیو سەربەستی سەریان دانا. یەکێک لەو فیداکارانە شەهید عەبدوڵڵای محەممەدی ناسراو بە فەقێ عەولا لە ناوچەی ڕەبەت بوو.

عەبدوڵڵا محەممەدی ناسراو بە فەقێ عەولا لەساڵی ۱۳۲۹ی هەتاوی لە ئاواییە خنجیلانەکەی "نواوێ"ی ڕەبەت لە بنەماڵەیەکی نیشتمانپەروەری ئایینی چاوی بە دونیا هەڵێنا. کاتێک تەمەنی گەیشتە ۷ساڵان بەهۆی ئەوەی لە گوندی نواوێ قوتابخانە نەبوو ڕەوانەی حوجرەی فەقێیان کرا. پاش ماوەیەک مانەوە لە حوجرەی فەقێیان و شارەزایی پەیدا کردن لە ئەدەبیاتی فارسیو عەرەبی بە وردبوونەووو خوێندنەوەی زیاتر، هێدێهێدی هەستی نەتەوایەتیشی تێدا زیاتر بوو و لە ئەنجامی موتاڵا و هەڵسەنگاندنەوە بەو ئاکامە گەیشت کە ئایین هیچ ناتەباییەکی لەگەڵ نەتەوەخوازی و پرسی

نەتەوایەتی نیەو گەلی کوردیش هەقی خۆیەتی کە مافی چارەنووسی خۆی دیاری بکا.
فەقێ عەولا لەتەمەنی ١٧ ساڵیدا پێوەندی بە حیزبی دێموکراتی کوردستانەوە دەگرێ. واتە لەساڵی ١٣٤٦ کاتێک کادرە شۆڕشگێڕەکانی حیزب، دوڕگەی بە قەول هێمنی پاشایەتیان شڵەژاند، ناوبراو پەیوەست بە ریزەکانی خەباتگێڕانی دێموکرات دەبێو شەڕەفی ئەندامەتی حیزب وەردەگرێ. ئەوە سەرەتای دەست پێکردنی تێکۆشانی سیاسیی فەقێ عەولا بوو، کە وەک ئەندامێکی بەدیسیپلین کاری لە نێو فەقێکانی ناوچەی رەبەتو سەردەشت دەست پێکرد. هەر لەو کاتەدا بۆ یارمەتیدانی خەباتی سالەکانی ١٣٤٦و١٣٤٧ ئەوەی لەتوانای دابوو، بێتەنەخی جێبەجێی کردو تەنانەت یەکێک لەو کەسانە بوو کە خۆی و کەسوکاری پشتوپەناگای ئەو خەباتە رەوایە بوون.

ئەگەرچی سەرکوتکردنی خەباتی سالەکانی ٤٦ و٤٧ کۆستێکی گەورە بۆ نەتەوەی کوردو حیزبی دێموکرات بوو، بەڵام فەقێ عەولا دەستی لەسەر دەست دانەناو، زۆر ئازایانە لە زۆر شوێنی ناوچەی رەبەت، کۆڕو کۆبوونەوەی پێکدێنا و بەردەوام سیاسەتەکانی ئەو کاتی حیزبی شیی دەکردەوەو خەڵکی بۆ کوردایەتی و سوور بوون لەسەر داوا رەواکانیان هاندەداو سیاسەتەکانی رێژیمی پاشایەتی دەرحەق بە کورد و کوردستان لەقاو دەدا.

فەقێ عەولا تا ساڵی ١٣٥٦ هەروا شێلگیرانە درێژەی بە کارو چالاکیی حیزبی دەدا. پاشان کە بەرەبەرە پایەکانی رێژیمی پاشایەتی وەلەرزە کەوت، ناوبراو زیاتر وەخۆ کەوت و پێداگرتر لە پێشوو خەڵکی هاندا کە دژی زۆرداری بوەستنەوەو لەم پێناوەشدا بۆ خۆی لە پێشەوەی خۆپێشاندەراندا دەبینرا. تەمەنی 27 ساڵە بوو کە ئاواتی گەورەی هاتە دیو سەرئەنجام لافاوی ئاگرو خوێنو بێزاری کۆمەڵانی خەڵکی وەزاڵەهاتوو لە شارو گوندەکان وەکوڵین هات و ئەویش وێڕای خەڵک هەڵیکوتایە سەر دامودەزگای رێژیمی پاشایەتی دەنگی مێرانەی تیکەڵ بە هاواری زەحمەتکێشانی ناوچەی رەبەت کردو ئاسەواری رێژیمی پاشایەتیان لەو ناوچەیەدا سڕییەوە.

پاش رووخانی رێژیمی پاشایەتی فەقێ عەولای محەممەدی ئاواتی لە مێژینەی هاتە دیو بە دەست پێکردنی تێکۆشانی ئاشکرای حیزبی دێموکراتی کوردستان، هەر لە یەکەم رۆژەکانەوە بەڵێنی بە حیزبو نەتەوەکەیدا کە تا وەدیهێنانی ئامانجەکانی نەتەوەکەی ساتێک لە خەباتو تێکۆشان نەوەستێو، چەکی پێشمەرگایەتیو بەرگری لە نەتەوەکەی لە شان کردو لە هێزی ١١ی شەهید موعینی دەستی بە تێکۆشان کرد. فەقێ عەولا زۆر زوو لە ناوچەی رەبەت دەستی بە رێکخستنی خەڵک کردەوەو خەڵکێکی زۆری لە لاوانی ئەو ناوچەیە لە دەوری ئامانجەکانی حیزبەکەی کۆکردەوە.

کاتێک رێژیمی کۆماری ئیسلامی حیزبی هەڵوەشاوە (منحلە) راگەیاند. هێزە دژی گەلییەکانی کۆماری ئیسلامی پەلاماری کوردستانیاندا دەیان لاوی بەهەست و نیشتمانپەروەری کوردی، بە بڕیاری بە ناو دادگای شۆڕش لە کوردستان، بە گوللەی

پاسدارانی کۆماری ئیسلامیی لەبن دیواری ماڵەکانیان گوللەباران کران، ئەم کردەوە دژی ئینسانیانەی جەنایەتکارانو قاتلانی ڕێژیم بۆ هەمیشە بوو بە پەڵەیەکی پڕ لەنەنگو سەرشۆڕی بە نێو چاوانی دەسەڵاتدارانی کۆماری ئیسلامییەوەو، نێوەرۆکو ماهییەتی کۆنەپەرستانەی زۆر زووتر بۆ نەتەوەکانی ئێران دەرکەوت. لەو کاتەدا بوو فەقێ عەولاّو هاوسەنگەرانی زۆر ئازایانە بەگژ داگیرکەراندا چوونو شانبەشانی ناوچەکانی دیکە، کوردستانیان لە دوژمنان کردە گۆڕستان.

فەقێ عەولا لە ماوەیەکی کورتدا سەڵماندی کە بڕوایەکی پتەوی بە ڕێبازەکەیەتیو لەشەڕ لەگەڵ دووژمنانداا نیشانیدا مرۆڤێکی چاونەترسو بوێرە و بەهۆی ئازایەتی و وردە بەرزییەوە زۆر زوو پلەکانی پێشمەرگایەتی بڕی. ساڵی ١٣٦٠ وەک فەرماندەری لکی مینەشەم دیاری کرا. لەو ئەرکەشدا زۆر شەڕی ئازایانەی لە ناوچەی ڕەبەت فەرماندەهی کرد، بەتایبەتی لەساڵی ١٣٦١ کە ڕێژیم هێرشی کردە سەر گوندی "خولیسان"، زۆر ئازایانە قارەمانانی لکی مینەشەم هێزی ڕێژیمیان تێکشکاندو بەدەیان کەسیان کوشتو دەیان کەسی دیکەشیان بەدیل گرت. عەمەلیاتە پەیتاپەیتاکانی لکی مینەشەم، بوو بە هۆی ئەوەی کە دەفتەری سیاسی حیزب بڕیار بدا لکی مینەشەم بکرێ بەهێزو, قارەمانی وەک فەقێ عەولا بە فەرماندەری ئەو هێزە دیاری بکرێ.

ناوبراو بێجگە لە شەڕی پارتیزانی کە لەمەیدانی کردەوەدا بار هاتبوو، شارەزاییەکی باشی لە تۆپی ١٠٥ میلیمو خۆمپارەهاوێژی ١٢٠ میلیم هەبوو.

فەقێ عەولا کاتێک بەرپرسایەتی فەرماندەری هێزی وەرگرت، زۆر بوێرانە شانی بەرداو دەیان عەمەلیاتی قارەمانانەی لە ناوچەی سەردەشتو ڕەبەت بەڕێوەبرد، چەندین موڵگەی بەسەر بەکرێگیراوانی ڕێژیمدا وێران کرد، دەیان کەمینی دانا‌وەو، چەندین هێرشی کۆنەپەرستانی تێکشکاند.

ئەو خۆشەویست و جێی متمانەی کۆمەلانی خەڵک بوو و وەک سمبوڵی خۆڕاگریو بەرخۆدان چاویان لێدەکرد.

لە بەهاری ساڵی ١٣٦٣ هەتاوی، لە کاتێکدا سروشت دیمەنی تازە و نوێی بە خۆیەوە دەگرتو دارو دەوەن و لێڕەوارەکانی ناوچەی ڕەبەت لە خەوی سێ مانگەی زستان ڕادەچەنین و ڕوحێکی نوێیان دەهاتەوە بەر، دوژمنانی سوێندخواردووی نەتەوەی کورد بە هێزێکی یەکجار زۆرەوە هێرشیان هێنایە سەر گوندی "چوالان"و دەوروبەری ئەو گوندە لە ناوچەی ڕەبەت. پێشمەرگەکانی دێموکرات ڕۆژی ١٥ی خاکەلێوە لە چەندین شەڕگە بەرەنگاری لەشکریانی ڕێژیمی کۆماری ئیسلامی بوونەوە،

رۆژی یەکەمو هیممەت و ئازایەتی بوو، رۆژی دیفاع لە شەرەف و کەرامەتی نەتەوەکەمان بوو، لە رۆژی یەکەمی شەڕ، بۆ جارێکی دیکە بە داگیرکەرانیان سەلماند کە کوردستان سەنگەری دیفاع لە ئازادییەو بۆ دوژمن سەر نەوی ناکا، لە چەندین بەرە شەڕ بە تونـدی بەردەوام بـوو و فەقـێ عەولاّ فەرماندەیی بەشـێکو چـاوەدێری بـە سـەر شـەرگەکانـدا دەکـرد، سەنگەراوسەنگەری دەکرد و بۆ ساتێک وەستانی نەبوو، هیواو ئۆمێدو رووحییەی بە هاوسەنگەرانی دەدا، رۆژەکـانی ١٦ و١٧ی خـاکەلێوەش شـەڕ هەر درێـژەی هەبـوو، لەو ٣ رۆژەدا پێشـمەرگە گیـان فیـداکارەکانی دێمـوکرات هەڵۆئاسـا، دەرسـێکی لەبیرنەکراویـان بە هێـزی دوژمـن داو ئێستاش خەڵـک وەک نمـوونەی قارەمـانەتی بـۆ رۆڵەکانیـان دەگێـڕنەوە. رۆژی ١٧ی خاکەلێوە بوو کە هاوڕێی فەرماندە عەبـدوڵلاّ محەممەدی ناسراو بە فەقـێ عەولاّ لە ئاکـامی ئەو خـۆڕاگریو بەربەرەکـانییە کەم وێنەیەدا، لەگەڵ ٦ هاوسەنگەری دیکەی بە ناوەکـانی حوسێن شەمامی، محەممەد شێخەیی، عەلـی شەریفزادە، عـومەر رەحمانی، برایم ئەحمەدی، محەممەد گەرۆری چوونە نێو ریزی پڕ لە شانازیی کاروانی شەهیدان و لە سەنگەری بەرگری لە ماف و ئازادییەکانی نەتەوەکەیاندا سەربان دانا.

- ٦ی ئەپریلی ١٩٨٤ی زایینی = ١٧ی خاکەلێوەی ١٣٦٣ی هەتاوی؛

شەهید بوونی عەبدوڵلاّ محەممەدی (ناسراو بە فەقی عەولاّ) فەرماندەری هێزی مینەشەم، لەگەڵ ٦ هاوسەنگەری دیکە، بە هۆی شەڕ لەگەڵ هێزەکانی کۆماری ئیسلامی لەپشتی گوندی چوالان – ناوچەی رەبەت.

شەهید حوسێن شەمامی جێگری فەرماندەری هێزی مینەشەم.

١٣٦٣ - ١٣٢٨

بە درێژای مێژوو دیکتاتۆری وملهوڕی هەمیشە مایەی دواکەوتووی وپێشێل کردنی مافەئینسانیو سیاسییەکانی گەلان بووە. هەر بۆیە زۆربەی نەتەوەکانی جیهان یەک لە دوایەک بە دژی زوڵم ستەمو زۆرداری راپەڕیونو بەشێکی بەرچاویان ئێستا بە مافە نەتەوایەتییەکانیانو ئازادیو پێشکەوتن گەیشتوون. دیارە ئەم ئازادییە، ئەم سەربەرزییە، لە خۆڕاو، بێ لەخۆبووردوویی وگیان بازی رۆڵەکانی ئەم نەتەوانە وەدەست نەهاتوون.

شۆڕشی پڕ شکۆی نەتەوەکانی ئێران بە دژی دیکتاتۆری پاشایەتی، هەڵێکی لەباری بۆ گەیشتنی گەلانی ژێر چەپۆکی ئێران بە مافەکانیان پێک هێنا، نەتەوەی کوردیش یەکێک لەو نەتەوانە بوو کە چاوەڕوان بوو پاش رووخانی رێژیمی پاشایەتی بە مافو ئازادییەکانی بگا. بەڵام کاتێک رێژیمی ئاخوندی دەسەڵاتی گرتە دەستی نەک دەسکەوتەکانی راپەڕینی نەتەوەکان ئێرانی خستە ژێر پێ بەڵکوو بە تووندترین شێوە هێرشی کردە سەر مافە رەواو ئینسانییەکانیان.

بزووتنەوەی میللی دێموکراتیکی خەڵکی کوردستان لە رۆژهەڵاتی کوردستان بە رێبەرایەتی حیزبی دێموکرات کە خاوەنی تاقی کردنەوەی شۆڕشگێڕانەو خەباتگێڕانە بوو بڕیاریدا دیفاع لەمانو مەوجودییەتی خۆی بکاو بەرەنگای دیکتاتۆری و کۆنەپەرستی بێتەوە.

ئەگەر ئاوڕێک لە خەباتو بەربەرەکانی ئەو چەندین ساڵەی حیزبەکەمان بدەینەوە، بۆمان دەردەکەوێ کە لەو خەباتو بەربەرەکانییەدا، نەتەوەکەمان چەندەی فرمێسکوخوێن رشتوە، چەندەی ئاهوو هەناسەی سارد هەڵکێشاوە، چەندەی رەنجو کوێرەوەری دیوە، چەندەی ئازایەتییو فیداکارییو لەخۆبووردووویی لە خۆی نیشان داوە. سات بەساتی ئەو بەشەی مێژووی خەباتی حیزبو نەتەوەکەمان، بە خوێنی باشترین وبە ئەمەگترین رۆڵەکانی ئەو نەتەوەیە نووسراوەتەوە.

حوسێن شەمامی ساڵی ١٣٢٨ی هەتاوی لە شاری سەردەشت لە بنەماڵەیەکی مامناوەندیدا چاوی بە دنیای روون هەڵێنا. کاتێک تەمەنی گەیشتە ٧ ساڵان ڕەوانەی قۆتابخانە کراو لە سەرەتای دەست پێکردنی قۆتابخانە وەک منداڵێکی ژیرو وریا خۆی دەر خست و زۆر ئازاو زیرەکانە قوناغی خوێندنی بڕیوە، سەرئەنجام تا ٣ی دوا ناوەندی دەرسی خوێند. هەر چەند دیپلۆمی وەر نەگرت بەڵام بەردەوام خەریکی خوێندنەوەو فێربوون بوو، باشبوونی وەزعی ئابووری بنەماڵەکەی ئەوی لە کار نەوەستاند، وابار هاتبوو کە بۆ خۆی کار بکاو چاو لەدەستی ماڵەوە نەبێ ئەو تایبەتمەندیانە کەسایەتی بەهێزیان لە حوسێن دروست کردبوو. لەو هەلومەرجەدا ئەو باشی دەزانی نەتەوەکەی لەوپەری ژێرچەپۆکیو مەینەت بەشیدا دەژی، بۆیە ئاواتە خواز بوو نەتەوەی کوردیش وەک نەتەوەکانی سەرگۆی زەوی رۆژێک بێتو بە مافەرەواکانی بگاو دەگەڵ کاروانی پێشکەوتنی چەرخی نوێ بکەوێ، بۆ ئەو مەبەستە شان بەشانی خەڵک لە خۆپێشاندانەکانی دژی ڕێژیمی پاشایەتیدا بەشداری چالاکانەی کرد. هەرلەو سەروبەندەدا بوو پێوەندی بە تەشکیلاتی حیزبەوە گرتو دەستی بە کارو تێکۆشانی شۆڕشگێڕانەی خۆی کرد.

بە دەست پێکردنی هێرش وپەلاماری ڕێژیمی کۆماری ئیسلامی بۆ سەر کوردستانو پانوبەرین بوونەوەی مەیدانی خەبات، حوسێن شەمامی ئەرکی قورستری کەوتە سەر شانیو لە بەرێوە بردنی ئەرکەکانی تەشکیلاتی نێو شاری سەردەشتدا لێاقەتو شایەستەگی لە خۆی نیشاندا. دوژمنانی ئازادیی نەتەوەی کورد، زۆر لە هەوڵی ئەوە دابوون کە هەستەکانی حیزب لە ناوشاردا بخەنە داوی خۆیان. بەڵام حەولو لێزانی حوسێنی شەمامی پیلانەکانی دوژمنانی پووچەڵ کردەوە. ئەو بە ئاواتی لەمێژینەی خۆی گەیشت وهەموو ئاواتو ئامانجەکانی خۆیو نەتەوەکەی لە پیادەکردنی بەرنامەی حیزبی دێموکراتدا دەدی.
ساڵی ١٣٥٩ی هەتاوی بڕیاریدا ببێتە پێشمەرگەو هەموو تەمەنی خۆی بۆ خزمەت بۆ حیزبو نەتەوەکەی تەرخان بکا. بۆیە لەو کاتەوە وەک شۆڕشگێڕێکی خاوەن بیروباوەری سیاسی هاتە مەیدانی خەباتو تێکۆشان، زۆر زوو سرنجی کۆمەڵانی خەڵکو هاوسەنگەرەکانی بۆ لای خۆی ڕاکێشا، پاشان لە لایەن هێزەوە وەک جیگری لک لە هێزی موعێنی ئەو کات دیاری کرا.

حوسێن شەمامی ئازاو فیداکارو چاونەترس بوو، خاوەن بیروباوەڕی قوڵی حیزبیانە بوو، لەزۆربەی شەڕەکانی ئەوکات وەک شەڕی ناو شاری سەردەشت، دووڕێیانەی شەردەشت - مەهابادا ڕۆڵێکی بەر چاوی گێڕاو ئازایەتییەکی کەم وێنەی لەخۆی

نیشاندا.

حوسێن شەمامی هەر لەو کاتەدا پێشمەرگەیەکی ئازاو کادرێکی سیاسی پێگەیشتوو بوو، فەرماندەیەکی لێوەشاوەش بوو. هەروەها لەبردنە پێشی سیاسەتو رێبازی حیزبدا شارەزا بوو، هەر ئەو تایبەتمەندییانەی بوو بە هۆی ئەوەی کە دواتر لە کۆنفرانسی شارستانی سەردەشت وەک ئەندامی کومیتە شارستان هەڵبژێردرا، کاتێک لەسەر بڕیاری دەفتەری سیاسی کومیتە شارستانی رەبەتو هێزی زمزیران پێکهات، حوسێن شەمامی وەک ئەندامی کۆمیتە شارستانو فەرماندەری یەکێک لە لکەکانی هێزی زمزیران دیاری کرا.

حوسێن شەمامی هەروا سەرکەوتووانە قۆناغەکانی تێکۆشانی سیاسیو پێشمەرگانەی خۆی دەبڕێو بوو بە رۆڵەیەکی نەبەزو کوڕی رۆژی تەنگانە. لەو ئەرکە پێ ئەسپێردراوەکانیدا جیدی وهەڵسووڕو ماندوویی نەناس بوو. لە شەڕەکانی ناوچەی رەبەت ئازاو بەوەجو ورە بەخش بوو، چقڵی چاوی دوژمنانو خۆشەویستی خەڵکی زەحمەتکێشانی ناوچەکانی رەبەتو سەردەشت بوو.

حوسێن شەمامی لە کاتی هێرشی دوژمندا بۆ سەر کوردستان قورسترین مەسئولییەتی قەبووڵ کردو ئازایانەش بەڕێوەی برد. ئەو لە تێکشکاندنی دەیان پەلاماری دوژمندا رۆڵی بەرچاوی گێڕا. شەڕەکانی نێو شاری رەبەت، جادەی سەردەشت – پیرانشار، واوانو زۆر شەڕی دیکە بۆ هەمیشە شاهیدی ئازایەتیو فیداکاری حوسێن شەمامین.

ئەو لەبڵاو کردنەوەی سیاسەتەکانی حیزبدا، لە تەبلیغ کردنی هەڵوێستەکانی حیزبدا، لە هەڵسو کەوتو بەڕێوەبردنی ئەرکە تەشکیلاتییەکانیدا نمونەی کادرێکی چالاکی حیزب بوو. هەربۆیەش چ لەنێو خەڵک داو، چ لە نێو تەشکیلاتدا خاوەن رێزو خۆشەویستی بوو هەر لەوپێوەندییەشدا بوو لەلایەن تەشکیلاتەوە وەک فەرماندەری لێهاتوو کارامە بەرپرسایەتی زیاتری پێ ئەسپێردرا.

لە بەهاری ساڵی ١٣٦٣ هەتاوی رۆژی ١٥ی خاکەلێوە دوژمن هێرشێ بۆ سەر گوندی چوالانو دەوروبەر دەست پێکرد رۆڵەکانی دێموکرات لە چەندین شەڕگە بەرەنگاری لەشکریانی رێژیمی کۆماری ئیسلامی بوونەوە، رۆژی دیفاع لەشەڕەفو کەرامەتی نەتەوەکەمان بوو لەرۆژی یەکەمی شەڕ، سەلماندیانو بە داگیرکەرانیان نیشاندا کە کوردستان سەنگەری دیفاع لەئازادییەو بۆ دوژمن سەر نەوی ناکا. لەچەندین بەرە شەڕ بە تونڈی بەردەوام بوو حوسێن شەمامی فەرماندەری بەشێکی

زۆری لە شەڕگەکان دەکرد، هەڵسووڕیو ئازایەتیو لەخۆبووردوو بوو، رۆژەکانی ١٦ و ١٧ی خاکەلێوەش شەڕ هەر درێژەی هەبوو لەو٣ رۆژەدا پێشمەرگە گیان لە سەر دەستەکانی دێموکرات هەڵۆ ئاسا، دەرسێکی لەبیر نەکراویان بە هێزی دوژمن داو ئێستاش خەڵک وەک نموونەی قارەمانەتی بۆ رۆڵەکانیان دەگێڕنەوە. رۆژی ١٧ی خاکەلێوە بوو کە هاورێی فەرماندە حوسێن شەمامی لە ئاکامی ئەو خۆڕاگری وبەربەرەکانییە کەم وێنەیەدا لەگەڵ شەش هاوسەنگەری دیکەی بە ناوەکانی فەقێ عەولا محەممەدی فەرماندەری هێز، محەممەد شێخەیی، عەلی شەریفزادە، عومەر رەحمانی، برایم ئەحمەدیو محەممەد گەرۆری چوونە نێو ریزی پڕلە شانازی کاروانی شەهیدانو لەسەنگەری دیفاع لە مافو ئازادییەکانی نەتەوەکەیاندا سەریان دانا.

- ٦ی ئەپریلی ١٩٨٤ی زایینی = ١٧ی خاکەلێوەی ١٣٦٣ی هەتاوی؛

شەهید حوسێن شەمامی جێگری فەرماندەری هێزی مینەشەم، لەگەڵ ٦ هاوسەنگەری دیکە، بە هۆی شەڕ لەگەڵ هێزەکانی کۆماری ئیسلامی لەپشتی گوندی چوالان – ناوچەی رەبەت.

شەهید ڕەحمان سۆفی‌زادە بەرپرسی کۆمیتەی شارستانی ڕەبەت

١٣٦٣ - ١٣٣٩

ڕەحمان سۆفی‌زادە لەساڵی ١٣٣٩ی هەتاوی لە شاری پیرانشار لە بنەماڵەیەکی کوردپەروەر لەدایک بووە، بەڕەبەرە بە شیری پاکی دایکی وەدارەداڕە کەوت، پاش تێپەڕ کردنی ٧ ساڵ تەمەنی سەرەڕای دەستکورتی بابی وەبەر خوێندنی نا تاکوو دوا ڕۆژێکی گەشو بەرهەمی بۆ خۆی و بنەماڵەو بەتایبەت گەلەکەی هەبێ. قۆناغەکانی خوێندنی زۆر ئازایانە بڕیو فەوقی دیپلۆمی وەرگرت.

بە دەست پێکردنی خۆپێشاندانەکان بە دژی ڕێژیمی گەندەڵی حەمە ڕەزاشا لە شاری پیرانشار، ڕەحمانی سۆفی‌زادە لەو کەسانە بوو کە ڕۆڵی سەرەکی لە نێو لاواندا گێڕا.

لەدوای ڕووخانی ڕێژیمی پاشایەتی، تێکۆشانی ئاشکرای حیزب دەستی پێکردەوە، ڕەحمانی لاو تینوو بە ئازادیو ڕزگاریی نەتەوەکەی ویستو ئاواتەکانی خۆی لە بەرنامەو ڕێبازی حیزبی دێموکراتدا دیتەوەو تێکۆشانی سیاسی خۆی بە ڕەسمی لە حیزبی دێموکراتدا دەست پێکرد. لە دەوری ڕێکخراوەی حیزبدا زۆر کوڕی ڕووناکبیرو شۆڕشگێڕی وەک ڕەحمان سۆفی‌زادە تێکۆشانیان هەبوو، ئەو لاوانە ببوون بە لەمپەرێک لە بەرامبەر ناحەزانو نەیارانی حیزبی دێموکراتی کوردستانو

ئامانجەکانی گەلی کورد. هەر لە دەسپێکی کارو تێکۆشانی خۆیدا رۆلێکی گرینگو سەرەکی لە سازمان دانی لاواندا گێڕا نەقشی بەرچاوی لە راگەیاندنو هاوکاریی کردن بۆ بەڕێوە چوونی رێوڕەسمەکانی حیزبیدا هەبوو. رەحمان بە لەبەرکردنی بەرگی پڕ لەشانازیی حیزبی دێموکرات پێی نایە گۆڕەپانی خەباتو تێکۆشانی نەپسانەوەی گەلەکەیو بەڵێنیدا تا دوا هەناسە بۆ وەدیهێنانی ئامانجی شەهیدانی سەربەرزی نەتەوەکەی لە بزووتو چالاکی نەکەوێ. وێنەی تاکێکی شۆڕشگێڕ، مرۆڤێکی دێموکرات، ئینسانێکی بە تەواو ماناو جێی باوەڕو متمانە کە بەو پەڕی هەست بە لێپرسراوی کردنەوە لە هەموو ئیشو کارەکانی حیزبیدا کەمی نەدەهێناو هیچ تەنگو چەڵەمەیەک نەیدەتوانی بەر بە ڕاپەڕاندنی ئەرکە پێ ئەسپێردراوەکانی بگرێ.

رحمان سۆفیزادە وێنەی قارەمانێکی هەڵکەوتوو، خەباتکارێکی راستەقینە بوو کە ببووە جێی ئیلهام وەرگرتنی هەموو هاوڕێیانی، ببووە جێگای هومێدی ئەندامانو لایەنگرانو دۆستانی حیزب لە لایەکو خەڵکی زەحمەتکێشی ناوچەکانی پیرانشارو رەبەت و سەردەشت لە لایەکیترەوە.

رەحمان کوڕێکی روح سووک، دەم بە پێکەنین، زیرەکو چالاک، کادرێکی خەباتگێڕو نەسرەوتوو بوو. کەسێکی زۆر کۆمەڵایەتی بوو ئەو دەیزانی کە چۆن لە گەڵ خەڵکو کلتوری ئەو خەڵکە هەستانو دانیشتن بکا. سەردانی هاوسەنگەرانو بنەماڵەکانیان، ئەو ماڵانەی کە زۆر خۆماڵی بوون، بۆخۆی داوای دەکرد کە ئەگەر کارێک هەیەو بە وی جێبەجێ دەکرێ ئەنجامی بدا، لە هاوکاری کردنی هاوڵانی دریغی نەدەکرد، لە هەر بوارێکدا کە لە دەستی هاتبایە گرفتی لە سەر شانی هاوڕێکانی لادەبرد، ئەوانە لەتایبەتمەندییەکانی شەهیدی ناوبراو بوو.

لە بواری سیاسیدا کادرێکی سیاسی تێگەیشتوو پێگەیشتوو خوشناو، سەرەتا لەریزی یەکێتی لاواندا دەستی بە تێکۆشان کرد. دواتر لە کۆمیتەکاندا بوو بە ئەندام، وەک ئەندامی کومیتەی شارستانی پیرانشارو پاشان بوو بە هەیئەتی ئیجرایو دواتر لەکۆمیسیونی تەشکیلات کاری دەکرد، سەرئەنجام دوا بەرپرسایەتی تا کاتی شەهید بوونی بەرپرسی کۆمیتەی شارستانی رەبەتی وەئەستۆ گرت. ئەو لە هەر هەلومەرجێکدا هەستی کردبایە کە پێویستە سیاسەتەکانی حیزب بۆ خەڵک روون بکاتەوە دریغی لێ نەدەکردو بە باوەشی ئاواڵەوە بەشداری تێدا دەکرد.

رەحمان سۆفیزادە شۆڕشگێڕێکی واقیعیو کەسێکی تێکۆشەر بوو کە هەموو توانای خۆی بەکار هێنابوو بۆ ئەوەی بتوانێ لە هەر جێگایەک کە پێویست بێت، ئەرکی پیرۆزی خزمەت بە گەل و نیشتمانەکەی بە ئەستۆوە بگرێو سەرئەنجام لەو ڕێگایەدا، گیانی خۆی فیدای ئامانجە بەرزو پیرۆزەکانی نەتەوەکەی کرد.

لەو بارەوە هاوڕی قادر وریا هاوسەنگەری شەهید لە یادداشتەکانی بەمجۆرە باسی دەکا.

"خەڵکی‌و خاکی بوو. شانازیی بەوە دەکرد کە کوڕی سۆفی ڕەسووی گاچۆلەکەیەو لە بنەماڵەیەکی زەحمەتکێشدا لەدایک بووە. لەگەڵ ئەوەی خەڵک دەستیان ڕادەگرت تا ئەو مامۆستایەی جاران‌و ئەم پێشمەرگەیەی ئێستا بەسەریدا بڕوا، فەخری بەسەردا نەدەفرۆشتن، لە هەر ماڵێک لایدابایە وەک کوڕی ماڵێ ڕەفتاری دەکرد، داری ورد دەکرد، قەندی بۆ دەشکاندن، سفرەی لەگەڵ کۆ دەکردنەوە، چای تێدەکرد، بۆخۆی جێوبانی خۆی هەڵدەگرت. هونەرمەند بوو. کە دەتڕوانیە ئالبۆمەکانی‌و دەتدیت چۆن قۆناغە جۆراوجۆرەکانی زۆر لە بواڕەکانی ژیانی کوردەواریی وەک ئاژەڵداری‌و کشتوکاڵ بە دووربینەکەی وێنە گرتوون، دەتگوت وێنە گرێکی کەم هاوتایە. خۆشنووسێک بوو حەزت دەکرد چی تراکتۆ ئاگاداری‌و سەربەرگی بلاوکراوەکانە وەک تەختە بەردە پانەکەی دەم ڕێگای چەکۆ - میراوێ کە دروشمی دێموکراسی بۆ ئێران‌و خودموختاری بۆ کوردستانی لەسەر نووسیبوو، بە خەتی ئەو بنەخشێندرێن. لە بواری ڕاگەیاندندا، کەم کادری حیزبی هاوتەمەنی تۆزیان دەشکاند. بە زمانی سادەو پاراوی‌و بەو شارەزاییە سەرنج ڕاکێشەی ئەو منداڵەی شاری، لە کۆمەڵناسی‌و دەروونناسی‌و پێوەندییەکانی خەڵکی لادێ هەیبوو، مەبەستەکانی خۆی‌و حیزبەکەی بە هاسانی لە نێو خەڵکدا دەبردە پێش. لە خۆڕایی نەبوو لە مانگەکانی دیفاع لە ئازادی‌و هێرش بۆ سەر دوژمندا، تەداروکی بەشێکی زۆر لە هێزی پێشمەرگەی حیزب‌و هێزی پشتیوانیان لە ناوچەی پیرانشارو سەردەشت بەو سپاردبوو. لە هەر کۆبوونەوەو سمینارو کۆنفرانسێکدا کە لە سەر کاروباری تەشکیلاتی دەدوا، ئەوەندەی ئیدەو پێشنیارو گەڵاڵەی نوێ‌و لێزانانە دینایە گۆڕێ سەرنجی هەمووانی بۆ لای خۆی ڕادەکێشا. ئەگەرچی وەک پسپۆڕێکی کاری تەشکیلاتی لەئاستی حیزبدا ناوی دەرکردبوو، لە ئازایەتی‌و نەترسی‌و شەڕکەریدا، لە هیچ قارەمانێکی مەڵبەندەکەی خۆی، پیرانشار نەدەمایەوە.
نووسینەوەی یادداشتەکانی ڕۆژانە، شەهید ڕەحمان لە نێو یەکیەتیی لاوان و دۆستانی کادرو پێشمەرگەیدا کردی بە داب. سەداقەت، سەراحەت، سادەیی، هەست کردن بە بەرپرسایەتی، ماندووبی نەناسی، دانەبڕان لە کتێب‌و خوێندنەوە لە هیچ هەلومەرجێکدا، بڕوا بەخۆبوون، ڕووخۆشی‌و، جگە لە ڕەزامەندیی خەڵکو حیزبەکەی دەربەستی هیچ شتێک نەبوون، لە تایبەتمەندییەکانی بوون."

هاوسەنگەرێکی دیکەی، هەیاس کاردۆ لە بیرەوەرییەکانی ئاوا باسی شەهید ڕەحمان سۆفیزادە دەکا.

"سۆفیزادە بە نیسبەت تەمەنی کەمی (ئەوکات لە خوار ٢٥ ساڵی دا بوو) زۆری دەزانی. لە نێو ئەو هەموو لاوو تازە لاوانەی کە تازە ڕوویان کردبووە ڕیزەکانی شۆڕش، ژمارەیەکیان زۆر دیارو بەرچاو بوون. ڕەحمان یەک لەوانە بوو کە چاوەڕوانیی زۆری لێ دەکراو بۆچوون و زانیارییەکانی جێگای لێ وردبوونەوە بوون. ئەو کە لە یەکیەتیی لاوانەوە دەستی بە خەبات کرد وەک کەسێکی خۆش فکرو خاوەنڕا چاوی لێ دەکراو هەر بۆیە بە پەلە جێگای خۆی لە ڕێبەرایەتیی ئەو ڕێکخراوەدا کردەوەو تەنانەت بە هۆی زیرەکی‌و لێزانی لە ناوچە جۆراوجۆرەکانی کوردستان دەستی بە گەڕان کردو بە

قازانجی شۆڕش تەبلیغی دەکرد. ئەوە بوو بە هۆی زیاتر خۆشەویست بوونی ناوبراو و جێگایەکی تایبەتی بۆ کردەوە. چاکم لە بیرە لە ڕێورەسمی ٢٥ی گەلاوێژی ساڵی ١٣٦١دا کە خەڵکی چەند گوندی ناوچەی چۆمی مەجیدخانی مەهاباد لە نێو باغەکانی "قەرەگۆل" کۆ ببوونەوە، قسەکانی ئەو کورە باڵا بەرزە سەرلووت ئارەقاوییە گفتوگۆت خۆشە سەیر کاری تێکردن. ناوبراو هەمیشە قسەکانی بە شێعرێکی شۆڕشگێڕی دەست پێدەکرد کە من لەتە بەیتێکیم هەر لە بیرە کە دەڵێ:
بیری مێژوو ژیلەمۆی ئازادیخوازی تێکۆشان،.... سۆفیزادە لە ناوچەی پیرانشارەوە خۆی گەیاندبووە نیزیک میاندواو هەتا بە وتاری ئاگراوی تۆوی خەباتو خۆڕاگری بچێنێو دەرسی چۆنیەتیی ژیان بڵێتەوە."

ڕەحمانی سۆفیزادە ئەو ڕۆڵە شۆڕشگێڕە لە ئەزموونەکانی کەڵکی وەرگرتو بۆ بەربەرەکانی لە گەڵ داگیر کەرانو هێزی کۆنەپەرستی وەک هاوسەنگەرانی نەقشی دەگیرا، ناوبراوکە بە ئێسکو پێستو خوێنو دەمارەوە چەوسانەوەی گەلەکەی هەست پێکردبوو، بەدڵ عاشقو ئەویندارێ ئازادی نەتەوەکەی بوو. لە پێناوی گەیشتن بە ئاواتو ئامانجی نەتەوە ستەم لێ کراوەکەی دا هەموو نرخێکی بە هەرزان دەزانی. ناوبراو لە توانایدا هەبوو لە دانانی بناخەکانی کۆشکی سەروەریی کورد لە ڕۆژهەڵاتی کوردستاندا دەوری ئەندازیار بگێڕێ. جووڵەو تەکانەکانی ئەو لاوە دڵگەرمە خەریک بوو تەزوویەکی خۆش بدا بە لەشی کوردستان کە دەستی ڕەشی زاڵم دڵی گەرمی لە لێدان خست".

هێزەکانی کۆماری ئیسلامی بەرەبەیانی ڕۆژی ٢٦ی گەلاوێژی ساڵی ١٣٦٣ بە هێزێکی زۆرەوە هێرشیان کردە سەر گوندی جاندارانو دەوروبەری، کە لە لایەن تێکۆشەرانی دێموکرات بەرپرچی درایەوەو پاش شەڕێکی یەک ڕۆژە ژمارەیەکی بەرچاویان لەهێزی کۆنەپەرستی کوشتو پاشەکشەیان پێ کردن، لەو بەربەرەکانییەدا کە ڕەحمانی سۆفیزادە فیداکاریی‌یەکی کەم وێنەی لەخۆی نیشاندا، پاش خۆڕاگریو وەدەست هاتنێکی زۆر پاڵەوانانە، کەوتە بەر گوللەی داگیرکەرانو خوێنی تێکەڵ بە خوێنی کادرێکی دیکە بە ناوی مەحموود فەیزی بوو، ڕوحی پاکی بەرەو ترۆپکی نەمان هەڵفڕیو لەشی بێگیانو ساردی لەسەر خاکی بابو باپیرانی بەجێماو ڕێگەی درێژی ونەپساوەی وەدەست هێنانی مافی گەلەکەی بە ڕێبوارانی خۆی ئەسپارد. بە شەهید بوونی ڕەحمانی سۆفیزادە لەم ڕۆژەدا دڵ وەدەروونی خەڵکی هەژاندو زیاتر خەڵکی غەمبار کرد بەڵام قڕمەی چەکی ڕۆڵەکانی دێموکرات بەیادی ئەو شەهیدە، خوێنی ڕەحمانی سۆفیزادەی کردە کانائی چرای ڕووناکی دەری خەبات و تێکۆشان.

- ٢٦ی مای ١٩٨٦ی زایینی = ٢٦ی گەلاوێژی ١٣٦٣ی هەتاوی؛

شەهید بوونی ڕەحمان سۆفیزادە بەرپرسی کۆمیتەی شارستانی ڕەبەت. بە هۆی هێرشی هێزەکانی کۆماری ئیسلامی بۆ سەر گوندی جانداران‌و دەوروبەری.

شەهید محەممەد ئەمین بارام میرزا ناسراو بە (چرچە) فەرماندەری هێزی بەیان.

١٣٦٣ - ١٣٣٦

لە بیرەوەری حەماسەیەکی گەورەو شەهیدبوونی فەرماندەیەکی قارەمانو هاورێکانیدا. رۆژی ١٢ی پووشپەری١٣٦٣ی هەتاوی هەموو ساڵیک، ساڵیادی حەماسەی پێشمەرگەکانی حیزبی دێموکراتی کوردستان لە دەشتی شارۆچران لە ناوچەی مەهابادو شەهید بوونی محمد ئەمین بارام میرزا (چرچە) فەرماندەری بە وەجی هێزی بەیانو ٢٤ کەس لە هاورێیانییەتی. ئەم چەند دێرەی خوارەوە لە لایەک وەبیرهێنانەوەی یەکێک لە رووپەڕە پڕلە فیداکاریو قارەمانەتییەکانی هێزی پێشمەرگەی کوردستانە کە لەودا پۆلێکی دیکە لە رۆڵەکانی کوردستان وێڕای تۆمار کردنی داستانێک لە بەرەنگاری لە نیشتمان، لە روو بەڕوو بوونەوە لەگەڵ سپای داگیر کەرو دژی کورد گیانیان بەختی سەربەرزیو بەختەوەریی وڵاتەکەیان کرد لەلایەکی دیکەشەوە دەرفەتێکە بۆ یاد کردنەوە لەناو قارەمانەتیی یەکێک لە فەرماندەرە شەهیدەکانی هێزی پێشمەرگەی کوردستان.

١٢ی پوشپەری ساڵی ١٣٦٣ی هەتاوی، کات بەرەبەری بەیانی، شوێن دەشتی شارۆچرانی ناوچەی مهاباد. لەو رۆژەدا پێشمەرگەکانی هێزی بەیان و هێزی پیشەواو ژمارەیەک لە شۆڕەلاوانی یەکیەتیی لاوانی دێموکراتی کوردستان بۆ زەربە لێدان لە هێزەکانی رێژیم لە شوێنە دیاری کراوەکانیان جێگیر بوون تا لە دەرفەتی لەبار زەبری کاریگەر لە رێژیم بدەن. پێشمەرگەکان لە سەنگەردا هەموو چاوەڕوان بوون، هەناسەکان هەموو لە سنگدا حەپس کرابوون، دڵە کوتە دڵی پڕ لە ئاواتی راگرتبوون، دڵە کوتە بۆ سەرکەوتن، بۆ زەربە لێدان لە دوژمن. خۆر بەرە بەرە هەڵ دەکشاو گرماو تین دەشتی

شاروێرانی داگرتبوو، جوتیاران هەموو خەریکی کاری خۆیان بوون، هێزە کۆنەپەرستەکان تاقو لۆق بە ڕێگای ورمێ مهاباد دا هاتوو چۆیان دەکرد. پێشمەرگە قامکی لە سەر پەلاپیتکەی تفەنگ، هەروا لە چاوەڕوانی دابوون کە لە یەکەم دەرفەت ستوونی نیزامییو مۆنگەکانی ڕێژیم بتەزێنن.

کاتژمێر ١٠ی بەیانی ئەو ڕۆژە ڕێژیم هەست بە بوونی پێشمەرگەکان لەو ناوچەیەدا کرد هەر بۆیە بۆ زەبر لێدان لەوان بە هێزێکی زۆرو پۆشتەو پەرداخەوە لەهەموو لایەکەوە هێرش خۆی دەست پێکرد. هەموو نیشانەکان تەعبیریان لە شەڕێکی خوێناوی دەکردو زۆریو پۆشتەو پەرداخیی هێزی کۆنەپەرستی لە پێشمەرگەی کوردستانی دەویست حەماسەیەکی دیکە بخولقێنێو مێژووی پڕلە فیداکاریو حەماسە خولقێنی نەتەوەی کورد دەوڵەمەندتر دەکا.

لەم بەربەرەکانیەیە سەختو خوێناویەشدا فەرماندەری لێهاتوو و ئازاو خاوەن بڕوا ڕووبەڕووی تاقیکارییەکی سەختی دیکە بۆوە. ئەوە بوو ئەم جارەش لێهاتوویو ئازایەتیو بڕوای قووڵی بە ئامانجە بەرزەکانی کوردستان بسەلمێنێتەوەو بە فیداکاریو گیانبازیو فەرماندەریی لێزانانەی لەم شەڕەشدا چۆک بە دوژمنی پەلاماردەر دا بدا.

هەر وەک چاوەڕوان دەکرا پارێزەرانی نیشتمان، ڕۆڵە پیشمەرگەکانی کوردستان توانیان لە شاروێرانیش وەک باقی شوێنەکانی دیکەی کوردستان هێزی دژە کوردو دژە ئازادیی ڕێژیمی کۆماری ئیسلامی تێک بشکێنێنو بەم چەشنە ڕووبەڕێکی زێڕینی دیکە لە حەماسەو فیداکاریو گیانبازی لە پێناو پاراستنی نیشتمان بەرنگاری لە ئازادیو سەروەری نەتەوەیی کورد بخەنە سەر مێژووی سەراسەر حەماسەو فیداکاریی هێزی پێشمەرگەی کوردستان پارێز. لەو حەماسە گەورەیەدا کە بە شکانی چەندین هێرشی بەدوای یەکی هێزە پەلاماردەرەکانی ڕێژیمو کوژرانی نزیکەی ٧٠ کەس لە هێزە پەلاماردەرەکان کۆتایی هات، ٢٥ ڕۆڵەی کوردو پێشمەرگەی دێموکرات کە لە نێویاندا فەرماندەری بەوەجو قارەمان چرچەی بارام میرزاش بەدی دەکران بوونە هەوێنی تۆمار کردنی ئەم لاپەڕە زێڕینەو مەزنترین سەرمایە واتە گیانیان بەخشی، تا شانازیی بەرگری یان لەخاکو نیشتمانو سەروەریی کوردستانیان پێ ببڕێ.

چۆنیەتی ڕووداو سەعات ١٠ی بەیانی لەپڕ دوو پێشمەرگەی هێزی شەهید ئەفشینی ئەو کات بێئەوەی هەست بە باقی هاوسەنگەرانیان بکەن کە لە سەنگەردان بۆ بەڕێوەبردنی عەمەلیاتی گەورەی نیزامیی لە شاروێران، بەم شوێنەدا تێپەڕینو بەکرێگیراوانی قەرارگای هەمزە کە هەستیان بە بوونی ئەم دوو پێشمەرگەیە کردبوو بەهەموو هێزیانەوە کەوتبوونە پێو شوێنی ئەم دوو کەسە. تەواوی شاروێران بەهێزی ڕێژیم ڕەش داگیرابوو بست بەبست دەگەڕان کە لەپڕ بە سەر کەمینی پێشمەرگەکانی هێزی بەیانو شەهید پێشەوادا کەوتن. جگە لە تەقەکردن هیچ چارەیەک نەمایەوەو کەمینەکە کە ئاشکرا

بوو بۆیە بە دەستووری چرچە لەهەموو لایەکەوە دوژمن ئاوربارانی کرا. رێژیم چاوەڕوانی نەدەکرد هەربۆیە لەشاری مەهاباد هێزی یارمەتیدەری هێنا. لە شەڕێکی یازدە سەعاتەدا پاشەکشە بە رێژیم کرا. لەو شەڕەدا کە وەک لاپەڕیەک لە قارەمانەتیی پێشمەرگەکانی حیزبی دێموکرات لە مێژووی گەلەکەمان دا ماوەتەوەو بە دەیان کەس لە هێزی رێژیمو لەسەرووی هەمووان "عەلی قومی جێگری" فەرماندە تیپی "ویژە شهدا" کوژران.

لەم شەڕەدا چرچەی قارەمان فەرماندەری هێزی بەیان لەگەڵ بیستو چوار هاوسەنگەری دیکەی بە ناوەکانی: تاهیر خزری، حوسێن قادری، جەعفەر کوێخائیسماعیلی، خالید ئەحمەدپوور، شێخ سالە، عەلی نووری، خدر عەباسی، کەماڵ ئاقاوەلی، کەریم ئیبراهیمی، عوسمان دەرۆشی، ئەمیر رەزایی، عەولا شەریفی، خالید سەرایی، مستەفا محەممەدی، حوسین وەحدەت، محەممەدسالح فەرەجی، سولێمان گوڵینگ، جەعفەر ئیبراهیمی، یوسف شەریفیو هەروەها پێنج شۆڕەلاوی یەکیەتیی لاوان بە ناوەکانی: برایم سالک، سەلاح شازدە، سەیدسمایل ئەندام، عەلی سەرمایەو موحسین گادانی شەهید بوون.

محەممەدئەمین بارام میرزا لەساڵی ١٣٣٦ی هەتاوی لەشاری مەهاباد چاوی بە دونیای روون هەڵێنا. هەر لە منداڵیەوە زیتو وریا بوو پۆلەکانی خوێندنی زۆر سەرکەوتووانە بڕیو دیپلۆمی لەشاری مەهاباد وەرگرت. پاش هاتنە سەرکاری رێژیمی کۆماری ئیسلامیو هێرشی بۆسەر گەلی کورد، چرچە یەکێک لەو تێکۆشەرانە بوو کە دەستی دایە چەکی شەڕەفو هاتە مەیدانی خەبات. بەدەست پێکردنی شەڕی سێمانگە زۆر زوو خۆی نیشان داو بەهۆی نەترسیو لێوەشاوەیی ناوی دەرکرد بەجۆرێک کە رێژیم لەناوی هەمیشە ترسی هەبوو تەنانەت بە رۆژی رووناک نوێنەری دەوڵەتی بازرگان لەشاری مەهاباد هێنایە دەرێ.

لە زۆربەی کاتەکانی بۆ کاری حیزبی یان مەئموریيەتی کوشتنی جنایەتکاران لەشاری مەهاباد کەڵکی وەردەگرت. لە کوشتنی سەرۆکی شارەوانیو چەک کردنی ئەم کانگای فەسادە رۆڵێکی گرینگی هەبوو. پاش ئەوەی هەژاری نەمر فەرماندەری هێزی پێشەوای بەئەستۆوە گرت، چرچە بوو بە هاوسەنگەرێکی بەوەفای ئەو و تا کاتی شەهیدبوونی لە دەرسە بەنرخەکانی ئەزموونی وەردەگرت. دەیان عەمەلیات لە ناوچەکانی چۆمی مەجیدخان، شاماتو شارۆیران بە فەرماندەری چرچە بەڕێوە چوو.

چرچە بەهۆی ئازایەتیو لێزانیو لێوەشاوەیو دەستوبردو تونددو تۆڵیو شارەزابوونی لە تاکتیکو گەڵاڵەی شەڕ بە فەرماندەری عەمەلیاتی هێزی پێشەوا دیاری کراو لە راستیدا نیشانیدا کە شیاوی ئەم مەسئووليیەتەیە.

پاش شەهیدبوونی هەژار، چرچە وەک فەرماندەری لکی دوو هێزی پێشەوا لە ناوچەی شاماتو چۆمی مەجیدخان دیاری کرا.

بە بەرێوەبردنی چەندین عەمەلیاتی گەورە لەم ناوچەیەدا کە لەوانەدا سەدان کەس لەهێزەکانی رێژیم لەم ناوچە کوژرانو بەتایبەت بە ئەنجام دانی چەند عەمەلیاتی شۆڕشگێڕانە لەنێو شاری میاندواودا لەرزەی لەدڵی دوژمن خستبوو.

چرچە کە بۆ دوژمن چقڵی چاو بوو، بەڵام بۆ زەحمەتکێشانی ناوچەی شاماتو چۆمی مەجیدخان نموونەی خۆڕاگری بوو. لەو ماوەیە کە کاری لەم دوو ناوچەیەدا کرد، خۆشەویستیی خەڵکی بۆ لای خۆی راکێشا.

چرچە لە پاییزی ساڵی ١٣٦٢دا بە جێگری فەرماندەری هێزی بەیان دیاری کراو لەم هێزەش دا نەزمو دیسیپلینی خۆی لە فەرماندەییدا بەکردەوە نیشان دا. عەمەلیاتی شاری بۆکان لەساڵی ١٣٦٢ یەکێک لەفەرماندەهان چرچە بوو کە لە مێژووی گەلەکەماندا کەم وێنە بوو. ئەم عەمەلیاتە بەرادەیەک گرینگ بوو کە دوژمنیش نەیتوانی لەئاستیدا بێدەنگ بێ. چرچە پاش ئەو عەمەلیاتە بە فەرماندەری هێز دیاری کراو تا کاتی شەهیدبوونی لەو مەسئوولییەتەدا مایەوە.

چرچە بێجگە لەوە کە پێشمەرگەیەکی قارەمانو نەترس بوو، زۆر بە نەزمو رووح سووکیش بوو، یەکێک لەو پێشمەرگانە بوو کە هەموو ژیانی پڕ شانازی لە پێشمەرگایەتیدا خاڵی لاوازی نەبوو هیچ کات لای پێشمەرگەکان کارێکی وای نەکرد یان بەشێوەیەک هەڵسو کەوتی نەکرد کە زەبر بە فەرماندەهی حیزبەکەی بکەوێ. زۆرجار دووپاتی دەکردەوە کە پێشمەرگە چاوی لە فەرماندەکەیەتی ئەگەر هەڵەکاریو چەوتی هەبێ، پێشمەرگەش چاوی لێدەکاو لە ئاکام دا تایبەتمەندیی فەرماندەیی خۆی لەدەست دەدا.

ئەو دژی هەڵپەرستی بوو، هیچ کات قسەی ناهەقو نارەوای لەکەس قبووڵ نەدەکرد. شێلگیرانە دژی هەڵپەرستانو قازانج ویستان خەباتی دەکرد دژی ئەو کەسانە بوو کە بۆ بەرژەوەندی خۆیان راستییەکەیان دەشاردەوە.

بەداخەوە رۆژی ١٢ی پووشپەری ساڵی ١٣٦٣ لە شەڕێکی قارەمانانەدا لە شارۆچکەی تێکەڵ بە ٢٤ هاوسەنگەری دیکە بوو دەشتی شارۆچکانیان رەنگین کرد.

- ٣ی جوولای ١٩٨٤ی زایینی = ١٢ی پووشپەری ١٣٦٣ی هەتاوی؛

شەهید بوونی محەممەد ئەمین بارام میرزا (چرچە) فەرماندەری هیزی بەیان، لەگەڵ ٢٤ هاوسەنگەری دیکە، بە هۆی شەڕ لەگەڵ هێزەکانی کۆماری ئیسلامی رێژیم لە شارۆچکان – مەهاباد.

شەهید قاسم محەممەدپوور(ناسراو بە قاسمی باقی) فەرماندەری جێگری هێزی بەیان

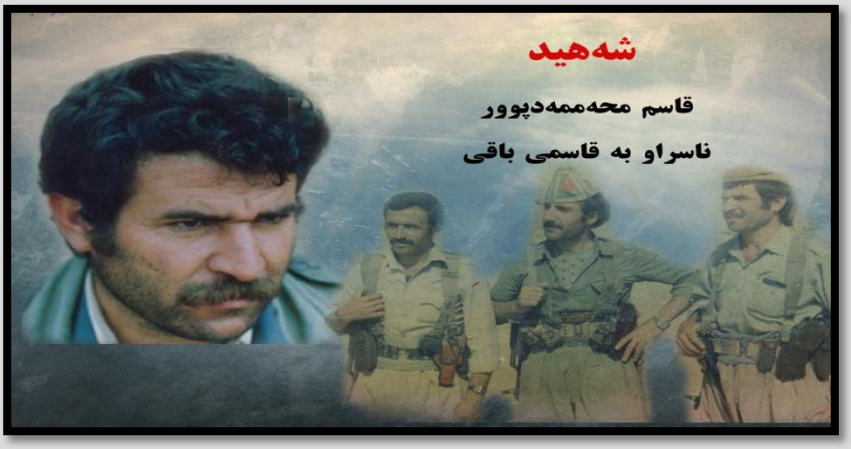

١٣٣٦ - ١٣٦٤

قاسمباقی ساڵی ١٣٣٦ی هەتاوی لەگوندی داشبەندی ناوچەی بۆکان لە بنەماڵەیەکی مام ناوەندیدا چاوی بە دنیا پشکووت. ژیانی وەک باقی منداڵەکانی مەڵبەندی بۆکان کە نیزامی دەرەبەگایەتی شوێنی لەسەر دانابوو لەگوندی داشبەند بە بێبەشی تێپەڕی. منداڵانی بێبەشی ئەو مەڵبەندە هەر وەک بابو باپیرانیان دەبوو لە نەخوێندەواریدا بمێننەوەو لە موچەو مەزرا بچەوسێنەوەو بەرهەمی کاریان بچێتە گیرفانی دەرەبەگەکان. ژیانی قاسمیش وەک منداڵانی دیکەی ئاوایی وابوو ئەویش لە دەرس خوێندن بێ بەهرە بوو، ناچار بوو ڕێگای موچەو مەزرا بگرێتە بەرو شان بەشانی باقی ئەندامانی بنەماڵە لەبەر سووڕە تاوی هاوین کار بکا. ژیانی قاسمباقی تا سەردەمی لاوێتی بە ئاژەڵداریو کاری وەرزێڕی لە گوندی داشبەند تێپەڕی. پاشان مالیان بۆ گوندی ئاڵیکەند گواستەوەو لەوێ نیشتەجێ بوون. قاسم لەتەمەنی لاوێتیدا ڕەوانەی خزمەتی ئیجباری کرا. ئەوە دەرفەتێک بوو کە فێری خوێندنو نووسین بێ. بەهۆی ئۆگریو عەلاقەیەکی زۆر بە خوێندن کە لە وجوودی ئەو کوڕە زەحمەتکێشەدا خۆی دەنواند زۆر زوو فێری خوێندنو نووسین بوو. پاش دەورەی ئیجباری قاسم نەگەڕایەوە گوند خۆیان، بەڵکوو لە بۆکان گیرسایەوەو بەکاری میکانیکی تراکتۆر دڵسۆزانە خزمەتی بە جووتیارەکانی ناوچەی بۆکان دەکرد. قاسم باقی کە ڕەنج بە خەساری جووتیارانی دیبوو بۆ کۆتایی هێنان بەم وەزعە شێلگیرانە لە خۆپیشاندانەکانی دژی ڕێژیمی زوڵمو زۆری پاشایەتیدا بەشداریی کردو ڕۆڵی خۆی وەک لاوێکی بە هەست گێڕا.

پاش ئەوەی ڕێژیمی تازە بە دەسەڵات گەیشتووی ئاخوندی پەلاماری دڕندانەی بۆسەر کوردستان هێنا قاسم وەک لاوێکی خوێنگەرم لەشاری بۆکان کاری دەکرد. دوای ئەوەی یەکەم جار بۆکان لە دەستی داگیرکەران پاک کراوەیە قاسمی نیشتمانپەروەر چەکی شەڕەفی لەشان کردو لە پاک کردنەوەی مۆڵگەکانی ڕێژیم لە شاردا بەشدار بوو. ئەو سەرکەوتنە سەرەتای خەباتی بەکردەوەی قاسم باقی بوو.

قاسم ڕێگای شۆڕشگێڕانی گرتەپێشو بڕیاریدا لەگەڵ خەڵکی کوردستانو حیزبەکەی تێبکۆشێ. هەر بەو بۆچوونو بیروباوەڕە پیرۆزەوە هاتە نێو ریزی پێشمەرگەکانی حیزبی دێموکراتو قۆڵی خەباتی بۆ خەبات دژی کۆنەپەرەستانو هەموو ئەو کەسانەی کە دژی ئازادی گەلی کوردن هەڵماڵی و لە مەیدانی کردەوەدا نیشانیدا کە کوردێکی دڵسۆزو پێشمەرگەیەکی ڕاستەقینەو خەباتگێڕێکی وەفاداری ئامانجەکانی گەلی کوردە. هەر بۆیە لەماوەیەکی کورتدا بوو بە خۆشەویستی هاوسەنگەرانیو خەڵکی ناوچە.

قاسمباقی لە عەمەلیاتەکانی دژی دوژمن لێوەشاوەیی خۆی نیشاندا، قارەمانەتییەکەی لەشەوی نەورۆزی ٥٩ شاری سنەدا وەک لاپەڕەیەکی زێڕین لە کارنامەی پێشمەرگەی دێموکراتو، جێی خۆی کردەوەو قاسمی گەیاندە فەرماندەری لک. لەو مەسئوولییەتەدا هەموو وزەو تواناییو پسپۆڕی خۆی بەکار هێناو هەوڵیدا بە یارمەتی فەرماندەرانی دیکە هێزی بەیان بکا بە نموونەی هێزەکانی حیزب. بە فەرماندەری قاسمو عەلیباڵدارو برایمئوفو حسن جەمشیدیو کەریم فەرامەرزیو عوسمان دادخا دەیان مۆڵگە لەو مەڵبەندە گیرانو سەدان بەکرێگیراو کوژران. ئەو لەکاتی تەنگانەدا خۆی نەدەدۆڕاندو هەمیشە لە سەنگەری پێشەوەدا پێشمەرگەی ڕێنوێنی دەکرد. قاسم باقی دووجار لەشەڕ لەگەڵ دوژمن بریندار بوو. لە جاری دووەمدا نیوەی لەشی فەلەج بوو ماوەی دوو ساڵ لەژێر چاوەدێری پزیشکی دابوو تا بە خۆشییەوە بە هەوڵی کادرە پزیشکییەکانی نەخۆشخانە توانی تا رادەیەک چارەسەر بکرێ.

دوای شەهیدبوونی چرچەی بارام میرزا لەلایەن حیزبەوە بە قاسم باقی پێشنیار کرا وەک جێگری هێز بگەڕێتەوە بۆکانو ئەرکی پێئەسپێردراوی بەڕێوە بەرێ. هەرچەند برینەکەی بە تەواوی چاک نەبۆوە، بەڵام بەهەست کردن بەو مەسئوولییەتە بەتایبەتی لە هەڵومەرجی ناسکی ئەو کاتدا ئەو مەسئوولییەتەی قبووڵ کردو گەڕایەوە لای هاوسەنگەرانی لە هێزی بەیانو لەماوەیەکی کورتدا سەرلەنوێ روحێکی تازەیدا بە هێزەکەو نەزمو دیسیپلین جێگای جارانی گرتەوە. پاش ماوەیەک وەک سەرپەرستی هێز دیاری کرا. ناوبراو یەکەمین عەمەلیاتی گەورەی بە یادی چرچەو برایم ئوف، گرتنی پایگانی ترکاشەی بەڕێوە برد کە بوە هۆی وەرە بەخشین بە پێشمەرگەکانو تاساندنی دوژمن.

شەوی ٩ - ٣ - ٦٤ قاسم باقی لەگەڵ دوو هاوسەنگەری دیکەی لە ئاوایی باغلّووجەی بۆکان دەمێننەوە. سەعات ٢ی پاش نیوە شەو چەند چەکدارێک لە پەنا دەرگای ماڵەکە خۆ حەشار دەدەن. قاسم کە چاوی پێیان دەکەوێ دەنگیان دەدا. چەکدارەکان وەڵام دەدەنەوە کە پێشمەرگەی هێزی پێشەواین بە شوێن تۆدا هاتووین. قاسم وەڵامیان ناداتەوە شکو گومانی لێپەیدا دەبێ بە دەمانچەکەوە دەچێتە پێش، بەڵام چەکدارەکان دەستڕێژی لێدەکەن. قاسم بەسەختی بریندار دەبێ. پاش ١٢سەعات شەڕو بەربەرکانی لەگەڵ مەرگ، چاوی لەسەر یەک داناو شەهید بوو. شەهید بوونی قاسم باقی لە ناوچە دەنگی دایەوەو خەڵک فرمێسکی بۆ هەڵڕشت. خەڵک پرسیاریان دەکرد کێ بەو نیوە شەوە قەڵافەتی قاسمی دابێژ کرد، هەزار مەخابن، دواتر دەرکەوت قاسم بە دەستی چەکدارەکانی کۆمەڵە لە خوێن وەر دراوە.

خوێنی قاسمی باقیو شەهیدە سەربەرزەکانی دیکە حەقانییەتی خەباتی گەلی کوردو دروست بوونی ڕێگەکەیمان پێ دەسەلمێنێ.

١٩- ٣٠ی مای ١٩٨٥ی زایینی = ٩ی جۆزەردانی ١٣٦٤ی هەتاوی؛

شەهید بوونی قاسم محەممەدپوور(باقی) فەرماندەری جێگری هێزی بەیان، بەهۆی شەری نێوخۆیی لە گەڵ (کۆمەڵە) باغلّووجە.

شەهید ئیبراهیم شێخاڵی فەرماندەری هێزی نحۆ

١٣٣٥ - ١٣٦٤

خەباتی حەقخوازانەو رزگاریخوازانەی گەلی کورد لە هەرکام لە بەشەکانی کوردستاندا ژمارەیەکی یەکجار زۆری لە لاوەکانی ئەم نەتەوەیە تێدا بۆتە قوربانی. ئەو قوربانی دانەی خەڵکی کوردستان بواری جۆراوجۆری بە خۆیەوە دیوە. گیران، زیندان، ئەشکەنجە، دوور خرانەوە، ئاوارەییو دەربەدەری، سووتانو ماڵ وێرانیو تاڵانو راوو ڕووت، هەرکام لەمانە بوارێکی ئەم قوربانی دانەن. بەڵام شاراوە نیە کە چڵە پۆپەی فیداکاریو قوربانیدان گیان بەخشینو شەهید بوون لە پێناوی بیروباوەڕو گەلو نیشتمان دایە. لە قوربانی داندا کەس نای گەیەنێتە ئەو کەسەی گەورەترین سەرمایەی ژیان، واتە گیانی لە سەر لەپی دەست دادەنێو دەی کاتە دەزمایەی سەرکەوتنی ئامانجو ئاواتەکانی نەتەوەی خۆی، مەگەر ئەو دایکە لە خۆبووردووانە کە رۆڵە شیرنەکانیان دەنێرنە قوربانگاو بۆ هەتا هەتایە داخ لە سەر دڵیانو تاجی سەروەری لە سەر سەریان دادەنێن.

لە نیو باخچەی فەرماندەرانی شەهیددا یادی قارەمانێکی مەیدانی خەباتو تێکۆشان کە توانی ئاڵای حیزبەکەی بە شەکاوەی رابگرێ شەهید برایم شێخاڵی دەکەینەوە.

برایم شێخاڵی لەساڵی ١٣٣٥ی هەتاوی لە گوندی پەسوێ سەر بە شارستانی پیرانشار چاوی بە دنیای روون کردەوەو لەو گوندەش گەورە بوو، دەردی گەلی کوردی چەوساوەو هەژارانی کوردستان نەک بە شعار بەڵکوو بە گیانو دڵ چێشتبوو. هەر بۆیە لە سەرەتای رووخانی رێژیمی پاشایەتیو سەرکەوتنی شۆڕشی گەلانی ئێران هاتە نێو ریزی پێشمەرگەکانی حیزبی دێموکراتی کوردستانەوە.

برایم شێخاڵی زۆر زوو نیشانیدا کە کوڕێکی ئازاو بە هیمت ورۆڵەیەکی هەڵکەوتووی گەلی کوردە، پاش ماوەیەک کارو تێکۆشان وەک کادرێکی سیاسی لە ناوچەی پیرانشارو نەغەدە کاری کردو توانی جێگای خۆی لەنێو دڵی خەڵک وپیشمەرگەدا بکاتەوە.

ئەو نەک کادرێکی سیاسی باشی نێو کۆمەڵانی خەڵک بوو بەڵکوو لە شەڕەکانیدا وەک پێشمەرگەیەکی قارەمانیش هاتە مەیدان. هەر بۆیە بە فەرماندەری لکی شەهید "مراد شیرێژ" لە هێزی شەهید ئەفشین دیاری کراو ئەو بەرپرسایەتییە بوو بە هۆی ئەوە لەمەیدانێکی پانوبەرینیدا تێکۆشانی خۆی بەربلاوتر بکا. کارزانیو لێهاتوویی برایم شێخاڵی بوو بە هۆی ئەوە لەلایەن دەفتەری سیاسییەوە وەک فەرماندەری هێزی شەهیدانی دیواندەرە دیاری بکری کە بە حەق لەو سەنگەرەشدا لێزانیو لێوەشاوەیی لە هونەرو بارهێنانی پێشمەرگە بە باشترین شێوەی ممکن نیشانیدا. کە لە راستیدا لە ناوچەی دیواندەرە دەرسێکی لەبیر نەکراوەی بە هێزەکانی کۆماری ئیسلامیدا.

پاش ماوەیەک کار لە ناوچەی دیواندەرە، لە ساڵی ١٣٦٣ی هەتاوی لەلایەن حیزبەوە کرا بە فەرماندەری هێزی شەهید نەحۆ لە ناوچەی ورمێو وەک قارەمانێکی خۆڕاگرو گەلاڵە داریژێکی وردبین ناوبانگی دەر کرد.

برایم شێخاڵی هەر لەو کاتەدا کە پێشمەرگەیەکی ئازاو قارەمان، نەترسو کۆڵنەدەر بوو فەرماندەیەکی بە دیسیپلینو وەفادار بە رێبازی حیزبەکەی بوو، لەهەر شوێنێکو لەهەر دەرفەتێک بەرامبەر بە دوژمن قورسو قایم بوو لەراستیدا ئیمانێکی قوڵی بە سەرکەوتنی خەباتی خەڵکی کوردستان بوو، هەر بۆیەش گیانو ژیانو خوشییەکانی ژیانی لە پێناوی بەختەوەری نەتەوەکەیدا بەخت کردو تا دوایین هەناسەی دژی رێژیمی کۆنەپەرستی کۆماری ئیسلامی زۆر قارەمانانە خەباتی کرد.

برایم لە ئاست هاوسەنگەرانیو هاوڕێیانیو خەڵکی ناوچەدا هێدیو لەسەرخۆو، بەرامبەر دوژمنانی گەلی کورد لێبڕاو خۆڕاگرو نەترس بوو، حیزبی دێموکرات شانازی بە برایم شێخاڵی دەکرد کە رۆڵەی ئاوا قارەمانی لەریزی خۆیدا پەروەردە کرد بوو. برایم بایخێکی زۆری بە هێزی خەڵک پشتیوانی راستەقینەی جووڵانەوە دەدا، زۆر جاران بە هاوسەنگەرانی

دەگوت، شۆڕشو جوولانەوە کاتێک سەردەکەوێ کە ریشەی لە نێو دڵی زەحمەتکێشان داکوتابێ، بۆیە گرینگییەکی لە رادەبەدەری بە پێوەندی نێوان خەڵکو پێشمەرگە دەداو هەمیشە هەوڵی دەدا ئەو پێوەندییە قایمو پتەوتر بکا. بەردەوام خۆی لە خەڵک نزیک دەکردەوەو بە زمانی خۆیان لەگەڵیان قسەی دەکرد. هەر بۆیەش خەڵک ئەویان وەک برایەکی راستەقینەی خۆیان چاو لێ دەکردو خۆشیان دەویست ورێزیان لێ دەگرت.

بەداخەوە رۆژی ٧ی جۆزەردانی ساڵی ١٣٦٤ی هەتاوی رێژیمی کۆماری ئیسلامی بە هێزیکی زۆرەوە پەلاماری بۆ سەر پێشمەرگەکانی هێزی شەهید نەحۆ هێنا. با چۆنیەتی شەهید بوونی برایم شێخاڵی لە دەفتەری بیرەوەری هاوسەنگەرێکی ببیستین.

"رۆژی ٧ی مانگی جۆزەردانی ساڵی ١٣٦٤ی هەتاوی لە گوندی جیرمێ لە ناوچەی تەرگەوەر، بۆ حەسانەوە لامانداو هەر ئێوارێ برایم شێخاڵی فەرماندە لکەکانی کۆ کردەوە بەرزاییەکانی پی ئەسپاردن. سەعات ٤ی بەیانی رۆژی ٧ی جۆزەردان گرمەی ئارپیجیو قریشکەی بیکیسیو قرمەی کلاشینکۆف سامی بێدەنگی شکاند، من و کاک برایم پێکەوە بووین لەگەڵ چەند پێشمەرگە بەرەو بەرزاییەکان هەڵگەڕاین، شەڕێکی نابەرامبەر لە نێوان کوردانی دێموکراتو دوژمنانی ئازادی دەستی پێکرد بوو. لەگەل برایم شێخاڵی لە بن بنچکە شیلانێک سەنگەرمان گرت چەند جاشمان لێ وەدەر کەوتن، جێگای ئەوان قایم شوێنی ئێمە رووتەن بوو، چەند هەنگاوێک مابوو بگەنێ لەپڕ دەسڕێژیان لێ کردین ئێمەش وڵامان دانەوە لەو کاتەدا گوللەی جنایەتکارێک سینگی پڕلە تاسەی برایمی شێخاڵی پێکا، گوللەی دوژمن وەک تەرزە بە سەرماندا دەباری، کۆڵەپشتییە دەرمانییەکەم کردەوە تا بتوانم دەرزێکی خوێن بەستی لێ بدەم، کوتم کاک برایم تا دەرزییەکە ئامادە دەکەم دەسڕێژێک بکە با نەگەنە سەرمان، بەڵام بە داخەوە بە هۆی خوێن ڕێژی بڕستی لێ بڕابوو تەنیا توانی چەند گوللەیەک بتەقێنێ، لەودەمەدا سەری هەڵێنا گوتی بەجێم مەهێلە، موری هێزو چەند بەڵگە لە نێو کیفە دەستیەکەمدان هەڵیان بگرە با نەکەونە دەست دوژمن، منیش وتم جا چۆنت بەجێت دێڵم. شەڕ تا دەهات گەرمو گەرمتر دەبوو برایم شێخاڵی سەری هەڵێناو تا دەوروبەری خۆی تاقی بکاتەوەو ئاگاداری وەزعەکە بێ، بەڵام سەد مخابن لەو کاتەدا گوللەیەکی دیکە سەری گرتو بەرەبەرە چاوە گەشەکانی لێکناو دوا ماڵئاوایی لێ خواستینو سەنگەری بۆ رێبوارانی بەجێ هێشت".

- ٢٨ی مای ١٩٨٥ی زایینی = ٧ی جۆزەردانی ١٣٦٤ی هەتاوی؛

شەهید بوونی ئیبراهیم شێخاڵی فەرماندەری هێزی نحۆ، بەهۆی شەڕ لەگەڵ هێزەکانی کۆماری ئیسلامی لە گوندی جیرمێ لە ناوچەی تەرگەوەرلە شیمال کوردستان.

شەهید عەبدوڵای زەبیحی ناسراو بە میرزا عەوڵای (نێشکۆڵان) جێگری فەرماندەری هێزی موعینی

١٣٦٤ - .....

زەحمەتکێشانی هەر نەتەوەیەکی زوڵم لێکراو بەردی بناغەی قەڵای پۆڵاینی خۆڕاگریو بەربەرەکانین کە لە پێناو گەیشتن بە ئامانجیانو ژیانی سەربەستیدا لە هیچ کەندو لەندێکی سەر رێگایان ناپرینگێنەوە، ئەوە زەحمەتێکێشانی کوردستانن کە تاڵیەکانی ژیانو کوێرەوەرییەکانی رێگای خەبات بۆ ئازادی بە نرخی گیان هەڵدەبژێن. بۆ سەلماندنی ئەو راستی ئەگەر ئاورێک لە رابردووی زیاتر لە ٧ دەیەی تێکۆشانی حیزبەکەمان بدەینەوە زۆر بە روونی بۆمان دەردەکەوێ کە بەشی هەرە زۆری کادرو پێشمەرگەو ئەندامانی لە چینی هەژارو تاڵ چێژانی کۆمەڵگان، هەر بۆیەش لە مەیدانی خەباتدا قایمو قۆڵ لە بەرامبەر داگیرکەرانی کوردستان وەستانەوە، یەکێک لەو فیداکارانە فەرماندەری لێهاتوو شەهید عەبدوڵای زەبیحی ناسراو بە میرزا عەوڵای نێشکۆڵانە، یادی دەکەینەوە.

لە کاتێکدا کە بەشێک لە دانیشتوانی کوردستان هەوای ئازادی هەڵدەمژیو لە ژێر سێبەری ئاڵای کوردستانو کۆماری کوردستان خەڵکی تامو چێژی ئازادییان دەچێشت لەو سەروبەندەدا کوڕێکی ژیرەکانە لە بنەماڵەیەکی زەحمەتکێشی نێشکۆڵانی ناوچەی سەردەشت چاوە گەشەکانی بە دنیای روون کردەوە. بەربەر لە لێرەوارە سەرسەوزەکانو ئاوو هەوای دڵرفێنی سەردەشت گەورە بوو. لە تەمەنی ٧ ساڵی رەوانەی قوتابخانە کراو وەک قوتابییەکی زیرەک پۆلەکانی سەرەتایی

یەک لەدوای یەک بڕی، بەڵام ژیانی ناوبراویش وەک زۆربەی لاوەکانی ئەوکات بێبەش نەبوو لە دابڕانی قۆتابخانەو هەر بۆیە بە ناچاری بۆ بژێوی ژیان رووی لە کاری وەرزێڕی کرد. لاوی تازە پێگەیشتوو عەوڵای زەبیحی ئەگەرچی سەوادی کلاسیکی کەم بوو بەڵام لەنێو خەڵکی ئاوایی‌و دەوروبەر بە میرزا عەوڵا ناوبانگی دەرکرد. بە هۆی هێمنی‌و لەسەرەخۆیی‌و خۆشەویستی جێگەی باوەڕی خەڵکی ناوچەکە بوو زۆر جار کێشە کۆمەڵایەتی‌یەکانی خەڵکی چارەسەر دەکرد.

میرزا عەوڵا هێشتا لاو بوو کە هەستی بە زۆڵم وزۆری رێژیمی پاشایەتی کردبوو باشی دەزانی کە هەموو ئەو کۆێرەوەرییانەی بەسەر گەلی کورددا دێ لەو رێژیمەی دەزانی، ئەو هەستە خاوێنە کاری کردە سەر دەروونی‌و رووی لە سیاسەت کرد.

کاتێک رووی لە کوردستانی عێراق کردو لەو سەردانەدا بۆ باشووری کوردستان پێوەندی تەشکیلاتی لە گەڵ کادرەکانی حیزبی کردو، بوو بە ئەندامی حیزبی دێموکراتی کوردستان، پاش ماوەیەک وەک ئەندام، ناوبراو پێی وابوو دەبێ خزمەتی زیاتر بە بزووتنەوەی گەلەکەی بکا هەربۆیە چەکی پێشمەرگایەتی لەشان کردو لە ریزی تێکۆشەرانی حیزب سازمان درا. ئەو بە هەموو ئەرکێکی کە پێیان سپاردبایە بە گیانو بەدڵ ئامادە بوو.

میرزا عەوڵای نێشکۆڵان لەسالەکانی ١٣٤٦ و ٤٧ لە خەباتە پڕشکۆکەی ئەو کاتدا وێڕای هاوسەنگەرانی بە قەول دوورگەی ئارامی حەمەرەزاشایان شڵەژاندوو لەزۆربەی بەربەرەکانییەکانو بەرپرچدانەوەی پەلامارەدران چالاکانە بەشداری کردو وەک پێشمەرگەیەکی ئازا بە گڕ ساواکو ژاندارمەکان داچۆوە وەک پێشمەرگەیەکی فیداکار لەوکاتدا داستانی حەماسەی بۆ نەتەوەکەی تۆمار کرد.

پاش پاشەکشەی خەباتە رەواکەی سالەکانی ٤٦ و ٤٧ هاتەوە کوردستانی عێراقو ئەو ئەزموونەی لەماوەی ١٨ مانگی رابردوو کۆی کردبۆوە وەک کادرێکی لێزانو پێشمەرگەیەکی لێهاتوو خستیە خزمەت حیزبو شانی بەر ئەرکە پیرۆزەکانی‌داو لە هیچ کارێکی حیزبی دریغی نەدەکرد.

بەدەست پێکردنی خۆپێشاندانەکانەکان لە سالی ١٣٥٧ی هەتاوی‌و لە زبڵهاویشتنی رێژیمی پاشایەتی، میرزا عەوڵای نێشکۆڵان گەڕایەوە بۆ سەردەشتو بەڵێنی لەگەڵ شەهیدان وخەڵکی کوردستان و حیزبەکەی نوێ کردەوە. ناوبراو لە ماوەی چەند سالّ کە ئەزموونێکی گەورەی پاشەکەوت کردبوو لەدەست بەسەرداگرتنی پاسگاکانی ناوچەی سەردەشت رۆڵێکی باشی گێڕاو خەڵکی رێنوێنی دەکردو هەروەها لەدەست بەسەر داگرتنی پادگانی سەردەشت وەک فەرماندەی بەتالیون بەشداری کردو

وانەی ئازایەتی‌و فیداکاری بە پێشمەرگە دەکوتەوە، پاش ئاشکرابوونی تێکۆشانی حیزبی دێموکراتی کوردستان‌و دامەزرانی شۆڕای نیزامیی لە سەردەشت، میرزا عەولا وەک ئەندامی شۆڕای نیزامیی سەردەشت دیاری کراو مەسئووللییەتی بەشیک لەناوچەی سەردەشتی پێ سپێردرا.

هەروەک چاوەڕوان دەکرا لە سازماندەهی خەڵکی ناوچەی ئالانی سەردەشت‌و لە رێکخستنی تەشکیلاتی‌دا زۆر کاری گرینگی کردو بە تەواو مەعنا خۆی بۆ ئەرکەکانی حیزبی ئامادە کردبوو. کەسایەتی‌یەکی خۆشناو بوو. لەباری ئایینی، سیاسی، کۆمەڵایەتی‌یو فەرهەنگی شارەزای تەواوی هەبوو، لە هەر شوێنێکو جێگایەک کۆبوونەوەی گرتبایە هێندە بە باشی قسەی دەکرد کە خەڵکی بەتەواوی لە مەبەستەکانی زۆر زوو تێدەگەیشتن. لە سازماندەهی نوێ‌دا وەک فەرماندەری لکی ٣ی هێزی شەهید موعینی لە ناوچەی سەردەشت دیاری کرا. لەو مەسئولییەتەدا زۆر ئازایانە خۆی دەرخست. لە شەڕی ٣ مانگەدا شانی بەر ئەو ئەرکە قورسەداو لەماوەی ئەو سێ مانگەدا چەندین حەماسەی بۆ نەتەوەکەی خوڵقاندو دەرسێکی لەبیر نەکراوی بە هێزی داگیرکەر دا، هەڵمەتەکانی وێڕای هاوسەنگەرانی کارێکی کرد کە لە ناوچەدا ناوبانگ دەربکا. وریایی‌و وشیاری, مودیرییەتی فەرماندەهی وای کرد کە لەسەر بڕیاری دەفتەری سیاسی وەک فەرماندەری هێزی تایبەت کە دواتر بوو بە هێزی هەژار دیاری کرا. پاش ماوەیەک کار لەو هێزەدا جێگای خۆی لە نێو دڵی هەموان‌دا کردەوە بۆیە وەک پارێزگاری ئەمنیەتی بنکەی دەفتەری سیاسی دیاری کرا. ناوبراو هەموو ئاواتەکانی لەسەرکەوتنی حیزبەکەی‌دا دەدیتەوە. با بزانین لەوەسێتنامەکەی چی نووسیوە.

"ئەگەر مردم شیوەن‌و ڕۆڕۆم بۆ مەکەن رەشم بۆ مەپۆشن چاو بە فرمێسک مەبن، دایکان، خوشکان، برایان، دەست لە خەبات هەڵ مەگرن، ئەگەر بۆ کورد دەمرم جێگای شانازییە چونکە لەسەر خاکی خۆمە، ئەو مردنە مردن نیە هەر زیندوو مانەوەیە، چونکە دیفاع لەگەڵ‌و خاکی کوردستانە، بەڵام رۆژی ١٠ی خاکەلێوە رۆژی شەهید بوونی پێشەوا یادێکم لێ بکەنەوە، لەدەوری گۆڕم گوڵی ڕەنگاورەنگی زەردو سوور وسپی‌و ڕەش وەک قەتران دابنێن، گوڵی سوورِ وێنەی خومینی شەهیدانە، گوڵی زەرد وێنەی وێنانانە، گوڵی ڕەش وێنەی رابردووی کوردانە، گوڵی سپی بۆ لێنووسینی تێکۆشانە. هاوڕێیان بە تێکۆشانی بێوچان ئاو پڕژێنی جەرگم بکەن، لە نیشتمان‌پەروەری‌دا پێرەوی لە حیزبی دێموکراتی کوردستان بکەن، بمرم یا زیندوو بم، پێم خۆشە ئەندامی ئەو حیزبە بم."

میرزا عەولا لە قۆناغی زۆر سەختدا ئەرکی وەستۆ دەگرتو لە بەرێوەبردنی هیچ ئەرکێکی قورس دریغی نەدەکرد. ئەو یەکێک لەو فەرماندە ماندوونەناسانە بوو کە هەمیشە لەکاتی پێویستدا بڕیاری دەداو ئەگەر فشاریشی لەسەر بوایە خۆی نەدەدۆڕاندو لە سەختترین شەرایەتدا لەهەموو کاتو ساتێکدا دوودڵی پێوە دیار نەبوو. ساڵی ١٣٦٣ی هەتاوی وەک جێگری

فەرماندەری هێزی شەهید موعینی دیاری کرا ئەو بەرپرسایەتییەی ئیمان بەرێبازەکەی بەو پەری لێهاتوویییەوە قەبووڵ کرد هەرچی لە توانای دابوو کردی، زۆر عەمەلیاتی قارەمانانەی فەرماندەهی کرد. میرزا عەولا لە دوو قۆناغی خەباتدا لە دوو دەسەڵاتی سەرەڕۆی پاشایەتیو ئیسلامیدا بەوپەڕی سەداقەتەوە ئەرکەکانی بەڕێوە برد.

لەراستیدا فەرماندەیەکی لەکڵدەرهاتوو بوو، ئەو تا کاتی شەهیدبوونی هەم بە قەڵەم، بە زمان، بە خوێن خزمەتی بە نەتەوەکەی کرد. بەداخەوە رۆژی ٨ی پووشپەری ساڵی ١٣٦٤ی هەتاوی لەناوچەی مەریوان لەشەڕێکی ناوخۆی گوڵی تەمەنی هەڵپڕووکا.

- ٢٩ی جوونی ١٩٨٥ی زایینی = ٨ی پووشپەری ١٣٦٤ی هەتاوی؛

شەهید بوونی عەبدوڵڵا زەبیعی (میرزا عەولای نێشکۆلان) جێگری فەرماندەری هێزی موعینی، شەری نێوخۆیی لە گەڵ (کۆمەڵە) لە سەرشیوی مەریوان.

شەهید عومەر قەیتەران فەرماندەری هێزی ئەفشین

١٣٦٤ - ١٣٣٥

مارشی هەست بزوێن و دڵگری رادیۆی دەنگی کوردستان کە رستەی هیوا بەخشی "سەرنج بدەن سەرنج بدەن"ی بەدوا دا دەهات. بۆ رۆڵەکانی گەلی کورد لە کوردستانی ئێران و دۆستانی بزووتنەوەی رزگاریخوازانەی گەلەکەمان موسیقایەکی دڵنەوازو ئاهەنگێکی بەگوێ ئاشنا بوو. هەموو جارێ کە رادیۆی کوردستان لەنێو خەبەرەکاندا ئەو مارشەی لێ دەدا گوێگرانی رادیۆ شاگەشکەی شادی و دڵخۆشی دەیگرتن و دەیانزانی کە پێشمەرگە قارەمانو کارزانەکانی حیزب سەرکەوتنێکی گەورەتریان لەخەبات دژی دوژمنانی ئازادی دا وەدەست هێناوە.

لەئاکامی کارامە بوون و قاڵ بوونەوەی خەباتگێرانی حیزبەکەماندا هەمیشە خەڵکی دڵ پڕلە ئاواتی کوردەواری زیاتریان گوێ لە نرکەی دلێرانەی "سەرنج بدەن سەرنج بدەن" بووەو زۆرتر دڵیان بەخەبەری سەرکەوتنی رۆڵە پێشمەرگەکانیان گەشاوەتەوە. بێ لەخۆبایی بوون دەتوانین بڵێین زۆر مانگی ساڵ و تەنانەت هەموو هەفتەو رۆژێکی شاهیدی یەکێک یان چەند سەرکەوتنی گەورەی بەرچاوی کورەکانی گەل و تێکشکانی هێزە سەرکوت کەرەکانی رێژیمی کۆماری ئیسلامی بووین. هەربۆیەش کەم هەفتە هەبووە کە جارێک دووجار ئەم دەنگە دڵپەسەندە بە گوێی ئۆگرانی ئازادی لە کوردستانو سەرانسەری ئێران نەگا. عومەر قەیتەران یەکێک لەو فەرماندەرانە بوو کە زۆرجار بە عەمەلیاتە گەورەکان سرنجی هەموو

لایەکی بۆ لای هێزەکەی رادەکیشاو زۆر جار سرنج بدەنی هەست بزوێن بۆ عەمەلیاتەکانی ئەو رۆڵەیەی دێموکرات بوو. با لەو دەرفەتەدا یادێک لە خەباتو تێکۆشانی قارەمانی گەلەکەمان شەهید عومەر قەیتەران فەرماندەری هێزی شەهید ئەفشین لە نەغەدە بکەینەوە.

عومەر قەیتەران لە ساڵی ١٣٣٥ی هەتاوی لە گوندی "گردیاقوب" لە ناوچەی شارووێرانی مەهاباد لە باوەشی گەرمی بنەماڵەیەکی زەحمەتکێش لەدایک بوو، بەرەبەرە کە گەورە بوو لە گەڵ دەردو کوێرەوەری ژیانی گەلی کورد بە تەواوی ئاشنا بوو هەر بۆیە بە رەگو پێستەوە هەستی بە چەوسانەوە دەکرد. کاتیک شۆڕشی گەلانی ئێران سەرکەوت وەک دەرجەدارێکی شۆڕشگێڕ رووی کردە ریزی تێکۆشەرانی دێموکراتەوەو وەک پێشمەرگەیەکی دڵسۆزو بە ئینزیبات لە هێزی پێشەوادا دەستی بە تیکۆشانی سیاسی کرد.

عومەر قەیتەران لە ماوەیەکی کورتدا نیشانیدا کەسێکی بە توانایەو بە هەموو وجوودییەوە لە خزمەت نەتەوەکەی دایە. هەر بۆیەش زوو جێگای خۆی لە نێو دڵی هاوسەنگەرانیو خەڵکی ناوچەدا کردەوەو بە دڵو گیان خۆشیان دەویست. ئازایەتی ناوبراو بوو بە هۆی ئەوە کە بە جێگری لکی دووی هێزی شەهید پێشەوا دیاری کرا. عومەر قەیتەران بە بەشداری لە چەندین عەمەلیاتی سەرکەوتوانە توانی لەو مەسئوولییەتە رووسوور بێتەدەرو بە حەق توانی بە سەداقەت وئیمان ئەرکەکانی بەرێوە بەرێ. بۆیە لە ساڵی١٣٦٠ی هەتاویدا لە لایەن حیزبەوە وەک جێگری هێزی شەهید ئەفشین لە ناوچەی نەغەدە دیاری کرا. لە ماوەی کاری جێگری هێزیدا چەندین عەمەلیاتی سەرکەوتوانەی بەرێوە برد، توانایی‌و لێهاتوویی‌و کارزانی لە کاری نیزامیدا بووە هۆی ئەوە لەساڵی ١٣٦٣ی هەتاوی لەلایەن دەفتەری سیاسی‌یەوە بە فەرماندەری هێزی شەهید ئەفشین دیاری بکرێ. ناوبراو لەو پۆستەشدا توانی ئەرکە پیرۆزەکانی بە رێکوپێکی بەرێوە بەرێ، چەندین عەمەلیاتی قارەمانانە وەک: جادەی پەسوێ، گوندەکانی مەحمەشەو ماسوێ، شەڕی ناو شاری نەغەدە، جادەی پەسوێ - مەهاباد، شەڕی چیای قەسرێ، قەڵاتەڕەش، شەڕی بابەکراوێو کێلێ، جادەی نەغەدە - مەهاباد، پایەگای دەشتی قوڕێ، پایەگای قەڵاتەسوور، پایەگای کەڵەکۆکو شەڕی گەرگولی سەرێو خوارێ نموونەیەکی چووکەن لەو حەماسەو قارەمانەتیی کە بە فەرماندەهی ناوبراو لە ناوچەکانی نەغەدەو مەهاباد بەرێوە چوو.

عومەر قەیتەران لە رۆژی یەکەمەوە تا کاتی شەهید بوونی رۆڵی فەرماندەیەکی گێڕا کە جگە لە ئەرکی پیرۆزی پێشمەرگایەتی کەسێکی کۆمەڵایەتیو خەڵک خۆشەویست بوو پێشمەرگەیەکی مەیدانیو تێکەڵ بە خەڵک بوو. رێزی بۆ خەڵک دادەناو خەڵکیش رێزی تایبەتیان دەگرت. بەجۆرێک کە لەو ناوچەیە لە هەموو بارێکەوە ببووە کۆڵەکەیەکی قایمو جێگای متمانەو باوەڕی خەڵکو حیزبەکەی.

ناوبراو بە بیروباوەڕێک هاتبووە مەیدان، ئیمان بە بیروباوەڕ بوون، لەم ڕێگایەشدا سەری دانا. عومەر فەرماندەی بە جەرگو ئازای گەلەکەمان هەمیشە لە سەنگەری یەکەمدا هاوڕێیانی ڕێنوێنیو فەرماندەهی دەکرد. ناوی ئەو بۆ هەموو پێشمەرگەکانو خەڵکی خۆڕاگری نەغەدە ناوێکی ئاشناو لە سەر زارو زمانان بوو، لە هەر جێگایەک هێرشی کردبایە سەر دوژمن تێکی دەشکاندو ڕاوی دەنا. عومەر قەیتەران زۆرجار دەیگوت "دەبێ خۆمان ئامادە بکەینو بتوانین بەربەرەکانی بکەینو نەهێڵین ئێستا کە لە مەیدانی ڕووبەروو لەگەڵ دوژمنێکی درەندە داین نەتوانێ زەبرمان لێ بدا، پیلانەکانی پووچەڵ بکەینەوە، ئەگەر هەرکات دەرفەتیشی هێنا بە حەولی خۆمان ڕێگا نەدەین زەربەمان لێ بدا بۆیە هەمیشە بە وشیاری و زیرەکی هەڵسوکەوت بکەین."

ڕۆژی ٣١ی خەرمانانی ساڵی ١٣٦٤ی هەتاوی هێزەکانی ڕیژیم هێرشیان کردە سەر گوندی گەرگولی نەغەدە ڕۆڵەکانی دێموکرات بەرپرچی دوژمنیان دایەوە پاش چەندین سەعات شەڕ زەبرێکی باشیان لە دوژمن وەشاند بەڵام بەداخەوە لەو شەڕەدا عومەر قەیتەرانی قارەمان خوێنی تێکەڵ بە خوێنی ٨ قارەمانی دیکە بە ناوکانی: سەلاح خاکی، ڕەحمان شێخاڵی، محەممەد ساوجبلاغی، سەید عەلی تەریتە، قەرەنی ڕەسوڵی، ڕەسوڵ عەرەب، محەممەد ڕەسوڵپوورو برایم مەحموودی بوو چوونە ڕێزی کاروانی شەهیدانی کوردستان.

- ٢٢ی سێپتەمبەری ١٩٨٥ی زایینی = ٣١ی خەرمانانی ١٣٦٤ی هەتاوی؛

شەهید بوونی عومەر قەیتەران فەرماندەری هێزی ئەفشین، لەگەڵ ٨ قارەمانی دیکە، شەڕ لەگەڵ هێزەکانی کۆماری ئیسلامی لە گوندی گەرگولی نەغەدە.

شەهید خەلیل زەرع(خەلەبان) فەرماندەری هێزی دالاهۆ

١٣٦٤ - ١٣٣٥

ئەوە نزیک بە ٣ چارەگە سەدەیە حیزبی دێموکراتی کوردستان خەباتی بێوچان بۆ گەیشتن بە ئازادی دردێژە دەدا، بە نێو گەردەلوول و گێژەڵوکەو تۆفانەکانی نێو مەیدانی خەباتو تێکۆشاندا کاروانی خەباتی ئەم گەلە چەوساوەیە بۆ پێشەوە دەبا، لەهەر بستە ڕێگایەکی ئەم ڕێبازەدا، لەهەر سەر پێچێکی ئەم ڕێگایەدا، لەهەر جێگایەکی ئەم مەیدانی خەباتەدا، خوێنی یەکێک لە تێکۆشەرانی حیزبی دێموکرات ڕژاوەو ڕێبازی خەباتی حیزبو گەل تونترو ڕەنگینتر کردوە. کاروان کوژەکانی سەر ڕێگا لەبەر ڕووناکایی ئەو خوینانەدا ناسراونەتەوە کە حیزبەکەمان لەبەری ڕۆیشتوە. دوژمنانی گەلو نۆکەرانی کۆنەپەرستیو ناحەزانی حیزب بە بەهای ئەو خوێنانە بەربەرەکانیان لەگەڵ کراوە کە لە پەیکەرەی حیزب تکاون. ئالای ئەو خەباتە لە ئاکامی ئەو خوێنەدا سوور بووە کە لە بەر ڕۆڵەکانی حیزبو گەل ڕۆیوەو ئاسۆی سووری ئازادی نەخشاندوە. زیاتر لە ٧٠ ساڵە حیزبەکەمان بە هەورازو نشێوی ڕێگای خەباتدا دێو ئەوەتا بێ پەروا بەرەو سەرکەوتن دەڕواتە پێش، بەڵام کێ هەیە نەزانێ کە لە ماوەی زیاتر لەو ٧ دەیەدا حیزبەکەمان باشترین ڕۆڵەکانی خۆی تەنانەت ڕێبەرانی بەخت کردوەو بە خوێنی ئەوان ئاشی شۆڕشو خەباتی گێڕاوە. شەهیدانی ڕێگای ئازادی هێندە زۆرن کە هەر لاپەڕەیەکی مێژووی ئەو ٧٠ ساڵەی حیزبو نەتەوەکەمان بە خوێن نووسراوەتەوە.

چیا و پێدەشتەکانی نیشتمانی ئێمە کوردستانی قارەمان بەخوێنی شەهیدە سەربەرزەکانی رەنگین بووە. دارو دەوەنی ئەم نیشتمانە بە خوێنی گیانبازانو فیداکارانی رێگەی رزگاری و سەربەرزی پاراو کراوە بەشیکیان ئەو شۆڕشگێرانە بوون کە فەرماندەهی ئەو بەربەرەکانیانەیان لەبەرامبەر رێژیمی کۆماری ئیسلامیدا کردو زۆر خۆڕاگرانە کۆڵیان نەداو تا دوا هەناسەی ژیان راوەستاونو سەرئەنجام گیانی خۆیان پێش هاوسەنگەرانیان خست، یەک لەو فەرماندانە، یەک لەو شانازی خولقێنەرانە، یەکێک لەوانە کە زۆر رۆژی پڕشنگداری بەرگریی هێزی پێشمەرگە لە ناوچەکانی کوردستان دروست کرد، ئاورێک لە ژیانی دەدەینەوە، فەرماندەی قارەمان شەهید خەلیل خەلەبان دەدەینەوە.

خەلیل زەرع ناسراو بە خەلیل خەلەبان لەساڵی ١٣٣٥ی هەتاوی لە بنەماڵەیەکی نیشتمان پەروەری شاری کرماشان چاوی کردەوە، لە دایکبوونی خەلیل بنەماڵەیەکی کوردی هەژاری گەشاندەوەو بزەی خستە سەر لێوان. لەتەمەنی شەش ساڵیدا رەوانەی قوتابخانە کراو زۆر زیرەکانە تا وەرگرتنی دیپلۆمی لە شاری کرماشان تەواو کرد، دوای تێپەڕکردنی ئەو دەورانە دەچێتە نیروی هەوایی ئەرتەشی شاو، دەورەی ئاموزشی لە هێزی هەوایی دەبینێو یەکێک لەو کەسە سەرکەوتووکان دەبێ، هەر بۆیە لە لایەن ئەرتەشی شاهنشاهی بۆ دیتنی دەورەی عالی رەوانەی ئەمریکا دەکرێو دوای تەواو کردنی دەورەکە بە سەرکەوتووی گەڕاوە ئێران.

دوای سەرکەوتنی شۆڕشی گەلانی ئێران هێزشی هێزەکانی کۆماری ئیسلامی بۆ سەر کوردستان، لە لایەن دەزگاکانی رێژیمی تازە بە دەسەڵات گەیشتوو وادار دەکرێ کە بە مەئموورییەتی بۆمبارانی خەڵکی کوردستان بە ئەستۆی خۆی بگرێ، بەڵام خەلیل خەلەبان زۆر ئازایانە دەوەستێتەوەو بڕیار دەدا خزمەت بەو رێژیمە نەکاو بەرەو ئوروپا خۆی دەرباز دەکا. پاش ماوەیەک لەگەڵ شەهید دوکتور قاسملوو پێوەندی دەگرێو هەر لەو کاتە رێبەری شەهید داوای لێدەکا خزمەت بە نەتەوەکەی خۆی بکاو لە ریزی تێکۆشەرانی دێموکراتدا خەبات دژی زۆرداری بکا. خەلیل خەلەبان داواکەی قەبوول کردو لەرێگای تورکیەوە بەرەو کوردستان گەڕایەوەو لەریزی تێکۆشەرانی دێموکرات لە ورمێ دەستی بە کار کرد، دەست بە کاربوونی خەلیل خەلەبان لەراستیدا نیشانەی ئەوەیە کە بیروباوەڕێکی قووڵی بە خەباتی نەتەوەکەی هەبوو چونکی دەیتوانی ژیانێکی خۆشی ئوروپای هەڵبژێرێو خۆی دوور لە هەموو ناخۆشییەکو شەڕو هەڵای کوردستان دوور رابگرێ، بەڵام ئیمان بە خەباتو تێکۆشان وای لێکرد کە تا کاتی شەهید بوونی ساتێک نەوەستا.

خەلیل خەلەبان پاش ماوەیەک پێشمەرگایەتی لە ناوچەی ورمێ داوای لە رێبەری شەهید دوکتور قاسملوو دەکا کە ئەرکی زیاتری پێ بسپێردرێ، هەربۆیە لە سەرەتایی ساڵی ١٣٦٢ وەک فەرماندەری هێزی بەیان دیاری دەکرێو لەو ناوچەیە زۆر عەمەلیاتی قارەمانانە لەو ناوچەیە وەک باغیئەحمەدی، کورەخانەکانی ساروقامیش، نێوشاری بۆکان، ئەربەنووسو

چەندین عەمەلیاتی گەورەی دیکەی فەرماندەهی کرد کە ئێستاش خەڵکی ئەو ناوچەیە لە بیرو زەینیاندا ماوەتەوە.

خەڵیل خەلەبان هەتا رۆژی شەهیدبوونی کە هەموو خەڵکی بۆکانو ناوچەی کرماشان دەیناسن بە چ دڵسۆزییەکەوە هەر بەردەوام درێژەی بە خەبات دەدا. دیارە فەرماندەی وەک خەلیل خەلەبان لەو هەلومەرجەدا بۆ خۆی کۆڵەکەیەکەو بنچو بناوانەو ریشەکانی حیزب بەتایبەتی لە ناوچەی کرماشانو هێزی دالاهۆ بوو کە دای کوتاوە لە کۆمەڵی کوردەواریدا قایمو موحکەم هەمیشە درێژەی دا. بە بێ لەخۆبایی بوون دەتوانین بڵێین خەڵکی کوردستانیش باش دەزانن نەک هەر ژیانی خۆشی بە جێهیشت بەڵکو تەواوی ژیانی بۆ رزگاری نەتەوەکەیو حیزبەکەی دانا.

پاشان کە هێزی دالاهۆ لە لایەن حیزبی دێموکراتەوە دروست دەکرێ خەلیل خەلەبان وەک فەرماندەری ئەو هێزە دیاری دەکرێ، لە ماوەیەکی کورتدا نیشانیدا کە بە لێهاتوویی و فیداکاریی چەندین عەمەلیاتی گەورەی لەو ناوچەیە بەرێوە برد کە ناوچەکانی گۆران، قەڵخانی، تفەنگچی شاهیدی بۆ ئازایەتی ئەو قارەمانە بوون.

رێژیمی کۆماری ئیسلامی هەر لە سەرەتاوە هەوڵی زۆریدا بۆ تێرۆر کردنی فەرماندەی قارەمانی حیزبەکەمان، بەڵام بەداخەوە بە هۆی خۆفرۆشێکەوە لە کاتێکدا کە لە بەرێوەبردنی مەئموورییەتی حیزبی لەناو شاری کرماشان دەگەڕێتەوە لە نزیک "کوزران" دەکەوێتە داوەو بە دیل دەگیرێو رەوانەی سیاچاڵەکانی رێژیمی ئاخوندی کرا. خەلیل خەلەبان لە زیندانیدا کەوتە بەر ئازارو ئەشکەنجەیەکی زۆر، بەڵام لێوی لە ئاستی نەهێنییەکان هەڵنەپچڕی، نەیان توانی ئیرادی پوڵاینی تێک بشکێنن، دڵی خۆی کردە گۆڕستانی نهێنییەکانی حیزب، بۆیە جەلادانی کۆماری ئیسلامی بڕیاریاندا گوللە بارانی بکەن. بە داخەوە رۆژی ٢ی سەرماوەزی سالی ١٣٦٤ی هەتاوی لە زیندانی دیزێل ئابادی کرماشان گوللە بارانی دەکەنو گیانی خۆی پێشکەش بە نەتەوەکەی کرد.

- ٢٣ی نۆڤەمبەری ١٩٨٥ی زایینی = ٢ی سەرماوەزی ١٣٦٤ی هەتاوی؛

گوللە باران کردنی شەهید خەلیل زەرع(خەلەبان) فەرماندەری هێزی دالاهۆ، لە لایەن کۆماری ئیسلامیی ئێران لە شاری کرمانشان. مەئموورییەتی حیزبی لە نزیک "کوزران" دەکەوێتە داوەو بە دیل دەگیرێو لە زیندانی دیزێل ئابادی کرماشان.

شەهید عەباس ئەکرەمی فەرماندەری پێشمەرگەکانی ناوچەی هەوشار

١٣٦٤ - ١٣٣٩

ناوچەی هەوشار یەکێک لە سەنگەرە گرینگەکانی خەباتی رزگاریخوازانەی نەتەوەی کوردە، خەڵکی خەباتگێڕو دێموکرات پەروەری ئەو ناوچەیە هەمیشە بەدڵەوە لایەنگری حیزبەکەیان، حیزبی دێموکراتی کوردستان بووەو باشترینو بەوەفاترین رۆڵەکانی خۆیان، ڕەوانەی ریزەکانی هێزی پێشمەرگەی کوردستان کردوە.

دوژمنی کۆنەپەرەستو داخ لەدڵ زۆری هەوڵ داوە خەڵکی ئەو ناوچەیە لە حیزبی دێموکراتو جوواڵانەوە دابڕێ، بەڵام سەرکەوتوو نەبوو لەو ڕێگایەش داماو هاتۆتە دەر. ڕۆڵە قارەمانەکانی هەوشار لە ریزی پێشمەرگەکانی حیزبی دیموکراتدا قارەمانەتیو ئازایەتیی کەم وێنەیان نواندوە کە هەتا هەتایە لە مێژووی خەباتو بەربەرەکانیی گەلەکەماندا جێگایەکی تایبەتی هەیە. عەباس ئەکرەمی یەکێک لە خەباتکارانی ناوچەی هەوشار کە بە سەخاوەتەوە گیانی بەخشی بۆ ئەوەی ڕێگای رزگاریی نەتەوەکەی نزیک بکاتەوە.

عەباسی ئەکرەمی ساڵی ١٣٣٩ لە داوێنی بنەماڵەیەکی زەحمەتکێشی ئاوایی "داشبڵاغی" ناوچەی هەوشار لەدایک بوو. هەر لەمنداڵییەوە لەگەڵ زەحمەت و کوێرەوەریی ئاشنا بوو. بە هۆی دەستکورتی لەلایەکو نەبوونی قوتابخانە لە

ئاوایی‌یەکەیان لەلایەکی دیکەوە، نەیتوانی دەرس بخوێنێ‌و بەمجۆرە لە نیعمەتی خوێندن بێبەش بوو. بۆیە هەر لە منداڵییەوە لەشی شلکی دایە بەر کارو کاسبی‌و لە موچەو مەزراو دەشتو بەندەنەکان دەستی بە کار کرد. تازە پێی نابوە تەمەنی ١٢ ساڵان کە باوکی خۆشەویستی کۆچی دوای کردو غەمێکی گەورە کەوتە سەر شانی.

عەباس کە بەرە بەرە گەورە دەبوو بۆ کارکردن رووی لە شارەکانی دیکەی ئێران کرد. لەوێ بوو کە بۆی دەرکەوت نەتەوەی کورد لە مافو ئازادییەکانی بێبەش کراوە. پاییزی ساڵی ١٣٥٨ وەک سەرباز رەوانەی پادگانی ئەردەبێڵ کرا. لەو سەردەمەدا بوو عەباس زۆر بە باشی نێوەرۆکی رێژیمی تازە بە دەسەلات گەیشتووی ناسی‌و بۆی دەرکەوت کە هیچ جیاوازییەکی لەگەڵ رێژیم پێشوو نییە. هەر بۆیە پاش ٣ مانگ زیاتر لەگەڵ ٤٠ کەس لە سەربازە کوردەکان رایان کردو خۆی گەیاندە ئاوایی خۆیان.

لەو سەرو بەندەدا تێکۆشانی ئاشکرای حیزبی دێموکراتی کوردستان هەموو کوردستانی داگرتبوو. عەباس بە ناسینێک کە لەسەر رابردووی حیزبی دێموکرات هەیبوو پێوەندیی بە ریزەکانی حیزبەوە گرتو لە رەشەممەی ساڵی ١٣٥٨ راستەوخۆ چۆتە ریزی تێکۆشەرانی حیزبەوەو بەرگی پیرۆزی پێشمەرگایەتی پۆشی. وەک پێشمەرگەی نموونە وێڕای هاوسەنگەرانی هەمیشە لە سەنگەری پێشەوەدا بوو. بەرەبەرە لە شەڕەکاندا خۆی نیشاندا، ئازاو بە جەرگو بەنەزم و بە دیسیپلین بوو. هەر بۆیە ساڵی ١٣٦٠ بە فەرماندەری پەل دیاری کرا.

عەباس ئەکرەمی خاوەنی دوو تایبەتمەندیی بەرچاو بوو هەم زۆر بە وردە بوو، هەم زۆر بە دیسیپلینو ئینزبات، هەر بۆیەش جێگای متمانەی هاوسەنگەرانی بوو.

ساڵی ١٣٦٢ کاتێک دەستەیەک لە پێشمەرگەکانی هێزی هەوشار بۆ مەئموورییەت بەرەو ناوچەی سەردەشت و پیرانشار وەڕێ کەوتن عەباس یەکێک لەو پێشمەرگە قارەمانانە بوو کە رۆڵی بەرچاوی لەو مەئموورییەتەدا گێڕاو تەنانەت لەو مەئموورییەتەدا بۆ سێیەمین جار بریندار بوو. بەڵام ئەو جارەش دوای ساڕێژبوونەوەی برینەکانی گەڕایەوە سەنگەری خەباتو بەربەرەکانی.

لێهاتوویی عەباس بوو بە هۆی ئەوە کە وەک فەرماندەری لکی ٣ی شەهیدانی هەوشار دیاری بکرێ. بە هۆی نەترسی‌و ئازایەتی‌و لێوەشاوەیی لەو بەرپرسایەتییەش سەرکەوتوو هاتەدەر. تێدەکۆشا نەزمو ئینزباتی شۆڕشگێڕانە لە نێو پێشمەرگەکاندا جێگیر بکا. ناوبراو لەو ئەرکەدا ئەوپەڕی دڵسۆزی‌و لێوەشاوەیی لە خۆی نیشاندا. عەباس بە تەواوی گوڵی

کردبـوو، ببـوو بە خۆشەویسـتی هاوسـەنگەرانی. ئەو لە هەمانکاتـدا توانیبـووی پێوەنـدییەکی نزیـک‌و قـووڵ لەگەڵ پێشمەرگەکان‌و خەڵکی ناوچەدا دروست بکا.

بەمجۆرە عەباس بوو بە سیمایەکی تێکۆشەر پوختەو بە ئەزموونی نێو تەشکیلاتی حیزبی دێموکراتی کوردستان. هەر بۆیە بەهاری ساڵی ١٣٦٤ لە لایەن تەشکیلاتی حیزبەوە بە فەرماندەری پێشمەرگەکانی ناوچەی هەوشار دیـاری کرا. بە وەئەستۆ گرتنی ئەو بەرپرسایەتییە شایی لە دڵ دەگەڕاو بە دەیان عەمەلیاتی لەناوچە جۆراوجۆرەکانی کوردستان بەڕێوە برد.

شەڕەکانی تیکاب، ناوچەی هەوشار، نێو شاری تیکـاب، نێـو شـاری سـاینقەڵا، جـادەی سـەقز- دیوانـدەرە، گرتنـی پێگەکـانی ئـاوبـارە، قەرەداخ، شـەڕی ئەسـکەندەری میـانە، چەک کردنـی جاشـەکانی ئـینچەو شـەڕەکانی نـاوچەی سەرشـیوو تیلەکـۆ و خورخـورەو فەیزوواڵابەگـی‌و دەیـان عەمەلیـاتی گەورەو بچـوکی دیکە بەشی هەرە زۆریـان بە فەرماندەیی عەبـاس ئەکرەمی ئەنجام دران.

عەبـاس جیـا لەوە کە فەرماندەیەکی شایستە بـوو، هەمیشـە وەک کـادرێکی لێهـاتوو سیاسـەتەکانی حیزبـی بـۆ خەڵـک شیی دەکـردەوە. لەنێـو خەڵـکدا خۆشەویسـت بـوو پێوەنـدییەکی قـووڵی لەگەڵ خەڵکـی نـاوچەدا بـوو. لە بەرانـبەر دوژمنـانی نەتەوەکەی‌دا قـورس‌و قـایم راوەستـابوو، بـۆ سـاتێکیش لە سـزاگەیاندنی خۆفرۆشـان‌و بەکرێگیـراوان کەمتەرخەمـی نەدەکـرد. دوژمن باشی دەزانی عەباس ئەکرەمی چەندە دڵسۆزی جووڵانەوەو حیزبەکەیەتی بۆیە لە هەوڵی لەنێو بردنی دابوو.

پـاییزی سـاڵی ١٣٦٤ فەرمانـدە عەبـاس دوای ئەنجامـدانی چەنـد عەمەلیـاتی قـارەمانـانەو وەشـاندنی زەبـری گـورچکبڕ لە هێزەکانی ڕێژیم لە ناوچەکانی خواروی کوردستان، لەگەڵ دەستەیەک لە پێشمەرگەکان بەرەو ناوچەی هەوشار گەڕانەوە.

هێزەکانی کۆماری ئیسلامی ڕۆژی ٢٢ی بەفرانباری ١٣٦٤ هێرشیان کـردە سـەر ئـاوایی" تورکـان بـاڵاغ " ئەو شوێنەی فەرمانـدە عەبـاس‌و هاوڕێیانی لێ مابوونەوە. فەرماندەری قـارەمان ئەمجارەش وەک هەمیشە پێشمەرگەکان سازمان دا. لە نێـو ئـاوایی‌دا شـەڕێکی تونـد دەستی پێکـرد. هێـزی سـەرکوتکەری کۆمـاری ئیسـلامی کە وەی هـاتنە پێشـەوەی نەبـوو، ئـاوایی وەبەر تـۆپ خومپـارە دا. هەر بۆیە عەبـاس لە بەر پـاراستنی گیـانی خەڵـک بڕیـارێ چـوونەدەر لە ئـاوایی داو بەرەو بەرزایـی "ئەورەزاق" هەڵدەکشـان. ئەوە لە حاڵێـکدا بـوو کە پێشـتر هێـزی کۆنەپەرسـتی چیـای ئەورەزاقـی گرتبـوو. بـۆیە شـەڕێکی قـورس‌و نابەرامبەر لەو بەرزاییە دەستی پێکرد.

لەو شەڕە خوێناوییەدا بەداخەوە عەباس ئەکڕەمی کەوتە بەر گوللەی داگیرکەرانو دڵی پڕ لە هیواو تاسەی لە لێدان کەوتو ماڵئاوایی لە خەڵکی بەئەمەگی ناوچەی هەوشارو حیزبە خۆشەویستەکەی کردو درێژەی ڕێگای پڕ کەندولەندی خەباتی بە هاوسەنگەرانی سپارد. لە یادو بیرەوەریی شەهیدبوونی هاوڕێ عەباسی ئەکڕەمیدا جوانترین سڵاوی وەفاو خەباتو خۆڕاگری دەنێرین بۆ گیانی پاکیو، هەموو شەهیدانی ڕێگای ڕزگاریی نەتەوەکەمان.

- ١٢ی جانێوێری ١٩٨٦ی زایینی = ٢٢ی بەفرانباری ١٣٦٤ی هەتاوی؛

شەهید بوونی عەباس ئەکرەمی فەرماندەری پێشمەرگەکانی ناوچەی هەوشار، بەهۆی شەڕ لەگەڵ هێزەکانی کۆماری ئیسلامی لە چیای ئەورەزاق – هاوشار

شەهید برایم ئەحمەدی فەرماندەری هێزی زرێبار

١٣٣٩ - ١٣٦٥

ئەو خوێنانەی بۆ رزگاری ئاوو خاکو وڵات رژاونو دەرژێن، مێژوو نیشانی داوە لە بەجەرگترینو ئەمەگناسترین رۆڵەکانی ئەوە نەتەوەیە دەرژێ، ئەو شۆڕشگێڕانە بۆ ساتێک هەدایان نەداو بەردەوام دژی داگیرکەران خەباتیان کرد.

ناوچەی مەریوان بە درێژایی شەڕی داسەپاوی رێژیمی کۆماری ئیسلامی بەسەر کورددا، وێڕای ناوچەکانی دیکەی کوردستان، بەشداریی لەخەباتی حەقخوازانەی کورددا کردوەو، باشترینو بە تواناترین شێرەکوڕانی خۆی پێشکەش بە بارەگای ئازادیو سەربەستی کورد کردوە. لەو مەڵبەندە جوانە زۆر رۆڵەی قارەمان گیانی خۆیان بۆ نەتەوەکەیان داناوو خۆیان کردە کۆچی قوربانیو لە ئاسۆی هەرمانی کوردستاندا ئاڵای سەربەرزییان شەکاندەوە، یەکێک لەئاڵا هەڵگرانو پێشەنگانی ئەو قەتارە کوڕی قارەمانی چەمشاری سنە برایم ئەحمەدیە، کە لەبەرنامەی فەرماندەرانی شەهید یادی دەکەینەوە.

برایم ئەحمەدی مێژووی لەدایکبوونی، باسی ساڵی ١٣٣٩ لە ئامێزی ئاوێرو ئارێز لە گوندی "ئارەنان" دەکا، برایم لەو گوندە خنجیلانەیە چاوی بەدنیای روون کردەوە. بەرەبەرە کە قۆناغی منداڵی تێپەڕاند رەوانەی قوتابخانە کراو پۆڵەکانی سەرەتایی و ناوەندی بە باشی بڕی. لەسەروبەندی خوێندنادانەکانی گەلانی ئێران پۆلەکانی دواناوەندی دەخوێند کە ئەویش وەک لاوانی دیکەی کوردستان لەریزی خوێندەران دابوو. برایم هەر لە سەرەتای قۆناغی لاویەتیدا وەک کەسێکی

تێگەیشتوو بە هەستو ئازادیخواز بیری دەکردەوەو لە گەڵ ئێش‌و ئازارەکانی نەتەوەکەی دەژیا.

کاتێک دەسکەوتەکانی شۆڕشی گەلانی ئێران‌و بەتایبەتی خەڵکی کوردستان کەوتە بەر پەلامـاری هێزی تـازە بەدەسـەڵات گەیشتووی کۆماری ئیسلامی، برایم ئەحمەدی بوو بە پێشمەرگەو لە سـازمانی چریکی فیدایی‌دا دەستی بە تێکۆشـانی سیاسی خۆی کرد.

لە شەڕی نەورۆزی سـاڵی ١٣٥٩ وەک کوڕە کوردێکی باش دیفاعی لێبڕاوانەی لەخەڵکی قارەمانی ئەو شارە کـرد. پـاش چەنـد سـاڵ لەگەڵ چەنـد هـاوڕێی هـاتە ریـزی تێکۆشـەرانی دێمـوکراتەوەو لە هێـزی شـەهیدانی زرێبـاری مەریـوان ئەرکـی پێشمەرگایەتی دەست پێکرد. بە هەڵسـووڕانی بەردوامو بەڕێوەبردنی ئەرکەکـانی سـرنجی فەرماندەران‌و بەرپرسـانی بـۆ لای خۆی راکێشا، ئـازایەتی‌و فیداکاری بـرایم بـوو بە هـۆی ئەوە لە پـایيزی سـاڵی ١٣٦٣ وەک فەرماندەری عەمەلیـاتو جێگری هێـزی زرێبـاری مەریـوان دیـاری بکرێ. نـاوبراو لەو مەسئوولییەتەدا وێـڕای هاوسـەنگەرانی لەو هێـزە لەمەڵبەنـدی مەریـوان دەرسێکی باشیان بە هێـزی سـەرکوتکەری کۆمـاری ئیسلامی‌داو هەر رۆژێ لە شـوێنێک شـانازی بـۆ گەلەکەی تۆمـار دەکـرد بە چەشنێک کە دوای ماوەیەک ببوو بە فەرماندەیەکی قارەمـان‌و لێهـاتوو، بـۆیە لەسـاڵی ١٣٦٤ وەک فەرماندەری هێـزی زرێبـار دیـاری کـرا. نـاوبراو بە فەرماندەهی رێکوپێکو بەجێی تـوانی زۆر سـەرکەوتنی بەرچـاوی بەدەست هێنـا. بـرایم ئەحمەدی کـادرێکی تێگەیشـتوو، لێـزان، بە ئیمـان، بە وڕە، وەفـادار بە رێبـازی شـەهیدان‌و، فەرمانـدەرێکی کـارامەو بە بڕشـت بـوو. شۆڕشگێڕێکی لێبڕاو کە لە دژوارتـرین هەلومەرجەکان‌دا ئەرکی پـێ ئەسپێردراوی بەوپەڕی لێهـاتوویی‌و دڵسـۆزییەوە جێبەجـێ دەکرد. لەو ماوەیەی کە فەرماندەری هێزی زرێبـار بوو، هەموو تواناو مودیریـیەتی‌و لێزانی خۆی بۆ کاروبـاری نیزامیی وەکـار خسـتو ئـاڵوگۆڕێکی بـەرچاوی لـەوهێزەدا پێـک هێنـا. ئەو خۆشەویستی خەڵـک بـوو، جێـی متمـانەی ئەوینـدارانی ئـازادی‌و سەرجەم هاوسەنگەرانی بـوو. بە لێوەشـاوەیی هەمـوو پلەیەکـی پێشمەرگایەتی بـڕی. بـرایم لەکاتێکـدا بەرپرسـایەتی هێـزی زرێبـاری وەستۆ گـرت کە ئەو نـاوچەیەی ئەوکـاری تێـدا دەکرد کۆماری ئیسلامی بە هەمـوو شێوەیەک رۆژانە پەلامـاری دەدا. بـە پشت بەستن بە ئیرادەی هاوسەنگەرانی‌و لێوەشاوەیی خۆی لە بەرەکانی شەڕدا تەنگی بـە هێـزەکـانی رێـژیم هەڵچنیبوو. رۆژ نەبوو رۆڵە تێکۆشەرەکانی هێـزی زرێبـار بـە فەرماندەیی بـرایم ئەحمەدی زەبـری کاریگـەر لـە هێزەکـانی دوژمن نەوەشێنن. حەماسەکانی جادەی سنە – مەریوان، جادەی سنە کرماشان، حەسەناوە، تەوریوەر، ژاوەرۆو شامیان نموونەیەکی چووکەن کە لەدەفتەری بیرەوەری پێشمەرگەکانی ئەو مەڵبەندە بە فەرماندەهی برایم ئەحمەدی تۆمار کراوە.

لەبەهاری سـاڵی ١٣٦٥ی هەتـاوی لە سازماندەهی نـوێ‌دا کە لە هێـزی زاگـروس پێکهـات وەک فەرمانـدەری لـکو جێگری هێـز دیـاری کرا. لەو پۆستەش‌دا وەک فەرماندەرێکی کارامە، خاوەن ئەزموونو بە توانا ئەرکی پـێ ئەسپێردراوی جێبەجـێ

دەکرد. برایم نەک پێشمەرگەی ئازاو فەرماندەی بەتوانا بوو بەڵکوو کادرێکی لێهاتووی سیاسی لە نێو کۆمەڵانی خەڵک بوو هەمیشە سیاسەتەکانی حیزبی لەنێو خەڵکدا بڵاو دەکردەوە. تێکۆشەرێکی نێو ریزەکانی حیزبی دێموکرات، کەسێکی بەئیرادەو خاوەن هەڵوێستی شۆڕشگێڕانە بوو. لەگەڵ ئەوەدا کە زۆر عاتفی بوو، سیمایەکی جیدیو ئیرادەیەکی پۆڵایینی هەبوو. خەڵکی ناوچەکانی مەریوان، سنە، ژاوەرۆ لە نزیکەوە برایم ئەحمەدییان دەناسیوخۆشیان دەویست. بۆیە بۆ ناساندنی ئەو فیداکارە هەر ئەوەندە بەسە بڵێین، لەنێو کاری رۆژانەی بنکەو سەنگەرەوە دەستی پێکردو لە رووی تەشکیلاتییەوە متمانەی تەشکیلاتی وەدەست هێناو لە کۆتاییدا لەنێو دڵی خەڵکەکەیدا جێی خۆی کردەوە. بەداخەوە رۆژی ٥ی جۆزەردانی سالّی ١٣٦٥ لە شەڕێکی حەماسیدا لە "رزاو" کە دواین فیداکاری برایم ئەحمەدی بوو گیانی پێشکەش بە بارەگای ئازادی کردو بەخوێنی خۆی لاپەڕەکانی مێژووی نەتەوەکەی نووسییەوە.

- ٢٦ی مای ١٩٨٦ی زایینی = ٥ی جۆزەردانی ١٣٦٥ی هەتاوی؛

شەهید بوونی برایم ئەحمەدی فەرماندەری هێزی زرێبار لە شەڕێکی حەماسیدا لە "رزاو" کە دواین فیداکاری برایم ئەحمەدی بوو گیانی پێشکەش بە بارەگای ئازادی کردو بەخوێنی خۆی لاپەڕەکانی مێژووی نەتەوەکەی نووسییەوە.

شەهید سالار ئیبراهیمی جێگری فەرماندەری هێزی زاگرۆس

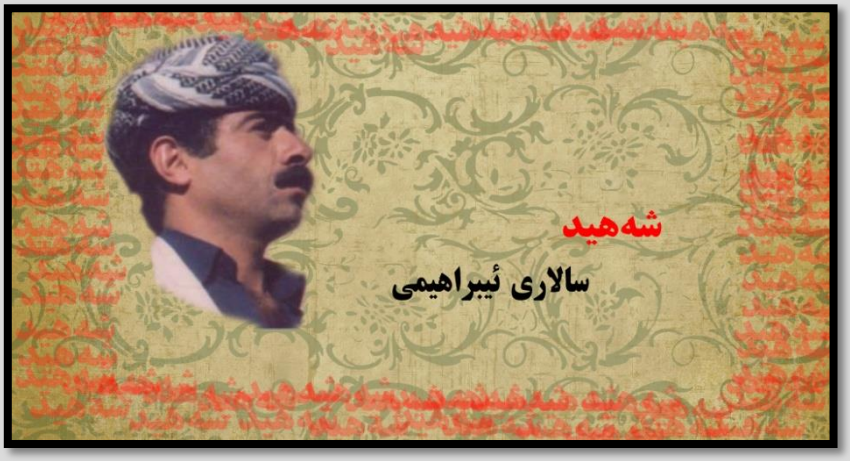

١٣٦٦ - ١٣٤٠

سروشتی ئەفسوناوی کوردستان بە ئاوو هەوای سازگارو دارو دەوەنو، چەمو چەمەنو، تاقگەو لوتکەو، بنارو زەمەندو، بژوێنو قۆپیو نزارو، لاپاڵو کانیاوی بەر تریفەی مانگەشەو، کە وەک بووکی خەیاڵ خۆی دەنوێنێ، مەلو پەلەوەرو باڵندەی خۆش ئاواز لە شەقەی باڵ دەدەنو بەستەو گۆرانی دەچڕن، سروە تارای سروشت رادەژێنێو گواڕەی گوێی داربەروەکان بە ناز دەلەرێنەوە، شەماڵ شلکە گیای خاوی کوێستانی بەلا دادەخاو کەرۆشکە راوی پێ دەکا، فرمێسکی چاوی ئاسمان بەسەر پەلکی شا گوڵانەدا دێتە خوارێو بولبولی هەزار دەستان شێتو شەیدا دەکاو دڵان دەرفێنێو هەستان دەبزوێنێ، گشت بۆ ئەوەیە کە مرۆڤ بە ئازادی تێبدا بژیو بۆ ژیان کەڵکی لێ وەرگرێ.

بەڵام بەداخەوە ئەو دیمەنە هەست بزوێنەو ئەو سروشتە رەنگینە، بە هۆی سیاسەتی دژی ئازادیو کۆنە پەرەستانەی کوردکوژان، بۆ گەلی کورد کراوەتە بەندیخانەیەکی سەر داپۆشراو. بە مەبەستی خنکاندنی هەر جۆرە دەنگێکی ئازادی خوازانە لە گەروداو سەرکوت کردنی هەرشێوە بزووتنەوەیەکی ئازادیخوازی گەمارۆ دراوەو ئەم نیشتمانە رەنگینە کەوتۆتە بەر تەوژمی گڕو دووکەڵی باروتو سیمای جوانو رەنگینی ژاکاوە.

هەر بۆیە گەلی کوردیش بە درێژایی تەمەنی بۆ رزگارکردنی زێدو ژینگەی ئاڵای خەباتی لەسەر شەپۆلی دەستان شەکاوە

راگرتووە بە ئاشکراو نهێنی بۆ تاوێک رانەوەستاوەو هەنگاوی پێشڵ نەبوە.

لە رۆژهەڵاتی کوردستانیش ئەو خەباتە سەختو خوێناوییە، بە رێبەرایەتی حیزبی دێموکراتی کوردستان دەیان ساڵە هەر درێژەی هەیەو گەلێک شۆڕەسواری ناودارو رۆڵەی فیداکاری کردۆتە قۆچی قوربانیو بۆدابین کردنی ویستو داخوازە رەواکانی گەلەکەی زۆر هەورازو نشیوی بڕیون.

سەر هەڵدەبڕم بەرەو ئاسمانی پڕ لە ئەستێرەی کاروانی شەهیدانی کوردستان، یادی رۆڵەی نیشتمان، یادی تێکۆشەری خاوەن بڕواو ئیمان، یادی رۆڵەی بەوەجو شایستەی حیزب، سالار، ئەو سالارەی بەراستی سالار بوو، دەکەینەوە.

سالار ئیبراهیمی ساڵی ١٣٤٠ی هەتاوی لەئاوایی "گۆمەتە"ی ناوچەی بێڵەواری شاری کامیاران لەباوەشی بنەماڵەیەکی جووتیاردا چاوی بە دنیای پڕلە زوڵمو نابەرانبەری هەڵێنا. لە ٧ ساڵی رەوانەی قوتابخانە کراو توانی تا پۆلی ٥ی سەرەتایی دەرس بخوێنێ. پاشان بە هۆی وەزعی نالەباری ئەو کاتی بنەماڵەکەی نەیتوانی درێژە بە خوێندن بدا، بۆیە قۆڵی لەکار هەڵماڵیو توانی کەلێنێک لە گیروگرفتی مادیی بنەماڵەکەی پڕ بکاتەوە. کاتێک کە گەورەتر بوو رووی کردە شارەکانی دیکەی ئێرانو تا ساڵی ١٣٥٧ بە تەمای دابینکردنی بژێوی بنەماڵەکەی رووی لە زۆریەک لە شارەکانی ئێران کرد. لەو ماوەیەدا ئاستی بیر کردنەوەی بەربڵاوتر بوو، زیاتر هەستی بە بێبەشیو چەوسانەوەی نەتەوەی کورد دەکرد. کارکردن لەشارەکانی دیکە هەستی نەتەوەییو رقی چینایەتی ئەویان بەهێزتر دەکرد، بۆیە وەک لاوێک دڵی پڕ بوو لە رقو تووڕەیی زیاتر دەرهەق بە رێژیمی دەسەڵاتداری ئەو کاتی پاشایەتی.

لە سەروبەندی خۆپێشاندانەکانی ساڵی ١٣٥٧ی هەتاویدا گەڕایەوە شاری کامیارانو پاش سەرکەوتنی شۆرشو ئاشکرا بوونی تێکۆشانی سیاسی حیزبی دێموکراتی کوردستان لەناوچەی کامیاران، بە سەدان کەس لە لاوەکانی ئەو شارە رووبان کردە ریزەکانی حیزبی دێموکرات، سالار ئیبراهیمی یەکێک لەو لاوانە بوو کە وەک لایەنگری حیزب لە تەشکیلاتی حیزبدا سازمان درا.

بەدەست پێکردنی هێرشی هێزەکانی کۆماری ئیسلامیی بۆ سەر کوردستان کە یەکەمین جار شاری کامیاران لەزستانی ساڵی ١٣٥٨ی هەتاویدا کەوتە بەر هێرشی پەلاماری رێژیم، برایەکی قارەمانی سالار بەناوی سمایل ئیبراهیمی شەهید بوو. شەهید بوونی براکەی گڕوتینی خستە دڵو دەروونی سالاری لاوی تازە پێگەیشتوو، بۆیە بڕیاریدا ببێتە پێشمەرگەو رێگای برا شەهیدەکەی درێژە پێ بدا، بەمجۆرە چووە ریزی پێشمەرگە قارەمانەکانی حیزبو چەکی شەرفو شانازی کردە شان.

سالار لەماوەیەکی کورتدا لێهاتوویی‌و دڵسۆزی خۆی نیشانداو بە حەول‌و ماندووبوونی نیشانی‌دا کە ئازاو فیداکارو بە جەرگە. دەریخست کە باوەری حیزبیانەی قایم‌و قۆڵو پتەوە. بەمجۆرە زۆری نەکێشا فیداکاری‌و هەست بە بەرپرسایەتی کردنی سالار بووە بە وێردی سەر زمانی هاوسەنگەرانی. ئەو سەبارەت بە لێوشاوەیی لەکاری نیزامیی‌دا، ساڵی ١٣٥٩ وەک فەرماندەری پەڵ دیاری کرا، بەهاری ساڵی ١٣٦٠ کاتێک هێزی بێستوون پێکهات، سالار لەلایەن حیزبەوە وەک یەکێک لەفەرماندە لکەکانی ئەو هێزە دیاری کرا، ناوبراو ماوەی ٣ ساڵ وەک فەرماندەری لک ئەرکی بەجێگەیاند. لەماوەی ئەو سێ ساڵەدا دەیان شەڕی حەماسی لە ناوچەکانی کامیاران، کرماشان، رەوانسەر، بێلەوارو ژاوەرۆ، سووڕسووڕو لەیلاخ، چەمشاری سنە، دیواندەرەو مەریوان بەڕێوە برد.

سالار ئیبراهیمی لە بەهاری ساڵی ١٣٦٣ی هەتاوی وەک جێگری فەرماندەری هێزی بێستوون‌و مشاویری کومیتەی شارستانی کرماشان دیاری کرا، لە کونفرانسی پاییزی سالی١٣٦٤ بە ئەندامی کومیتەی شارستان‌و نوێنەری کونگرەی ٧ حیزب هەڵبژێردرا. بەهاری ساڵی١٣٦٥ی هەتاوی بەهۆی پێکهاتنی مەڵبەندی یەکی کوردستان، بەرپرسی نیزامیی ناوچەی کرماشان وەستۆ گرت، سەرئەنجام لەهاوینی هەمان ساڵدا ئەرکو بەرپرسایەتی فەرماندەری عەمەلیاتی هێزی زاگرۆسی پێ سپێردراو چەند مانگ دواتر بەهۆی لێوەشاوەیی بوو بە جێگری فەرماندەری هێزی زاگرۆس.

سالار بە حەق هەموو تواناو لیاقەتی خۆی لەخزمەت بە حیزبو خەڵکدا خستە کار. ناوبراو لە هەشت ساڵ پێشمەرگاتی‌دا دەیان عەمەلیاتی گەورەو چووکەی فەرماندەهی کرد، لەماوەی ژیانی پێشمەرگایەتی‌دا ٨ جار بریندار بوو، لەهاوینی ساڵی ١٣٦٠ چاوێکی لەدەست دا، بەڵام کۆڵی نەداو نەسرەوتو بۆ درێژەدانی خەبات زیاتر خۆی ماندوو دەکرد. سالار چەندین جار لەلایەن هێزی بێستوون‌و زاگرۆس‌و تەشکیلاتی حیزبەوە تەشویق کرا. ناوی سالار وەک قارەمانێکی ئازاو دێموکرات ببوو بە وێردی سەر زمانی کۆمەڵانی خەڵکی ناوچەکانی کامیاران‌و کرماشان‌و، ببووە نمونەی پێشمەرگەیەکی باش‌و ماموستایەکی پارتیزانی ناوچەکانی کامیاران‌و خواروی کوردستان.

ئەو خاوەنی خوو رەوشتی شۆڕشگێڕانە بوو، لە کورەی ژیانی سەختو دژوار داو، لەمەیدانی هەشت ساڵ شەڕو بەربەرەکانی‌دا قاڵ ببوو، خارابوو، چقڵی چاوی دوژمن بوو، ترس‌و دڵەخورپەی دەخستە ناو دڵی دوژمنەوە، ناوبراو ماندووبوون‌و ترس‌و مردنی نەدەناسی. خۆبەخشکردنی بۆ نەتەوەکەی بە لەدایکبوونێکی تازەی لەقەڵەم دەدا، ئەو فەرماندەرێکی کارامە، لێوەشاوە، لێهاتوو، لەکڵ دەرهاتوو بوو. هاوڕێکانی، خەڵک، چیاکان، ڕێگاکان، تفەنگەکان، هەموویان شاهیدی بۆ ئەوە دەدەن سالار پێشمەرگەیەکی هەڵکەوتووی حیزب بوو، خۆشەویستی ناو خەڵک بوو هاوڕێیانی بە نەزم‌و ئینزبات بار دەهێنا.

ئەو هەمیشە دەیگوت" مەیدانی خەبات باشترین قوتابخانەی ژیانی شۆڕشگێڕانە، ئازایەتی هەر ئەوە نیە کە لەبەرامبەر دوژمندا قایم راوەستی، نەبەزی، خۆڕاگریو پشوو درێژیو هەڵنەهاتن لە مەیدانی خەباتدا گەورەترین ئازایەتییە، چونکە سەرئەنجام سەرکەوتنی گشتی لەسەر ئەو بناغەیەوە دادەمەزرێ".

شەوی ٨ی پووشپەری ساڵی ١٣٦٦ی هەتاوی لەکاتێکدا پێشمەرگەکان لەعەمەلیاتی مووڵگەی "دەژن" بەرەو "چاوگەی ئاوێر" دەگەڕانەوە. لەسەر چاوگەی ئاوێر کەوتنە کەمینی هێزەکانی دوژمن. پاش شەڕێکی قارەمانانەی پێشمەرگەکانی کوردستان بە فەرماندەیی سالاری قارەمان کەمینی دژی گەلیان تێک شکاند، بە داخەوە دڵی پڕ لەهیواو تاسەی قارەمانی کورد سالار ئیبراهیمی کەوتە بەر دەسڕێژی گوللەی بەکرێگیراوانو لە لێدان کەوت.

تەنیا یەک رۆژ لە شەهید بوونی تێپەڕی بوو کە بۆ بەیانی قوتابییەکانی سالار ئیبراهیمی لەبەرزایی"کانی "کوچکچەرموو" و "مێرگەسار" بە یادی سالار لە شەڕێکی دە سەعاتەدا بە دەیان کەسیان لەهێزەکانی دوژمن کوشت.

بەمجۆرە سالار ئیبراهیمی فەرماندەو مامۆستای پارتیزانەکانی حیزب لە ناوچەکانی کرماشانو کامیارانو سنە شەهید بوو، بەڵام ناوی، ئازایەتی، وتەکانی، دەرسەکانی، بۆ هەمیشە بوونە مایەی گوڕو تین بەخشین بە کاروانی خەباتی حیزبو خەڵکی کورد لە رۆژهەڵاتی کوردستان.

- ٢٩ی جوولای ١٩٨٧ی زایینی = ٨ی پووشپەڕی ١٣٦٦ی هەتاوی؛

شەهید بوونی سالار ئیبراهیمی جێگری فەرماندەری هێزی زاگرۆس، لە گەرانەوە عەمەلیاتی مووڵگەی "دەژن" بەرەو "چاوگەی ئاوێر" لەسەر چاوگەی ئاوێر کەوتنە کەمینی هێزەکانی کۆماری ئیسلامی.

شەهید خدرخزری ناسراو بە خدرە سوور فەرماندەری هێزی پێشەوا

۱۳٦٦ - .....

ژیانی شەهید خدرە سوور هەر وەک فەرماندە شەهیدەکانی دیکە جیاواز نیە ئەویش لە مەیدانی کردەوەدا خۆی پێگەیاند نەک بەسانایی بەڵکوو بە زەحمەتو ماندوو بوون تا پێگەیشت. چونکی ئەو مامۆستایەکی قوتابخانە بوو لەوبوارەش هەر خزمەتی بەمنداڵانی گەلەکەی دەکرد بەڵام لەوە گرینگتر ئازادی نەتەوەکەی بەلاوە گرینگ بوو بۆیە ئامادە بوو هەموو شتێک وەلا نێ بۆ رزگاری گەلەبەشخوراوەکەی، هەر ئەوەش وای کرد کە لەناو خەڵکو حیزبەکەی یەکێک لە خۆشەویسترین فەرماندەکانی حیزب بێ.

خدرەسوور لەو شارەی ئاڵای کۆماری کوردستانی لێهەڵدرا واتە شاری مەهاباد، شاری پێشەوا قازی محەممەد چاوی بۆدونیای روون کردەوە، بەرەبەرە قۆناغی منداڵی تێپەڕاندو، تازە کتێبی بەدەستەوە گرت کە باوکی کۆچی دوایی کرد. سەرەڕای ئەو کۆستە کەوتە بنەماڵەکی، بەڵام رەوانەی قوتابخانە کرا. خدرە سوور بە هۆی دەستەنگی بنەماڵەکەی ناچار بوو لە دەورانی ناوەندیدا دەست بەکارو کاسبی بکا. ئەو کۆسپو لەمپەرانەی سەر رێگای ژیانی هیچکات لەخوێندن دوا نەکەوت. بەو حاڵەش توانی خوێندنی تا دیپلۆمی ئامادەی تەواو بکا. پاشان دوو ساڵی ئیجباری تەواو کرد دواتر وەک مامۆستا لە ناوچەی سەردەشت دەرسی بە منداڵە چاو گەشەکانی ئەو دەڤەرە دەکوتەوە.

ژیانی لادێیو ئاشنایی خدرە سوور بە ژیانی کوردەواریو زەحمەتکێشانی کوردستان، دیتنی زوڵمو زۆری دەسەڵاتدارانی پاشایەتی سەبارەت بەخەڵکی کوردستان بوو کە بیری ئازادیخوازیو نیشتمانپەروەری لەبیرو هۆشی ئەولاوە خوێن گەرمەدا چەکەرە بکاو بێزاری ناوبراو رۆژبەرۆژ لەو ڕێژیمە پەرەی ئەستاند.

تێکەڵ بوونی خدرە سوور لەگەڵ سیاسەتو چاندنی بیری ئازادی لەناخیدا بۆ ساڵی ١٣٥٧ی هەتاوی دەگەڕێتەوە لەو سەردەمەدا سێبەری زەبرو زەنگی ڕێژیمی پاشایەتیدا باڵی بەسەر وڵاتدا کێشابوو بەڵام خدرە سوور ترسی لە لەشدا نەبوو. بەوپێیە لەشۆڕشی سەراسەری گەلانی ئێران ساڵی١٣٥٧ی هەتاوی لە زۆربەی خۆپێشاندانەکانی شارەکانی بانە، مەهابادو سەردەشت بەشداری چالاکانەی کرد دوای سەرکەوتنی شۆڕشی گەلانی ئێران لەیەکێک لەڕێکخراوەکانی ئێرانی دەستی بەتێکۆشان کرد، پاشان پێوەندی بە حیزبی دێموکراتەوە گرتو خدرەسوور ڕەسمەن لەساڵی١٣٦٠ بوو بە پێشمەرگەی حیزبی دێموکراتی کوردستانو وەک پێشمەرگەیەکی سادە لە لکی ٣ی هێزی پێشەوا دەستی بە تێکۆشانی سیاسی کرد. بەمجۆرە قۆناغێکی نوێ لە ژیانی خدرە سوور دەستی پێکرد. هەر بەهۆی تێکۆشانو هەڵسووڕانی ناوبراو بوو کە لە ماوەیەکی کورتدا بوو بە خۆشەویستی هاوسەنگەرانی، وەک پێشمەرگەیەکی ڕوحسووکو ئازاو خاوەن بیروباوەڕو لەنێو هاوسەنگەرانیدا ناوبانگی دەرکرد. ناوبراو بڕوای خۆی بە ڕێبازی پیرۆزی حیزبەکەی هەر لە یەکەم چالاکی پێشمەرگانەی خۆی لە گەڵ هاوڕێیانی لە ناوچەی مەهاباد نیشانداد. بەشداری کردن لەچەند شەڕدا بەهۆی ئازایەتی، لێزانی، لێوەشاوەیی‌و دەستوبردی شارەزایی لەبواری نیزامیدا، بوو بەهۆی ئەوە کە خدرە سوور وەک سەردەستە لە هێزی پێشەوا دیاری بکرێ. خدرە سوور بەهۆی ئازایەتی‌و کار لێهاتوویی توانی پلەکانی پێشمەرگایەتی یەک لەدوای یەک تێپەڕ بکات، هەر ئەو ساڵە کرا بەسەر دەستە دواتر وەک جێگری لکی ٣و، پاشان ساڵی ١٣٦٢ وەک فەرماندەری ئەو لکە دیاری کراو ساڵی١٣٦٤ بوو بە جێگری فەرماندەری هێزی پێشەواو سەرئەنجام هەر ئەوساڵە وەک فەرماندەری هێزی شەهید پێشەوا دیاری کرا.

خدرە سوور لە فەرماندە بژاردەکانی حیزبی دێموکرات بوو ئەو ئەوەندە بەبیروباوەر بوو کە بە شەهید بوونی هاوڕێکانی‌و براکەی بەناوی رزگار توسقاڵێک وەری دانەبەزی‌و هەنگاوی پێ شل نەبوو.

خدرە سوور لە دژوارترین قۆناغی خەباتدا لەگەڵ پیشمەرگە ژیا، سەرکەوتووی ئەو لە فەرماندەی هێزی پێشەوادا ناوبانگی دەرکرد، ناوبانگی ناوبراو گەیشتە لوتکە، هێزەکانی ڕێژیم زۆریان هەوڵدا لە داوی بخەن یا غافڵ گیری بکەن بەڵام هەموو هەوڵەکانی لەگەڵ شکست ڕووبەڕوو بووە تەنانەت منداڵەکانی گیرانو ڕەوانەی بەندیخانە کران، لەزۆربەی شاخو دۆڵو چیاکانی ناوچەی موکریان بە فەرماندەری ئەو ڕۆڵە شۆڕشگێڕەی دێموکرات عەمەلیاتی قارەمانانە ئەنجام

دراوەو زەبری زۆر گاریگەر لەدوژمن وەشێنداوە.

خدرە سوور بەتەواوی خەڵکیو خاکی بوو رێزی لەخەڵک دەگرتو خۆشەویستی خەڵک بوو. ئەو فەرماندەهی دەیان شەڕی قارەمانانەی لە ناوچەی مەهاباد کرد، لە مودیریيەتی فەرماندەهی لەشەڕەکانداا رۆڵی باشی دەگێراو دەست بە سەرداگرتنی چەندین پایەگا، شەری ناو شاری مەهاباد، جادەی مەهاباد بۆکان، جادەی سەردەشت مەهاباد، شەڕەکانی ناوچەی مەنگوڕان، گەورگایەتی، پشتی شێخچۆپان، ساردەکوێستان، پشتی حوسێنئابادو چەندین عەمەلیاتی دیکە نموونەیەکن لەو عەمەلیاتانەی خدرە سوور فەرماندەهی دەکرد. نەزمو دیسیپلینزو هێمنیو لەسەرخۆی لەو تایبەتمەندیانە بوو کە خدرە سووری پێ دەناسرایەوە. ناوبراو لەسەر ئەو باوەڕە بوو کە پێشمەرگە دەبێ بە پێی نەزمو ئەخلاقو کردەوەی شۆڕشگێڕانەو ئاکاری جوان لەگەڵ خەڵک رووبەروو بێ لە کردەوەی چاک تێبکۆشێ بە شێوەیەک هەڵسو کەوت بکا خەڵک بۆ لای بەرنامەی حیزب رابکێشێ. ئەزموونی فەرماندەهی، مودیریيەتی رێکوپێک، کردەوەی شۆڕشگێڕانە خدەرەسووریان کردبووە جێی متمانەیو خۆشەویستی هاوسەنگەرانی بە تەواوی جێی خۆی لە دڵی خەڵکی ناوچەی مەهابادو بۆکانداا کردبۆوەو زەحمەتکێشانی ئەو ناوچەیە خدرەسووریان وەک پێشمەرگەیەک، فەرماندەیەکی شۆڕشگێڕ چاو لی دەکرد.

ئەو پێشمەرگە تێکۆشەرە، ئەو فەرماندە بەزیبکوو لێوەشاوەیە جێی هیواو هۆمێدی حیزبو کۆمەڵانی خەڵکی کوردستان بوو چونکە بەکردەوە سەلماند بووی ئەویندارای کوردایەتیو خەباتگێڕێکی راستەقینەی رێگای دیاری کردنی ماڤی چارەنووسی نەتەوەکەیەتی. بەڵام بەداخەوە دوای گرتنی گوردانی نۆبار رۆژی ٧ی رەزبەری سالّی ١٣٦٦ی هەتاوی لە چیای تەرەغە کەوتە بەر پریشکی خۆمپارەو چاوی لەسەر یەک داناو بۆ هەمیشە ماڵئاوایی لە حیزب و هاوسەنگەرانی و خەڵکی کوردستان کرد.

- ٢٩ی سێپتەمبەری ١٩٨٧ی زایینی = ٧ی رەزبەڕی ١٣٦٦ی هەتاوی؛

شەهید بوونی خدر خدری (خدرە سوور) فەرماندەری هێزی پێشەوا، بەهۆی کەوتە بەر پریشکی خۆمپارە هێزەکانی کۆماری ئیسلامی لە چیای تەرەغە – بۆکان.

شەهید ئەحمەد کوهگەرد ناسراو بە وەستا ئەحمەد فەرماندەری هێزی بەیان

١٣٤١ - ١٣٦٧

پەروەردەی نیزامیی وەستا تایبەتو دەگمەن بوو. لە هەموو وڵاتانداو لە ئەرتەشێکی کلاسیکدا بۆ پەروەردە کردنو پێگەیاندنی فەرماندەیەکی نیزامیی سالانەهای سالّ دەرسو کلاسی نیزامییان بۆ دادەنێن، لە سەدان مانۆڕدا پەروەردەیان دەکەن، بەڵام هەموو ئەوانە لە بەرامبەر نبووغی نیزامییو کارلێهاتوویی وەستا ئەحمەدو کەسانی دیکەی وەک ناوبراو بە چۆکدا هاتبوون. وەستا ئەحمەدو کەسانی دیکەی وەک ئەو کە لە قوتابخانەی سیاسی نیزامیی حیزبی دێموکراتدا پێگەیشتبوون، هەموو تەرحو پیلانەکانی هێزێکی کلاسیکی زوبدەو پوشتەیان پووچەڵ دەکردەوە... نەک هەر جارێک، بە دەیان کەرەتو لە زۆربەی ناوچەکانی کوردستان ئەوە بە بەڵگەوە سەلماوەو، شانازییەکیشە بۆ رۆڵەکانی گەلو حیزبی دێموکرات کە خاوەنی ئەو مێژووە پڕ لە سەروەرییەن، مێژوویەک کە گرتنی دەیان گوردانو پایەگاو کەمین هەرچەند ڕووپەڕێک لە حەماسەی بەرزی پێشمەرگەیە، بەڵام لە هەمان کاتدا دڵۆپێکە لە دەریا.....

وەستا ئەحمەد لەساڵی ١٣٤١ لەشاری بۆکان مەکۆی بیری ئازادیو کوردایەتی لە بنەماڵەیەکی زەحمەتکێش لەدایک بوو. لە باوەشی دایکیداو بە ئاوی حەوزە گەورەی بۆکان گەورە بوو. لەتەمەنی شەش ساڵی ڕەوانەی قوتابخانە کرا، بەزەحمەت تا پۆلی 5ی سەرەتایی خوێند. هەژاری یەخەی پێگرتبوو. بەناچاری وازی لە خوێندن هێناو لەشی شلکی دایە بەر کرێکاریو پاش ماوەیەک وەک شاگرد بەننا کاری دەکرد. دوای ساڵێک وەک بەننایەکی شارەزاو کارجوان کاری کردو هەر بۆیەش لەنێو

خەڵکو دواتر لە ریزی پێشمەرگایەتی بە وەستا ئەحمەد ناوبانگی دەرکرد بوو. لە خۆپیشاندانەکانی شاری بۆکان دەنگی لەگەڵ دەریای خرۆشانو نارەزایەتی خەڵک بەرامبەر بە رێژیمی شا تێکەڵ کرد.

دوای دەست پێکردنی تێکۆشانی ئاشکرای حیزبی دێموکرات، وەستا ئەحمەد هاتە سەر ئەو باوەڕە بۆ ژیانێکی بەختەوەرانەو ئازادانە خەبات بکا. هەربۆیە ریزی شۆڕە لاوانی دێموکراتی هەڵبژاردو بەهۆی ئیمانی قووڵی بە رێبازەکەی ساڵی ٥٩ وەک ئەندامی بەرێوەبەری یەکیەتیی لاوان هەڵبژێردرا.

وەستا ئەحمەد بەدوای داگیرکردنی شاری بۆکان، لەساڵی ١٣٦٠ لەلایەن رێژیمی کۆماری ئیسلامییەوە، بەهۆی عەلاقەیەک کە بە کاری نیزامییو پێشمەرگایەتی هەیبوو، چوە هێزی بەیانو لە ماوەی ساڵێک ئازایەتیو لێوەشاوەیی خۆی دەرخست. بۆیە بە سەرپەلی پەلێک لە پێشمەرگەکان دیاری کرا.

دەرکەوتنی وەستا ئەحمەد، لەمەیدانی کردەوەدا بوو بەهۆی ئەوە زۆر زوو پلەکانی پێشمەرگایەتی ببڕێو ساڵی 62 وەک جێگری لک دیاری کرێو هەر لەو ساڵەش دا بوو بە فەرماندەری لک. وەستا ئەحمەد رۆژ لەگەڵ رۆژ زیاتر بە تایبەتی لەباری نیزامیی زانیاری خۆی پەرە پێدەدا.

ساڵی ٦٤ وەک سەرپەرەستی هێز دیاری کراو لە ساڵی ٦٥ و ٦٦ وەک جێگری هێزو سەرئەنجام لەساڵی ٦٧دا وەک فەرماندەری هێز دیاری کرا. وەستا ئەحمەد دەیان شەڕی گەورەو بچووکی لە ناوچەی بۆکان - سەقز - مەهاباد فەرماندەری کرد. دەست بەسەرداگرتنی مۆڵگەی ترکاشە، مەڵاڵەر، باغڵوجەو نۆبار کە دوژمنی تەزاند بە فەرماندەری ئەو شەهیدە نەمرە بوو. گرتنی گوردانی نۆبار لەلایەک ئەگەر شانازییەکی هەرە مەزن بۆ حیزبی دێموکرات بوو، لەلایەکیش درەوشانەوەی نبووغی نیزامیی وەستا ئەحمەدو گەیشتنی ئەو بە چڵەپۆپەی پلاندانانی نیزامیی بوو. لە شناسایی‌دا زۆر دەقیق بوو. ئەگەر لە سەرکەوتنی عەمەلیاتدا دڵنیا نەبا بەرێوەی نەدەبرد.

وەستا ئەحمەد خۆشەویستی خەڵک بوو. دوژمن لێی دەترسا، چونکە دەیزانی حیزبی دێموکرات لە وەستا ئەحمەدی زەحمەتکێش شۆڕشگێرێکی شێلگیری ریگای دێموکراسیو مافی چارەنووسی ساز کردوە. رێژیم زۆر پلانی بۆ گێڕا بەڵام هیچ پیلانێک کاری تێنەکرد. تەنانەت خێزانەکەی خرایە بەندیخانە بۆئەوەی بتوانن وەستا ئەحمەد بە چۆکدا بێنن، بەڵام وەستا لە پێشوو زیاتر ئیمانی بە خەباتەکەی بوو. چەندین جار لە شەڕدا بریندار بوو.

چاوێک لە یادداشتەکانی مامۆستا سەلاح پوورئەسەد بکەین بەمجۆرە باسی شەهید وەستا دەکا.

"کە دەستی دایە تفەنگەکەی بڕیاریدا هاوڕێیەکی تا سەری بێ. تا سەر بەو مانایە نا کە تفەنگ بیخاتە ژێر ڕکێفی خۆی، بەڵکوو بەو مانایە کە چەک بخاتە ژێر کونترۆڵی بیرو باوەڕی سیاسی. دەیەی٦٠ی هەتاوی پێدەشتەکانی بۆکان چیاو دۆڵ لاپاڵ، ناو شارو مووچەو مەزرا پڕ بوو لە ناوی وەستا. پلە نیزامییەکانی بڕی، نەک بە ئاسانی بەڵکوو بە زەحمەت و ماندوو بوون، بریندار بوون. پیلانی دوژمن هەنگاوی پێ شل نەکرد. لە ژێر ڕێبەرایەتی نیزامیی ئەودا چەندین مۆڵگەی دوژمن گیرا، دەیان بۆسەی سەرکەوتوو دانرا، سەدان هێرشی دوژمن تێک شکێندرا. پێاوو ژن، گەورەو بچووکی ناوچەی بۆکان لەو ساڵانەدا دەزانن دەورو نەقشی وەستا چ بووە. دەمراستەکانی ئێستای سوپای پاسداران کە ئەوکات بێسیمچی جاشی ناودار حاجی عومەر بوون ئەوانیش ئاگاداری ئەو دەورەی وەستا بوون. وەستا ئەحمەد لە دۆستایەتیدا بەوەفا، لە فەرماندەییدا لێبڕاو و لە ڕەفتارو ئەدەبدا ڕێکوپێکو لە وڕە بەرزیدا بێ هاوتا بوو. لەکاتی تەنگانەدا ورەبەخشو لە حاڵەتی ئاسایدا لێو بە بزە. ڕێزی هاوکارانی دەگرتو ڕاوێژی پێ دەکردن. کە پێشمەرگەیەک شەهید یان بریندار بوایە لە هەموو کەس زیاتر ناڕەحەت دەبوو. ئێستاش قەڵافەتی لە بەر چاوە، جارێک لە پێش ڕیزی پێشمەرگە، جارێک لە ناوەڕاست و جارێک بە هۆی ماندوویی لە دواوەی ریز دەڕۆیشت. بە هۆی بریندارییەوە کە ماندوو دەبوو شەلینێکی نەرمی هەبوو، هێندێک جار ئەسپە سپیەکەی (بەحری) وەفریای دەهات. بەهاران وەک گوڵاڵە سوورەکانی دەشتی بۆکان، هاوینان وەک گوڵی گەنم، پاییزان وەک مانگە شەوی ئاسمانی ساوو زستانان وەک کۆڕی گەرمی پێشمەرگانە بۆمان زیندوو دەبیەوە. ئێستاش پاش چەندین ساڵ تورجانی شۆڕشی دڵداریت، قاقڵاوای شۆڕشی شەهید بوونت دێتەوە یادم."

بەڵێ سەرئەنجام ئێوارەی ١٧ - ٧ - ١٣٦٧ خۆر دوا تیشکی خۆی لە کێوو پێدەشتەکانی ناوچەی تورجانی بۆکان دەداو لە کاتێک دا تینزو گەرما بەرەو کزی دەچوو، لەپشت کێوەکان ماڵئاوایی دەکردو جێی خۆی بە تاریکی شەوە زەنگی پاییز دەدا.

وەستا ئەحمەد لەگەڵ چەند هاوسەنگەری چاوەڕوان بوون هەوا تاریکتر بێ ئەمجار جەرگی شەو بدڕنو بۆ ئەنجامی کاری حیزبی بچنە نێو گوندی "قاقلاوە". لە دوورەوە چاویان لە جموجۆڵی خەڵک بوو. بەرەبەرە بێدەنگی تەواو بەسەر ئاوایدا زاڵ بوو دەنگی هیچ بوونەوەرێک نەدەهات. وەستا ئەحمەد لەگەڵ سێ هاوسەنگەری دیکەی لە ئاوایی نزیک بوونەوە، بێخەبەر لەوەی تاریک پەردستانی دڵرەش کەمینیان بۆ ناوەتەوە.

هەر کە گەیشتنە یەکەم ماڵ لە هەموو لایەک کەوتنە بەر دەستڕێژی چەکی دوژمنو لەم دەسڕێژەدا دوژمن کاری خۆی کرد. بە یەک دەسڕێژ وەستا ئەحمەد بریندار بوو.

لەم حاڵەشدا ورەی بە پێشمەرگەکان دەداو دەیگوت:

لێیان دەن. بەداخەوە بە کۆڵی هاوسەنگەرەکەیەوە جارێکی دیکە گوللەی بەرکەوتەوە هاوسەنگەرەکەشی بریندار بوو. وەستا بۆ هەمیشە لە هاوسەنگەرانی ماڵئاوایی کرد. چاوەکانی لە سەریەک دانا لە ئامانجەکانی کە بۆی ژیاو بۆی مرد، لە گەلەکەی کە خۆشی دەویستو خۆشیان دەویست، لەهاوسەنگەرانی کە ڕێزیان دەگرتو ڕێزی دەگرتن، لە حیزبەکەی کە شانازیی پێوە دەکرد ماڵئاوایی کرد.

- ٩ی ئۆکتۆبەری ١٩٨٨ی زایینی = ١٧ی ڕەزبەڕی ١٣٦٧ی هەتاوی؛

شەهید بوونی ئەحمەد کوهگەرد(وەستا ئەحمەد) فەرماندەری هێزی بەیان، بە هۆی شەڕ لەگەڵ هێزەکانی کۆماری ئیسلامی لە قاقڵاو – ناوچەی تورجانی بۆکان.

شەهید حوسێن عەلی‌پوور ناسراو بە (حەسۆ) جێگری فەرماندەری هێز سامرەند

۱۳۷۰ - ۱۳۳۳

هەشت رۆژ لەمانگی خەزەڵوەری پاییزی ساڵی۱۳۷۰تێدەپەڕی، هەوا بەرەبەرە روو بەساردیو کۆتایی‌یەکانی گەرما بوو، ئەو بەرە بەیانی‌یە وەک هەموو رۆژکانی دیکە کادرو پێشمەرگە لەگوندی "ئیندزێ" زوو لە خەو هەستان بۆئەوەی سەعاتی ۸ی بەیانی لە شوێنی دیاری کراو چاوەڕوانی مینوبووسەکە بن کە بەرەو شوێنی کاریان بەرێ، خەڵکێکی دڵگەرمو پاکو بێگەرد کۆ دەبوونەوە تا دەبوو بە کاتژمێری ۸ بە شۆخیو جەفەنگەوە لە گەڵ یەکتر دەدوان. لەنێو مینوبۆسەکەش کە چارەگە رێگایە دەبوو هەر بەقسەی خۆشو باس کردنی هەواڵی رادیۆ جیهانی‌یەکان دەگەیشتنە شوێنی کار، بەڵام ئەو رۆژە واتە ۸ی خەزەڵوەری ساڵی۱۳۷۰ غافڵ لەوەی کە رێژیمی کۆماری ئیسلامی لە رێگای سیخوڕەکانی‌یەوە ماشێنێکی شوارڵێتی پڕ لە تەقینەوەی لەسەر رێگا بۆ دانابوونەوە. سەرنشینانی مینوبوسەکە ۲۷ کەس لە کادرو پێشمەرگەی بنەماڵەی حیزبی بوون لە نیوەی رێگا کە دەگەنە شوێنی شوارلێتی بۆمبرێژکراو، لە رێگای دوورەوە دەتەقێتەوەو بەداخەوە ۳کەس لە کادرو فەرماندەی حیزبەکەمان بەناوەکانی حوسین عەلیپوور ناسراو بە حەسۆ جێگری هێزی پارێزگاری، مەلاڕەسوولْ گەردی‌و جەلیل مامایی شەهید بوونو ٢٤ کەسیش بریندار بوون. لە بەرنامەی فەرماندەرانی شەهیدی ئەمجارە یادی شەهید حوسێن عەلیپوور ناسراو بە حەسۆ دەکەینەوە.

حوسێن عەلی‌پوور ناسراو بە "حەسۆ" لەساڵی ۱۳۳۳ لە بنەماڵەیەکی مامناوەندی لەئاوایی گردەسووری ناوچەی بەربنەی

پیرانشار چاوی بە دونیای پڕ لەرەنج و کوێرەوەری پشکووتو لە ئامێزی گەرمی دایکی زەحمەتکێشی لە نێو سروشتی جوانی کوردستانی خوشەویستدا گەورە بوو. ژیانی تێکەڵاو لەگەڵ زەحمەتو کوێرەوەری و چەوسانەوە بوو. حوسێن عەلیپوور ئەگەرچی لە بنەماڵەیەکی نێونجی ژیان لەو کاتدا گەورە بوو بەڵام بە نەخوێندەواری مایەوە، بۆیە بە ناچار هەر لە منداڵیەوە شانی دایە بەر کارو لە مووچەو مەزرادا خەریکی کاری سەختی وەرزێڕی بوو مەرداری و کاری وەرزێڕی ڕێگای قوتابخانەی لێ بەست. حوسین شەو و ڕۆژ وێڕای بنەماڵەی کاری دەکرد ژیانی ناوبراو تا شۆڕشی گەلانی ئێران بەمجۆرە درێژەی کێشا. بە دەست پێکردنی خۆپیشاندانەکان دژی ڕێژیمی پاشایەتیدا بەشداری کرد. بە دوای سەرکەوتنی شۆڕشی گەلانی ئێرانو تێکۆشانی ئاشکرای حیزبی دێموکرات، حەسۆ لەگەڵ ڕێبازو ویستەکانی حیزب ئاشنایەتیی پەیدا کرد. ئەو زۆری پێخۆش بوو کە لە ریزی پێشمەرگەکانی حیزبی دێموکراتی کوردستان خۆی ببینێتەوە، پاش ڕووخانی ڕێژیمی شاو هاتنە سەر کاری ڕێژیمی ئاخوندیو زەوت کردنی دەسکەوتەکانی شۆڕش لە لایەن ڕێژیمی تازە بەدەسڵات گوێشتووی ئیسلامی، حەسۆ ساڵی ١٣٥٨هاتە نێو ریزی پێشمەرگەکانی حیزبەوە بۆ بەربەرەکانی لە گەڵ ڕێژیمی کۆنەپەرستی ئاخوندیو دیفاع لە مافو ئازادیەکانی گەلی کورد.

حەسۆ پێشمەرگەیەکی دڵپاکو قسە خۆش بوو. کۆڕی هاوڕێیانی هەمیشە ڕازاوە ڕادەگرت هەموو ژیانی خۆی بۆ خزمەت بە حیزبو گەلەکەی تەرخان کرد. هەر لە ڕۆژەکانی یەکەمەوە کەوتە بەر دڵانو جێگای خۆی لە نێو هاوسەنگەرانیدا کردەوە. ئیمانی قووڵی بە ڕێبازەکەی هەبوو پێشمەرگەیەکی ڕەفتار بەرزو خاوەن خوو ڕەوشتی شۆڕشگێرانە بوو. هەربۆیە توانی زوو ببێتە خۆشەویستی پێشمەرگەکانو خەڵکی ناوچەی پیرانشار.

حەسۆ ڕۆڵەیەکی نەترسو فیداکارو گیانباز بوو، هەمیشە لە سەنگەری ڕووبەرروو بوونەوەو بەرگری دابوو. لە شەڕەکانیدا بە وردو ئیمانێکی پۆڵاینەوە پەلاماری هێزە دژی گەلییەکانی ڕێژیمی دەدا. لە زۆربەی شەڕەکانی ناوچەی پیرانشار داو لەشەڕەکانی ناوچەکانی دیکەی کوردستانیدا بەشداری چالاکانەی هەبوو. فیداکاری حەسۆ بوو بە هۆی ئەوە وەک سەرپەڵو پاشان جیگری لکو سەرئەنجام وەک فەرماندەری لک دیاری بکرێ. ناوبراو ئەو مەسئوولییەتی بە دڵێکی گەورەوە وەرگرت هەرچی لە توانای دابوو بۆ بارهێنانی پێشمەرگەو تاکتیکی نیزامیی بەکاری هێنا، جێگا پەنجەی لە زۆر عەمەلیاتی قارەمانانەی ناوچەی پیرانشار دیارن وەک: شەڕی شێلەجاران، جادەی پیرانشار نەغەدە، شەڕی پشتی کانیخودا، شەڕی نێوان خاڵدارو سێڵوێ، شەڕی پایەگای دەڵاوانو هەموو شەڕەکانی ناوچەی بەربنە. ئەوانە نموونەیەکی چووکەن کە لە دەفتەری بیرەوەری هێزی پیشمەرگەی کوردستانیدا تۆماری کردون.

حەسۆ لە مەیدانی بەربەرەکانی لە گەڵ هیزەکانی کۆماری ئیسلامیدا دووجار بریندار بوو هەموو جارێ پاش ساڕێژ

بوونەوەی بریندەکەی بە گوڕتر لە پێشوو دەهاتەوە مەیدانو سەر لە نوی سەنگەری لە کۆنەپەرستان دەگرتەوە. زۆر لە رۆژەکانی ساڵ لەپڕ شریخەی تفەنگو تۆپو خومپارەی دوژمنو بۆنی باروتو دووکەڵ سروشتی جوانی ئەم ناوچەیە لە خۆیدا نوقوم دەکردو حەسۆ وێرای هاوسەنگەرانی لە هێزی دوژمن رادەپەرین ولە شوینە جۆراوجۆرەکانی پیرانشار راویان دەنان.

حەسۆ لە باری کۆمەڵایەتیەوە کەسایەتی بەرزی هەبوو رووی لە هەر ماڵێک کرد بایە دەرگای لە سەر پشت بۆ کرابۆوە، ئەخلاقی شۆڕشگێڕانەی بە مەعنای واقعی خۆی لە وجوودیدا هەبوو، دەرسی ئەخلاقی بەرزی بە هاوسەنگەرانی فێر دەکرد. حەسۆ پاشان لە لایەن حیزبەوە نێردرایە بنکەی دەفتەری سیاسیو وەک جێگری هێزی سامرەند دیاری کرا، ناوبراو لەو هێزەش بۆ رێکوپێک کردنی ئەو هێزە چی لە تواناییدا هەبوو ئەنجامی داو لە هەر ئەرکێکی کە پێیان ئەسپێردبایە دریغی نەدەکرد.

بە داخەوە تیرۆریستانی کۆماری ئیسلامی لە پیلانێکی خائینانەدا رۆژی ٨ی خەزەڵوەری ساڵی١٣٧٠ لە رێگای تەقینەوەی ماشێنێکی بۆمب ڕێژکراو لەسەر رێگای مینوبوسێکی حیزب لە نێوان شوێنی پشووداونو شوێنی کارەکەیان دەتەقێننەوەو حوسین عەلیپوور وێڕای دوو هاوسەنگەری دیکەی بەناوی مەلارەسوولّ گەردیو جەلیل مامایی شەهید بوون و٢٤ کەسی دیکە بریندار بوون. دوکتور سادق شەرەفکەندی بە بۆنەی شەهید بوونی ئەو ٣ هاورێی چەند وتەیەکی لە سەرەخۆشی پێشکەش کرد بەمجۆرەیە.

"هەر وەک دەبینین ئەو پیلانە بۆ ئێمە زەبرێکی چکۆڵە نییە. هاوڕێیانی ئاوا بە نرخمان لە دەست داوە. دیارە چونکە جارجار برادەران موقایسە دەکەن بە ئەوەی کە دەیتوانی بگاو نەگەیشتووە، بۆ وێنە ئەوە لە زاریان دەردێ کە چاکمان نەجاتی بوو. لە سەتحێکی گشتی حیزب دا، دیارە ئەوە راستە. ئەگەر هەر ٢٧ نەفەرەکەی ناو ئوتوبووسەکە لەبین چووبان زەربەکە زۆر زۆر گەورەتر دەبوو، بەڵام بە هەر حاڵ لە سەتحی خۆیدا وەک دەبینن ئەوە زەبرێکی کەم نیەو جێگای داخێکی زۆرە. بەڵام چ دەتوانین بکەین لە واقیع دا؟ ئێمە شۆڕشگێڕین، پێمان لە رێی خەبات ناوە، رێگای عەمەلی خەبات، بە کردەوەش خەبات دەکەین، نەک دانیشتبینو لە جێگایەکی دوور لە مەیدانی خەباتو بە قسەو بە دروشم. خەباتگێڕی بە کردەوەین. دەڵێین کوڕی مەیدانین. لە مەیدانی خەباتیشدا، لە مەیدانی عەمەلی دا ئەوەیە، یانی ئێمە بە هیچ وەج نە ئاشقی شەهادەتینو نە بە خاتری شەهادەتو ئەو شتانە هاتووینە مەیدان. ئێمە بە بیرو باوەڕێک هاتووینە مەیدان. وەک ئەرزم کردن ئەو برادەرانە موختەسەرێک لە شناسایی شەخسیەتی، بۆ خۆیان نموونەی ئیمان بە بیرو باوەڕ بوون. لە رێگای بیرو باوەڕیشدا دەکوژرێی، دەکوژی، وەلازمە مەیدانی خەباتی بە کردەو ئەوە شتێکی تەبیعییە. لە مەیدانی خەباتو

موبارەزەدا نوقڵو نەبات بڵاو ناکەنەوە، تۆ بە هەر وەسیلەو ئیمکانێک کە دێتە دەستت دەتهەوێ دوژمن بە چۆک دابێنی، زەبری لێ بوەشێنی، ئەویش دیارە بە هەموو ئیمکانێکی کە لە دەستی بێ دەیهەوێ زەبر بوەشێنێو سەدەمەمان لێبدا. بەڵام دیارە واقعییەت ئەوەیە کە لە مەیدانی عەمەلیدا ئەوەی قارەمانەتیو رووحییەی بەرز دەگەیەنێ قەت رێژیم بە پێشمەرگەی ئێمە نەوێراوە. هەمیشە دەبینن کە دەگاتە مەیدانی رووبەروو بوون دەگەڵ پێشمەرگە چەند بێورەو زەبوونە با وجوودی تەواوی ئەو ئیماکاناتو شتەی کە هەیەتی. ئەو پەنا دەبا بۆ ئەو جۆرە کارانە کە مومکینە لە باری ماددی هێزێکی گەورەتری بوێ، بەڵام لە باری رووحییەو بیرو باوەڕەوە زەعیفتر."

- ۳۰ی ئۆکتۆبەری ۱۹۹۱ی زایینی = ۸ی خەزەڵوەری ۱۳۷۰ی هەتاوی؛

شەهید بوونی حوسێن عەلی پوور(حەسۆ) جێگری فەرماندەری هێز سامرەند، دوو هاوسەنگەری دیکەی، لە رێگای تەقینەوەی ماشێنێکی بۆمب رێژکراو لەسەر رێگای مینوبوسێکی حیزب لە نێوان شوێنی پشوودانو شوێنی کارەکەیان لە باشووری کوردستان.

شەهید شاڕوخ مرادی فەرماندەری هێزی شەریفزادە

۱۳۳۷ - ۱۳۷۲

هەر کۆمەڵگایەیک کە زوڵم‌و زۆری لێ بڕو جیاوازیو ناعەدالەتی کۆمەڵایەتی هەبێ رۆڵەکانی لە رووی ناچارییەوە زۆر ئازایانە بەرەنگاری داگیرکەران دەبنەوەو بە خوێنی خۆیان حەقانییەتی گەلەکەیان دەسەلمێنن‌و ئازایانە لە دوژمن رادەپەڕن. گەلی کورد قارەمانی زۆری لە ڕێی سەربەستی نەتەوەکەی بەخت کردوە، بە دەیان‌و سەدان‌و هەزاران تێکۆشەری نێو ریزی هێزە سیاسییەکان‌و بە دەیان‌و هەزاران شەهیدی بڕدیفاعی کردۆتە خوێنبایی ئازادیی کوردو رزگاریی کوردستان. نە لە کەس شاراوەیە‌و نە بەشاراوەیی دەمێنێتەوە کە بەشی هەرە زۆری ئەو قوربانیانە بەتایبەتی ئەوانەی کادرو پێشمەرگەو فەرماندەری خەباتی چەکدارانە بوون سەر بە حیزبی دێموکرات بوون. ئەمە لەگەڵ هەموو ناخۆشی‌و ئێشوئازارەکانی جیگەی فەخرو شانازییەکی گەورەیەو تێکۆشەرانی دێموکرات هەقیانە پێی بنازن‌و پێی سەربەرز بن. بەتایبەتی ئەگەر لە بیرمان نەچێ‌و لەبەر چاو بڕ کە میراتگرانی ئەو شەهیدە سەربەرزانە هەروا ڕێبواری ڕێگاکەیانن‌و هەروا ئامادەن بۆ ئەوەی هەرکات پێویست بڕ گیان بەخت بکەن‌و ڕێبازی سەرکەوتن تەخت بکەن.

ئەمجارە بەرەو مەڵبەندی خەبات‌و خوێن مەڵبەندی خۆڕاگری‌و قارەمانەتی رۆڵەکانی دێموکرات لە خواروی کوردستان‌دا شۆڕ دەبینەوە، لەنێو کۆشکی خوێنینی فەرماندەران‌دا یادی هەڵوێەکی چیاکانی زاگرۆس دەکەینەوە. فەرماندەیەک کە ۱۳ ساڵ لە تەمەنی زێڕینو لاوەتی خۆی ماندوویی‌نەناسانە لە خزمەت بە ئامانجە بەرزەکانی نەتەوەکەی دابڕ‌و لەو پێناوەدا لە هیچ

هەوڵو گیان فیدایی‌یەک تەنەخی نەکردبێو سەرەنجام هەر لەم پێناوەشدا گیانی خۆی بەخت کردبێ.

شاڕوخ مرادی سالی ١٣٣٧ی هەتاوی لە بنەماڵەیەکی نیشتمان پەروەری شاری سنەی خۆڕاگر چاوی بە دنیای روون هەڵێنا. شاڕوخ هێشتا دەوروبەری خۆی نەناسیبوو کە لە تەمەنێکی کەمدا باوکی خۆشەویستی لەدەست داو هەر بۆیە لە تەمەنی منداڵییەوە لەشی شلکی بەر کارو کوێرەوەری‌دا تا بتوانێ ژیانێکی نەمر نەژی تێپەڕ بکەن. ئەو ماندوبوونەو تاڵی ژیان وای کرد کە لەتەمەنی لاوییەوە هەست بەوە بکا چەوساوان دەبێ لەچنگ ناعەدانەتییەکانی کۆمەڵ رزگاریان بێ.

لەشۆڕشی ساڵی١٣٥٧ بەشداری چالاکانە دەکاو پاشان توانی هەناسەیەکی راحەت بەدڵی خۆی هەڵکێشێ. شاروخی مرادی دوا بەدوای ئاشکرا بوونی تێکۆشانی حیزبی دێموکراتی کوردستانو هێرشی هێزی سەرکوتکەری رێژیمی تازە بە دەسەڵات گەیشتوو بۆ سەر کوردستانو هێرشی نەوروزی خوێناوی بۆ شاری سنەی قارەمان نەیتوانی لەئاست ئەو هێرشەدا بێدەنگ بێو رێبازی پڕ لەشانازیی حیزبی دێموکراتی هەڵبژاردو ساڵی١٣٥٩ی هەتاوی لەریزی پێشمەرگەکانی هێزی شەهید شەریفزادەدا سازمان درا.

شاروخ چەکی شەڕەفی لەشان کردو رێگای شۆڕشگێڕانی گرتەپێشو بڕیاری‌دا لەگەڵ خەڵکی کوردستانو حیزبەکەی تێبکۆشێ. هەر بەو بۆچوونو بیروباوەڕە پیرۆزەوە هاتە نێو ریزی پێشمەرگەکانی حیزبی دێموکراتو قۆڵی خەباتی، بۆ خەبات دژی کۆنەپەرەستانو هەموو ئەو کەسانەی کە دژی ئازادی نەتەوەی کوردن، هەڵمالێو لە مەیدانی کردەوەدا نیشانی‌دا کە کوڕێکی دڵسۆزو پێشمەرگەیەکی راستەقینەو خەباتگێڕێکی وەفاداری ئامانجەکانی نەتەوەی کورده. هەربۆیە لەماوەیەکی کورتدا بوو بە خۆشەویستی هاوسەنگەرانیو خەڵکی ناوچە.

شاڕوخ مرادی کوڕێکی هێدیو لەسەرەخۆو بە نەزمو بەدیسیپلینو لەگەڵ ئەوەش دا ئازاو نەترسو بێباک بوو، هەر بۆیە هەموو هاوسەنگەرانی رێزیان لێ دەگرتو خۆشیان دەویست. ناوبراو دڵگەرمی‌یەکی لەڕادە بەدەری بە ژیانی پێشمەرگایەتی هەبوو. هەموو ئەو تایبەتمەندییانەو ئازایەتی شاڕوخ لە چەندین شەڕی ناوچەی سنەو چالاکیو هەڵسوڕی ئەو لە خەبات دژی دوژمنانی ئازادی‌دا، وەک قەڵایەکی پۆڵاین لەبەرامبەر دژگەلییەکان‌دا ئەوی کردە خۆشەویستی هەموو هاوسەنگەرانی وخەڵکی ناوچەی سنە.

لەساڵی ١٣٦٢ لە سەر داوای حیزب بۆ خزمەت کردن روو لە ناوچەی دیواندەرە دەکاو لەوێ وەک سەرپەل دیاری دەکرێ، شاڕوخی خۆڕاگرو چاونەترس شانی بەر ئەو مەسئولییەتە داو زۆر ئازایانەو دڵگەرمتر لە پێشوو ئەرکەکانی حیزبی جێبەجێ دەکردو لەو ماوەیەدا توانا نیزامییەکانی شاڕوخ بۆ کومیتەی شارستانو هێزی شەهیدانی دیواندەرە روون دەبێتەوە.

بۆیە لە ساڵی ١٣٦٣ وەک فەرماندەری لک دیاری دەکرێ و دوای سازماندەهی نوێی حیزب لە سالی ١٣٦٥ ئەو لە هێزی دووی رێبەندان وەک فەرماندەری لک دیاری دەکرێ و پاشان لەساڵی ١٣٦٦ وەک فەرماندەری هێز دەستی بە کار کردو سەرئەنجام لەساڵی ١٣٧٠ وەک فەرماندەری هێزی زاگرۆس دیاری کرا.

شاڕوخ مرادی لە کەمترین ماوەدا نیشانیدا کە توانای ئەو مەسئوولییەتەی هەیەو فەرماندەرێکی باش و خاوەن تەرح و گەڵاڵەی سەرکەوتووانەیە. شەڕەکانی ناوچەی سەقزو دیواندەرەو سنە شاهیدی بۆ ئازایەتی ناوبراو دەدەن. لە کاتی تەنگانەدا بوێرانە بریاری دەدا، شەڕەکانی شاخەڕەشی جەوشەن، دەرەزیارەت، کاکە سیا، مازوار، دەرەقوڵە، وەنەوشە، جادەی سەقز بانە، سەقز سنە، شیرین سوارو کوڕە مریەم، نموونەیەکی چووکەن لە فەرماندەهی ئەو هەڵۆ چاو نەترسەی دێموکرات کە بە فەرماندەری ئەو بەرێوە دەچوون.

شاڕوخ مرادی لە مەکتەبی حیزبی دێموکراتدا فێری خوێندنو نووسین بوو بۆیە هیچکات لە فێربوون رانەوەستا لەو بوارەشدا توانی خۆی پێ بگەیەنێ. ئینسانێکی بە حەوسەلەو قسەخۆش بوو، توانییووی جێگای تایبەتی لە نێو دڵی هەموو پێشمەرگەکاندا بکاتەوە. لە ڕاستیدا ئەو هەم کادرو هەمیش فەرماندەرێکی دڵسۆزو هەڵسووڕو چالاک بوو.

هێزە دڵڕەشەکانی کۆماری ئیسلامی ئێران کە هیچ کات لە بەرەنگاریو ڕووبەڕووبوونەوە لە گەڵ شاڕوخدا نەیانتوانی بە ئامانج بگەن، بۆیە لە پیلانێکی دژی مرۆڤانەدا، لە ڕۆژی ٢١ی خەزەڵوەر ساڵی ١٣٧٢ لە کاتێکدا کە لە شاری دەربەندیخان بەرەو بنکەکانیان بۆ ناوتاق لە گەڵ چەند هاوڕێی دیکەی دەگەڕایەوە بە ماشێنەوە کەوتنە سەر مینو بەداخەوە شاڕوخ مرادی لەگەڵ ٤ هاوسەنگەری دیکەی بەناوەکانی ئەنوەر ئیبراهیمی، سەلاح مرادیان، ڕەشید ڕۆستەمیو تاهیر مەنووچێهری شەهید بوون. بەمجۆرە شاڕوخ مرادی ڕەشەبای مەرگ نەمامی تەمەنی بەلا داخستو گوڵی هیواو ئاواتەکانی پەڕپەڕ بوو..
چاوت لێمە، چاردەخۆرێکم بە نێو قەدەوەیە، ئاغابانوویەک لەسەر، هۆی خەڵکی سنە!، ساڕاڵو ژاوەرۆ؟، چەمشارو لەیلاخ؟، حوسێناوە؟ شاروخمرادی هەڵۆی هەرمانە، سنەیی، شارو دێت، قەلبی خەباتو خوێنە، کوا لە ئەژمار دێ فیداکارانت، لکێک پێشمەرگە، بەرەوە ساڕاڵ دێن، خەلیلە سوور سەرگوڵیانە، دەستەیەک پێشمەرگە، لەژاوەرۆی سوورەوە، لەنێو منبەریەوە، سەردەکەون، حەسەن منبری پێشرەویانە، پۆلێک هەڵۆی بەرزەفڕ لە چەمشارەوە بەرەوە سنە شۆڕ بوونەوە، سەید مەنسوور رێبەریانە.

کوا ئیقبالی کەریمنژادو عوسمانی دادخا؟ قارەمانێکی زامدار میوانتانە! سەرچۆپی پێیە، لە چۆمی سیروانو دەربەندیخانەوە هاتوە،

شەپۆلێک لەخوێنی پێشمەرگە، هەرلە هەوەتوو،تا سەرتوون، لەشاخەڕەشی جەوشەنەوە، دەشتی شارەزووری پێواوە، زارۆکی ئێوە، دەردو ئێشی ئەو دەڤەرە، بە کۆڵ چلچەمەی دادەدەن، با لە نیشتمان بینێژن زاگرۆسی لێ دیارە.

۳۰- ۱۲ی نۆڤەمبەری ۱۹۹۳ی زایینی = ۲۱ی خەزەڵوەری ۱۳۷۲ی هەتاوی؛

شەهید بوونی شارۆخ مرادی فەرماندەری هێزی شەریفزادە،لە گەڵ چەند هاوڕێی دیکەی لە کاتی گەرانەوە لە شاری دەربەندیخان بەرەو بنکەکانیان بۆ ناوتاق بە ماشێنەوە کەوتنە سەر مینو بەداخەوە شارۆخ مرادی لەگەڵ ٤ هاوسەنگەری لە گوندی ناوتاقان بە هۆی تەقینەوەی مین.

شەهید هەمزە بێهنام فەرماندەری هێز ئاگری

۱۳۷۳ - ۱۳۳۹

هەر وڵاتێک رۆڵەکانی نەکاتە قوربانیو بە خوێنی لاوەکانی داری ئازادی ئاو نەدرێ سەرکەوتنی دژوار دەبێ. خەڵکی کوردستان زۆر رۆڵەی بە وەجیان پێشکەشی ئاوو خاکو نیشتمان کردوە. کەم جێگای خاکی کوردستان هەیە کە بە خوێنی لاوانی ئازاو بوێری کورد نەنەخشابێو لاوێکی کورد تێیدا سەری نەنابێتەوە. کەواتە نەتەوەی کورد بە شانازییەوە دەتوانێ بڵێ بە خوێنی لاوانی داری ئازادیی ئاو داوەو گەورەترین نرخی بۆ ئازادی بەخشیوە. ئەوە کە ئەم نەتەوەیە توانیویەتی بۆ دەیان ساڵ لە پێناو مافەکانیدا بێ پسانەوە ئاڵای خەباتو تێکۆشان بە شەکاوەیی راگرێ، لەم راستییەوە سەرچاوە دەگرێ، کورد تا گەیشتن بە لوتکەی ئازادی لە خەبات راناوەستێ ئەگەرچی نرخی ئەو ئازادییەش خوێنو ژیانی رۆڵەکانی بێ. ئازادی نرخی گرانەو هەروا بە سانایی وەدەس نایە. ئەو گەلانەی کە ئێستا زنجیری دیلیو کۆیلەتییان پساندوەو بە ئازادیی دەژینو چارەنووسیان لە دەستی خۆیاندایە لە درێژەی خەباتو بەربەرەکانییەکی قارەمانانەو شۆڕشگێڕانەدا توانیویانە بووکی ئازادییو سەربەستی لەئامێز بگرن. خەباتو بەربەرەکانیش لە بەرامبەر داگیرکەرانو دیکتاتۆڕاندا، بۆ وەدەستهێنانی ئازادییو مافی چارەی خۆنووسین هەوڵو تێکۆشانو فیداکاری دەوێ. بە خوێندنەوەی مێژووی پڕ لە کێشەو ئاڵۆزیو لەهەمان کاتدا پڕ لە فیداکاری ئەو نەتەوانەی کە قۆناغی ژێردەستەییو کۆیلەتییان تێپەڕاندوەو ئێستا لە قۆناغی گەشەکردنو مەترح بوون دان، روونتر مانای ئەم وتە بە ناوبانگەی ڕێبەری شەهیدمان دوکتور قاسملوومان بۆ دەر دەکەوێ کە: گەلێک ئازادی بوێ دەبێ نرخی ئەو ئازادیەش بدا."

هەمزە بێهنام لە ساڵی ١٣٣٩ هەتاوی لە بنەماڵەیەکی مام ناوەندی ئاوایی "هەنگەوێی" ناوچەی پیرانشار چاوی بە ژیان کردۆتەوە. چوونی بۆ قوتابخانە لە گەڵ خەباتی چەکدارانەی ساڵەکانی ١٣٤٦ - ١٣٤٧ هاوکات بووە. لەو سەردەمەدا ناوچەی ئەوان جێگای پشوودانی رۆڵەکانی دێموکرات بوو. هەر بۆیە لە تەمەنی لاوییەوە ناوی دێموکراتی لەسەر زاران بوو. قۆناخی سەرەتایی لە گوندی هەنگەوێ تێپەڕ کردو پاشان بۆ درێژەدانی خوێندن ڕەوانەی شاری پیرانشار کرا. بە هۆی هەلومەرجی ئەو کات تەنیا توانی تا پۆلی ٣ی دوا ناوەندی دەرس بخوێنێ.

هەمزە بێهنام هەر لە سەرەتای قۆناغی لاویەتیدا وەک کەسێکی تێگەیشتوو بە هەستو ئازادیخواز بیری دەکردەوەو لەگەڵ ئێش‌و ئازارەکانی نەتەوەکەی دەژیا. لە شۆرشی ساڵی ١٣٥٧ بە دژی ڕێژیمی پاشایەتی بەشداری چالاکانەی کردو ڕۆڵی بەرچاوی گێڕا. پاش ئاشکرابوونی تێکۆشانی حیزبی دێموکراتی کوردستان، بە لێوردبوونەوەو هەڵسەنگاندنی وردبینانە، ریزەکانی حیزبی هەڵبژاردو ساڵی ١٣٥٨ بۆ درێژەدان بە خەباتو خۆڕاگری‌و لە یەکیەتیی لاوانی دێموکراتدا ئەرکی تەشکیلاتی‌و نیزامیی پێ ئەسپێردرا. لە ماوەی ئەو چەند ساڵە لەو ڕێکخراوەدا ئەرکی بەرێوە برد بەکردەوە نیشانی دا شیاوی بەرپرسایەتییە.

ساڵی١٣٦٠ بە فەرماندەری لک لە هێزی ئاوارەی ئەو کات دیاری کرا. هەروەک چاوەڕوان دەکرا زۆر سەرکەوتوانە ئەو قۆناغەشی بڕی‌و چەند عەمەلیاتی سەرکەوتووانەی بەرێوە برد، هەر بۆیە ساڵی ١٣٦٥ بە جێگری فەرماندەری هێزی قەندیل دیاری کرا. بەو پێیە کە ئەوپەڕی لێهاتوویی‌و فیداکاریی لە خۆی نیشاندا توانیبووی ئەم بەرپرسایەتییە قورسەش بە دڕووستی بەرێوەبەرێ، ناوبراو بەرپرسایەتی زیاتری پێدراو ساڵی ١٣٦٦ کرا بە فەرماندری هێزی بەیان‌و دوای ساڵێک مانەوە لەو هێزە، فەرماندەریی هێزی کێلەشینی پێ ئەسپێردرا.

لەو پۆستەش‌دا وەک فەرماندەرێکی کارامە، خاراو، خاوەن ئەزموون‌و بە توانا ئەرکی پێ ئەسپێردراوی جێبەجێ دەکرد. لە ماوەی فەرماندەریی هەمزە بێهنام لە ناوچەکانی بۆکان‌و شنۆ زۆر عەمەلیاتی گەورە لە دژی هێزەکانی دوژمن ئەنجام دراو زۆر زەبری کاریگەر لە پەیکەری کۆنەپەرستیی کۆماری ئیسلامی کەوت کە بە حەق خەڵکی کوردستان شانازییان پێوە دەکرد. ساڵی١٣٧٠ وەک کادری کۆمیسیونی سیاسی نیزامیی دیاری کرا ماوەی ساڵێک لەو کومیسیونەدا ئەرکی بەرێوە بردو بەو پەڕی سەداقەتو راستی‌و ئیمان بە ڕێبازی حیزبە خوشەویستەکەی کاری دەکرد.

ساڵی ١٣٧١ بە هۆی لێزانی‌و ئەو ئەزموونە بەنرخانەی کە لەماوی تەمەنی پێشمەرگایەتیدا وەسەریەکی خستبوون ئەرکی فەرماندەری هێزی ئاگری لە مەڵبەندی شومالی کوردستان پێ ئەسپێردراو تا کاتی شەهید بوونی لەو بەرپرسایەتیدا

بەوپەری لەخۆبووردووییو فیداکارییو لێوەشاوەییەوە درێژەی بە خەبات دا.

هەمزە بێهنام کادرێکی تێگەیشتوو، لێزان، بە ئیمان، بە وڕە، ماندووییناسو وەفادار بە ڕێبازی شەهیدان و فەرماندەرێکی کارامەو بە بڕشت بوو. شۆڕشگێڕێکی لێبڕاو لە دژوارترین هەلومەرجەکاندا ئەرکی پێ ئەسپێردراوی بەو پەڕی لێهاتوویی و دڵسۆزییەوە جێبەجێ دەکرد.

هەمزە بێهنام کەسایەتیەکی لەسەرەخۆ، خۆشناو، خۆشڕوو، خاکی خەڵکیو خۆشەویستی هاوسەنگەرانیو کۆمەڵانی خەڵکی کوردستان بە تایبەت ناوچەکانی شنۆ، بۆکان، پیرانشارو شومالی کوردستان بوو. ئاواتی سەرکەوتنی حیزبە خوشەویستەکەی بوو بەڵام بەداخەوە کەم ژیاو بە ئاوات نەگەیشت.

ڕۆژی ٢٧ی ڕەزبەری ساڵی ١٣٧٣ هەتاوی لە کاتێکدا لەگەڵ دەستەیەک لە پێشمەرگەکانی هێزی ئاگری کە لە حاڵی ئەنجامدانی مەئموورییەتی حیزبیدا لە ناوچەی مەرگەوەڕ سەر بە شارستانی ورمیە دابوون بۆ پشوودانو حەسانەوە لە گوندی "نۆوی" مابوونەوە، هێزی دوژمن هەستی بە بوونی پێشمەرگە لەو گوندە کردبوو بۆیە لە کاتی هاتنەدەر لە ئاوایی بەداخەوە فەرماندەری هەڵکەوتووی هێزی ئاگری هەمزە بێهنام کەوتە بەر دەسڕێژی خۆفڕۆشانو گیانی بەختی ڕزگاریو هاتنە دی ئامانجەکانی نەتەوەی کورد کرد.

- ١٩ی ئۆکتۆبەری ١٩٩٤ی زایینی = ٢٧ی ڕەزبەڕی ١٣٧٣ی هەتاوی؛

شەهید بوونی هەمزە بێهنام فەرماندەری هێز ئاگری،لە کاتێ ئەنجامدانی مەئموورییەتی حیزبیدا لە ناوچەی مەرگەوەڕ سەر بە شارستانی ورمێ بۆ پشوودان لە گوندی "نۆوی" مەرگەوەڕ. بەهۆی دەسڕێژی خۆفڕۆشان.

شەهید خەلیلی محەممەدی(ناسراو بە خەلیلە سوور) جێگری هێزی زاگرۆس

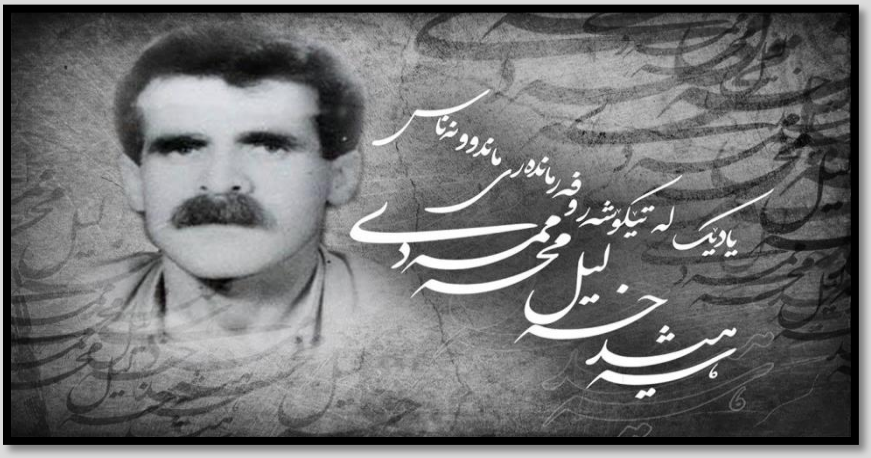

۱۳۷۵ - ۱۳۳۸

خەباتگێڕانی راستەقینەی نەتەوەی کورد سالانێکی زۆرە، شێلگیرانەو ماندوویی نەناسانە بۆ گەیشتن بە مافی دیاریکردنی چارەنوسی نەتەوەکەیان لە هیچ هەوڵو تێکۆشانێک تەنەخیان نەکردووەو نایکەنو هەر لەم پێناوەشدا، بە دەیان هەزار تێکۆشەر گیانی پاکی خۆیان فیدای ئامانجە بەرزەکانی گەلەکەیان کردووە. تاکوو سەرەنجام ئەم گەلە بتوانێ وەک نەتەوەیەکی بەختەوەری سەر گۆی زەوی بژیو خاوەنی شوناسو ئیرادەی خۆی بێ.

ئەم گەلە نەسرەوتوو و ئازادی ویستە لەپێناو دەستەبەر بوونی ئامانجە رەواکانیدا خوێنێکی زۆری داوە، باغو موچەو مەزرای سووتاوە، دەربەدەر بووە، مانی کاول بووە، گوندەکانی تەختو خاپوور کراونو تەنانەت ژینۆساید کراوەو بگرە نیشتمانەکەیان لێ لەتوپەت کردووە. بەڵام هیچکام لەم کردەوە دژە مرۆییانە نەیتوانیوە بە چۆکی دابێنێو بەردەوام وەک نەتەوەیەکی زیندوو، نەبەز، کۆڵنەدەرو روو لە گەشە لە جموجۆڵو خەباتو تێکۆشاندا بووە.

خەلیل محەممەدی سالی ۱۳۳۸ لە ئاوایی "سیاسەران" سەر بە ناوچەی" حوسین ئاوا"ی سنە لە بنەماڵەیەکی دەست کورتو هەژار لە دایک بوو تەمەنی منداڵی تێپەڕ نەکردبوو کە ماڵەکەیان چووە شاری سنەو لەوێ گیرسانەوە. خەلیل هەر لە منداڵییەوە بۆ پەیدا کردنی بژێوی بنەماڵەکەی دەستی بە کارو کاسبی کرد. تا سەرکەوتنی شۆڕشی گەلانی ئێران لەسالی

١٣٥٧ی هەتاوی هیچکات بۆ پەیدا کردنی بژێوی ژیانی نەمرنەژی نەوەستا. دوای سەرکەوتنی شۆڕش، خەلیل لەساڵی ١٣٥٨ریزی هەڵۆ سەربەرزەکانی دێموکراتی لە هێزی شەریفزادە هەڵبژاردو دەستی بە تێکۆشانی سیاسی کردو وەک پێشمەرگەیەکی لێهاتوو خۆی نیشان داو، بوو بە نمونەی پێشمەرگەکانی هێزی شەریفزادە.

بە هۆی ئازایەتی لە شەڕەکاندا پاش ماوەیەک وەک سەرپەل دیاری کراو ساڵی ٦٢ بە فەرماندەری لک دیاری کرا. خەلیل وەک فەرماندە لکێکی بە تواناو بە ئەزموون زۆر شەڕی ناوچەی سنەی فەرماندەیی کرد. لە شەڕەکانی بەڕووەر، سەرجۆ، ئازایەتی کەم وێنەی لە خۆی نیشاندا.

با لێرە ئاوڕێک لە "کوردستانی خوێناوی" ئازا سەکری بدەینەوە بزانین لە سەرشەهیدانی شاری شەهید خەلیلە سوور چی وتوە.

سنە سەرتۆپی دڵی یارانە — سەرگوڵی باغی ئەویندارانە
سنەکەم سووڕە گوڵی، دڵ خوێنە — ئاڵی رووتەختی زەوی بژوێنە
پڕ لە ئازایە، کەژی نەخشینی — دەنگی ژین بەرزە لەدەشتی ژینی
لەشە پۆلایە چەمی ناوەستێ — بەستەڵەک خوێنی دڵی نابەستێ
گەر بە خێرایی دەنووسێ خا — دڵی خوێناوی لەشی پڕ زامە
باڵیسەربەرزی ژیان دەر — سنەی بەرزە هەڵۆی هەرمانە
سنە کانیاوی ورەی دڵدا — رەندی سەرتۆپی لەلادێو شارە
شارو دێی قەلبی خەباتوخو — لە ژمار نایە بەڵێ ئەم شوێنە

پاش ٣ ساڵ بەرپرسایەتیی لەو هێزەدا، ساڵی ١٣٦٥ وەک فەرماندەری لک رەوانەی مەڵبەندی ٢ لە ناوچەکانی سەقزو دیواندەرە کرا. ئازایەتیی خەلیل لەم ناوچانەش بوو بە وێردی سەر زمانی خەڵکو پێشمەرگە. شەڕەکانی شاخەڕەشی جەوشەن، پشتی مازوار، کاکەسیا، کۆڵ، دۆزەغدەرە، نێرگەسەڵە، دەرەگاوان، شاقەڵا، دەرەویان فارس، باین چوو، جادەی سنە- سەقز، بانە- سەقز، باغیشێخان نمونەیەکی چووکەن لە ئازایەتیو فیداکارییەکانی خەلیلە سوور. ناوبرا چەند جار بریندار بووە، بۆ وێنە لە شەڕی کۆڵو دۆزەغدەرە زۆر بە تووندی بریندار بوو. هەموو جارێ پاش سارێژبوونەوەی بریندەکەی لە مەتەریزی شەڕەفو کوردایەتیدا سەربەرزانە دەهاتەوە مەیدانو بریندەکانی گەرمایی تینی بەرخۆدانی لە نێو دڵو دەروونی پڕ لە هەستیدا بە تینو بە هێزتر دەکرد.

خەلیل لە ساڵی ١٣٧١ گەڕایەوە مەڵبەندی یەکو لەو مەڵبەندە دەستی بە تێکۆشان کردەوە. ساڵی ٧٣ کرا بە جێگری

هێزی زاگرۆس‌و، ساڵی ١٣٧٤ کرا بە فەرماندەری ئەو هێزەو، لەو مەسئولییەتەش دا نیشانیدا کە فەرماندەیەکی لەخۆبوردوو فیداکارو بە توانایە. لە ساڵی ١٣٧٥ لە سازماندەهی تازەدا وەک فەرماندەری بەتالیونی زاگرۆس دیاری کراو تا کاتی شەهید بوونی ئەو ئەرکە گرینگەی بەڕێوە برد.

خەلیل فەرماندەرێکی ئازاو لێهاتوو دڵسۆز بوو. ئەو خۆشەویستی کادرو پێشمەرگەو خەڵکی ناوچەکانی سنەو سەقز ودیواندەرە بوو. رێزی بۆ خەڵک دادەنا زۆر جار دووپاتی دەکردەوە "من بۆیە شەوو شەو نەخوونی دەکێشم تا خۆمو نەتەوەم نانێکی بەخۆشی بخۆینو هەوای ئازادی هەڵمژین". خەلیل هەمیشە لە سەر هەست بوو دوژمنی بەکەم نەدەگرت.

قسەیەکی شەهید وەستا ئەحمەد کە لە ساڵی ١٣٦٧ لە چیای وەنەوشە دەیگووت" بە ئاواتەوەم کە ببینم خەلیلە سوور ٥ دەقیقە خەوی لی کەوتبێ". سووربوونی خەلیل لە سەر کارو ئەرکەکانی وای کردبوو هەر کەس جارێک چاوی پێ کەوتبایە بۆی دەر دەکەوت کە چەندە بە تواناو ئەرک ناسە.

بەداخەوە رۆژی ٣ی گەلاوێژی ساڵی ١٣٧٥ لە شەڕو تێک هەڵچوون لە گەڵ هێزەکانی کۆماری ئیسلامی لە گوندی "سەرجۆ" لە ناوچەی چەمشاری سنە پاش شەڕێکی ئازایانە گیانی پێشکەش بە نەتەوە بەشخوراوەکەی کردو سەری کردە پردە بازی سەرکەوتن.

- ٢٤ی جوولای ١٩٩٦ی زایینی = ٣ی گەلاوێژی ١٣٧٥ی هەتاوی؛

شەهید بوونی خەلیلی محەممەدی(ناسراو بە خەلیلە سوور) جێگری هێزی زاگرۆس لە شەڕو تێک هەڵچوون لە گەڵ هێزەکانی کۆماری ئیسلامی لە گوندی "سەرجۆ" لە ناوچەی چەمشاری سنە.

شەهید ئەبووبەکر ئیسماعیلزادە ناسراو بە (سامان) بەرپرسی کۆمیتەی شارستانی بانە

١٣٤٠ - ١٣٧٦

"لە سەرتاسەری کوردستان بارهێنانی نەزمی خۆ ژیان و لە سەر پێی خۆ بوون بوو. لاوانی کورد دەرفەتیان دەست کەوت بەڵکوو تواناو هێزی خۆیانی تێدا تاقی کەنەوە. زۆر لەوانەی دڵخۆش بەو وەزعە لەخۆ ماندوو کردنەدا شەوو ڕۆژیان نەدەناسی سامان یەکیک لەوانە بوو کە دیپلۆمی هەبوو ئەویش چاوەڕوانی هەڵێک بوو کارێکی دەست کەوێ و بناخەی ژیانی نوێ دامەزرێنێ، بۆیە زۆر بە تامەزرۆوە بۆ سەرکەوتنی ئەو هەڵەی هاتبووە پێش خۆی بۆ ماندوو دەکرد. لە جەریانی شۆڕشدا لە ئەو هەموو کەلوپەلە نیزامییەی لەکاتی شۆڕشی ١٣٥٧ی هەتاوی‌دا دەست خەڵک کەوتبوو یەکیەتیی لاوانی قەباکەندیش ببووە خاوەنی جیبێکی ئەرتەشی. سامان وەک ئەوە کە هەموو جهانی ئەو بێ دێ بە دێ پێی دەگەڕاو کاری بۆ شۆڕش دەکرد. هەر جارە نا جارێک دەت دیت جیبە بۆر لە گوندەکەی ئێمەش پەیدا دەبوو کە لاوێکی باریکەڵەی سەر مەیلەو زەرد لێی دەخورێو چەند کەسێکی دیکەش هاوڕێی بوون. هەموو جارێ دەهاتەو پەیامو ڕاسپاردەی دێنانو دوایە لێمان گوم دەبوو. ئەو دەوران گوزەراو جیبەبۆر تێدا چوو لاوی باریکەڵەی سەر زەردیشم نەدیتەوە.

لە گەرمە بازاڕی کرێنو فرۆشی کۆنە دەمانچەو تفەنگو تەقەمەنی‌دا، بازاڕی "خەتتایی"یش جێگایەکی بەرمێن بوو. ڕۆژێک گوتیان "خالید" لە بازاڕی خەتتایی دەمانچەی لە دەست دەرچووەو لاقی کەسێکی بریندار کردوە. خالید لە هاوکارانی حیزبی و دۆستیشم بوو. بە پەلە خۆم گەیاندە ماڵیان هەتا بزانم چ باسە، کە دیتم لاوە سەر زەردەکەی قەباکەندی لە

لای سەرەوەی دیوی دانیشتن جێگای بۆ ڕاخراوەو پاڵی لێ داوەتەوە. ئەوجار زانیم ئەوەی دەمانچەی وێ کەوتووە کۆنە هەواڵ هێنەرەکەی یەکیەتیی لاوانە کە ئێستا بە ڕێزەوە لەو ماڵە پاڵی لێ داوەتەوە. سامادڵ هەتا لاقی چاک بۆوە لە ماڵی خالید مایەوەو قەدری لە سەر سەران بوو. ڕۆژێ سێ جەمە خواردنی باشی بۆ ساز دەکراو هەر بڕۆی هەڵتەکاندبا یەک دوو کەس ئامادەی خزمەت بوون. لەو ماوەیەدا دیسان چەند جار یەکترمان دیتەوەو زیاتر دەگەڵ ڕووحییاتی ئاشنا بووم.

بەرەبەری هێرشی پان و بەرینی ڕێژیم بۆ گرتنەوەی جادەی سەردەشت - پیرانشار بوو. هەموو ناوەندی کوردستان دەحاڵی خۆ ئامادە کردن بۆ بەرەنگاریی ئەو هێرشە دابوون. بە تایبەت ڕۆژ ڕۆژی لاوان بوو هەتا هیممەت بنوێنو خاکی وڵاتەکەیان بپارێزن. من بەشی تەشکیلاتیی ناوچەکانی مەهاباد بووم لە لایەن یەکیەتیی لاوانەوە پێ ئەسپێردرابوو. دەبوایە هێزی لاوانی ناوچە بۆ بەرەنگار بوونەوە وەخۆ بخەم. دەگەڵ مامۆستا "بێبەش" لە مەنگورایەتی ڕا بۆ قەرەگۆڵو لەوێش ڕا بەرەو قەباکەندی وەڕێ کەوتین. لە نێو باغو باغاتی پڕ وێنجەی لادێدا لاوە باریکەڵە سەر مەیلەو زەردەکەمان دیتەوە کە لە جیاتی وەگیر خستنی شوغڵێکی دڵخواز، دەبوایە مل بنێتە بەر کاری تاقەتبڕی کشتوکاڵ. ئێوارەیەکی پڕ لە مێشەکوێرەی نێو باغان لە قەراغ چۆمی "تەتەهوو" دەگەڵ سامادڵ تێر دانیشتینو ئەوەی دەبوو باسی بکەین، کردمان. زۆری پێ نەچوو "سامادڵ" یەکێک لەو هەزاران لاوەی کوردستان بوو کە خۆی لە سەنگەری بەرگری لە خاکو سەربەرزیی گەلەکەیدا دیتەوە. ئەوجار نازناوی "سامادڵ" وەدوای ئەو کوڕە ڕووح سووکە خراو بەرگی پیرۆزی پێشمەرگایەتیی دەبەر کرا."

ئەبووبەکر ئیسماعیلزادە ناسراو بە سامادڵ ساڵی ١٣٤٠ی هەتاوی لە ئاوایی پڕ پیتو بەرەکەتی قەباکەندی لە ناوچەی چۆمی مەجیدخان لەدایک بوو پاشان کە تەمەنی گەیشتە ٧ ساڵی ڕەوانەی قوتانخانە کراو توانی بەسەرکەوتووی دیپلۆم وەرگرێ. کاتێک ڕووی کرد شۆڕش بە هەزاران لاوی وەک سامال ڕوویان لە ریزی تیکۆشەرانی دێموکرات کردو دیفاعیان لە خاکو نیشتمان دەکرد.

لە نێو کۆڕی لاواندا "سامادڵ" دیارترینیان بوو. لە هەڵسووڕی و ماندووبی نەناسیدا، لە کارجوانیو پوخت و پاراوی دا، لە کۆمەڵایەتی بوون و بە دەنگ خەڵکەوە چوون‌دا، لە ئازایەتیو چاو نەترسیدا، لە قانع بوونو سادەیی ژیان‌دا، لە سەداقەت لە دۆستایەتیو هەڵسو کەوتی جوانو سەنگین دا، لە ئەمانەتداری و جێی باوەڕی داو خۆلاسە لە هەموو ئەو تایبەتمەندییانەدا کە بۆ خەباتگێڕێک پێویست بوو، بەڕاستی سامادڵ سەرتۆپ بوو. هەربۆیەش هەم لاوان خۆشحاڵ بوون هاوسەنگەرێکی ئاوایان وەگیر کەوتووە و هەم ئەمنیش دەپێستی خۆم دا جێم نەدەبۆوە کە توانیومە کەسێکی ئاوا بکێشمە ڕیزی لاوان. لە "گاگەشی"ی مەنگورِان قەرارە کۆمیتەی بەرێوەبەریی لاوان تەرمیم بکرێتەوە. ناوی سامادڵ لە پێشەوەی ئەو

ناوانەیە کە بۆ ئەو بەرپرسایەتییە بەرچاو دەکەوێ. لە گاگەشی مەنگوڕان قەڕارە دەستەی لاوان بۆ بەشداریی سمینارێکی گشتی بۆ ساغ کردنەوەی ڕێکخراوەکەیان بە بەشداریی دوکتۆر قاسملوو ڕەوانە بکرێ. ناوی سامان لە ڕیزی پێشەوەی ئەوانەیە کە دەبێ بەشدار بن. لە گاگەشی مەنگوڕان گەڕانی جۆراوجۆری لاوان ساز دەکرێ. سامان گەڕۆڵی ئەسڵیی هەموو تیمەکانە. لە گاگەشی مەنگوڕان لە دابەش کردنی ئەرکی ڕۆژانەدا سامان وەک بەرپرسی"میوانان" دیاری دەکرێ. ئەگەر گوتتان بۆ، دەڵێم لە بەر ڕووح سووکی و باش زانینی دابی میوانداری. هەر لە گاگەشی مەنگوڕانیشە کە "سیاوەش" و "سامان"دەبنە برا زاوای "هەیاس" و لەو بێ ئیمکاناتییەدا زەماوەندێکی پێشمەرگانەی بۆ ڕێک دەخەن.

ئەو کاتەی کە بنکەی یەکیەتیی لاوانیش وەک بنکەی هەموو هێزەکانی دیکەی پێشمەرگەی ناوەندی کوردستان لە دوای بیست و پێنجی گەلاوێژی ١٣٦٣دا کەوتە بەر هێرشی پانو بەرینی هێزەکانی ڕێژیمو ناچار سنووری دەستکردی بڕی، دیسان مودیرییەتو بەرچاو ڕوونیی سامان وای کرد ئەو کۆڕەوە درێژە بە زیانی کەمترەوە بگاتە مەقسەد. کاتێکیش بە پێچەوانەی مەیلی خۆیان، لاوان ناچار کران لەو دیوی سنوور ماندگار بن، هەم دیسان کارجوانی سامان بۆ وەگیر خستنی لانی کەمی ئیمکانات جێی ئافەرینو سەر سوڕمان بوو." (لە بیرەوەرییەکانی هەیاس کاردۆ)

سامان لە نێو پێشمەرگە بە جەرگەکانی ناوچەی ڕەبەتەو دەگەڵ دەیان چاونەترسی دیکە شاخ و کێوی کوردستان دەکا. ئەو کۆڵێک ئەزموونی کاری کۆمەڵایەتی، سیاسی و تەشکیلاتی هەڵ گرتوە و گوند بە گوندی ئەو دەوەرە دەگەڕێ هەتا بیان دا بە خەڵک و هاوسەنگەرانی. سامان ئێستا ئیدی تواناو زەرفییەتی زۆری خۆی لە چوار چێوەی لاواندا بەر تەسک ناکاتەوە و لە گەڕانی خۆی دا دنیایەکی نوێ دەدۆزێتەوە. لەو دنیا نوێیەدا تواناو مەجالی سامان زیاتر وەدیار دەکەونو هەر بۆیە دەبێتە مامۆستایەکی بە ئەزموون.

کاروانی قەت نەپساوەی خەباتگێڕانی ڕێی ئازادی هەر دەهاتو تووشی کوێرە ڕێو هەڵەموت دەبوو. ڕێ ڕەوانی ئەو ڕێگا پیرۆزە ڕۆژ بە ڕۆژ تووشی تەنگو چەڵەمەو نامولایماتی زیاتر دەهاتن. سەدان تێکۆشەر گیانیان فیدا کردو کۆڕی هاوسەنگەرانیان بە جێ هێشت. زۆری دیکە کەم ئەندام بوون. نازانم بۆ دڵم کەمتر ڕێگام دەدا لە سەر "شەهید" شت بنووسم. چونکە بە ڕەگ و پێستەوە خەمی ئەوانەی لە دوای بە جێ دەمێنن هەست پێ دەکەم. شەهید سامال زۆر ناوچەی کوردستان گەرابوو خۆشەویستی ناو پێشمەرگە بوو پاشان ڕەوانەی هێزی پێشەوا کراو وەک ئەندامی هەیئەتی ئیجرای کۆمیتەی شارستان کاری دەکرد دوای سازماندەهی لە ساڵی ١٣٧٥ وەک بەرپرسی کۆمیتەی شارستانی بانە دیاری کرا ئەو بەوپەری توانایی ئەرکە پیرۆزەکانی بەڕێوە برد.

رۆژی ١٧ی سەرماوەزی ساڵی ١٣٧٦ سامال لەگەڵ ژمارەیەک لە هاوڕێیانی بە دوو ماشێنەوە بۆ کاری حیزبی لە شاری سلێمانییەوە بەرەو بنکەی دەفتەری سیاسی لە کۆیە ڕێکەوتن کە لە نزیک شاری "دووکان" کەوتنە بەر دەسڕێژی تیرۆریستەکانی کۆماری ئیسلامیو سامالّو هاوڕێیانی لێیان وەدەست دێنو تێرۆریستەکان ڕاو دەنێنو دەست بەسەر ماشێنی تێرۆریستەکانو کۆمەڵێک بەڵگەی تیرۆریستیدا دەگرن کە بەداخەوە لەدواییین کاتەکانی ئەم هێرشە تێرۆریستییەدا کاک مەنسووری فەتاحی ناسراو بە مەنسووری ڕەشەهەورامی کەوتە بەر گوللەی کوردکوژانو گیانی پێشکەش بە گەل و نیشتمانەکەی کرد. پاشان سامالّو هاوسەنگەرانی بەرەو شاری کۆیە دەهاتن کە لە نزتک شاری کۆیە کەوتنە بەر گوللەی تێرۆریستان و وێرای سێ هاوسەنگەری دیکەی بە ناوەکانی سەیدمەنسوور ناسری، یەدووڵاشیرین سوخەن وڕەفعەت حوسێنی شەهید بوون.

- ٨ی نۆڤەمبەری ١٩٩٧ی زایینی = ١٧ی سەرماوەزی ١٣٧٦ی هەتاوی؛

شەهید بوونی ئەبووبەکر ئیسماعیلزادە ناسراو بە (سامالّ) بەرپرسی کۆمیتەی شارستانی بانە. لە نزتک شاری کۆیە کەوتنە بەر گوللەی تێرۆریستان.

شەهید محەممەد مستەفایی ناسراو بە (حەمە نارستی) فەرماندەری تیپ، لە ناوەندی دووی کوردستان.

١٣٣٤ - ١٣٧٨

خەباتگێڕانی راستەقینەی نەتەوەی کورد سالانێکی زۆرە، شێلگیرانەو ماندووییناسانە بۆ گەیشتن بە مافی دیاری کردنی چارەنوسی نەتەوەکەیان لە هیچ هەوڵو تێکۆشانێک تەنەخی ناکەنو هەر لەم پێناوەشدا، بە دەیان هەزار تێکۆشەر گیانی پاکی خۆیان فیدای ئامانجە بەرزەکانی گەلەکەیان کردووە تاکوو سەرئەنجام ئەم گەلە بتوانێ وەک نەتەوەیەکی بەختەوەری سەر گۆی زەوی بژیو خاوەنی شوناسو ئیرادەی خۆی بێ. بەکورتی ئەم گەلە نەسرەوتوو و ئازادی ویستە لە پێناو دەستەبەربوونی ئامانجە رەواکانی خوێنێکی زۆری داوە، باغو موچەو مەزرای سووتاوە، دەربەدەر بووە، ماڵی کاول بووە، گوندەکانی تەختو خاپوور کراونو تەنانەت ژینۆساید کراوەو بگرە نیشتمانەکەیان لێ لەتوپەت کردووە، بەڵام هیچکام لەم کردەوە دژە مرۆییانە نەیتوانیوە بە چۆکی دابێنێو بەردەوام وەک نەتەوەیەکی زیندوو، نەبەز، کۆڵنەدەرو روو لە گەشەو لەجموجۆڵو خەباتو تێکۆشاندا بووە.

ئەو جارە دەستم برد بۆ پێنووسەکەم تاوەکوو پشوویەکی راحەت هەڵکێشمو ئیتر بە وشەی داخ و حەسرەتو هەناسەدار دەست پێنەکەم، وبستم بۆ رۆڵەیەکی ئەو نیشتمانە وشەکانم ئاوێتەی خونچەی گوڵی بەهار بکەم. رستەکانم پڕ بە

هەواریێک بۆنی خۆشیی ئازادی بە سەر بنەماڵەی شەهیدی ئەو ئاوو خاکەدا بڵاو بکەمەوەو زەردەخەنە بخەمە ناو بنەماڵەی دڵ هەڵقرچاوو جەرگ سووتاو. بەڵام بەداخەوە هەر لە یەکەم ساتەکانی ئەو ژیانە ناخۆشەی بە سەر نەتەوەکەمدا هاتووە، دەستم وا راهاتووە کە بۆ رۆژانی داهاتووی شەهیدێک ئەو رستانە میوانی مێشکی ماندووی، خۆشی لەخۆ نەدیو بێ. چونکی کەسێک ٢٠ ساڵ لەتەمەنی زێڕینو لاوەتی خۆی ماندوویینەناسانە لە خزمەت بە ئامانجە بەرزەکانی گەلەکەیدا بێو لەو پێناوەدا لە هیچ هەوڵو گیان فیدایییەک تەنەخی نەکردبێو سەرئەنجام هەر لەم پێناوەشدا گیانی خۆی بەخت کردبێ، هەر دەبێ ئەو رستانە بۆ رۆژانی داهاتووی ئەو شەهیدانە، میوانی مێشکی ماندووی خۆشی لەخۆ نەدیو بێ.

محەممەد مستەفایی ناسراوە بە حەمە نارستی لە ساڵی ١٣٣٤ لە گوندی "نارست"ی ناوچەی سەردەشت لە بنەماڵەیەکی زەحمەتکێش چاوی بە دنیای روون هەڵێنا. لە دایکبوونی حەمەنارستی کەشێکی پڕلە سۆزو خۆشەویستی لە بنەماڵەکەی پێک هێنا. حەمە نارستی کاتێک کە تەمەنی نایە ٧ ساڵی بەداخەوە نەیتوانی بچێتە قوتابخانەو هەر کە دەستی چەپو راستی خۆی ناسی، رووی لە گۆڕەپانی دەستو پەنجە نەرم کردن لە گەڵ ژیانی نەداری کرد، بۆ هەڵسووڕانی باری ژیانی بنەماڵەکەی بوو بە شوانو پاشان بۆ باشتر کردنی بژێوی ماڵەوە بە ڕێگای قاچاغی هاتووچۆی باشوری کوردستانی دەکرد تاکوو بتوانێ لەم ڕێگەیەوە ژیانێکی سەربەرزانەو باشتر بۆ بنەماڵەکەی دابین بکا. هەر لە هاتوچۆ کردن بۆ باشووری کوردستان بوو کە توانی تا ڕادەیەک لە گەڵ ئەندامانی حیزب ناسیاوی پەیدا بکاو هەر بە هۆی ئەم پێوەندییانەوە بوو کە هەر لە تەمەنی لاوەتیدا هەست بە زوڵم و زۆری دەرهەق بە نەتەوەکەی بکا. هەر چەند هەراشو گەورەتر دەبوو، قورسایی باری ژیان زیاتر شەکەتی دەکرد، چونکی هەژاریو فەقیری بەرگی نەخوازراوی حەمەنارستی بوو.

بە دوای رووخانی ڕێژیمی پاشایەتی، حەمەنارستی ڕێگای رزگاری لەو ژیانە پڕ چەرمەسەریەو گەیشتن بە ئازادی لە ئامانجو بەرنامەی حیزبی دێموکراتی کوردستاندا دیتەوە، بۆیە لە ساڵی ١٣٥٨ی هەتاوی چەکی پڕلە شانازی پێشمەرگایەتی حیزبی دێموکراتی لە هێزی شەهید موعینی ئەو کات، لەشان کردو بەمجۆرە قوناغێکی نوێ لە ژیانی حەمە نارستی دەستی پێکرد. هەر بە هۆی هەڵسووڕانو تێکۆشانی بەردەوامی حەمەنارستی بوو کە لەماوەیەکی کورتدا بوو بە خۆشەویستی هاوسەنگەرانیو وەک پێشمەرگەیەکی روح سووکو ئازاو نەترسو خاوەن بیروباوەڕ لە نێو هاوسەنگەرانیدا ناوبانگی دەرکرد.

ناوبراو بڕوای خۆی بە ڕێبازی پیرۆزی حیزبەکەی هەر لە یەکەم چالاکی پێشمەرگانەی خۆی لەگەڵ هاوڕێیانی لەناوچەی سەردەشت نیشانداو. بەشداری کردن لەچەند شەڕدا بە هۆی ئازایەتیو لێزانیو لێوەشاوەییو دەستو بردو شارەزایی لە بواری نیزامییدا، بوو بە هۆی ئەوەیکە حەمەنارستی وەک سەردەستەی زەربەت لە هێزی گیارەنگ دیاری بکرێ، نموونەی هەرە بەر

چاوی بەرخۆدانو چالاکی حەمەنارستی لە شەڕی دۆڵی کانیە زەردو قاسمەڕەش دەرکەوت کە بە هەق لەو ڕۆژەدا زۆر ئازاو ڕوو سوور هاتە دەرو لە هەر شوێنێک پێوست بوایە حزووری لەو شوێنە دەبوو، ئەوە تەنیا بەرپرسیارەتیی حەمەنارستی نەبوو بەڵکوو ڕۆژ بەڕۆژ پلەو بەرپرسیارەتی نیزامیی بەرز دەبۆوە، لە ساڵی ١٣٦٠ تا کاتی شەهید بوونی مەسئوولییەتی نیزامیی جۆراوجۆری لە هێزی گیارەنگو زمزیراندا بووە وەک: سەرپەل، سەردەستەی زەربەت، جێگری لک، فەرماندەری لک، جێگری هێز، فەرماندەری هێزی زمزیران، فەرماندەی بەتالوێنی گیارەنگو سەرئەنجام فەرماندەی تیپ لە ناوەندی دووی کوردستان.

بە فەرماندەیی حەمەنارستی دەیان شەڕی قارەمانانە لە ناوچەی سەردەشتو ڕەبەت بەڕێوە چوون، لە مودیرییەتی فەرماندەهی لە شەڕەکاندا ڕۆڵی باشی دەگێڕاو، دەست بەسەر داگرتنی پایەگای شەڵماش، بووبانە، زێوێ، بێژوێ، شەڕەکانی ئەحمەدبریو، نێوچوان، گرژاڵ، پشتی داوداوێو ئاغەڵان، کە هەموویان زەربەی قورس بوون کە لە دوژمن دەکەوتن لەو نموونانە بوون کە بە فەرماندەیی ناوبراو بەڕێوە چوون. بە چاوێکی کراوە دیقەتی لە شناسایی دەکردو هەست بە مەسئوولییەت کردن سەبارەت بە دیلەکانی شەڕ خسلەتێکی بەرزی دیکەی ناوبراو بوو.

حەمەنارستی لە ماوەی پێشمەرگایەتیدا چەندین جار بریندار بوو بەڵام هیچ کات کۆڵی نەداو وەی دانەبەزی هەموو جارێ شێلگیرتر لە جاران لە مەیدانی خەباتدا مایەوە، تەنانەت بە شەهید بوونی عوسمانی ئامۆزای بە وەیەکی بەرزتر لە پێشوو بە دژی داگیرکەراندا دەچۆوە.

حەمە نارستی بۆ دوژمن چقڵی چاو بوو و هەمیشە ترسی لێی هەبوو، بەڵام بۆ زەحمەتکێشانی ناوچەی سەردەشتو ڕەبەت نموونەی خۆڕاگریو گیانبازیو لەبەر دڵان بوو. هەر ئەو خسڵەتانە بوو کە بووە هۆی ناوبانگ دەرکردنیو هەر لەم سۆنگەیەشەوە دوژمن زۆر جار پیلانی بۆ گێڕاو تەنانەت لە ساڵی ١٣٦٧ لە لایەن خۆفرۆشێک نارنجەکی خرایە ماڵەوە کە بەختەوەرانە پیلانی دوژمن لە گەڵ شکست ڕووبەڕوو بۆوە، بەڵام بەداخەوە هەر لەو کردەوە نامرۆڤانەدا هاوسەرەکەی بریندار بوو.

حەمە نارستی خۆشەویستی پێشمەرگەو خەڵک بوو، لە گەڵ پێشمەرگە ڕوو خۆشو دەم بە پێکەنین، لە ئەرکی حیزبی جیدیو بەتواناو لێهاتوو بوو لە نێو کۆمەڵانی خەڵکیشدا لەسەرەخۆ و خۆشەویستی هەموو ماڵێک بوو کاتێک ڕووی لە هەر گوندێک کردبایە بە پێشوازییەوە دەهاتنو بە باوەشێکی گەرمەوە وەریان دەگرتو لە هیچ یارمەتییەک بەو و هاوسەنگەرانی تەنەخیان نەدەکرد. لە ناو بنەماڵەی خۆشیدا قەناعەتی بەو ژیانە سەختە هەبوو، منداڵەکانیشی لە گەڵ هەلومەرجی

دژواری شۆڕش بار هێنابوو.

"بە شەهیدیان گوت نیشتمان تەرمی لەرزی هەستاوە پێ، بە سەربەرزی لە ناخی دڵەوە گوتی گیان ....گیان". گەورەیی مرۆڤ نە بەوەیە کوڕی کێیەو لە کوێ گەورە بووە، نە ئەوەی چەندەی خوێندووەو چەندە ژیاوە. گەورەیی مرۆڤ لەوەڕا دەر دەکەوێ کە لەپێناو چ ئامانجێکی بەرزی مرۆیی‌دا هەنگاوی هەڵێناوەو لە پێناو چ خەونێکی پیرۆزی ئینسانی‌دا سەری ناوەتەوە.

دوا نیوەرۆی ٢٢ی جۆزەردان ١٣٧٨ لە کاتێکدا لە سەرەخۆشی هاوڕێیەکی دەگەڕایەوە بە هۆی چەند بەکریگیراوی سەر بە دەزگای ئیتلاعاتی کۆماری ئیسلامی بە پێی پیلانێکی لە پێشدا داڕێژراو لە نزیک شاری کۆیە رفێندراو تەسلیم بە مۆرەکانی رێژیم کرا، دوو رۆژ دوای ئەو کردەوە نامرۆڤانەیە رۆژی ٢٤ی جۆزەردان تەرمی بێ گیانی ناوبراو لە قەدپاڵی چیای هەیبەت سوڵتان لە نزیک شاری کۆیە دۆزرایەوە. ئەو کارە دزێوو قێزەونەی کۆماری ئیسلامی لەکاتێکدا بوو کە سەرکۆماری ئەو کاتی کۆماری ئیسلامی، دروشمی "کۆمەڵگای شارستانی" بەرز کردبۆوەو لەملاو ئەولا مانۆڕو ویڕاژی پێوە لێدەداو تەنانەت ژمارەیەک لە وڵاتانی دەرەوەش باوەریان پێ کردبوو. ئەوە لە کاتێک دابوو کە هیچ ئاڵوگۆڕێک لە نێوەرۆکی کۆماری ئیسلامی پێک نەهاتبوو و دەزگای تیرۆرو ڕەشەکوژی ئەو رێژیمە لە تیرۆری دژبەرانو هێزەکانی ئۆپۆزیسیۆنیدا بۆ دەقەیەکیش غافڵ نەبوو. هەر لە دەورانی ئەودا بوو کە وەزارەتی ئیتلاعاتی رێژیم بڕیاری کوشتنی سەدان کەس لە ئوپۆزیسیونی ئێرانی لە ناوخۆ و دەرەوەی وڵات دابوو و بەشێکی زۆریشیان جێ بەجێ کران. حەمەنارستیش یەکێک لەو کەسانە بوو کە کەوتە بەر شاڵاوی تیرۆری ئەمجارەی کار بەدەستانی کۆماری ئیسلامی.

- ١٤ی جوونی ١٩٩٩ی زایینی = ٢٤ی جۆزەردانی ١٣٧٨ی هەتاوی؛

شەهید بوونی محەممەد مستەفایی(نارستی) فەرماندەری تیپ، لە نزیک شاری کۆیە رفێندراو تەسلیم بە مۆرەکانی رێژیم کرا، دواتر تەرمی بێ گیانی ناوبراو لە قەدپاڵی چیای هەیبەت سوڵتان لە نزیک شاری کۆیە دۆزرایەوە.

شەهید هەمزە سارتکەیی جیگری فەرماندەری تیپ

۱۳۸۷ - ۱۳٤۳

هەر کاتێک کە بە مەبەستی ئاوڕدانەوە لە مێژووی خەباتی رزگاریخوازانەی گەلی کورد دەست بۆ قەڵەم دەبەی، رەنگە یەکەم شت بیر لەوە بکەیتەوە کە خولقێنەرانی ئەم مێژووە پڕ هەورازو نشیوە کێن کە جیاواز لە ناکامییەکانی، چیرۆکی وای تێدایە بۆ نەوەکانی داهاتوو کە بە چاوی خۆی نەیدیتبێ، بڵێ ئەمە ئەفسانەیە.

بەڵێ گەلی ئیمە باشترین رۆڵەکانی خۆی فیدای کوردستان کردووە باخچەی ئاوات بە خوێنی پاکی شەهیدان خەملێوە. هێندێک لەوان وەک ئەستێرەیەکی گەشی کوردستان لە مێژوودا پرشنگدارن وناو و یادی ئەوان هەر دەم لە دڵی هاوڕێ و هاوسەنگەرو درێژە دەرانی ڕێگای خەباتی ئەواندا دیارن. هەمزە عەبدوڵڵاهی ناسراو بە هەمزە سارتکەیی کە هەموو ژیانی بۆ گەلی کورد داناو لەو پێناوەشدا لەبە نرختڕین سەرمایەی ژیانی واتە گیانی شیرینی مایەی دانا.

هەمزە سارتکەیی لە یەکێک لە گوندەکانی سەر بە شارستانی ڕەبەت بەناوی سارتکێ لە ساڵی ۱۳٤۳ی هەتاوی لەبنەماڵەیەکی دەست کورت و زەحمەت کێشدا چاوی بەدنیای ڕوون کردەوە. وردە وردە گەورە بوو تا گەیشتە تەمەنی خوێندن، لەگوندی سارتکێ توانی زۆر زیرەکانە تا پۆلی ٥ی سەرەتایی بخوێنێو پاشان بۆ درێژەدانی خوێندن ڕەوانەی شاری ڕەبەت کراو لەو شارەش زۆر ئازایانە تا سێهەمی ناوەندی دەرسی خوێند، ژیانی ناخۆشی ئەو سەردەم ڕێگای نەدا

هەمزە درێژە بەخوێندن بداو بۆیە وێرای بنەماڵەکەی ووی کردە کاری وەرزێڕیو بەمجۆرە ژیانی خۆی تێپەراند هەتا گەیشتە ساڵی ١٣٥٧ کە خەڵکی ئیران بەگشتی دژی رێژیمی دیکتاتۆری پاشایەتی ڕاپەرین و لەئاکامدا تەخت و بەختی شاو نیزامەکەی سەرەونەخون کرا. دوای هاتنە سەر کاری ئاخوندەکان کە وڵامی داوای مافو ئازادیی گەلی کورد لەلایەن رێژیمی تازە هاتووی کۆماری ئیسلامی بە ئاگرو ئاسن درایەوە، حیزبی دیموکرات تێکۆشانی ئاشکرای خۆی ڕاگەیاند و ریزەکانی خۆی لە هەموو کوردستان رێکخست. هەمزە سارتکەیی یەکێک لەو لاوانە بوو کە سەرەتا وەک لایەنگری حیزب دەستی بە تیکۆشان کرد. پاشان هەمزە بۆی دەرکەوت کە دەبێ خزمەتی زیاتر بە نەتەوەکەی بکا بۆیە لەساڵی ١٣٦٠ راستەوخۆ چەکی پڕلەشانازی حیزبی دیموکراتی کوردستانی کردە شانو وەک زۆر لە لاوانی کورد بەرگی پڕلەسەروەریی پێشمەرگەی پۆشیو چەکی شەرەف و پارێزگاری لە ئاو خاکو نیشتمان کردە شانو بوو بە پێشمەرگەی دیموکرات. هەمزە وەک کوڕە کوردێکی بوێر ئامادەی پارێزگاری لەمانو مەوجوودییەتی نەتەوەکەی بوو. ئیمانی قوڵ بە ریبازەکەی، وڕەی بەرزی، تێکۆشانی بێ وچان، هەمزەیان کردە خوشەویستی خەڵک و هاوسەنگەرانی. کاتێک کۆنەپەرستانی تازە بە دەسەڵات گەیشتوو پەلاماری کوردستانیاندا، هەمزەی قارەمان لەمەڵبەندی سەردەشتو ڕەبەت وەک هەڵوێەکی بەرزەفڕ چاوەدێریی خاکو نیشتمانی دەکردو دژی رێژیمی کۆماری ئیسلامی وەستاوە.

هەمزە رۆژ بە رۆژ زیاتر ئەزموونی لە ژیانی پێشمەرگایەتی دەخستە سەر یەک، بە چەشنیک کە بە هۆی کارامەیی، بە هۆی دڵسۆزی و بیرو باوەری قایمی ئەو کە لەم تەمەنەدا وڕەو ئیرادەی پۆڵاییینی بۆتە هاوەمی شاخ و کێوەکانی کوردستان و بۆ رزگاری و وەدیهێنانی ئامانجی حیزب بۆتە هاوسەنگەری لاوانی دیکەی خوێن گەرمو بەهەست، بەتەواوی وێردی سەرزمانی خەلکو رۆڵە شۆرشگێرەکانی دێموکرات و سەنبولی خۆراگری و ئازایەتیو، بە نەزم و دیسیپلین بوو. ئەم تایبەتمەندیانە بوو بەهۆی ئەوە کە هەمزە سارتکەیی ساڵی ١٣٦٢ بە جێگری فەرماندەری دەستەیەک لە پێشمەرگەکان دیاری بکرێو بە کردەوە نیشانیدا کە شیاوی وەئەستۆ گرتنی بەرپرسایەتیی قورستریشە بە هۆی سەرکەوتنی بەرچاوی لە ئەرکە نیزامییەکانیدا، ساڵێک دواتر بە فەرماندەری دەستە دیاری کرا، هەمزە وەک فەرماندەیەکی بەوەج و کارامە لە شەرەکاندا نەقشی خۆی دەنواندو لە سەنگەری پێشەوەدا بوو، ئەو لەشەڕەکاندا بە بەرنامەوە شەڕی دەکرد.

شەڕە حەماسییەکانی ناوچەی سەردەشتو ڕەبەت، وەک شەڕی گرتنەوەی ڕەبەت، گرتنی پایەگای پشت ماڵی سارتکێ، چەک کردنی چەکدارەکانی بریسوێ، گرتنی موڵگەی بەسرێ، گرتنی پایگای بایزکوژاو، تەفروتوناکردنی موڵگەی سیسێر، شەڕەکانی قەڵاتی کەوان، فەقێ مادین، ئەستۆک، شەری بەناوبانگی پشتی کانییەرەش، سێوەسوورە، شەری پشتی مامەزینە وخولیسان، کەمینەکانی دەراوی سارتکێ وزمزیران، شەڕی شاخەرەشان، سورکێوی بانە ودەیان شەرو حەماسەی دیکەی ئەو مەڵبەندە شاهیدی بۆ بوێری و ئازایەتی ئەم قارەمانە نەمرەو ئەم دڵسۆزە نیشتمانپەروەرە و فەرماندە هەڵمەت بەر دەدەن. دوژمن بە بیستنی ناوی هەمزە زراوی دەچوو چونکە دەیان زانی لە هەر شەڕێکدا بەشداری بکا چارەنووسی دوژمن تێداچوون

یان هەڵاتنو خۆرزگارکردن لەدەست هەمزە بوو.

هەمزەی قارەمان رۆژ لەگەل رۆژ لێهاتوویی و کارامەیی خۆی پتر دەر دەخست هەربۆیە لەماوەی تێکۆشانی خۆیدا بەرپرسایەتیی جۆراوجۆری هەبوو وەک : جێگری لک، فەرماندەری لک، جێگری هێز، سەرپەرستی هێز، فەرماندەری دەستەی کۆماندۆ و جیگری فەرماندەری تیپ و بەرپرسی تەداروکاتی گشتی حیزب بوو. هەمزە لە کەمترین ماوەدا نیشانی دا کە توانای ئەو مەسئوولییەتەی هەیەو فەرماندەرێکی باشو خاوەن تەرحو گەڵاڵەی سەرکەوتووانەیە. لەماوی پێشمەرگایەتیدا چەندین جار بریندار بوو کە هەموو جارێ پاش ساڕێژبوونەوەی برینەکەی بە گۆرتر دەهاتەوە سەنگەری خۆڕاگریو بەرخۆدان.

هەمزە لەسەرەتای مانگی گەلاوێژی ساڵی ١٣٨٧ی هەتاوی بۆ بەڕێوەبردنی ئەرکی حیزبی لەگەل دەستەیەک لە پێشمەرگەکانی حیزب رووی لە ناوچەی رەبەت کرد، هەمزە سارتکەیی ناوێکی ئاشنا لەنێو خەڵکی سەردەشتو رەبەتدا بوو. ئەگەرچی چەند ساڵێک بوو خەڵکی ناوچەی رەبەت چاوێان بە دیداری کوڕە تێکۆشەرەکانیان روون نەببووە، بە دیتنی هەمزەی فیداکار و هاوڕێکانی کە هەڵگری پەیامێکی گەورە لە مانەوەو زیندوو بوونی حیزبەکەی بوو روون بۆوە. رابردووی پڕلەسەروەری و شۆرشگێڕیی هەمزە بەڵگەیەکی بە هێز بوو بۆ ئەوەی باوەشی گەرمی خەڵکەکەی جارێکی دیکە هەمزەو هەواڵانی لە ئامێز بگرنو گوێڕایەڵی بریاراتی حیزب بن کە لەزمانی هەمزەوە بە خەڵکی ئەو ناوچەیە رادەگەیەندراو ئەوانیش بەگیانو بەدڵ بەڕێوەیان دەبرد.

رێژیمی کۆماری ئیسلامی کە هیچکات لە رووبەرووبوونەوە لە بەرامبەر هەمزە سارتکەیدا توانای نەبووەو هەمیشە لەئاستی هەڵمەتی ناوبراودا زەبوون بووە، رۆژی ٢٣ی گەلاوێژی ساڵی ١٣٨٧ لە کاتی بەڕێوەبردنی ئەنجامدانی مەئموورییەتی حیزبی لە ئاوایی گردێنەی ناوچەی سەردەشت کەوتنە کەمینی هێزە بەکرێگیراوەکانی کۆماری ئیسلامیو بەداخەوە لەوکەمینەدا خوێنی تێکەڵ بە خوێنی دوو قارەمانی دیکە بەناوەکانی قادر نەزمیو قادر قادری بوو و گیانیان پیشکەش بە بارەگای بەختەوەریو سەربەستی نەتەوەکەیان کردو مالئاواییان لە نیشتمانە داگیرکراوەکەیان خواست.

٣٥- ١٣ی ئاگۆستی ٢٠٠٨ی زایینی = ٢٣ی گەلاوێژی ١٣٨٧ی هەتاوی؛

شەهید بوونی هەمزە عەبدوڵڵاهی(سارتکەیی) جێگری فەرماندەری تیپ و دوو هاوڕێ دیکە، لە کاتی بەڕێوەبردنی ئەنجامدانی مەئموورییەتی حیزبی لە ئاوایی گردێنەی ناوچەی سەردەشت کەوتنە کەمینی هێزە بەکرێگیراوەکانی کۆماری ئیسلامی.

شەهید برایم مەسڵەحەت ناسراو بە (مەلابرایم دۆڵەگەرمی)جێگری فەرماندەری هێزی شەهید موعینی

١٣٢٥ - ١٣٨٣

ئەو کەسانەی لە پێناو وڵاتەکەیاندا گیانیان پێشکەش دەکەنو گەورەترین سەرمایەی ژیانیان واتە گیانیان لەدەست دەدەن بۆ هەمیشە لەناو گەلەکەیاندا سەربەر دەبنو بەسەربەرزی دەمێننەوە چونکی سینگیان دەکەنە قەڵغانی گوللەی داگیرکەران بۆ پاراستنی نەتەوەکەیان. ئەوە تەنیا لە خەباتی چەکداریدا خۆی نابینێتەوە بەڵکوو زۆر کەس لە قۆناغە جۆراوجۆرەکانی خەبات لەم بوارەدا مایەی لە خۆی داناوە یەکێک لەو خەباتکارانە برایم مەسڵەحەت ناسراو بە مەلابرایم دۆڵەگەرمی لەناوچەی سەردەشت باسی ژیانی دەکەین.

مەلا برایم لە ساڵی ١٣٢٥ ئەو کاتەی کە ئاڵای کۆماری کوردستان لە زۆر شاری رۆژهەڵاتی کوردستانو بە تایبەتی لە موکریان دەشەکایەوە لە بنەماڵەیەکی دەستکورتی سوێسنایەتی سەردەشت لە ئاوایی دۆڵەگەرم چاوی بەدنیای روون کردەوە. لەکاتێکدا کتێبی بەدەستەوە گرت کە دیکتاتۆری بەرەبەرە باڵی بە سەر ئێرانو بەتایبەتی کوردستاندا دەکێشاو تەنانەت راپەڕینی جووتیارانی موکریان سەرکوت کرابوو لەوەها قۆناغێکدا توانی تا ٦ی سەرەتایی درێژە بەخوێندن بدا. پاشان بە هۆی نەداری وازی لە خوێندن هێناو نەیتوانی لە شار درێژە بەخوێندن بدا. بۆیە بە ناچاری رووی کردە خوێندنی ئایینیو لەو بوارەدا سەرکەوتنی باشی بەدەست هێنا.

ناوبراو لە منداڵییەوە وەک زۆربەی منداڵانی ئەو دەڤەرە لە گەل یادی پێشەوا قازیو کۆماری کوردستان ئاشنا بوو، ئەوە هاندەرێک بوو کە لە ساڵەکانی ١٣٤٦ی هەتاوی پێوەندی بە مەلا ئاوارەوە بگرێ وەک ئەندامی حیزب تێکۆشان دەست پێ بکا. مەلا برایم دۆڵەگەرمی زۆر بە دڵسۆزی دەست بە تێکۆشان دەکاتو لە ناو ڕیزەکانی جوتیارانو بازاڕیانو فەرهەنگیانو مامۆستایانی ئایینی بە شێوەی جۆراوجۆر کاری تەبلیغی بۆ حیزب دەکات. کار کردن لە ناو خەڵکدا بە شێوەیەکی زۆر بەرچاو دەبێتە هۆی ئەوە لە لایەن ساواکەوە بگیرێو ماوەی ٩ مانگ لە بەندیخانەی ڕێژیمی پاشایەتیدا بێ. پاش ئازارو ئەشکەنجەیەکی زۆر زاری لە ئاست نەهێنییەکانی حیزب نەکردەوەو ئازاد کراو دواتر لە ژێر چاوەدێری ساوک دامایەوە. بەڵام ناوبراو هەر وەک پێشوو دەستی بە تیکۆشان کردەوە.

کاتێک ڕێژیمی پاشایەتی لە ئێران وەلەرزە کەوتو لە ساڵی ١٣٥٦ بۆ ١٣٥٧ کە ڕاپەڕینی گەلانی ئێران ورده ورده بە گوێی خەڵک دەگەیشت. کادەرکانی حیزب بە شێوەیەکی نەهێنی لە ناوچە دەرکەوتنو لە نێو چینی جۆراوجۆری کۆمەڵدا سیاسەتی حیزبیان لەناو خەڵکی ناوچەدا بڵاو دەکردەوە خەڵکیان سازمان دەدا بۆ ڕاپەڕین لە دژی ڕێژیمی شا.

ساڵی ١٣٥٧کە بڵێسەی شۆڕشی گەلانی ئێران سەرتاسەری وڵاتی گرتەوە مەلا برایم بە جۆشو خرۆشیکی دیکەوە کەوتە مەیدان. خەڵکی هان دەدا بۆ ڕێ پێوان لە شارو گوندەکان تا ئەو ئاواتە ورده ورده دەهاتە دی کە مەبەستی ڕووخانی ڕێژیمی شا بوو. هێشتا لە زۆر شوێنی ناوچەی سەردەشت پێگەی ڕێژیمی پاشایەتی لە جێگای خۆی بوو کە مەلا برایم دۆڵەگەرمی بە هاوکاری لاوانی ناوچەو گوندەکانی دۆڵەگەرم، قوڵەسوێر، دەرمانئاوا، پیرانو قەڵەڕەشە دەستی بە سەر پایەگای ڕێژیم داگرتنو لە گوندی قەڵەڕەشە لە بەرژەوەندی حیزبو جووڵانەوە دەستی بە ڕاپەڕاندنی کارو باری خەڵک کرد زۆر کەس پێی وابوو مەلا برایم بە قازانجی ڕێژیم ئەو کارەی کردوە بەڵام پاشان زۆری پێنەچوو کادرەکانی حیزب بەشێوەی ئاشکرا هاتنە مەیدانو دەست خۆشیان لێکردن، ئەوە بوو بەمایەی خۆشحاڵی خەڵکی ناوچەکە.

پاش سەرکەوتنی شۆڕشی گەلانی ئێران بە تاڵان بردنی دەسکەوتەکانی شۆڕش لە لایەن کۆماری ئیسلامییەوەو، ئاشکرا بوونی خەباتی حیزبی دێموکراتی کوردستان لەساڵی ١٣٥٨ی هەتاوی لەسازماندەهی هێزی پێشمەرگەدا مەلا برایم وەک سەردەستەی دەستەی یەک، لە لکی٣ی هێزی شەهید موعینی ئەوکات دیاری کرا. مەلا برایم یەکەم شەڕ کە فەرماندەیی تێدا کرد گرتنی پاگای پردی بریسوێ بوو کە ئازایەتی کەم وێنەی لەخۆی نیشاندا. پاشان مەلا برایم دۆڵەگەرمی فەرماندەیەکی ئازاو چاو نەترس بەشداری شەڕەکانی جادەی بانە - سەردەشت جادەی سەردەشت - پیرانشار، شەڕەکانی باسکی کۆڵەسە، دۆڵی بێوران، جادەی سەردەشت - دەرماناوێ، دەشتی کەپران، شەڕی مارەغان - قوچی، هەروەها شەڕەکانی ناوچەی ئالان لە هەموو ئەوانەدا ناوبراو ڕۆڵی سەرەکی بینی. پاش شەڕی ٨ی گەلاوێژی ساڵی ١٣٦١ کە لە

قوچی‌و مارەغان کرا تێیدا ١١ پێشمەرگە شەهید بوون بۆخۆیی‌و چەند کەسێکی دیکە بریندار بوون بەڵام پاش سارێژ بوونەوەی بریندەکەی گەڕایەوە سەنگەری ئازادی‌و دیفاع لە کوردستان.

دوای ئەو شەڕە، مەلابرایم لەلایەن فەرماندەری هێزی موعینی کرا بە فەرماندەی لکی ٣ی شەهید سمایلی سەلیمی لە هێزی شەهید موعینی. جگە لەو شەڕانە مەلا برایم لە مەئموریيەتەکانی حیزبداو هێرشەکانی دیکە بۆ سەر پایەگاو دامەزراوەکانی رێژیم چوونە ناو شاری سەردەشت بەشداری چالاکانەی هەبووە رۆڵی فەرماندەی تێدا گێڕاون. لەبەر ئازایەتی‌و قارەمانی مەلا برایم لە ٢٩ - ٨ - ١٣٦٤ وەک جێگری فەرماندەری هێزی شەهید موعینی دیاری دەکرێ‌و ئەرکی قورستری دەکەوێتە سەرشان.

مەلابرایم لەو ئەرکەشدا سەرکەوتوو هاتەدەر، کەسێکی خۆش ناوو خۆشەویستی کۆمەڵانی خەڵکی سوێسنایەتی‌و ئالان‌و شاری سەردەشت بوو، جگە لە کاری نیزامیی وەک کادرێکی سیاسی‌و دڵسۆز دەچوە نێو کۆمەڵانی خەڵکو سیاسەتی حیزبی بۆ شیی دەکردنەوە. دوژمن زۆر پیلانی بۆناوەو تەنانەت چەند جار هەوڵی تیرۆر کردنیشی درا. بەداخەوە توشی سەرەتانی خوێن دەبێ لە ساڵی ١٣٧٨ بەناچاری رێگای هەندەرانی گرتە پێش‌و وەک پەنابەرێکی سیاسی لە وڵاتی سوئێد نیشتەجێ بوو بەداخەوە پاش ماوەیەک بەربەرەکانێ لەگەڵ مەرگ لەرۆژی ٩ی خەزەڵوەری سالی ١٣٨٣ لە وڵاتی سوئێد مالئاوایی لە گەل‌و نیشتیمان کرد.

٣٦- ٣٠ی ئۆکتۆبەری ٢٠٠٤ی زایینی = ٩ی خەزەڵوەری ١٣٨٣ی هەتاوی؛

برایم مەسڵەحەت ناسراو بە (مەلابرایم دۆڵەگەرمی) جێگری فەرماندەری هێزی شەهید موعینی لە وڵاتی سوئێد مالئاوایی لە گەل‌و نیشتیمان کرد.

شەهید عەوڵا شێنانی فەرماندەری هێزی ٢ی ڕێبەندانی لە سەقز

١٣٣٣ - ١٣٨٩

لەراستییدا هەژارانی ئەو کوردستانە لە زۆربەی قوناغەکانی ژیاندا بوونەتە قوربانی دەسەڵاتخوازانو ملهوڕانی دەوروبەری دەسەڵات، هۆکاری زۆر ڕوونە، چونکی بەدرێژای مێژوو دەسەڵاتداران حاکم بەسەر وڵاتدا خەڵکی بێدەرەتانی چەوساندۆتەوە. ئەو زوڵمو زۆرەی کە لە خەڵکی هەژار دەکرێ دەگاتە ئێستاقانو لە ڕووی ناچاری دەفاع لەمانو مەوجوودییەتی خۆی دەکا. ئێستا ئەو زوڵمە ئەگەر زوڵمێکی نەتەوەیی بێ ئەرکی هەژاران قورستر دەکا، عەوڵا شێنانی یەکێک لەو ڕۆڵە هەژارانە بوو بە بەردەوامی بەربەرەکانی لە بەرامبەر زۆرداران کردوە.

عەوڵا شێنانی ساڵی ١٣٣٣ لە بنەماڵەیەکی زەحمەتکێش و هەژاری گوندی شێنان سەر بە ناوچەی بانە لەدایک بوو لە بەر نەداریودەستکورتی بنەماڵەکەیان نەیتوانی بچێتە قۆتابخانە. هێشتا هەر منداڵ بوو بۆ پەیداکردنی بژێوی ماڵ ڕووی لە شارەکانی دیکەی ئێران کرد. ساڵانێکی زۆر لە شارەکانی دیکەی ئێران بۆ ژیانیکی نەمرنەژی ئارەقەی ڕەشت. پێش شۆڕشی گەلانی ئێران بە هۆی قەبوولْ نەکردنی زوڵم وزۆر و بێگاری هەمیشە لەگەڵ دەرەبەگەکانی گوندەکەی خۆیان لە کێشە و بەربەرەکانی دابوو.

بە سەرکەوتنی شۆرشی گەلانی ئێران و ئاشکرابوونی تێکۆشانی حیزب، تروسکەی ڕووناکی لەدڵی عەوڵا شێنانیدا کرایەوە و

ئازادی وبەختەوەری لە ئامانج وڕێبازی حیزبی دێموکراتدا دیتەوە، بۆیە ساڵی ١٣٥٨ بوو بە پێشمەرگەو لە لکی ٢ی هێزی شەهیدانی وێردی بانە سازمان درا.

عەولا شێنانی لەماوەیەکی کورتدا لێهاتوویی و دڵسۆزی خۆی نیشاندا و دەریخست کە پێشمەرگەیەکی ئازاو فیداکارو بە جەرگە. دەرکەوت کە باوەری حیزبیانەی قایمو قۆڵە. بەمجۆرە زۆری نەکێشا فیداکاری و هەست بە بەرپرسایەتی کردنی عەولاشێنانی بوو بەوێردی سەر زمانی هاوسەنگەرانی. ناوبراو تا ساڵی ١٣٦٤ی هەتاوی وەک پێشمەرگەیەکی بە ئیمان وئازا لەو هێزە خزمەتی کرد.

عەولاشێنانی برایەکی بە ناوی سەعدوون ساڵی ١٣٦٥ پێشمەرگەی حیزبی دێموکرات بوو لە ناوچەی بانە شەهید بوو، شەهید بوونی براکەی زیاتر ئەوەی هاندا کە لەخەبات تووندو تۆڵتر بێو بەبیروباوەڕتر بۆ خەبات کردن هەنگاوی دەنا. بۆ خۆشی بێجگە لەوەی بە دیان وسەدان جار لە یەک میتری مەردن گەڕاوەتەوە دوو جار لە شەڕدا بریندار بوو بەڵام ئەو جۆرە مەترسییانە هیچکات نەیانتوانی لە خۆشەویستی کوردستان ولە باوەری عەولا شێنانی لاوازو کەم رەنگ بکاتەوە.

ساڵی ١٣٦٤ی هەتاوی بۆ خزمەت کردنی پێشمەرگایەتیی رووی لە ناوچەی بۆکان کرد، پاش ماوەیەک وەک جێگری لک و پاشان وەک فەرماندەری لک دیاری کرا. لەو مەسئولییەتانەش دا زۆر رووسوور هاتە دەرو هەر ئەرکێکی حیزب پێی سپێربوایە بە جوانی بەڕێوەی دەبرد. لە ساڵی ١٣٦٧ لە سەر بریاری دەفتەری سیاسی گەڕاوە هیزی ئاربابا و، وەک فەرماندەری هێز دیاری کرا. هەرچی ئەزموونی فەرماندەری عەولا شێنانی دەوڵەمەند دەبوو لیهاتووی زیاتری لە خۆی نیشان دەدا، چاوەروانی حیزبەکەشی لەوە زیاتر دەبوو، هەر بۆیە بە دوای شەهیدبوونی فەرماندەری قارەمانی شەرەکانی بۆکان شەهید وەستا ئەحمەد، ئەرکی سەرپەرەستی هێزی بەیان بە عەولا شێنانی سپێردرا. لە سالانی ٦٨ تا ٧١ وەک رۆڵەیەکی بە ئیمان ئەرکی خۆی زۆر شۆڕشگێڕانە بە جێگەیاند. عەولاشێنانی کە هەرچەشنە خزمەتێک بە حیزبی دێموکرات وجووڵانەوەی شۆڕشگێڕانە نەتەوەکەی بۆ خۆی بە شانازی دەزانی، هەموو ناوچەکانی کوردستان بۆ ئەو خۆشەویست بوو. سالی ١٣٧٢ بەخوشحاڵییەوە داوای دەفتەری سیاسی قەبووڵ کردو فەرماندەری هێزی ٢ی ڕێبەندانی لە سەقز وەئەستۆ گرت. لەم ناوچەیەش بە ڕێکوپێکی ئەرکی خۆی بەڕێوە برد.

عەولا شێنانی تەنیا فەرماندەریکی قارەمان ولێهاتوو نەبوو بەڵکوو کادرێکی تێگەیشتوو خۆشەویستی کۆمەڵانی خەڵک بوو. ئەو کە بەداخەوە پێشتر نەخوێندەوار بوو لە پێشمەرگایەتیو لەحیزبی دێموکراتدا فێری خوێندن ونووسین بوو. لە مەکتەبی دیموکرات و لە ئامێزی پڕ لە خۆشەویستی خەڵکی کوردستاندا خۆی پێ گەیاند. بەراستی کەسێکی لەسەرەخۆ بوو

عەوڵاشێنانی بۆ پێشمەرگەکانی ژێر فەرماندەری خۆی، وەک براو باوکێکی دڵسۆز بوو بەرامبەر بە خەڵکی حیزبدۆستو پێشمەرگە پەروەریش، ئینسانێکی خاکی وسەمیمی بوو قەدری خۆشەویستی بێ سنووری ئەوان بەرامبەر بە پێشمەرگەی دەزانی، لە گەڵ حیزبەکەیو نیشتمانەیکەیو نەتەوەکەی دەست ودڵ وداوێن پاک بوو، ئەوانی تا رادەی پەرەستن خۆش دەویست و لە پێناو خزمەتی ئەواندا ئامادە بوو نەک هەر دووریو دابڕانی پەیتا پەیتای هاوسەرو جگەرگۆشەکانی قەبووڵ بکا بەڵکوو لە گیان بەختکردن ومەترسیی بە جێهێشتنی بە یەکجاری خۆی بۆ شەهید کردن لە پێناو نیشتمان دانابوو.

ساڵی ١٣٧٤ عەوڵاشێنانی تووشی نەخۆشێکی دژوار بوو ئەو نەخۆشییە لە کاری خست وپاش چەندجار عەمەل کردنی دوکتورەکان، لە ساڵی ١٣٨٠ لە وڵاتی نۆرویژ گیرسایەوە کە دیارە بەردەوام لەژێر چاوەدێری پزیشک دابوو. بە داخەوە رۆژی ١٤ی خاکەلێوەی ١٣٨٩ لە شاری ترۆندهایمی نۆرویژ کۆچی دوای کردو پاشان لە خاکی کوردستان لە گۆڕستانی شەهیدانی حیزبی دێموکرات لە شاری کۆیە لە نێو غەم وپەژارەی هاوڕێیانیدا بە خاکی نیشتمان سپێردرا.

- ٣ی ئەپریلی ٢٠١٠ی زایینی = ١٤ی خاکەلێوەی ١٣٨٩ی هەتاوی؛

عەوڵا شێنانی دووهەمین شەهید فەرماندەری هێزی ٢ی ڕێبەندانی لە سەقز، لە شاری ترۆندهایمی نۆرویژ کۆچی دوای کردو پاشان لە خاکی کوردستان لە گۆڕستانی شەهیدانی حیزبی دێموکرات لە شاری کۆیە لە نێو غەم وپەژارەی هاوڕێیانیدا بە خاکی نیشتمان سپێردرا.

بەداخەوە هیچ بەسەرهات و ژیاننامەیکم لەسەر ئەم دوو شەهید بۆ نەدۆزرانە

- ٩ی سێپتەمبەری ١٩٨٣ی زایینی = ١٨ی خەرمانانی ١٣٦٢ی هەتاوی؛ شەهید بوونی ئەسعەد مامەدی جێگری فەرماندەری هێز، لە گوندی شنەتالا، بە هۆی تیرۆری بە کریگیراونی کۆماری ئیسلامیی.

- ١٦ی جوولای ١٩٤٦ی زایینی = ٢٥ی پووشپەڕی ١٣٢٥ی هەتاوی؛ شەهید بوونی محەممەد نانەوازادە یەکەمین فەرماندەرو جێگری سیاسی وەزارەتی هێزی کوردستان بە هۆی کەوتنە. خوارەوەی فرۆکە لە نێزیک کەلیخان ناوچەی بانە.

مێژووی زیندوو! (٥)

ناوڕێک لەژیان و خەباتی تێکۆشەر برایم چووکەڵی

شەو بوو. نەک هەر شەو، تاریکە سەلاتێکی ئەنگوستە چاو. ناڵەی هەور گوێی ئاسمانی کەڕ دەکردو گریانیشی، هەردی وەئامان دێنا. ئاسمان, ڕەشە هەوری وەبەر قامچی دەدا، هەور دەی ناڵاندو بەهەر شریخەیەکی زەوی وەلەرزین دەخست. هەموان لێک بەڕق داچووبوون و بۆ بەچۆک داهێنانی یەکتر لە تەقەلادا بوون. ئاسمان بێ بەزەییانە هەوری قامچی باران دەکردو هەوریش ڕێژنەی تۆفانو بۆرانی بەسەر هەرددا دەڕشت. ڕقی ئاسمان، گریانی هەورو لەرزینی زەوی، قیامەتێکیان ساز کردبوو مەپرسە. کڕێوەو بارن، سەرما و سەخڵەت، شریخەی بەسامی هەورو تاریکەسەلاتی قەترانی، ورتەو جووڵەی لەزینەوەر بڕیبوو. هەموو بە باڵدارو بێ باڵەوە، بەئینسان و حەیوانەوە، بەگەورەو چووکەوە، بەنێرو مێوە، بەدەسەلاتدارو بێ دەسەلاتەوە بۆ خۆ ڕزگار کردن لە وەیشوومەی سەرماو پەلاماری تۆفان پەناو پەسیویان کردبوە حەشارگە. ئەو شەوە، کۆڕی شەش کەسیی بنەماڵەیەک وەک باقیی خەڵکی دیکە لەسەرمانو لە ترسان خۆیان خزاندبوە ژێر لێفە کورسیو کەس زاتی جووڵەی نەبوو. کابرای خاوەن ماڵ هەر جارە ناجارێک سەری هەڵ دەبڕی و بەنیشانەی ناڕازی بوون بۆڵەیەکی دەهاتێ. ئەو لەدوو شت داخدار بوو. ڕقی سروشتو بوونی مۆڵگەی هێزەکانی دوژمن لەسەر تەپۆڵکەی پشت ئاوایی. ئەو دەیزانی پەلاماری سروشت کاتییە، بەڵام وجوودی ئەو نالەبارانە درێژخایەنە. دوای ورتەو بۆڵەیەکی زۆر، لەپڕ دەنگی بەرز کردو گوتی: "ئای پێشمەرگە لەکوێی؟ بەڕاستی شەو شەوی تۆیە. ئێستا "حەجەم" لەترسان هەموو خۆیان مەڵاس داوەو دەکرێ هەر بەدەست بیان گرن. نازانم ئەو رۆڵە بەجەرگانە بۆ دیار نین؟ ئەدی بۆ زۆر جار هەر دەڵێی لەعەرزی هەڵ دەقوڵێن؟...". ئەزقەزا زۆری پێ نەچوو خرمەی چەکی پێشمەرگە، گرمەی هەوری بەچۆک داهێناو مۆڵگەی دوژمنیشی وێران کرد. دواتر، هەم کابرا و هەم بنەماڵەو هەم خەڵکی دیکە خەوێکی خۆشیان بە نسیب بوو.

هێندێک شت هەن ئەنجامیان بۆ کەس دەست نادا‌و لە محاڵاتن. ئەنجامی هێندێک شت کاری ڕۆژانەی ئینسانەکانەو بۆ هەموان دەست دەدا. بەڵام، هێندێک شت تەنیا بە بەشێکی کەم لە ئینسانەکان ئەنجام دەدرێن و زۆربەی خەڵک وەک محاڵات چاویان لێ دەکەن. شاکاری پێشمەرگە ئەوەیە کەکاری بەروانەت ناموکین، موکین دەکا. هێزێک کە لە وجوودی پێشمەرگەدایە توانای کاری گەورەی هەیەو هەر ئەوەشە کە ئەو مەخلووقەی بە هەیبەت کردوە. مەسەلە ئەوە نیە من، یان تۆ، باوەڕمان بەخەباتی پێشمەرگە هەبێ یان نا. گرینگ ئەوەیە نە من و نە تۆو نە کەسی دیکە ناتوانێ ئینکاری هێزی

دەروونیی پێشمەرگە بکا. کەسێک کە بتوانێ لەپێناو گۆڕینی نەزمی نابەرابەریخوازدا قۆڵی هیممەت هەڵ مالێ، گاڵتە بەترس بکاو مەرگ بەچۆک دابێنێ، شایستەی میدالێ وەرگرتنە. "شەهیدە زیندووەکان" (ناوێک بۆ قارەمانە زیندووەکانی مەیدانی بەربەرەکانی) جێگای شانازیی نەتەوەکەیانن و پێویستە میدالێی سەرفیرازییان بەملدا بکرێ. یەک لەو قارەمانانەی کە مەرگی بەچۆک داهێناوەو لاپەڕەی زێڕینی لە مێژووی بەرەنگاریدا تۆمار کردوە "برایم چووکەڵی"یە.

کە ڕوو لەناوچە پڕپیتو بەرەکەتەکەی "چۆمی مەجیدخان" (کۆنە هێلانەی خۆم) دەکەی ولەوێڕا لێوارەو لێواری "تەتەهوو" دەگریو بەرەو "بووکی ڕازاوەی موکریان" وەڕێ دەکەوی، چاوت بە سەدان تابلۆی ڕەنگاوڕەنگی باییدار دەکەوێ کە هیچی وەک هیچی ناچن. بەڕاستی دەستی سروشتو هێزی ئینسان لەو نێوە هونەری نواندووەو شتێکی وەک بەهەشتی خوڵقاندوە. زەویی سەرسەوزو دڵگیر، باغاتی هەمەجۆرو پڕمیوە، بەروبێستانی هەمەڕەنگ، جۆگەوجۆباری ڕێکوپێک و پڕئاو، دێهاتی پڕحەشیمەت و ئاوەدان، ڕێگاوبانی زۆرو پڕ لەهاتوچۆو سەرەنجام خەڵکێکی ماندووینەناس و پڕکار، سروشتی ئەو دەوەرە پێک دێنن. "داشبەند" وەک یەکێک لەدەیان گوندی ناوچەی "ئەحمەدی کۆر"، دەکەوێتە سەرڕێگای ئەسڵیی میاندواو- بۆکان و خاوەن سروشتێکی دڵگرو خەڵکێکی کوردپەروەرە. داشبەند لەسەر چۆمی تەتەهوو هەڵکەوتوەو دەوروبەری بەباغو کێڵگەی پڕحاسڵات ڕازاوەتەوە. بەشداری ئەمجارەی "مێژووی زیندوو" هەڵکەوتەی ئەو گوندەیەو لەلایەن ئەوخەڵکە تێکۆشەرەوە ڕەوانەی مەیدانی فیداکاری کراوە.

لەمێژە چووکەڵی دەناسم. ئەو سەمبولی خەبات، فیداکاری، خۆماندووکردنو خۆپێگەیاندنە. برایم چووکەڵی بەکاری بەردەوام، بەخۆ دەمەترسی هاویشتن، بەپابەند بوون لەسەر ڕێبازی شەهیدان و بەخۆ گۆڕین و خۆ تەیار کردن، توانیویەتی وەک یەکێک لە تۆمارکەرانی مێژووی چەند دەیەی ڕابوردوو بێتە ناساندن. ئەو بەشیکی گرینگ لە "مێژووی زیندوو"یە. سوپاس بۆ کاک برایم. سوپاس بۆ خزمەتەکانی و سوپاس بۆ بەشدار بوونی لە گێڕانەوەی مێژووی خەبات و خۆڕاگریی.

کە بەسەرهاتی چووکەڵی دەخوێنیەوە، لە قووڵایی ناعەدالەتییەکانی کۆمەڵ و ئازاری ئینسانەکان دەگەی. کە بڕیاری چووکەڵی بۆ بەربەرەکانی دەبینی، بڕیاردانت بۆ هاسان دەبێ و پێت خۆشە هەموو مەترسییەک تاقی کەیەوە. (ئاخر برایم هێشتا تازە لاوێکی پازدە ساڵانەبوو کە خۆی بەدەریای پڕ لەکارەساتی پێشمەرگایەتی داکردو دەگەڵ شەپۆلە پڕ هەیبەتەکانی ئەو دەریایە کەوتە هاتوچۆ). کە ڕەوتی خەبات و فیداکارییەکانی برایم چووکەڵی تاقیب دەکەی، ڕقت لەدوژمن زیاترو دڵسۆزیت بەرانبەر خەڵکو نیشتمان چەند هێندە دەبێ. کە لەزمانی چووکەڵییەوە ناوی ئەو هەموو قارەمانو تێکۆشەرە دەبیسی، حەسرەتی نەناسینی ئەوان بەربینگت پێ دەگرێو ئازارت دەدا. کە چووکەڵی مەیدانی شەڕی

پێشمەرگە و هێزی دوژمنت بۆ تەرسیم دەکا، ژینرااڵە سەرسینگ پڕ لەمیدااڵەکانت لێ دەبێتە هیچ. کە باری قورسی سەرشانی برایم چووکەڵی دەبینی، خۆت لەبەر چاو دەکەوێ. لەیەک قسەدا: کە تێکۆشانی برایم چووکەڵی دەبینی، لە مانای ڕاستینی خەبات دەگەیو هەر بۆیە پێشمەرگەت بە هەیبەتتر دێتە بەرچاو. خۆزگە تەرازووی عەدااڵەت لانیکەم لەحاند هەڵسەنگاندنی پێشمەرگە درۆی نەکردبا و جارێک لە جاران قورسایی ئەو گەوهەرەی بە دروستی کێشابا.

کاتێک تێکۆشەر برایم چووکەڵی بڕیاری پەیوەست بوون بە خەباتکارانی رێی ئازادی دەداو بەو تەمەنە کەمەوە خۆی لەنێو مەیدانی تاقی کردنەوەدا دەبینێ، کوردستان بەشارو گوندییەوە لەژێر ئاگری بێ ئەمانی دۆژمن دابوو. لەڕاستی دا یەکێک لە هۆیەکانی ئەو بڕیارە گرینگەی کاک برایمیش هەر ئەوە بوو. بۆ خۆی دەڵێ:" بە پێی جوغرافیای گوندەکەمان (داشبەند) کە لەسەر جادەی بۆکان ــ میاندواو هەڵکەوتووە لە سەرەتای پاییزی ١٣٦٠ کەبۆکان لەلایەن داگیرکەرانی کۆماری ئیسلامیەوە داگیر کرا، بە چەندین جار لەلایەن ڕێژیمەوە بەشەوو ڕۆژ پەلاماری گوندەکە درا کە(سەیادی شیرازی) فەرماندەری دەکرد، ئەوە لە حاڵێک دابوو گوندەکە پایەگای لێ بوو. هەموو جارێ زۆری لەخەڵک دەدا، تەنانەت تەقەیان لەخەڵک دەکرد. بۆیە منیش بڕیارم دا، یەکجار بە سەربەرزی لەڕێگای ئازادی نەتەوەکەم دا بمرم باشترە تا هەموو ڕۆژێ جارێک بمرم...". لەو ڕۆژە بەدواوە ئیتر چارەنووسی چووکەڵی دەگەڵ چارەنووسی گەلەکەی لێک دەدرێو هەتا گەل زیاتر تووشی دەردو مەینەت دێ، لەشو بیری برایم زۆرتر ئازار دەکێشێ. ناوبراو بەو تەمەنە کەمەوە بارێک هەڵ دەگرێ کە زۆر لە خۆی زیادەو هەر بۆیە قورساییەکەی شەوو ڕۆژ هەست پێ دەکا. ئەو، ڕوو دەکاتە بنکەی پێشمەرگەو لەچا لێنان و وڵات گەسکدان و تفەنگ خاوێن کردنەوەڕا دەست پێ دەکاو چونکە ئیمانی بە ڕێبازەکەی بوە لێی ماندوو نابێ و جاردەگەڵ جار لێی سەرخۆشترە دەبێ. لەیەکەم ساتەکانی پۆشینی بەرگی پیرۆزی پێشمەرگایەتیدا برایم چووکەڵی دەگەڵ قارەمانانی وەک: قاسم باقی،عوسمان دادخا، وەستا ئەحمەد، سەعدوون بارزان، محەمەد برایم ئۆف و ناسری باریک ڕووبەروو بوە کە ئوبووهەت و ئازایەتییەکەیان شوێنی قووڵی لەسەر داناوەو دەرسی نەترسانی فێر کردوە. (مخابن ئەو تێکۆشەرانە دواتر بەڵێنی پێشمەرگایەتییان بردە سەر و ڕەگەڵ کاروانی نەمران کەوتن).

ڕەوتی بەرەو پێشەوە چوونی ڕووداوەکانو سەختو خوێناویتر بوونی خەبات، هەروەها چوونە سەری تەمەنو زانیارییەکانی برایم چووکەڵی، ئەویان لەکڵ دەڕێناو بۆ بەردەوامیی خەبات و خۆڕاگری بە تەواوی ئامادەیان کرد. ڕۆژو مانگ و ساڵ دێن و تێ دەپەڕن. لە لایەک ئاشی لەش هاڕینو خوێن ڕشتنی دەزگای سەرکوت خێراتر دەبێو لە لایەکی دیکەش هێزی بەرەنگاریی کورد ڕێکخراوترو بە بەرنامەتر مەیداندار دەکا. لە نێو ئەو پێچ و خەمەی "مەرگ و ژیان"دا، ئەسپی سەرکێشی برایم لەوچان ناکەوێ و هەتا "گۆم قووڵتر دەبێ چاکتر مەلەی دەکا". لەهەموو ئەو ساڵە سەختو لە بیرنەکراوانەدا، کوڕی کوردی نێوسەنگەر تفەنگ لەشان، ڕەختو دەراغ لەقەد، کۆڵەپشتی لەپشت، پووزەوانە هەڵکێشراو،

لەسەر هەست و چاو بەمۆلەق، ئەم شاخ و ئەو دۆڵ دەکا، سەری گوندان دەدا، لە جادان دەپەڕێتەوە، باریکە ڕێی مین ڕێژکراو تاقی دەکاتەوە، کەمین دادەنێ و کەمینی دوژمن تێک دەشکێنێ، پێشی پەلاماری سوپای داگیرکەر دەگرێو لە سەنگەری بەربەرەکانێدا قارەمانانە ڕادەوەستی، بە سەختی بریندار دەبێ و لە کاروان بە جێ دەمێنێ، تەرمی هاوڕێی شەهیدی بەسەر دادەمێنێتەوەو لەتاوی ئەو ژانی برینی خۆی لەبیر دەچێتەوە، ڕەحمو دڵفرەوانیی خەڵکە خۆشەویستەکەی دەبینێ و دەگەڵ ئازارو مااڵ وێرانییەکانیان ئاشنا دەبێ، لەهاوڕێی نێو سەنگەری بە ڕق دادەچێ و دواتر دەگەڵی ئاشت دەبێتەوە، هەتا قووڵایی دڵی دوژمن نفووز دەکا و لەشیرین خەودا بەدیلیان دەگری، لە ژێر قورسایی ڕەهێڵەی تۆپو خۆمپارەو کاتیۆشادا ناچار پاشەکشە دەکاو ڕێی چەند ڕۆژان بە چەند کاتژمێر دەبڕێو... بەڵێ ئەوانە و دەیان و سەدان تابڵۆی سرنج راکێشی دیکە بەشێک بوون لە ژیانی برایم چووکەڵیو هاوخەباتانی کە خوازیارانە ئەو ڕێگایەیان هەڵبژاردبوو، ئازایانە بڕیان و سەربەرزانە درێژەیان دا.

لە بارەی ئەو خەباتکارانەی کە چووکەڵی لە ماوەی پێشمەرگایەتیی دا ناسیونی پرسیاری لێ دەکەم. لیستەیەک ڕیز دەکا کە سەروبنی دیار نیە. بەشێکی بەرچاو لەوانە لەنێومان دانەماون و تەنیا یادو وێنەیان خانەی بیرەوەرییەکانمانی داگیر کردوە. بەشێکی دیکە لەو خەباتکارانە بە ساغی یان سەقەتی هەروا درێژە بەژیان دەدەن و تەنانەت ئێستاش هۆی گەرم ڕاگرتنی کوورەی خەباتن.

پاشان باسی ئەو ناوچانەی لێ دەپرسم کە لەو ماوە دوور و درێژەدا خزمەتی تێدا کردوون. وەاڵمی چووکەڵی بەم جۆرەیە:

"بەشی هەرە زۆری پێشمەرگایەتیی من لە دەورانی سەخت لە بۆکان بوە. لە ١٨ - ٨ - ١٣٦٠ بوومە پێشمەرگە، ساڵی ٦٣ بوومە سەرپەل، ساڵی ٦٦ بوومە فەرماندەی لک و هەر زستانی ئەو ساڵە بوومە ئەندامی کومیتە شارستانی بۆکان، دوو ساڵ هەم ئەندامی کومیتە شارستان هەم فەرماندەری لک بووم. ساڵی ٦٩ و ٧٠ سەرلک و ساڵی ١٣٧١ لەالیەن دەفتەری سیاسییەوە وەک فەرماندە هێزی ٢ی ڕێبەندان دیاری کرام. ساڵەکانی ٧٢ و٧٣ و٧٤ وەک فەرماندەری هێزی بەیان کارم کرد، ساڵی ٧٥ و ٧٦ تا کۆنگرەی ١١ فەرماندەری هێزی پارێزگاری و دوای کۆنگرەی ١١ وەک بەرپرسی کومیتەی شارستانی بۆکان دیاری کرام. ساڵی ٧٨ وەک فەرماندەری تیپی ناوەندی ٢ دیاری کرام. لەو ئەرکەدا کارم کرد تا ساڵی ١٣٨٥. دوای لەتبوونی حیزب بوومە بەرپرسی فێرگەی سیاسی- نیزامیو لە کۆنگرەی ١٤ بوومە جێگری کۆمیتە ناوەندی و بەرپرسی فێرگەی سیاسی- نیزامی و تا نووسینی ئەم دێرانە ئەو ئەرکەم هەیە". سەیری ئەو هەڵدانو خۆ پێگەیاندنە بکەن. کورە کوردێکی گوندنشین بە تەمەنی زۆر کەمەوە خۆشییەکانی ژیان جێ دێڵی، چەکی شانازی لەشان دەکا، هەرچی بۆی دیاری دەکرێ ئەنجامی دەداو بۆ هەرشوێن بەڕێ دەکرێ ملی لێ دەنێ، سەختی دەبینێو ئازار دەکێشێ، بریندار دەبێو لە مەرگ رزگاری دەبێ، دەکەوێ و هەڵ دەستێتەوە، کۆڵ نادا‌و وەی بەرزە و... هەر بۆیە دەکەوێتە بەر دڵی فەرماندەرانی،

بەرپرسایەتی پێ دەسپێردرێ، تاقی دەکرێتەوەو بۆ کاری تاقەتبڕ هەڵدەبژێردرێ. ئەویش نای نیە. هەمووان ئەنجام دەداو ورتەی نایە. پلەکانی سەرکەوتن دەبڕێ و خۆی بەو جێیە دەگەیەنێ کە شیاویەتی. پیرۆزی بێ و هی دیکەشی بەدوودا بێ.

چووکەڵی هەر بەشەڕکەرێکی نێو سەنگەرو فەرماندەرێکی بەوەجو کادرێکی تەشکیلاتی نەناسراوە. ئەو هەوڵی داوە لە کاروان جێ نەمێنێ و خۆی دەگەڵ ڕەوتی زەمان بگونجێنێ.

ناوبراو لەبواری دیکەشدا خۆی و بیرو قەڵەمی تاقی کردۆتەوە کەچەند بەرهەمی لێ کەوتۆتەوەو وەک بۆ خۆی دەڵێ هی دیکەشیان بەدوو دادێ: "لەوەختی بێکاریدا خەریکی نووسینی خاتراتم. هەتا ئێستا ئەم کتێبانەم چاپو بڵاو بوونەوە:

١- چەپکێک گوڵاڵە سوورە.
٢- لەچیاکانی موکریان تادەشتی کۆیە.
٣- ئەزموونەکانی مودیریەتی فەرماندەهی لەشەڕی پارتیزانیدا.
٤- قەڵای بەرخۆدان.
٥- ڕۆژەسەختەکان.
٦- ئەستیرە گەشەکانی ڕێی خەبات.
٧- فەرماندەرانی شەهید کە لەبەر دەستتاندایە.

وێڕای ئەوانە کاک برایم دوای فەرماندەرانی شەهید، بەرنامەی "بەرخۆدان" لە تلویزیۆنی "کوردکانڵ" بەڕێوە دەبا کە ئەویش باسی خەباتی قارەمانانەی هێزی پێشمەرگەیە.

تێکۆشەر برایم چووکەڵی پاش زیاتر لە سێ دەیە خەبات و خۆماندوو کردن لەپێناو ئامانجە بەرزەکانی گەلەکەیدا ودوای دووجار بریندار بوون لەشەش جێگای لەشییەوە و لاقێکی سەقەت، ئێستا هەڵگری کۆڵێک بیرەوەریی خۆش و ناخۆش و دەریایەک زانیاریی بە نرخە.

هەروەها لە کۆنگرەکانی ١٥ و ١٦ وەک جیگری کۆمیتە ناوەندی هەڵبژێرایەوەو لە کۆمیسیۆنی سیاسی نیزامیی کار دەکا.

بەرێزیان خێزاندارەو بەرهەمی ژیانی هاوبەشی دوو کچ و کوڕێکە کە هیوای تەمەن درێژیو بەختەوەرییان بۆ دەکەم. من لە خوێندنەوەی ئەو بەشە کەمەی ژیانو خەباتی کاکە برایم تێر نەبووم و دەزانم ئێوەش چێژی لێ وەردەگرن. هەر بۆیە هیوادارم هەموومان (من جارێکی دیکە و ئێوەش بۆ یەکەم جار) لە "مێژووی زیندوو" دا بیخوێنینەوە. هەتا ئەو کات شادی بۆ هەمووتان.

هەیاس کاردۆ - ئوستڕالیا - ۱۲ - ۸ - ۲۰۰۹

تێبینی: ئەم نووسراوە تازە کراوەتەوە و چەند گۆڕانکارییەکی تێدا پێک هاتوە.

هەیاس کاردۆ

ڕەشەممەی ۱۳۹۵

سەرچاوە:

کتێبی فەرماندەرانی شەهید، نووسینی: برایم چووکەڵی.

کۆکردنەوە و ئامادەکردنی: ڕەحمان نەقشی

خەزەڵوەری ۲۷۲۶ی کوردی = نۆڤەمبەری ۲۰۲۶ی زایینی

سپاس و پێزانین

بۆ هەموو هاوڕێ و سمایل چووکەڵی بۆ نووسین و ئامادەکردنی بەسەرهات و ژیاننامەی نەمران.

دەستتان خۆش و هەروا قەڵەم ڕەنگین بن بۆ گەل و نیشتمان.

ڕەحمان نەقشی

